

**Jutri
bi lahko
bilo že
prepozno**

VOJMIK TAVCAR

V torek se bo začel za italijansko politično dogajanje morda odločilni teden, saj bo predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro po novem krogu pogovorov s strankami izbral mandatarja, ki naj bi oblikoval takomimeno vladno predsedniško vlado.

Komu bo Scalfaro poveril mandat ni znano. Jasn pa je, da je predsedniška vlada, ki ne bi bila odraz neke politične koalicije, ampak bi na osnovi predloženega programa zahtevala zaupnico parlamenta, edina možna rešitev. Od zrelosti političnih sil in tudi posameznih parlamentarcev bo odvisno, ali bo taka rešitev lahko prodrla.

Za tako rešitev se zavzema predsednik republike Scalfaro, ki dobro ve, da bi se takojšnje predčasne volitve spreminile v oster frontalni spopad med Berlusconi in njegovimi zavezniki na eni strani ter centrom in levico na drugi strani. Samo če se bo politična klima primerno ohladila in bodo vzpostavljena nekatera temeljna pravila igre, se bodo italijanski volilci lahko zavestno opredelili na novih volitvah in izvolili parlament, ki bo lahko izrazil stabilnejšo vlado. Naloga predsedniške vlade pa naj bi bila prav ta, da take pogoje vzpostavi.

Očitno je, da umiritev politične situacije ne koristi premieru v odstopu Silviu Berlusconi in njegovim zaveznikom, ki lahko upajo v novo zmago samo, če nad trezno razsodnostjo spet prevladajo emocije. Zato pritiskajo z vsemi sredstvi na predsednika Scalfara, naj razpusti parlament in razpiše takojšnje predčasne volitve.

Ta igra postaja zelo nevarna. Pred nevarnostjo ne svari neka ekstremistična levica, ampak ljudje, ki sodijo v zmerni center. »Nevarnost avtoritarnega režima je bližja, kot bi se lahko zdelo,« sta opozorila včeraj aostanska parlamentarca Cesare Dujany in Luciano Caveri. Problem je, če bodo tem svarilom pripravljeni prisluhniti tisti zmerni in nedvomno demokratični predstavniki v Forza Italia, ki so doslej molčali in se niso jasno ogradili pred stalisci Silvia Berlusconi in ostalih jastrebov vladne koalicije. Danes ni prepozno. Jutri bi se zaradi svojega molka lahko hudo kesali.

ČEČENIJA / MOSKVA UMAKNILA PEHOTO, KER JE BILA NEUČINKOVITA

Rusi silovito obstreljujejo čečensko glavno mesto

Med padlimi tudi visok ruski častnik - Grozni v plamenih

GROZNI - Središče čečenskega glavnega mesta vsakih nekaj sekund strese eksplozija. Ruska vojska Grozni obstreljuje s težkimi topovi, minometi in raketami, letalskih napadov pa včeraj ni bilo. Agencija Interfaks poroča o prvem padlem visokem ruskem častniku, odkar je predsednik Boris Jelcin 11. decembra ukazal napad na Čečenijo, da bi zatrl njeno neodvisnost. Generalmajor Viktor Vorobjov, poveljnik posebnih enot ruskega notranjega ministrstva, je bil ubit v eksploziji mine v središču Groznega.

Čečenske sile srdito branijo gorečo predsedniško palačo in držijo v svojih rokah frontno črto, ki je od glavnega staba voditelja Džoharja Dudajeva oddaljena le kilometer in pol. Poveljstvo ruskih sil je za zasedbo čečenske prestolnice začelo uporabljati novo taktiko: v mestu ni več ruske pehote, ker je bil njen prodor neuspešen, zato pa Rusi s tanki in težkim topništvom postopno rusijo mestne predele in se nato s posebnimi enotami približujejo središču Groznega, kjer so zbrane čečenske vladne sile.

Uradni viri iz Moskve poročajo, da je bilo do zdaj ubitih več kot dva tisoč »članov oboroženih tolpe«, čečenska stran pa govori le o številnih žrtvah med civilnim prebivalstvom. Število beguncev znaša že okrog 300 tisoč.

Na 10. strani

ITALIJA / VLADNA KRIZA

Scalfaro bo v torek nadaljeval posvetovanja

RIM - Po nekajdnevem premoru zaradi gripe bo predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro v torek nadaljeval s posvetovanji za rešitev vladne krize. Torek bo ključni dan, saj se bo Scalfaro srečal z glavnimi akterji italijanskega političnega dogajanja. Predsednik republike si je precej opomogel in vse je kazalo, da bo s posvetovanji nadaljeval jutri. Očitno pa je hotel imeti se dan premisleka več, da bi lahko pripravil teren za pogovore s strankami.

Včeraj je predsednika republike poklical po telefonu premier v od-

stopu Silvio Berlusconi. Kaj sta si rekla, ni znano, verjetno pa je, da je predsednik vlade hotel ponoviti svojo zahtevo po takojšnjih predčasnih volitvah, ki so po njegovi oceni in mnenju njegovih zaveznikov edina možna rešitev. Za ponedeljek je vsekakor sklican nov politični vrh vladne koalicije.

Predsednik republike je zlasti v teh dneh tarca pritiskov vladne koalicije. »Gre za nesprejemljive pritiske,« je poudaril včeraj tajnik Severne lige Umberto Bossi, ki je prepričan, da Scalfaro namerava

rešiti krizo z imenovanjem novega mandatarja, ki bi oblikoval predsedniško vlado. Bossi je poudaril, da noče takojšnjih predčasnih volitev, ker bi izzvale izredno oster spopad, »desnica pa bi segla po vseh sredstvih«. Pred nevarnostjo desnice svarijo številni predstavniki centra in levice, saj menijo, da vladna koalicija drsi proti populistični desnici.

Proti predčasnim volitvam, ki bi zaostrele družbeno in gospodarsko krizo, so se spet izrekli sindikati.

Na 2. strani

ALŽIRIJA / GROŽNJE SKRAJNEŽEV

Iztekel se je ultimatum za umik diplomatov

Ubit že 29. novinar

ALŽIR - Včeraj se je iztekel ultimatum, ki so ga za umik tujih diplomatov iz Alžirije določili alžirski muslimanski skrajneži. Francosko in britansko predstavništvo v Alžiru delujeta povsem nemoteno. Nemčija pa je sporočila, da prav tako ne namerava zapreti svojega predstavništva. Alžirska vlada trdi, da so vsi tuji diplomati dobro varovani. Doslej novih napadov na tuje ni bilo, vendar pa je bil kot opomin, da oborožena islamista skupina (GIA) nenehno deluje, v petek ustreljen novinar alžirskega radia, ki je včeraj za posledicami ran umrl. Ali Aboud je devetindvajseti

novinar, ki ga je ubila GIA. Zaradi grožnje muslimanskih skrajnežev so svoja predstavništva v Alžiru se pred iztekom roka zaprle Avstrija, Nizozemska, Svica in Danska. Tiskovna predstavništva nemškega zunanjega ministrstva je sporočila, da so se že v petek v Parizu sesli strokovnjaki za varnost, ki bodo uskladjili delovanje predstavnikov za varnost Evropske zveze v Alžiriji. Francoska vlada pa je sporočila, da bo kmalu v to severnoafriško državo poslala strokovnjake, ki bodo preverili, kako dobro je zavarovano njihovo osebje.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Šest mrtvih pri padcu helikopterja

Na območju Piza Selle v bociški pokrajini je včeraj strmoglavil civilni helikopter, ki je prevahal turiste. V nesreči, katere vzroki se niso znani, je bilo ob življenje šest oseb, med njimi menda tudi otrok.

Stran 2

Šest novih milijonarjev v FJK

Loterijska sreča se je nasmejala tudi prebivalcem FJK. V pokrajinah Videm in Pordenon so prodali dve srečki po 250 in štiri srečke po 50 milijonov lir.

Stran 3

Ukradli sveženj bencinskih bonov

Neznanci so na sedežu društva Pro Loco v Starancu ukradli za 82 tisoč litrov bencinskih bonov.

Stran 8

V supergeju najhitrejša Wachter

Avstrijka Anita Wachter je včeraj dobila superveloslalom za svetovni pokal v Hausu. Italijanske in slovenske smučarke niso dosegle vidnih uvrstitev.

Stran 35

Illycaffè - Stefanel po TV

Za današnje srečanje kosarkarske A1 lige med domačim Illycaffèjem in Stefanelom iz Milana vlada izredno zanimanje. Vstopnice so razprodane, zaradi javne varnosti pa so odobrili neposredni televizijski prenos, ki bo po Tele Antenna.

Stran 36

BIH / STRELI PROTI LETALOM

Spet prekinjen zračni most s Sarajevom

SARAJEVO - Zračni most s človekoljubno pomočjo Sarajevčanom so včeraj vnovic prekinili, saj so streljali na dve letali Iljusin-76. Podrobnosti niso znane, ve se le to, da je ena krogla zadela motor enega letala, drugo pa so zadeli v trup. Nihče od članov obeh posadk ni bil ranjen.

Bosanska vlada je včeraj pozdravila prizadevanja ameriškega republikanskega senatorja Boba Dola za enostransko odpravo embarga na uvoz orožja v Bosno. Iz Sarajeva pa so predstavniki Unproforja sporočili, da se je muslimanska vojska le umaknila z Vrenca in iz oporišča, od koder nadzorujejo srbske po-

lozaje v Hadžićih - dveh od treh strateških položajev na demilitariziranem območju na Igmanu. Se vedno pa ostaja na območju Vrkovičev. Pogajanja med muslimansko in srbsko stranjo o podrobnostih uresničevanja mirovnega sporazuma so bila prav zaradi tega včeraj prekinjena, saj Srbi kot pogoj za odprtje cest za civilni promet v bosansko prestonico zahtevajo umik muslimanske vojske z demilitariziranega območja okoli Sarajeva. Območje Vrkovičev bodo danes obiskali predstavniki Unproforja. Sicer pa je bilo včeraj skorajda po vsej Bosni mirno, razen v vzhodnem delu bihaškega zepa.

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiaumonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moretuzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

ITALIJA / CENTER IN LEVICA OBTOŽUJETA VLADO

Nesprejemljivi pritiski na predsednika Scalfara

Predsednik republike bo v torek nadaljeval s posvetovanji

RIM - Po nekaj dneh premora zaradi gripe bo predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro v torek nadaljeval s posvetovanji za rešitev vladne krize. Koledar srečanj ni se znan, vendar je očitno, da bo torek ključni dan, saj bo predsednik republike sprejel vse glavne politične voditelje. Od njihovih odgovorov bo odvisno, komu bo Scalfaro poveril mandat za oblikovanje nove vlade. Vse kaže namreč, da bo Scalfaro poskušal s takojmenovano predsedniško vlado, ki naj ne bi bila odraz neke politične koalicije, ampak bi si skušala v parlamentu zagotoviti večino z oblikovanjem takega vladnega programa, ki bi ustrezal dovolj širokemu krogu

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro

političnih sil. Taki resitvi odločno nasprotuje premier v odstopu Silvio Berlusconi, ki je večkrat ocenil predsedniško vlado kot »pra-

vo goljufijo«. Proti tej resitvi se je izrekel voditelj Nacionalnega zavezništva Gianfranco Fini, medtem ko jo je koordinator Forza Italia in obrambni minister Cesare Previti v intervjuju za turinsko Stampo označil kot »naravnost sramotno«. Včeraj je Berlusconi poklical predsednika republike na telefon. Kaj sta si rekla, ni znano. Verjetno pa je hotel premier ponoviti svoje nasprotovanje resitvi, ki jo je glasniki njegove stranke Antonio Tajani opredelil za »zamaskirano prekucijo«.

Pritiski na predsedstvo republike so izzvali takojšnjo reakcijo centra in levice. Koordinator liberalcev Raffaello Morelli je označil podpredsednika vlade Giuseppeja Tatarello in obrambnega ministra Cesareja Previti za »pripravnike v pucizmu«, saj po njegovem mnenju ni »mogoče dru-

gače oceniti ministrov, ki razmislijo o preboju Kvirinala kot orožju za dosego svojih političnih ciljev«. Tajnik Severne lige Umberto Bossi je dejal, da so »pritiski na predsednika Scalfara nesprejemljivi«. Dodal je, da bi bil v primeru predčasnih volitev spopad izredno oster, saj bi »fasisti verjetno segli po bombah«. Predstavnik demokracije levice Stefano Passigli pa je sklenil, da vso zadevo s pismom prijavi rimskemu državnemu tožilstvu, saj po njegovem mnenju vladne sile skušajo krniti pristojnosti predsednika republike.

Bossi ni edini med političnimi predstavniki, ki svari pred nevarnostjo desnice. Tudi tajnik Ljudske stranke Rocco Buttiglione je spet ocenil, da »Italija tvega drsenje proti plebiscitarni desnici«. Dodal je, da se bo Ljudska stranka povežala z DSL, »če bo Kartel svobodnin se drsel proti plebiscitarni desnici in bo z merjenjem moči skušal razbiti državo na dva dela«. Zavezništvo centra z levico bi bilo v tem primeru edini jez per to nevarnostjo.

Politična napetost se nevarno stopnjuje. Na to so opozorili sindikati s pismom predsednikom senata Carlu Scognamigliu in poslanske zbornice Irene Pivetti. Po oceni sindikatov bi takojšnje predčasne volitve zaostrile politično, družbeno in gospodarsko krizo, saj bi morali odložiti vse tiste ukrepe, ki so nujni, da bi krizo zaježili.

ODNOS MED MAFIJO IN POLITIKO

Levica zahteva hitro preiskavo

Novinarska konferenca NZ v Palermu

RIM - Zadeva Mandalari je na italijanski politični sceni, ki se spoprijema z vladno krizo, eksplodirala z rusilno močjo bombe, saj je spet nacela problem vezi med organiziranim kriminalom in politiko, ki ves povojni čas spremlja politično dogajanje na Siciliji pa tudi v vsedravnem okviru.

Tednik Panorama je v svoji zadnji številki objavil prepise številnih telefonskih pogovorov palermskega komercialista Pina Mandalarija, ki velja za vezni člen med mafijo, poslovnim svetom in prostoziidarstvom. Med spomladansko volilno kampanjo se je Mandalari krepko angaziral, da bi podprl kandidate Kartela dobrega vladanja, s katerim sta se Forza Italia in Nacionalno zavezništvo predstavila skupaj na zadnjih političnih volitvah. Za preiskavo o Mandalariju so se zelo zanimali inšpektorji pravosodnega ministrstva, ki jih je minister za pravosodje Alfredo

Biondi poslal poleti na palermsko sodišče. Njihova vsiljivost je bila tolikšna, da je šef palermskega državnega tožilstva uvedel preiskavo, nekatere inšpektorje zaslisal in enega od Biondijevih sodelavcev tudi osumil, da je kršil tajnost preiskovalnega postopka.

Nacelnik senatorjev Forza Italia Enrico La Loggia, ki ga Mandalari omenja kot pozitivnega človeka in svetuje prijateljem, naj bi ga volili, je zanimal vsakršno vez s komercialistom. In v tej obrambni strategiji tudi vztraja. V veliko večji zadregi je Nacionalno zavezništvo, saj se je eden od senatorjev Finijeve stranke Filiberto Scalone zahvalil mandalariju za podporo in z njim tudi nazdravil ob zmagi. Nacionalno zavezništvo je včeraj priredilo v Palermu novinarsko konferenco, na kateri so Scalone, sen. Saverio Porcari in podtajnik v obrambnem ministrstvu Guido Lo Porto (na telefotop Ap) skušali do-

kazati, da je primer Mandalari le poskus političnega napada na Nacionalno zavezništvo in Kartel dobrega vladanja. Trije predstavniki NZ so sicer priznali, da je bil Mandalari prisoten na volilnih manifestacijah Kartela, vendar »samo kot volilec, ne pa kot predstavnik organizirane skupine«. Podčrtali so tudi razliko »med organskim odnosom med mafijo in politiko (ki temelji na dogovarjanju in izmenjavi) ter angažiranostjo posameznika, ki se - kot v primeru Mandalarija - angazira in podpre nekatere stranke, na da bi kaj zahteval v zameno«.

Scalone je priznal, da je sprejel Mandalarijeve čestitke kot čestitke številnih drugih volilcev. Dodal je, da se ne kesa za stališča, ki jih je zagovarjal v odnosu do mafijskih skesancev, ceprav je priznal, da si je Kartel dobrega vladanja s tem lahko pridobil nekaj simpatije mafijcev. Toda po njegovem mnenju je vlada s svojim delom dokazala, da nasprotuje mafiji. Na vprašanje, za koga je volila Cosa nostra, je je podtajnik Lo Porto dejal, da je v njegovem okrožju nastopal tudi sodnik Antonino Caponnetto, ki ga »mafijski bossi očitno ne ljubijo. Možno je zato, da so usmerili glasove na druge kandidate, med katerimi sem bi tudi jaz. Vendar to se nič ne pomeni.«

Levica medtem pritiska za čimprejšnji sestanek parlamentarne protimafijske komisije, ki bi po njeni oceni morala o tem vprašanju uvesti preiskavo. »Zadeva je zelo huda, veliko hujska kot trdi predsednica Tiziana Parenti,« sta izjavila progresistična poslanka Sandra Bonsanti in Corrado Stajano. Dejala sta, da je Mandalari »že dvajset let vpleten v mafijsko dogajanje njegovi odnosi s Totom Riino in prostoziidar-skimi organizacijami pa nakazujejo zaskrbljujoč scenarij, kot je leta 1980 zapisal sodnik Rocco Chinnici (tudi njega je ubila mafija)«. Samo hitra raziskava protimafijske komisije, sta podčrtala, lahko prispeva k preprečevanju vsakršnega političnega zlorabljanja afere.

NOVICE

Nova zaslivanja za preiskavo o imenovanjih v lombarske zdravstvene enote

MILAN - Včeraj so se na milanskem državnem pravdnistvu nadaljevala zaslivanja v zvezi s preiskavo o imenovanjih direktorjev krajevnih zdravstvenih enot v deželi Lombardija. Preiskovalci so zaslivali deželno odborico za delo Tiziano Rogora (Severna liga) in svetovalec Giovannija Alpeggianija, nekdanjega socialista, ki je kot nedvisni prestopil v vrste DSL. Tiziana Rogora se je pri glasovanju o imenovanjih v deželni odborici vzdrla, Alpeggiani pa je lastnik prenosnega telefona, prek katerega naj bi bila novinarka dnevnika Corriere della Sera »prisluškovala« neformalnemu sestanku, na katerem so se pogajali o imenovanjih. Alpeggiani je po starih urah zaslivanja novinarjem izjavil, da je odločno zanimal svojo vpletenost v afero. Obtožba, da bi se bil v imenu DSL pogajal, je po njegovih besedah poskus blatenja stranke. Odbornica pa je sodnikom pojasnila, da se je pri imenovanjih vzdrla zato, ker ni bilo o njih nobene razprave.

"SKUPAJ NA OPČINAH"

Združene trgovine s tem znakom na Opčinah, se zahvaljujejo klientom in sporočajo izžrebane številke.

1° Volkswagen Novi POLO

N° 209185

DRAGULJARNA MALALAN

10 NAGRAD po 1 MILIJON v ZLATIH ŽETONIH

- 2° ŠT. 271956 DRAG. MALALAN
- 3° ŠT. 115080 OBUT. MALALAN
- 4° ŠT. 212081 VIVIANA REGALI
- 5° ŠT. 283937 LUCKY VIDEO
- 6° ŠT. 000528 VIVIANA REGALI
- 7° ŠT. 024284 DRAG. MALALAN
- 8° ŠT. 269076 GOST. VETO
- 9° ŠT. 013014 SCLIP GUIDO
- 10° ŠT. 018398 DI SCIASCIO T.
- 11° ŠT. 139963 LUCKY VIDEO

REZERVE

- 1° ŠT. 261439 SAINT HONORE'
- 2° ŠT. 370423 DRAG. MALALAN
- 3° ŠT. 181701 N.TECNOUTENSILI
- 4° ŠT. 329506 ULGHERI PAVAT
- 5° ŠT. 143875 OBUT. MALALAN
- 6° ŠT. 370031 OBLAČILA K e G
- 7° ŠT. 004061 AUT. CAZZADOR
- 8° ŠT. 245364 FURLAN & MILIČ
- 9° ŠT. 314205 N.TECNOUTENSILI
- 10° ŠT. 052354 START SPORT
- 11° ŠT. 233432 GOST. VETO

CARSA RURALE ED ARTIGIANA
OPCINA-TREBISTE
BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DI OPCINA
HIRANLENICA IN POGGIOLENECA
OPCINE-TREST
ZADRUŽNA BANKA OPCINE

BOCEN / VČERAJ POPOLDNE

Šest oseb umrlo pri strmoglavljenj helikopterja Ecureuil

Ostanke bodo prenesli danes

BOCEN - Na območju sedla Pizo je včeraj popoldne okoli 15. ure strmoglavil helikopter, v nesreči je umrlo šest oseb. Helikopter »Ecureuil« francoske izdelave je pripadal družbi Elistar iz Catanie, sodil pa je med helikopterje, ki jih ima družba v Canazeiu za prevoz smučarjev oz. turistov. Upravljal ga je pilot Franco Pagan, poleg njega pa je bilo v helikopterju še pet oseb, med njimi - kot kaže - tudi otrok. Po prvih podatkih naj bi slo za skupino turistov iz Toskane, večinoma iz Grosseta, ki so bili na počitnicah v Moeni.

Zaenkrat se ni znalo, zakaj je prišlo do

nesreče. Vsekakor so helikopter že pogrešali v bazi v Canazeiu, ker je kasnil, takoj nato pa so z nasprotnega pobojja sporočili gorski reševalni službi v dolini Gardena, da je prišlo do nesreče. Helikopter se je zrušil na zelo strmo prodnato pobojje, na katerem se je praktično razletel, saj so prvi reševalci lahko dalec naokoli videli njegove razbitine, se posebno srhljiv pa je bil pogled na ostanke ponesrecencev. Ker je kmalu nastopila tema, bodo trupla ponesrecenih v dolino prepeljali danes; zaenkrat je znano samo pilotovo ime, medtem ko se še ne ve, kdo so bili potniki.

V pretepu ranjen rajonski svetovalec MSI-AN

RIM - V mestnem okraju Garbatella je nastal včeraj hud pretep med skupino misovcev, ki je lepila po zidovih lepake, in mladimi iz bližnjega socialnega centra. Pri tem je bil rajonski svetovalec Nacionalnega zavezništva Federico Mollicone (25 let) ranjen v glavo in bo ozdravel v 12 dneh. MSI-NZ trdi, da so napadalci stari znanci policije iz skrajnolevičarskih vrst, v socialnem centru pa odgovarjajo, da so sami bili žrtve neofasističnih pretepacev. Policija je poročilo o dogodku skupaj z misovsko ovadbo zoper nasprotnike predala sodstvu. Pred tremi dnevi so fašisti napadli dva socialna centra in ranili tri osebe.

Za liro ugoden prvi teden leta

RIM - Po dneh strmoglavljenja, s katerim se je italijanski bankovec poslovil od starega leta, je novo leto začel z občno bolj pozitivnim trendom. Glede na 30. december se je tečaj lire izboljšal v menjava z vsemi glavnimi bankovci, vključno s trdovratnim nemskim in z ameriškim. Zaradi sv. Treh kraljev skrajšani delovni teden se je na menjalnem trgu začel z upanjem v hitro resitev vladne krize, ki pa se je v sredo zaradi prekinitve posvetovanj za sestavo nove vlade v dobri meri razblinilo. Lira je popustila na celi črti, in to v glavnem zaradi vala prodaje italijanske valute, h kateremu je operaterje navedla želja po takojšnjem vnovčenju zaslužkov.

K razmeroma dobremu začetku leta je liri pomagal tudi predsednik nemške Bundesbank Hans Tietmeyer, ki je potrdil oceno, da je italijanski bankovec glede na ugodna splošna gospodarska gibanja podcenjen, glavno krivdo pa je pripisal veliki politični nestabilnosti. Ta ostaja kot hipoteka tudi za teden, ki se začne jutri in ki bo za italijanske finančne trge najbrž prav tako »prehoden«, v pričakovanju dokončne zjasnitve političnega obzorja.

TRGOVINSKA BILANCA

Močna rast uvoza iz držav zunaj Evropske unije

Italija ohranja močan presežek, vendar naraščanje izvoza peša

RIM - Po podatkih zavoda Istat je italijanski uvoz iz držav, ki niso članice Evropske unije, lani doživel pravo eksplozijo. Samo novembra se je povečal za skoraj 23 odstotkov, izvoz pa se je v zameno upočasn timer in dosegel samo 10-odstotni porast. Trgovinska bilanca ostaja kljub temu za Italijo več kot pozitivna, z novembrskim presežkom v znesku 1.380 milijard, kar pa je za skoraj polovico manj kot v istem mesecu leta 1993, ko je znašal 2.238 milijard lir. V prvih 11 mesecih lanih se je presežek vseeno povečal glede na isto predlansko obdobje, čeprav le za približno pet tisoč milijard lir in je dosegel 20.682 milijard, medtem ko je leta 1993 znašal 15.949 milijard lir.

Novembrska trgovinska menjava z državami, ki niso članice Evropske unije torej potrjuje trend naraščanja uvoza, ki se je pokazal že pred meseci in ki ga povzročajo večje potrebe zaradi proizvodnega oživljanja. Izvoz, ki je sicer se naprej živahen, pa začne kazati znake utrujenosti, saj se povprečna mesečna rast postopoma niza. Glede na november 1993 se je v enakem lanskem mesecu najbolj povečal uvoz transportnih vozil (za 59%), sledijo tekstilni in oblačilni izdelki (+43%) in kmetijski in živilski proizvodi (35%). Pri izvozu pa so na prvem mestu tekstil in oblačila (+27%), sledijo rude in nekovinski proizvodi (+19%) in živilski (+15%) in kemijski izdelki (+11%).

CENE / PREDVIDEVANJA

Največji porast naj bi med živili dosegle cene kave in olja

RIM - Protagonisti letosnjega navijanja živilskih bi morali biti kava, olje in parmezani. Tako vsaj trdi zveza italijanskih trgovinskih zbornic Unioncamere, ki je v svojih predvidevanjih o gibanju cen v novem letu tem trem živilskim izdelkom pripisala največje podražitve. V letnem povprečju bi se morala kava, ki jo se vedno bremeni povišanje cen na tujih surovinskih trgih, podražiti za 50,9 odstotka v primerjavi z letom 1994, cene parmezana naj bi poskoci- le za 26,8 odstotka, olje pa naj bi bilo dražje za 17,9 odstotka. Na četrtem mestu med predvidenimi največjimi podražitvami v leto-

snjem letu je vino, katerega cene naj bi se povprečno zvišale za 12,9 odstotka, v nasprotno smer pa naj bi se gibale cene telečjega mesa, ki naj bi se znižale za 5,6 odstotka, mehka pšenična moka pa naj bi se pocenila za 3,4 odstotka. Testenine in goveje meso bi morale v glavnem ohraniti lanske cene, kokosje meso pa naj bi se pocenilo za 1,2 odstotka.

Splošni trend gibanja živilskih cen torej kaže na živahnejšo rast kot v lanskem letu, med najvidnejšimi pojavi pa Unioncamere opozarja tudi na pocenitev žitnih izdelkov in na živahno rast cen sadja, zelenjave, olja in maslob.

OGLJIKOV MONOKSID / TRIJE MRTVI PRI FIDENZI

»Zimski morilec« je spet moril

Pri Salerno je ogljikov monoksid zastupil petčlansko ameriško družino

FIDENZA (PARMA) - Ogljikov monoksid je včeraj zahteval nove žrtve. Zaradi slabega zrachenja in in delno zamašenega dimnika je ogljikov monoksid, ki se je sproščal iz peči na drva umoril tričlansko družino v zaselku Priorato di Fontanellato pri Fidenzi.

V nesreči, ki so jo odkrili karabinjerji, so umrli 33-letni delavec Luca Lupinetti, njegova 35-letna žena Anna Maria Schenardi in njun 5-letni sin Antonio. Karabinjerje je poklical Lupinettijev oče, ki je v petek zaman čakal napovedan sinov obisk. Ker se mu ni nihče odzval na večkratne telefonske klice, je moški najprej poklical Lupinettijevega sosedo, ta pa karabinjerje in gasilce, ko je nekaj časa zaman zvonil pri znancih.

Karabinjerji so v obnovljeni kmečki hiši nasli Lupinettijevu truplo v kuhinji, medtem ko sta bila sin in žena v sobah vsak v svoji postelji. Preiskovalci menijo, da se je nesrečni Lupinetti zavedel, da s pečo nekaj ni v redu in je vstal, da bi prezračil hišo. Omalhnil pa je, preden je dosegel okna.

Več sreče je imela ameriška družina, ki stanuje v Licoli pri Salerno. Podpolkovnik Samil Penta, njegova žena in trije otroci so se zastupili z ogljikovim monoksidom, ki je bil posledica slabega delovanja plinskega ogrevanja. Družina Penta je imela že nekaj dni težave z ogrevanjem, vse je muced glavobol in v stanovanju je zaudarjalo po plinu. Kaže, da so tehniki to pripisali delno zamaše-

nemu dimniku, v katerem so odkrili pticje gnezdo, ki pa ga niso odstranili. Prejšnjo noč je podpolkovnik poklical na pomoč osebe ameriške vojske bolnice v Neaplju, ki je družino rešila z večurnim hiperventiliranjem v posebni komori.

Ogljikov monoksid zahteva v Italiji vsako zimo na desetine cloveških življenj. Leta 1993 so po podatkih Italijanskega odbora za plin Cig zabeležili 363 nesreč s 77 žrtvami. Vzrok zastupitev je bil vselej enak: nezadostno zrachenje v prostorih, kjer je izgoreval plin.

Letošnja zima je že zahtevala svoje žrtve. 28. novembra so stiri osebe umrle pri Rietju, 5. decembra pa sta furlanska zakonca umrla v Remanzaccu.

NOVICE

Zaradi Sgarbijevih žaljivk bo Maroni tožil Fininvest

RIM - Notranji minister Roberto Maroni je včeraj odgovoril na trditve Vittoria Sgarbija v njegovi televizijski oddaji »Sgarbi quotidiani« in napovedal sodne korake proti grupi Fininvest. »Potem ko me je bil označil za morilca, izdajalca, dvojnega Judeza in ne vem kaj se,« je dejal Maroni, »je Sgarbi dodal svoji nizkotni kolekciji se en vzdevek: tat. Vedno sem sicer mislil, da se nad slabournimi nima smisla znasati, zato se nad Sgarbijem niti zdaj ne bom, vendar bo zadeva kljub temu imela sodni epilog. Svojim odvetnikom sem namreč naročil, naj sprožijo sodni postopek proti Fininvestu, od katerega bom zahteval 10 milijard lir odškodnine, ki jih bom potem podaril v dobrodelne namene.« Maroni je ob tem se enkrat poudaril nujnost, da bi čimprej prišlo do novih pravil za radiotelevizijsko obveščanje, ki naj med drugim onemogočijo javno obrekovanje institucionalnih organov.

V Londonu pripravljajo poseben »sprejem« za Gianfranca Finija

BRUSELJ - Podobno, kot se je primerilo Le Penu, se bo najbrž zgodilo tudi vodji italijanskega desničarskega Nacionalnega zavestništva Gianfrancu Finiju, ko bo 15. februarja obiskal britansko prestolnico. Tamkajšnji laburistični lider in vodja lige proti naciskom ANL, Glyn Ford, je namreč včeraj v Bruslju napovedal, da bodo Finija v Londonu pričakali z demonstracijami in mu skušali onemogočiti preosto gibanje. Se vec, ANL namerava proti Finijevemu obisku mobilizirati vse londonske demokrate in mu preprečiti govor pred uglednim Royal Institute of International Affairs (kraljevski institut za mednarodne zadeve). Italijanski desničarski lider se britanski levici po Fordovih besedah zdi se vedno »nostalgik fasizma«, zato je njegov prihod v London zanj ne sprejemljiv.

Maroni o primeru baronice Cordopatri

RIM - Notranji minister Roberto Maroni bo jutri poročal o rezultatih preiskave, ki jo je opravila »komisija Cordopatri«, poimenovana po kalabrijski baronici Teresi Cordopatri. Baronici so mafijci tako rekoč razlastili nekatera zemljišča na območju Goie Taura, potem pa je država od nje celo zahtevala, da poravna davek na nepremičnine, ki niso več njene. Ker so bili vsi njeni protesti in kliki na pomoč zaman, se je sredi lanskega septembra odločila za gladovno stavko, ki jo je prekinila svestega oktobra. Dogodek je napravil globok vtis na prebivalstvo, je pa seveda odjeknil tudi v Rimu in tako je minister Maroni izbojeval od predsednika vlade odlok o imenovanju posebne komisije za administrativne preiskave in njenem poimenovanju po baronici. Njenega brata Antonia Carla so julija 1991 ubili mafijci, v prihodnjih dneh pa bo pričala na sodni obravnavi proti mafijskim tolpom na območju Reggio Calabrie.

Veterani Gladia: Takrat nas še ni bilo

VIDEM - Predsednik novoustanovljenega združenja »gladiatorjev veteranov« Giorgio Brusin in glasnik združenja Francesco Girona sta včeraj odločno zanikala časopisne vesti na podlagi listin iz tajnih arhivov ameriške Cie, da je polvojaška organizacija Gladio nastala že pred koncem druge svetovne vojne in da so vanjo vključili pripadnike zloglasne fašistične enote X Mas. Brusin trdi, da je bil sam partizan in se kot tak tudi boril proti tej enoti.

Smrtna nesreča pri Latisani

VIDEM - V celnem trčenju med dvema osebnima voziloma, do katerega je prišlo včeraj na državni cesti med Latisano in Lignanom, je izgubil življenje 48-letni Giorgio Gobbo iz Latisane. Moski je upravljal avtomobil, v katerem je bila vsa njegova družina, žena in dva otroka. Po prvih izvidih policije iz Cervinjana kaže, da je do trčenja prišlo zaradi neupostevanja cestnih pravil na nekem kriziscu. Gobbo, ki so ga v brezupnem stanju se zivega izvlekli iz razbitin avtomobila, je umrl v videmski bolnišnici, kamor so prepeljali tudi njegovo zelo hudo ranjeno ženo Wilmo Tonitto, medtem ko se otroka nista poskodovala. V drugem avtomobilu sta se vozila Milancana, 49-letni Carlo Alberto Tremolada in 46-letna Maria Luisa Tresoldi, ki sta jo odnesla le z nekaj praskami.

Balestro oškodovali za dve milijardi lir

RIM - Včeraj ponoči so neznanci vdrl v trgovino modnih oblačil znamenitega kreatorja Renata Balestre v Ul. Sistina znotraj rimskega zgodovinskega jedra in mu odnesli blizu 200 oblek pret a porter in visokomodnih oblačil. Vrednost plena se suče okoli 2 milijard lir. Tatovi so nemoteno dvignili navojnico in vlomili skozi steklena vrata.

RIM / BREZIMEN TELEFONSKI KLIC DOBITNIKA NAJVIŠJE NAGRADE V RAVENNI?

Lov na novopečene milijarderje je v teku, njih pa ni na spregled

Srečko za 2, 4 milijarde lir je v Turinu prodal kramar s štirimi hčerami

Fabrizio Frizzi z malim Gian Battistom Ripo med zaključno oddajo Scomettiamo che (Ap)

RIM - Včeraj zjutraj se je začel novinarski lov na sesterico oseb, ki jih je novoletna loterija cez noc spremenila v milijarderje. Zasledili niso seveda nikogar, zato pa so se potolazili s prodajalci srečk, ki bodo tudi sami prejeli nekaj denarcev.

Srečko za 7 milijard lir sta prodala zakonca Loretta Bassetti in Massimo Casadei, ki imata tobakarno sredi Ravenne v Romagni. Kdo je srečnejši ne veda, toda krajevemu uredništvu casopisa Resto del Carlino se je po telefonu oglašil moški rekoc, da ima srečko on, da mu je 37 let, da stanuje v Alfonsineju in da si od veselja se ni opomogel.

Srečko za 4 milijarde lir so prodali v tobakarni »Vincenzo Ribaudo« na Verdijevem trgu v središču Palermo, lastnika pa ni bilo na spregled.

Srečka za 3 milijarde lir je bila oddana v gostiscu servisne postaje pri Castel Bentivogliu na avtocesti Bologna-Padova, ki ga vodi Luigi Refutto in kjer so prodali tudi srečko za 250 milijonov lir.

Z 2, 4 milijarde lir je neznanca v Turinu osrečil kramar Benito Mollo, ki ima ženo in stiri hčerkice.

Srečko za 2 milijardi lir so prodali v gostiscu servisne postaje pri Mirabelli Eclano na avtocesti Neapelj-Bari, ki jo vodi Antonio Tino.

Poldrugo milijardo lir pa si je privosčil srečnejši v tobakarni sredi Stronconeja v Umbriji, ki je last Mauria Ippolitija.

Loterija osrečila tudi šest družin v deželi FJK

TRST - V deželi Furlaniji-Juljski krajini sta dva dobitnika srečke za 250 milijonov lir, srečki pa sta: AA 315381 Videm in E 320745 Sacile (Pordenon). Tema gre pristeti se stiri srečke po 50 milijonov lir: D 616816 San Daniele (Videm), G 324989 Videm, C 618685 Videm in S 599433 Gumin (Videm).

TRŽAŠKI AVTOLIČAR ŠE V ZAPORU / DOLŽIJO GA VEČ PREKRŠKOV

Bosanci »pripravljani« izpustiti Carla Bozzolo

Izjava notranjega ministra italijanskemu veleposlaniku

RIM - Italijansko zunanje ministrstvo je včeraj sporočilo, da je bosanski notranji minister Bakir Ali-spahić zagotovil italijanskemu veleposlaniku v Sarajevu Vittoriju Pennaroli, da bodo izpustili Carla Bozzolo, ko bodo to omogočile varnostne razmere. Vsekakor ostaja položaj tržaškega avtolicaarja, ki je zaprt v Bihacu, precej nejasen. Bosansko-muslimanske oblasti Bozzolo obtožujejo raznih prekrškov in pripominjajo, da bi mu morale soditi vsaj zaradi ilegalnega prihoda v državo. K razjasnitvi Bozzolovega položaja oz. vloge, ki jo je imel v okviru humanitarnih pobud na vojnem območju, prav gotovo ni pripomogla fotografija, ki so jo po faksu iz Bihaca poslali tržaškemu dnevniku Il Piccolo in ki jo je časopis objavil v svoji včerajšnji številki. Med peterico na sliki so namreč razpoznavni Ilija Ivić, bivši pop srbske pravoslavne skupnosti v Trstu, Radovan Karadžić, lider bosanskih srbov in Carlo Bozzolo.

Vsekakor pa znani tržaški zdravnik Marino Andolina, ki je tudi predsednik Tržaškega združenja za mednarodno solidarnost (Asit), se vedno zagovarja svojega sodelavca v humanitarnih pobudah.

Omenjena fotografija naj bi po oceni bosanskih muslimanov dokazovala, da je Bozzolo sodeloval z njihovimi najbolj ostrimi sovražniki, da zato ni vreden zaupanja in spoštovanja, ki mu jih pripisuje Trst. Zato naj bi bila predvsem izredno vprašljiva njegova vloga v okviru humanitarnih pobud, skratka Carlo Bozzolo naj ne bi prihajal na vojno območje kot odposlanec-sofer humanitarne pomoči prebivalcem, temveč zato da bi preprodajal in prekupceval z najrazličnejšim blagom. Andolina, ki je tudi tržaški občinski svetovalec, odločno zavrača to možnost rekoc, da je bil Bozzolo zaradi svojega delovanja v okviru Asita s finančnega vidika kvečjemu oškodovan, saj se ni mogel več v celoti posvečati svoji obr-

ti, avtolicaarstvu. Pripomnil pa je, da je vedel za nekdanje »tezave« avtolicaarja, ki je tudi preprodajal avtomobile, na to naj bi ga opomnil sam Bozzolo, ki je bil v skrbeh, da ne bi zaradi njega padla senca tudi na Združenje. V posebnem dopisu je zdravnik otroške bolnišnice Burlo Garofalo tudi omenil tudi Bozzolo »incident« s Slovenijo, kjer je bil avtolicaar zaprt tri mesece zaradi uvoza snovi, ki je v Sloveniji prepovedana, v Italiji pa ne. Snov je mogoče uporabiti pri pripravi mamil, vendar pa so Bazzolo po treh mesecih spustili.

Po splošni italijanski presoji pa je zelo vprašljiva prav verodostojnost dokaza o Bozzolijevi »krivdi«. Z današnjimi računalniki je namreč izredno lahko »sestaviti« fotografijo, kakršna je prav tista, ki so jo kot bremenilni dokaz proti Bozzoli poslali iz Bihaca. Otipljivih dokazov torej zaenkrat ni, kot je - kljub zadnjim zagotovilom - Bozzolova usoda še nejasna.

PO KLINIČNI SMRTI / V KATINARSKI BOLNIŠNICI

Srce Marise Ferlan bije zdaj v Vidmu

31-letna bolničarka je padla z motornim kolesom - Presadili tudi jetra in ledvice

Ponesrečila se je v ponedeljek, ko je pri Ljudskem vrtu padla z motornega kolesa, in ni prežive-la hudim poškodbam; od včeraj pa njeno srce bije v prsih 60-letnega furlanskega kmetijskega podjetnika Gina Rassata iz Bagnarie Arse, z njenimi jetri bo zivel bolnik iz Padove, z ledvicami pa bolnika iz Vicenze in Trevisa.

31-letnica Marisa Ferlan je stanovala v Ul. Boccaccio 5 in je po poklicu bila bolničarka v nevrokirurškem oddelku bolnišnice na Katinari. V ponedeljek se je ob 8.40 peljala z motornim kolesom mimo Ljudskega vrta, ko je pri istoimenskem razsirku padla. Nihče ni videl, kako se je to zgodilo: opazili so je se, ko je ležala zraven svojega prevrnjenega mo-

ternega kolesa. Usodno ji je bilo, da ni nosila celade: z glavo je močno udarila ob asfalt. Ko so jo z resilecem pripeljali v katinarsko bolnišnico, so ugotovili, da je v globoki nezavesti zaradi možganske krvavitve. Na oddelku za oživljanje ji niso mogli pomagati iz kome tretje stopnje, ki se je scasoma se poglobila. Predvčerajšnjom je zdravniška ekipa ugotovila, da je nesrečna bolničarka »mozgansko mrtva«.

Ze pred tem so sorodniki izrazili željo, da bi v primeru najhusega njena smrt vendar komu koristila; odločili so se, da bodo darovali organe svoje mlade sorodnice. Ekipa, v kateri so bili nevrolog, sodni zdravnik in primarij oddelka za oživljanje je po 9 urah opazovanja - po zako-

nu zadostuje 6 ur - dokončno ugotovila, da je Marisa Ferlan klinično mrtva in je lahko stekla procedura za presaditev organov. V nekaj urah so iz trupla mlade zenske odvzeli srce, jetra in ledvice: to je že peti podobni primer v zadnjih treh mesecih, zaradi česar se postavlja tudi vprašanje, kdaj bodo katinarski bolnišnici priznali status centra za reden odvzem organov.

Medtem so se v videmski bolnišnici pripravljali na vsaditev srca 60-letnemu Ginu Rassatu. Operacija je uspela in srce tržaške bolničarke je pricelo biti v prsih furlanskega kmetovalca. To je že 102. presaditev srca, kar jih je v videmski bolnišnici izvedla specializirana kardiokirurška ekipa prof. Puricellija.

ZARADI OGLJIKOVEGA MONOKSIDA / 12 LJUDI V UL. F. SEVERO 73/1

Stanovalci ušli »nevidni smrti«

Sele v poznih jutranjih urah so se stanovalci poslopja v Ul. Fabio Severo 73/1 lahko vrnili domov: prejšnji večer je v njihova stanovanja prodrli ogljikov monoksid, strupeni plin, ki je uhajal iz poškodovanega dimnika.

Na srečo so se stanovalci pravočasno zavedeli nevarnosti, sicer bi v Ul. Fabio Severo nastala prava katastrofa. Ogljikov monoksid je namreč izredno nevaren, saj ga ni mogoče zaznati, ker je neviden in ne diši po plinu. Nekaterim stanovalcem je že popoldne bilo slabo: prizadel jih je močan glavobol. Sele proti večeru so se ugotovili, da je v istem poslopju prevec oseb z glavobo-

lom, kar je neobičajno in zaskrbljujoče. V večernih urah se je kar 12 stanovalcev zateklo po pomoč v glavno bolnišnico, kjer so ugotovili vzrok množičnega glavobola - zastrupitev z ogljikovim monoksidom. Večini so nudili samo prvo pomoč in sicer vdihavanje čistega kisika, dve osebi pa so morali prepeljati v posebno hiperbarsko komoro, kjer so več ur vdihavali zrak pod visokim pritiskom, dokler niso iz organizma izločili vse strupene snovi.

Ugotovili so, da je plin uhajal iz kletnega prostora, v katerem je nameščena naprava za gretje vseh stanovanj. Ko je ogljikov monoksid nasilil klet, se je pričel

siriti po poslopju v Ul. F. Severo in prodrli tudi v stanovanja. Izvedenci so pregledali tako napravo za gretje kot dimniško cev, ni pa se znano, če je plin uhajal zaradi okvare na grelnem aparatu ali pa, ker se je dimniška cev zamasil. Gasilci so vsekakor napravo za gretje izklopili, vse do jutra pa so z ventilatorji prezračili stanovanja.

Ce se ne bi stanovalci pravočasno zavedeli nevidne nevarnosti, ki jim je grozila, in bi se vdihavali zastrupljeni zrak, bi jih prijel spanec, iz katerega se ne bi več zbudili. Večjih količin ogljikovega monoksida se namreč ne da več izčistiti iz telesa: ko se plin vgnezdijo v kri, onemo-

goča, da bi se kisik prenašal iz pljuč v organizem, predvsem v mozgane. Po glavobolu nastopi spanec, nezavest in potem smrt.

Kljub temu, da se je primer iz Ul. Fabio Severo zaključil brez hujskih posledic, je to opomin vsem, da je treba naprave za gretje in dimnike redno vzdrževati. To ne narekuje samo spoštovanje osebne in skupne varnosti, pac pa je tudi strog predpis v novih zakonskih normah, ki so stopile v veljavo že lanskega avgusta. Na podlagi teh določil morajo specializirana podjetja vsako leto preveriti delovanje grelnih naprav in v ta namen tudi redno izpisati podatke v poseben register.

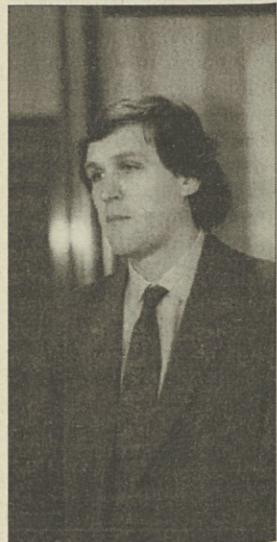
DANES POKRAJINSKI KONGRES

Tržaški misovci enotno na strani tajnika Finija

Tržaški misovci bodo imeli danes zjutraj pokrajinski kongres, na katerem bodo izbrali delegate za vsedržavni kongres, ki bo v Fiuggiju od 25. do 29. januarja. To bo kongres, kot je napovedal vsedržavni koordinator Gianfranco Fini, ki bo dokončno prelomil s preteklostjo in potrdil vključitev starega MSI v Nacionalno zavezništvo. Po predvidevanjih naj bi v Fiuggiju prislo tudi do manjšega razkola, saj bo pesčica neozdravljivih nostalgikov fašizma verjetno zapustila Finija in ustanovila svojo stranko, prav gotovo pa med njimi ne bo nobenega Tržacana.

V Trstu je namreč ogromna večina vpisanih v stranko odločno na strani Finija in njegovega tržaškega »federale«, mladega poslanca Roberta Menia, ki lahko računa kar na 50 od skupnih 51 delegatov na današnji pokrajinski kongres. Notranja opozicija, ki jo vodi deželni svetovalec Sergio Giacomelli, se je morala zadovoljiti z drobtinami.

Misovci oz. skoraj že bivši misovci se bodo zbrali ob 10. uri v kongresni dvorani trgovskega centra Il Giulia. Izvolili bodo sedem delegatov, medtem ko ima že osem krajevnih voditeljev stranke avtomatsko pravico do udeležbe na vsedržavni skupščini. Odobrili bodo tudi dokument, ki podpira Finijevo linijo vključitve v NZ in vsebuje tudi poglavje o krajevni problematiki. V njem bomo med drugim, da je predpogoj za preporec Trsta »ponovna zagotovitev njegove kulturne in gospodarske hegemonije nad ozemljem, ki je

Tržaški poslanec MSI-NZ Roberto Menia

zgodovinsko bil njegovo naravno zaledje,« pri čemer pa dokument ne pozablja niti na »krivično mejo«: »Spremenjen evropske razmere,« pišejo misovci, »dovoljujejo danes postavljanje zgodovinskih, juridicnih in političnih zahtev preko krivične meje, ki duši Trst.« Pa smo spet pri ozemeljskih zahtevah? Tekst je verjetno nalasc skroto-vičen, da dovoljuje različna tolmačenja. Vsekakor pa v dokumentu zagotavljajo tudi, da bodo misovci tudi po vključitvi v NZ odigrali vlogo »stimuliranja in nenehne prisotnosti« glede ponovnih pogajanj o Osimu.

Sicer pa je opredelitev za Finija, kot rečeno, skoraj stoodstotna, čeprav vzbuja vsedržavni dokument tudi nekatere pomisleke. Na primer, ko omenja Gramscija in antifasistični boj. »Te stavke bi si morda lahko prihranili,« je komentiral eden od krajevnih voditeljev MSI-NZ.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: EDIGRAF, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT
Poštni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Na rojstni dan pogreb Davida Martellanija

Preteklo sredo, 4. januarja bi moral Davide Martellani praznovati svojo 30-letnico. Kruta usoda pa je hotela, da so ga ravno na dan, ki bi moral biti praznični, pospremili na zadnjo pot, na barkovljsko pokopališče. Davide Martellani je umrl pri strahoviti prometni nesreči na Obalni cesti, ki je predzadnjo noč prejšnjega leta terjala tri mlada življenja - poleg Martellanija sta umrli se dve furlanski dekleti.

Na zadnjo pot so ga pospremili številni prijatelji in znanci, sorodniki, mati Isa, oče Emil in sestra Tatjana. Davide Martellani je bil, po nonotu Viktorju in očetu Emilu, že tretji v generaciji znanih barkovljskih električarjev. Prav z očetom se je izsolal in uspešno delal v družinskem podjetju. Svojas je bil dober napadalec pri prosekem Primorju, nato je tekmoval za nagometno ekipo Giarizzole. Vendar se je moral zaradi vedno večjih delovnih obveznosti odpovedati sportu in se je povsem posvetil delu. Med najboljšimi prijatelji je imel ravno delovnega kolego, 26-letnega Giuseppeja Merlina, s katerim se je tisto usodno noč peljal v avtomobilu in ki se je pri prometni nesreči na Obalni cesti tako hudo ranil, da je tudi sam bil v smrtni nevarnosti.

Davide Martellani zapuša za seboj lep spomin postenega in veselega fanta, ki ga je v polnem življenjskem zanosu pokosila smrtna kosa.

KDAJ PREPOROD TRSTA?

Po dolgi omami naj nastopi streznitev

Trst je spet zakorakal v novo leto trudoma, z gojzarji, namesto da bi vanj priskakljaj lahko, z zaupljivim pogledom v prihodnost. Njegovo družbeno-politično tkivo je še zmerom raztrgano, se vedno ni enotnosti v stališčih, skupne strategije, predvsem pa poguma za to, da bi enkrat za vselej pometli s političnim egoizmom, stanovskim ljubosumjem in partikularističnimi interesi, ki nimajo nicesar opraviti s prizadevanji za dobrobit skupnosti. Ta uničujoči koktejl je strahovito opijanal mesto, ga odrinil v mit preteklosti, mu onemogocil, da bi trezno načrtoval jutrišnji dan, in ga prepustil logiki podpornistva, ki nas je potisnila na rob prepada. Ali se bo miselnost v novem letu spremenila, ali se bo slednjic vendarle uveljavila nova kultura dela, podjetništva in - zakaj ne - tudi rizika?

Treba je zaceti resno delati, proizvajati in ustvarjati nova delovna mesta. Priložnost za to so privatizacije, katerih cilj pa ne sme biti zasluzkarstvo po vzoru divjega kapitalizma, temveč zasledovanje splošnega gospodarskega razvoja in povečevanja zaposlenostne ravni.

Kaj nam pomenijo razni skladi, kakor so, denimo, Sklad za Trst, Bencinski sklad in - v perspektivi - evropski sklad za pomoč industrijsko propadajočim območjem, če bomo ta

sredstva se naprej izkoristili samo za masitev vrzeli in za nepotistično finansiranje obrobnejsih pobud, ne pa razvojnih projektov sirokega zadiha?

In kaj pomeni privatizacija v mestu, kjer ni prave interakcije med finančnim svetom in proizvodnim sistemom, kjer podjetniki nimajo poguma, da bi vlagali v območje, ki ima sicer vse značilnosti tehnološke naprednosti evropskemu zaledju, in kjer se ne zavedamo, da nam ne bi padla krona z glave, če bi se za know how in finančni kapital obrnili tudi kam drugam, recimo onkraj ozkih pokrajinskih meja? Na vse vetrove razglasamo, da ima Trst sijajno geopolitično lego, obenem pa se prismojeno upiramo sleherni možnosti razvojnih sinergij s Slovenijo (in Hrvaško), ki bi nam lahko široko odprle vrata na prostrana vzhodna tržišča.

Trst je resda med tinalom in nakovalom. Poslabšanje odnosov med Italijo in Slovenijo je močno oslabilo stvarne možnosti za obnovo sodelovanja s sosedno republiko, od katerega bi imelo tukajšnje prebivalstvo velike koristi. Za to sta kriva oba, Rim in Ljubljana, glavno odgovornost pa ima tukajšnji revansistični lobi, ki ga oni drugi, demokratični Trst se ni znal poraziti in tega sprico sprememb po lanskim marčnih volitvah očitno tudi ni mogel.

Drago Gasperlin

LLOYD ADRIATICO

Veliko pričakovanje za zamenjavo na vrhu tržaške zavarovalnice po odstopu Sodara

Novi predsednik bo znan jutri

Jutri bo v Milanu tiskovna konferenca, na kateri bodo oznanili ime novega predsednika tržaške zavarovalne grupe Lloyd Adriatico, ki je s 1. januarjem uradno preselila pod nadzor nemške velikanke Allianz. Pred tiskovno konferenco se bo namreč sestel Lloydov upravni svet, ki bi moral dokocno sprejeti odstop dosedanjega predsednika Antonia Sodara in pregledati prve rezultate o lanskem poslovanju grupe. Sodaro je svoj namen, da zapusti ugledno mesto, sporočil že 9. decembra lani.

Pričakovanje za imenovanje novega predsednika je se posebno veliko po nesporazumih med Sodarom in novimi lastniki tržaške zavarovalne grupe. Za Sodara so problem premajh-

na jamstva, ki da jih Nemci ponujajo za ohranitev neodvisnosti Lloyda in prav to je razlog za njegov odstop. Münchenska Allianz pa po drugi strani zagotavlja, da namerava svoje udeležbe v Italiji organizirati v tri samostojne pole: Trst z grupo RAS in Turin z Unione Subalpina. Vendar to se ne pomeni, da münchenska grupa ne namerava postaviti na čela Lloyd Adriatica svojega moza. Zadržanost glede imen je zelo velika, čeprav vztrajno krozi nepotrjene govorice o kandidaturi Sandra Salvatija, ki je trenutno pooblaščen upravitelj družbe Allianz-Pace. Za dokončni razplet na vrhu tržaške zavarovalnice torej ne preostaja drugega, kot počakati na jutri.

Župan Illy se bo v sredo udeležil skupščine v Križu

Župan Riccardo Illy (na sliki) bo v sredo, 11. januarja gost kriške vaske skupnosti. Župan, podžupan Roberto Damiani in odbornica za javna dela Viviana de Grisogono se bodo udeležili javne skupščine, ki bo ob 19. uri v Sirkovem domu in na katero so seveda vabljeni vsi vaščani. Predstavniki vseh vaskih organizacij pa so vabljeni v torek v Ljudski dom ob 19. uri na sestanek, na katerem se bodo dogovorili o poteku sredine skupščine.

Prireditve v domu Alberta Sirka sodi v sklop božičnih pobud, ki so jih priredile kriške organizacije. Po vaskih ulicah se je vila baklada za mir, na Krzadi pa je bila zelo uspešna božičnica z nastopom dekliskega zbor Vesna, osnovnosolskih otrok in godbe na pihala Arcobaleno. Vabljen je bil tudi Illy, ki se zaradi drugih obveznosti ni udeležil pobude, obljubil pa je, da bo ob prvi priložnosti prisel v Križ.

Niz oddaj Radia Trst A o osamosvojitvi Slovenije

Jutranje oddaje Radia Trst A z naslovom Iz studia z vami, ki med 9. in 13. uro od ponedeljka do petka obravnavajo najrazličnejše argumente, so postale med poslušalci zelo priljubljene. Od 9. do 13. januarja bodo te oddaje posvečene zelo zanimivi temi - samostojni Sloveniji. V tem nizu oddaj, za katerega je v nastopajočem tednu odgovorna Marija Breclj, bodo številni ugledni gostje iz raznih zornih kotov osvetlili različne vidike izbrane tematike.

V prvih dveh dneh bosta gosta pogovora ob 11.45 dr. Peter Stih in dr. Boris M. Gombac, ki bosta podala zgodovinski pregled pojma o slovenski državnosti. Kako se je ta pojem razvijal in koliko je bil prisoten v literaturi, bo predmet pogovora s prof. dr. Jankom Kosom. V sre-

do bo ob isti uri na vrsti Bojan Brežigar, prvi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, slisali pa bomo tudi, kako na samostojnost Slovenije gledata dva javna delavca izven Slovenije. To sta dr. Valentin Inzko s Koroške in pisatelj Zorko Simcic, ki se je po osamosvojitvi iz Argentine vrnil v Slovenijo. Isti dan bo na sporedu tudi pogovor s prof. Martinom Jevnikarjem, ki bo obravnaval prisotnost zamisli o samostojni Sloveniji v domaški in zdomski literaturi. V četrtek, 12. januarja bo Radio Trst A ob 11.45 gostil predsednika slovenske države Milana Kucana, se prej pa bo o svojem deležu pri osamosvojitvi naše matične domovine govoril prvi slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. V petek bosta med 11.45 in 12.45 govorila

prvi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in Janez Jansa, takratni obrambni minister. Pred tem pa bomo slisali, kako sta doživljala dogodke ob osamosvojitvi takratni notranji minister Igor Bavcar in takratni minister za informiranje Jelko Kacin. V teku jutranjih oddaj Radia Trst A, pri katerih bosta sodelovala se Ales Lupinc in Ivo Jevnikar, bodo prisli do besede se nekateri gostje, močje pa bi radi svoje poglede na to temo povedali tudi poslušalci. Možnost seveda imajo, saj lahko med oddajo telefonirajo na radio - na razpolago imajo telefonsko številko 361875 tržaškega telefonskega omrežja - in povejo, kako gledajo na samostojnost Slovenije in kako so spremljali te edinstvene zgodovinske dogodke v letih 1990 in 1991.

NOVICE

Natečaj za sto delovnih mest pri železnici

Državne železnice bodo v Furlaniji - Julijski krajini zaposlile sto »prometnih operaterjev«, od katerih 47 v Trstu in 53 v Vidmu. Za zaposlitev se bodo železnice poslužile pogodb za usposabljanje ob delu, ki bodo trajale dve leti. V Trstu bodo kandidati, ki bodo zmagali na natečaju, zaposlili v proizvodnih uradih. Pogoji za udeležbo na natečaju so italijansko državljanstvo, starost med 18 in 32 leti, diploma nižje srednje sole in vpis v sezname iskalcev dela. Razpis natečaja bo objavljen danes v treh največjih deželnih dnevnikih.

CGIL oklical stavko na pokopališču Sv. Ane

Tržaški sindikat delavcev v javni upravi FP-CGIL je izdal tiskovno noto, v kateri naznanja, da je za torek, 10. januarja oklical celodnevno stavko svojih članov, ki delajo na pokopališču pri Sv. Ani. Razlogi za sindikalni protest, o katerem je sindikat po zakonski obvezi obvestil občinsko upravo že 16. decembra lani, so v glavnem delovne razmere osebja, ki je zaposleno na pokopališču in ki so po mnenju FP-CGIL nesprejemljive. Za primer je v tiskovni noti navedeno, da se vrstijo pogrebi v presledkih 20 minut, kar nalaga zaposlenim pretirano delovno breme (»Tovrstno delo ne more biti normirano,« pravi sindikat), del grobarjev pa se vedno caka na spremembo delovnega statusa, saj bi morali po svoji kvalifikaciji opravljati drugačna dela od grobarskih. Delovne razmere na osrednjem tržaškem pokopališču, vključno s higiensko-zdravstvenimi, so se po ugotovitvah sindikata SP-CGIL poslabšale od lanskega novembra.

Še dva primera »samotne smrti«

Včeraj so zabeležili še dva primera »samotne smrti« v Trstu, mestu, ki se ponaša s sorazmerno največjim številom ostarelih in osamljenih ljudi, ki jih velikokrat odkrijejo sele več dni potem, ko so umrli. V dopoldanski urah so odkrili truplo 85-letne Marielle Paolini. Vnučinja Alice jo je prišla obiskat v stanovanje v Ul. Ginestre 5 v Rojanu. Ko je stopila v spalnico, je zgrozena zagledala na postelji negibno truplo babice. Zdravnik Rdečega križa je ugotovil, da je Paolinijeva umrla 24 ur prej zaradi srčne kapi.

Ze dalj časa pa je bil mrtev moski srednjih let, ki je zivel sam. Včeraj dopoldne so reševalce Rdečega križa poklicali v poslopje v Ul. Carpison 7, kjer ze več dni ni bilo na spregled 54-letnega Gianfranca (priimka nam niso posredovali). S pomočjo gasilcev so vdrli v stanovanje; v spalnici, kjer je se bila prizgana pec, okno pa odprto, je v postelji ležalo negibno truplo. Po mnenju zdravnika Rdečega križa je umrl ze pred casom iz naravnih razlogov.

Amnesty international v Pulju

Trzaska skupina mednarodnega zdruzenja za spoštovanje clovekovih pravic Amnesty international sporoča, da bo 10. in 11. januarja priredilo fotograf-sko razstavo v prostorih italijanske skupnosti v Pulju. Predstavili bodo dokumentacijo o kršenju otrokovih pravic po svetu.

Humana poteza železarjev

Skedenjski železarji so novo leto začeli z lepo dobrodelno gesto. Odločili so se, da bodo del zneska, ki so ga zbrali med 46-dnevnim bivakiranjem na Trgu Unità, podarili deželniemu združenju staršev hemopatskih in neoplazmičnih bolnikov AGMEN. Gre za vsoto osmih milijonov lir, za katero so se železarji odločili potem, ko so »ugotovili, da je bila radodarnost Trzaca-nov veliko večja od njihovih pričakovanj in od nujnih potreb«. Prispevek bodo 12. januarja izročili predsedniku združenja AGMEN Albertu Centolaniju, namenjen pa bo izgradnji sterilnih sob v otroški bolnišnici Burlo.

ELETTRA DORIGO O VLADNI KRIZI

»V vseh civilnih državah ukazuje zakon, ne človek«

»Nikdar ne smemo pozabiti, da v vsaki civilni državi ukazujejo zakoni, ne ljudje; Berlusconi se na to ne ozira, premnogi pa na to pozabljajo,« zatrjuje pokrajinska tajnica Ljudske stranke (PPI) Elettra Dorigo v tiskovnem sporočilu ter poziva k zaščiti in spoštovanju institucij. Na rešitev italijanske politične krize je treba počakati z vedrino in zaupanjem, nadaljuje Dorigova in izraza željo, naj bi krmilo vlade prevzela vplivna osebnost, ki bi se obvezala, da bo Italiji povrnila verodostojnost, in ki bi problemom celovite skupnosti dala prednost pred lastnimi ali pristranskimi interesi. Kot svobodni državljani in kot stranka ne moremo sprejeti ustrahovalnega vzdusja, ki so mu podvrženi ustavno sodišče, zakonito izvoljeni parlament in predsednik republike, poudarja tajnica LS in potrjuje strankino zau-

panje v državnega poglavarja kot najvišjega garanta ustave, ki bo znal ponuditi državi najustrežnejšo rešitev in preprečiti ponovno romanje na volišča.

Ljudska stranka se po zatrdilu Dorigove ne boji volitev, hoče pa, da bi prej začeli izvajati določila glede monopolnega združevanja in televizijskih oddaj, ki jih je bil obljubil Berlusconi med volilno kampanjo, a obljube ni izpolnil. Ko bi šli zdaj spet na volišča, dodaja predstavnica LS, bi vnovič povlekli za nos volivce, Italijo pa pahnili v se hujšo zaposlenostno krizo, in to samo za to, da bi branili določene interese, namesto da bi se zavzeli za dobrobit prebivalstva. Sicer pa Berlusconijevo vladovljo dovolj zgovorno označuje ze okoliscina, da se je nemudoma lotila ustanove RAI in Banke Italije, zaključuje Elettra Dorigo.

DANES V STOLNICI / POBUDA ZCPZ

Slovenske božične

Peli bodo združeni moski in ženski zbori

Božične pesmi slovenskih, pretežno domačih avtorjev - to je program, ki ga bodo danes popoldne ob 16. uri v tržaški stolnici pod vodstvom Aleksandre Pertot izvajali združeni tržaški zenski in moski zbori. Gre za koncert, ki ga ze tradicionalno prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov, letos pa je to tudi prvi od treh božičnih koncertov omenjenih zborov. Po današnjem nastopu v stolnici sv. Justa bo Božični koncert na sporedu prihodnjo nedeljo v ljubljanski stolnici, kaksneje pa se v Kopru.

Nastopajoči so člani raznih zborov, ki so se za to priložnost združili v ženski oz. moski zbor. Zenski in moski glasovi bodo namreč peli ločeno, za kratek niz nastopov pa so se pripravljali pod vodstvom Aleksandre Pertot in ob sodelovanju korepetitorjev Janka Bana, Beatrice Zonta, Marka Sancina in Vinka Skerlavaja, ki

bo pevce tudi spremljal na orgle. Tudi glede na dejstvo, da sta zbor »nastala« izrečno za to priložnost, so želeli koncert ponoviti se kje, zato da bi se vloženi trud bolj ali vsaj večkrat obrestoval. Rezultatov vaj bo zaenkrat mogoče prisluhniti v Trstu, Ljubljani in Kopru.

Kot ze receno, so pri sestavi programa v okviru slovenskih zeleli se posebej ovrednotiti ustvarjalnost domačih skladateljev, tako bodo združeni zbori izvajali dela Mirka Fileja, Janeza Lahmarja, Vinka Vodopivca, Lojzeta Bratuzja, Ubalda Vrabca, Zorka Hareja, Alojzija Mihelčica in Gregorja Riharja. Program so razdelili v pet sklopov, pri njihovem izvajanju pa se bodo prepletali zenski in moski glasovi. Na današnjem koncertu v stolnici sv. Justa bo priložnostno misel zbranim podal skofov vikar Franc Voncina.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
8. januarja 1994
SEVERIN

Sonce vzide ob 7.45 in
zatone ob 16.38 - Dolzina
dneva 8.53 - Luna vzide ob
11.14 in zatone ob 24.00.

Jutri, PONEDELJEK,
9. januarja 1995

JULIJAN

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 4,1
stopinje, zračni tlak 1023,3
mb narašča, veter vzhod-
nik 23 km na uro, vlaga 53-
odstotna, nebo jasno, morje
rahlo razgibano, tempera-
tura morja 9,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Andrea
Angiolini, Silvia Covatta,
Gaia Bellani, Alessia Di-
piazza, Margherita Ciuch,
Laura Zorzini, Anthony
Orlando, Federico Millo,
Irene Zanini, Anna Hong,
Martina Pincer.

UMRLI SO: 68-letni Ar-
mando De Marzi, 87-letni
Giovanni Busdon, 60-letni
Carlo Vlach, 74-letna Sla-
vizza Tauzzi, 82-letna Bru-
na Petri, 74-letna Licia Pe-
ri, 65-letna Eleonora Brada-
mante, 37-letni Christos Za-
firis, 31-letna Marisa Fer-
lan, 84-letna Anna Fabetta,
91-letna Maria Butinar, 66-
letna Emilia Cusmich, 82-
letna Ginevra Artusi, 59-let-
na Anna Maria Curzolo, 80-
letna Maria Marchesi, 86-
letna Carmela Zamparino,
60-letni Umberto Siega, 88-
letni Stefano Sponza, 81-
letna Augusta Del Senno,
57-letna Nerea Novi, 83-let-
ni Marsiglio Bozzer in 90-
letni Giorgio Mafei.

LEKARNE

Nedelja, 8. januarja 1995

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Bernini 4, Ul. Fellu-
ga 46, Largo Piave 2, Lun-
gomare Venezia 3 (Milje).
OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170).
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Bernini 4 (tel.

309114), Ul. Felluga 46
(tel. 390280), Lungomare
Venezia 3 - Milje (tel.
274998).

OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše
primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Bernini 4, Ul. Fellu-
ga 46, Largo Piave 2, Lun-
gomare Venezia 3 (Milje).

OPCINE - Proseška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše
primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Largo Piave 2 (tel.
361655).

Od ponedeljka, 9., do nedelje, 15. januarja 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Libertà 6 (tel.
421125), Ul. dei Soncini
179 - Skedenj (tel.
816296).

BAZOVICA (tel.
226210) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg Libertà 6, Ul. dei
Soncini 179 (Skedenj),
Istrska ulica 18.

BAZOVICA (tel.
226210) - samo po telefonu
za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Istrska ulica 18 (tel.
7606477).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TE-
LEVITA
Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od ponedeljka
do petka od 8. do 13. ure. -
tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 14.30,
17.00, 19.40, 22.15 »Sotto
il segno del pericolo«, i.
Harrison Ford.

EXCELSIOR - 15.00,
16.45, 18.35, 20.25, 22.15
»Il Re Leone«, risanka,
prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA

- 16.30, 18.15, 20.00, 21.45
»Sirene«, r. John Duingan,
i. Hugh. Grant.

AMBASCIATORI -

15.15, 17.00, 18.45, 20.30,
22.15 »The Mask«, i. Jim
Carrey.

NAZIONALE 1 - 15.20,

17.00, 18.50, 20.30, 22.15
»S.P.Q.R.«, i. Leslie Niel-
sen, Massimo Boldi, Chris-
tian De Sica.

NAZIONALE 2 - 16.00,

18.00, 20.05, 22.15 »Inter-
vista col vampiro«, i. Tom
Cruise, Domiziana Giorda-
no.

NAZIONALE 3 - 16.15,

18.15, 20.15, 22.15 »Ju-
nior«, i. Arnold Schwarze-
negger, Danny De Vito,
Emma Thompson.

NAZIONALE 4 - 15.15,

17.00, 18.45, 20.30, 22.15
»Botte di Natale«, i. Teren-
ce Hill, Bud Spencer.

MIGNON - 16.00 - 22.00

»Una zia graziosa«, porn.
prepovedano mladini pod
18. letom.

CAPITOL - 15.45, 17.50,

20.00, 22.10 »Il mostro«,

r.-i. Roberto Benigni.

ALCIONE - 10.30, 15.00

»The Flintstones«, r. Ste-
ven Spielberg, i. Rick Mo-
ranis, Elizabeth Taylor;

16.45, 19.30, 22.00 »Forre-
st Gump«, r. Robert Ze-
meckis, i. Tom Hanks, Sal-
ly Field.

LUMIERE - 15.30,

17.40, 19.50, 22.00 »Viag-
gio in Inghilterra«, i.
Anthony Hopkins, Debra
Winger.

PIREDITVE

KD RDECA ZVEZDA in
Obcinska knjižnica v Sa-
lezu vabita v petek, 13.
t.m., ob 20. uri, v drustve-
ne prostore v Salezu na
predstavitve knjig in dia-
pozitivov Dušana Je-
lincica. Avtor bo prestavil
italijanski prevod knjige
"Zvezdne noci - Le notti
stellate" in knjigo "Biseri
pod snegom".

SKD IGO GRUDEN vabi
ob 200-letnici nabrežinske
cerkve na božični koncert
zenskega in moškega pev-
skega zbora Igo Gruden, ki
bo v nedeljo, 15. januarja
1995, ob 16.30 v župnijski
cerkvi sv. Roka v Nabreži-
ni.

IZLETI

SK DEVIN organizira v
nedeljo, 15. t.m., smuçar-
ski avtobus v Podkloster
(Arnoldstain-Avstrija). Av-
tobus bo sprejemal izlet-
nike od Bazovice do Stiva-
na. Rezervacije in informac-
ije Sosić tel. 208551 in
Skerk tel. 200236.

ŠOLSKE VESTI

**SINDIKAT SLOVEN-
SKE SOLE** - tajništvo Trst
sporoča solnikom v sta-
lezu, da so roki za vložitev
prošenj za premostitve na-
slednji: vzgojiteljice in
profesorji srednjih sol do
25. januarja; učitelji osnov-
nih sol do 5. februarja;
profesorji visjih sol do 10.
februarja. Pojasnila na se-
dezu sindikata v Trstu, tel.
370301 ob dnevih in urah
poslovanja.

Loterija

7. JANUARJA 1995

BARI	38	1	9	35	86
CAGLIARI	70	41	51	7	45
FIRENCE	51	41	55	23	16
GENOVA	1	45	12	37	24
MILANO	35	12	72	90	85
NEAPELJ	18	41	73	77	34
PALERMO	46	78	13	24	83
RIM	29	80	51	83	47
TURIN	49	69	73	76	3
BENETKE	62	12	46	30	26

ENALOTTO

X 2 X 1 X 1 X 1 X 2 X 2

KVOTE

12 --32.680.000.-
11 1.641.000.-
10 164.000.-

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVA GORICA • KOPER • MARIBOR

Povezava z letališčem Ljubljana

(moderni opremljeni kombi, mobilni, klima, osvežila pijače, časopisi)

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel.: 066/38-458, 38-512

ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel.: 062/27-038, 26155

ADRIA AIRWAYS Ljubljana, Kužmiceva 7, tel.: 061/131-81-55

Ljubljana, Gosposvetska 6, tel.: 061/313-312

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Marc Camoletti

PRIDI GOLA NA VEČERJO

Gostovanje MGL, režija ZVONE SEDLBAUER

V četrtek, 12. t. m., ob 20.30 - ABONMA RED D in E

V petek, 13. t. m., ob 20.30 - ABONMA RED A in F

V soboto, 14. t. m., ob 20.30 - ABONMA RED B

V nedeljo, 15. t. m., ob 16.00 - ABONMA RED C

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

BOŽIČNI KONCERT

ki bo danes, ob 16.00
v stolnici sv. Justa v Trstu.

Združeni tržaški ženski in moški zbor vodi
Aleksandra Pertot

VZPI - ANPI

Boršt - Zabrežec

PD SLOVENEK

Boršt - Zabrežec

PROSLAVA OB 50. OBLETNICI "10. januarja 1945"

dan, 8. januarja 1995, ob 16. uri

v Obcinskem gledališču "France Prešeren" v Boljuncu

Recital: Glej - rodna zemlja, naša draga prst!

Sodelujejo:

TPPZ "Pinko Tomazic"; dirigent Oskar Kjuder

Osnovna sola Boršt Me.P.Z. Slovenec - Slavec

in Pihalni orkester Breg

Pod pokroviteljstvom Uprave občine Dolina

Ob 14.30 polaganje venca na obeležje pred borštanskim bunkerjem

DRUŠTVO SLOVENSKIH

IZOBRAŽENCEV

in SLOVENSKA PROSVETA

vabita v ponedeljek, 9. ja-
nuarja, ob 20.30 na pode-
litev priznanj ZKO

LUČKI SUSIČ

in MARTI POŽAR

Srečanje bo v Peterlinovi dvorani.

OBVESTILA

**DOLINSKA OBCIN-
SKA UPRAVA** vabi vse
svoje starejše občane na
občajno novoletno
srečanje, ki bo v nedeljo,
15. t.m., ob 17. uri v
obcinskem gledališču v
Boljuncu. Po kulturnem
programu, ki ga bodo iz-
vajali mladi pevci in gla-
sbeniki iz Domja in Ric-
manj ter kabaretni duo
Verc-Kobal, bo družabno
srečanje.

OBCINA DOLINA vabi
vse vaščane iz Mačkolj,
Prebenega in Križpota,
naj omejijo porabo vode

dan, ob 8. do 12. ure,
ker bo družba ENEL
prekinila dobavo elektric-
nega toka zaradi popra-
vitvenih del na vodovod-
nem omrežju.

KMETIJSKA ZADRUGA
v Trstu obvešča vse
oljkarje, da meljemo oljke
zadnjič v sredo, 11. ja-
nuarja. Zainteresirani naj
nujno telefonirajo na st.
382555.

**TRZASKI PARTIZAN-
SKI PEVSKI ZBOR** "P.
Tomazic", obvešča, da bo
dan, v gledališču Preše-
ren v Boljuncu, ob 15. uri
vaja na odr. Ob 16. uri
nastop.

SK BRDINA organizira
tečaj za bebi skitim, ki se
bo vrsil v nedeljah. Infor-
macije na sedežu kluba,
Proseška ul. 131 na Opci-
nah, vsak ponedeljek od
19 do 21. ure. tel.
212859.

SK DEVIN obvešča, da
organizira v petkih od
20.30 do 22. ure rekreacijs-
ko telovadbo za odrasle v
soli De Marchesetti v Se-
sljanu. Prva vadba bo v
petek, 13. t.m. Telefon
200912 v večernih urah
(Katja).

MePZ Mackovlje bo
imel danes božični kon-
cert v Kostaboni. Pričetek
ob 16. uri.

MALI OGLASI

PRODAM najboljšemu
ponudniku avtomobil
Volkswagen hrošč (mag-
giolino) letnik 1974, v ze-
lo dobrem stanju. Tel.
(0481) 34642.

OSMICO ima Livio
Pernarčič, Stivan. Toči
belo in črno vino ter nudi
prigrizek.

OSMICO je odprl v
Zgoniku 71, Mario Milic.

OBLETNICA

Ob prvi obletnici odhoda
matere

Marije Zorn

in dvajseti obletnici očeta

Antona Civardi

bo darovana sv. masa
zadušnica v barkovljanski
cerkvi v nedeljo, 15.
januarja, ob 8. uri.

Naj ju družijo večnost.

Po dolgi bolezni nas je
zapustila naša draga ma-
ma in nona

Slava Tavčer vd. Vicić

Pogreb bo jutri, 9. t.m.,
ob 12. uri iz mrtvašnice
glavne bolnisnice v
cerkev na Opcinah.

Zalostno vvest sporoča
hči Eda, brat Marcelo z
družino, sestra Albina
ter vnuka Dario in Dino.

Opcine, Beograd,
8. januarja 1995

Od pokojne

Francesca Skerk vd. Sardoč

(Ilja)

se bomo poslovili jutri,
9.t.m., od 8.30 do 12.30 v
mrtvašnici glavne bolniš-
nice. Pogrebni obred bo v
Sempolajski cerkvi ob
13.15.

SVOJCI

Sempolaj, 8. januarja 1995

Za vedno nas je zapustil

Vladislav Mervic (Ladi)

Pogreb bo v torek, 10.
t.m., ob 11. uri iz domače
hiše v Devinu st. 4/c na
domače pokopališče.

Zalujoci zena Zorka,
otroci Igor, Vladimir,
Adriana, snaha Patrizia
in vnukinja Martina.

Devin, 8. januarja 1995

**VZPI-ANPI Devin-Na-
brežina izreka iskreno**
sozalje svojcem ob smrti
tovarisa Ladija Mervica

ZAHVALA

Ob nepricakovani izgubi
nase drage

Marie Picek por. Alberti

se iskreno zahvaljujemo vsem,
ko so pocastili njen spomin.

SVOJCI

Boljunec 8. januarja 1995

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izra-
zih sočutja ob izgubi
našega dragega

Davida Martellani

se zahvaljujemo vsem, ki
so z nami

STATISTIKA / PREBIVALSTVO

Nadaljuje se negativni trend

Rahlo naraščanje le v Števerjanu, manj prebivalcev v Doberdobi in Sovodnjah

Cas v začetku novega leta je običajno čas analiz in ocenjevanja dogodkov v letu, ki se je izteklo. Ob razmisljanjih o kulturi, politiki in gospodarstvu so pomembni za objektivni prikaz stanja tudi podatki o gibanju prebivalstva. Poleg splošnega trenda nas seveda posebej zanimajo podatki o gibanju prebivalstva v treh občinah na Goriškem, v Števerjanu, Sovodnjah in Doberdobi. Razpoložljivi podatki sicer niso dokončni, vendar občutnejših premikov ali popravkov verjetno ne bo. Osnovna ugotovitev je, da se je število prebivalcev rahlo zvisalo le v števerjanski občini, manj prebivalcev pa imajo tako v Sovodnjah, kakor v Doberdobi. Sicer pa so podatki o gibanju prebivalstva v posameznih krajih, oziroma občinah, sledeci.

ŠTEVERJAN. Število novorojencev je v letu 1994 padlo od 10 na 6, medtem ko je število umrlih enako kot v prejšnjem letu (5). Več kakor podvojilo se je število priseljenih občanov, kajti teh je bilo leta 1993 14, medtem ko je podatek za lansko leto 36. Glede izseljenih pa se število ni bistveno spremenilo: od 31 na 29 za leto 1994. Tako je bilo ob koncu lanskega leta v števerjanski občini 833 prebivalcev, 8 več od leta 1993.

SOVODNJE. V sovo-denski občini se je v lanskem letu rodilo nekaj več otrok. Rodilo se je 14 otrok, leto poprej pa samo 10; povečalo se

je tudi število umrlih, ceprav ne za veliko: od 19 na 23. Zaskrbljujoca pa je, kot v prejšnjih letih, primerjava med številom rojenih in umrlih (14-23). V občini se je priselilo lani samo 18 oseb (leto poprej pa kar 39), medtem ko se je izselilo 28 oseb, oziroma dve manj kakor leta 1993. Ob koncu leta 1994 je bilo v sovo-denski občini 1754 prebivalcev, kar pomeni, da se je njih število znižalo za 21 v primerjavi z letom poprej.

DOBERDOB. V Doberdobi je število občanov padlo od 1443 na 1430. Rodilo se je dvanajst otrok (leta 1993 13), umrlo pa je 17 občanov (leto poprej 14). Bolj zivahni so bili migracijski

tokovi. Zvisalo se je število priseljenih (od 26 na 34) ter izseljenih (od 20 na 42) občanov. V vseh treh občinah je bilo ob koncu lanskega leta 4.017 prebivalcev, ali 24 manj kakor ob koncu leta 1993.

Zaključki, ki jih lahko povzamemo iz teh podatkov odgovarjajo splošnemu stanju v goriški pokrajini, kjer se prebivalstvo zelo hitro stara, medtem ko se je nizevanje števila rojstev nekoliko ustavilo. Pomemben podatek v analizi stanja omenjenih treh občin predstavljajo precej izraziti migracijski tokovi, zlasti priseljevanje. Zanimiva bi bila vsekakor podrobnejša analiza pojava. (E.J.)

REVIJA /STUDI GORIZIANI

Razglabljanje o pomenu in vlogi meje

Ceprav z zamudo, je decembra izšel 79. zvezek (januar-junij 1994) revije Studi goriziani. Kakor v prejšnjih številkih, se tudi tokrat spekter zanimanja ne omejuje le na ozje goriskega oz. deželno dogajanje, temveč se pozornost usmerja na t.i. mitelevropski prostor oz. na tiste geografske realnosti, ki so zgodovinsko vezane na našo deželo in nudi-jo zato pomemben prinos za razumevanje nekaterih se temnih segmentov goriske zgodovine. Revija objavlja osem člankov oz. esejev, posebno zanimiva je študija Milana Bufona o goriški pokrajini oz. regiji in spremembah v medsebojnih obmejnih odno-

sih v tem stoletju, ko se je mejna črta nekajkrat premaknila (Una nuova piccola regione transconfinaria in Europa: il Goriziano); spremenila se je namreč ne le struktura meje, temveč tudi njena vloga. Dva zgodovinska dogodka sta pri tem igrala pomembno vlogo in sicer dokument podpisan v Helsinkih, s katerim se je v sedemdesetih letih začela nova klima sodelovanja med Evropo in Jugoslavijo ter zadnji nam bližji dogodki v sosednji državi, ki so privedli do odcepitve nekaterih jugoslovanskih republik in novo stvarnost na Balkanu; vendar zgodovinsko pomembni dogodki našega stoletja niso povzročili globokih zarez na lokalni ravni oz. v obmejnem sodelovanju. Mirovna pogodba iz leta 1947 je namreč predvidevala nekatere pomembne točke, ki bi preperele »berlinizacijo« teh obmejnih krajev. Kljub oviram, ki so vezane na nepozabljene krivice, ki sta jih povzročili dve vojni, je bil v teh krajih močnejši skupni zgodovinsko-kulturni humus in ce je politična meja bila zaznamovana sele leta 1975 in gospodarsko sodelovanje se je začelo vzpenjati v osemdesetih letih, je na lokalni ravni meja predstavljal »železno zaveso« le dve leti. Tako se blizamo zaključkom, ki so za slovensko manjšino posebno zanimivi: za razvoj gospodarskega in nazadnje političnega sodelovanja so namreč nujno potrebni intenzivni osebni in socialni odnosi med obmejnimi prebivalci in pri tem igra homotnična osnova oz. skupen jezik bistveno vlogo, kajti pospešuje oz. spodbuja te odnose. Pomembno je, da odnosi v goriški regiji niso le monotnični t.j. med slovensko govorečimi prebivalci, temveč objemajo tudi Italijana ter Furlana. Multikulturna dimenzija teh krajev daje meji pomembno vlogo: ne deli, temveč gradi in spodbuja stike in medsebojno sodelovanje. Primer goriske pokrajine lahko postane emblematičen, kajti kljub svoji politični delitvi, je ohranila kulturno homogenost dežele in nadaljevala svoje ekonomske, kulturne in predvsem osebne odnose.

Nadnacionalna dimenzija in humanizacija torej kot primer tistega evropskega duha, po katerem težimo oz. o katerem je govoril nekaj časa in ki v bistvu pomeni le medsebojno spoštovanje, sodelovanje, zanimanje in iskanje stičisc, da bi »odprta meja« ne bila le retorična uspešnica političnega govora. (E.J.)

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENECEV NA GORISKEM z novim letom obnavlja pevsko dejavnost. Jutri, 9. t.m. ob 17. uri bo prva vaja obnovljenega pevskega zbora in sicer v domu A. Budal v Standrežu.

KD OTON ZUPANČIČ iz Standreža prireja v sodelovanju s Plesno solo Urška plesni tečaj za odrasle. Informacije in vpisovanje pri Marti do 11. januarja (tel. 21407).

ČRPALKE

Danes bodo na Goriškem obratovalne naslednje črpalke:

GORICA
ESSO - Ul. Aquileia 40
MONTESHELL - Trg Municipio 20
AGIP - Ul. Lungo Isonzo
IP - Ul. Di Manzano 4
ESSO - Ul. Trieste 102
GRADISCE
ESSO - Trg Unità
MEDEA
ESSO - Most na Birsu
TRZIC
AGIP - Ul. Valentinis 65
MONTESHELL - Drevo-red S. Marco 82/A
IP - Ul. IV Novembra
ROMANS
AGIP - Ul. Aquileia
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - Trg Repubblica 2
KRMIN
AGIP - Drevored Ven. Giulia
FARA
ERG - Ul. Gorizia
FOLJAN-SREDIPOLJE
IP - Ul. III Armata 58

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada od 1. do 7. januarja 1995
RODILI SO SE: Cristian Glessi, Jacopo Forte, Lucrezia Vittori, Andrea Micaela Bradaschia, Marco Spolaor.

UMRLI SO: 88-letni upokojenec Emilio Vogric, 77-letna upokojenka Eleonora Stacul vd. Gregori, 87-letna upokojenka Teofila Plesnicar vd. Valantič, 73-letna upokojenka Marija Gergolet, 89-letna upokojenka Marija Pahor vd. Grossi, 78-letna Erminia Tori vdova Barbieri, 60-letna upokojenka Antonietta Luin, 63-letna upokojenka Emilia Bosich por. Pantea, 84 letni upokojenec Toscanello Arata, 76-letna upokojenka Alice Bracco, 84-letna upokojenka Maria Mikulin, 81-letni upokojenec Donato Cifani, 81-letna upokojenka Elisabetta Luisa vdova Don-da, 81-letna upokojenka Ilda Cechet vdova Facchinetti, 43-letna uradnica Maria On-garo por. Spangher, 70-letni upokojenec Corrado Menon, 88-letna upokojenka Albina Furlan, 85-letna upokojenka Maria Goljevscek vd. Marusic, 58-letna Teresa Orsola Cappellari por. Bressan, 51-letni Pietro Cominotto, 71-letna upokojenka Maria Pippa, 86-letna upokojenka Roma Bonesso por. Trevisan.

OKLICI: Francesco Pessenti in Debora Vitale, sofer Carmine Barbiero in delavka Gianna Colja, Stefano Wilfinger in Clarisse Pelagie Vilon Guezo, sofer Stefano Cecconi in Moira Samari, trgovski zastopnik Fabio Chiariel in Eliana Giusto, inženir Giovanni Onorato in Maria Zanato, elektrotehnik Fabio Mlakar in uradnica Patrizia Biteznič.

POROKE: oficir karabinjerjev Pasquale Di Chio in gospodinja Elisa Coceani.

PRISPEVKI

Ob 10. obletnici smrti Karla (Tonija) Sosola daruje žena Jerica z družino 50 tisoč lir za PSD Nas prapor.

V spomin na Viktorijo Semolice darujeta družini Ferfolja in Paulin iz Slovenije ter Danica Pahor 60 tisoč lir za SKD Kremenjak.

V spomin na Viktorijo Bagon-Semolice darujeta družini Marija in Tomo Pecar 50 tisoč lir za SKD Kremenjak iz Jamelj.

KINO

GORICA
VITTORIA 15.00-16.45-18.30-20.15 - 22.00»Il Re Leone - The Lion King«, Walt Disney. Ozvočenje Dolby stereo.
KULTURNI DOM 16.00-18.00-20.00-22.00»Quattro matrimoni e un funerale«.
CORSO: 16.00-18.00-20.00-22.00» S.P.Q.R. - 2000 anni e mezzo fa«. M. Boldi in L. Nilsen.
TRZIC
COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00» Si-rens«. J. Duigan.

»Svet slovenskih organizacij« sporoča, da bo v sredo 18. januarja 1995 ob 19.00 v prvem in ob 19.30 v drugem sklicanju na sedezu zborov v Devinu redna seja Sveta SSO. Vabljeni člani Izvršnega odbora ter po en predstavnik vsake članice združenja in zvez.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
ALL'ORSO BIANCO (Tavassani), C. Italia 10, tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 410701.

11. 1. 1985 11. 1. 1995

Karlo Sošol

Dragi, 10 let je odkar si odsel od nas.

Z ljubeznijo se te spominjajo tvoji dragi.

Pevma, 8. januarja 1995

ZAHVALA

Ob smrti

Kristine Gravner por. Primožič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in se poklonili njenemu spominu.

Moz Pepe, hčerka Anica in sin Mirko

Oslavje, 8. januarja 1995

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

30-letnica dramskega odseka

SREDA, 11. januarja 1995

ob 20. uri Predstavitve publikacije 30 let dramske dejavnosti 1965-1995

ob 20.30 Otvoritev dokumentarne razstave

SOBOTA, 14. januarja 1995

ob 20.30 Krstna izvedba igre J. Povseta

Kandidiraj, le kandidiraj!

NEDELJA, 15. januarja 1995

ob 17. uri Ponovitev igre Kandidiraj, le kandidiraj!

NEDELJA, 22. januarja 1995

ob 10.30 sv. masa za pokojne člane dramskega odseka

ob 17. uri Slovesna proslava 30-letnice dramske dejavnosti

TOREK, 24. januarja 1995

ob 20. uri Okrogla miza o ljubiteljskem gledališču.

Vse prireditve bodo v zupnijskem domu

A. Gregorčič v Standrežu.

Petrolifera Goriziana

GORICA - Ulica Trivigiano, 41 - Tel. (0481) 20671

plinsko olje za ogrevanje

maziva

pogonska goriva

avtoprevozi s cisterno

... telefonirajte nam, da bo zima topla, pri nas sta prijaznost in resnost Vam na razpolago

NOVICE

Nadškofovo oznanilo ob prazniku Svetih treh kraljev

V goriski stolnici je bilo v petek slovesno bogoslužje ob prazniku Svetih treh kraljev. Obred je vodil goriski nadškof A.V. Bommarco ob somasevanju župnikov in duhovnikov, ki delujejo v mestu. V nagovoru je Bommarco posebej poudaril pomen praznika in misijonskega oznanila. Včeraj je namreč minilo tudi dvanajst let, odkar je bil pater Bommarco posvečen v skofa. Ob tej priložnosti je namenil pozornost preteklemu ter prihodnjemu delovanju goriske nadškofije ob pričakovanju tretjega tisočletja in sinodalni vlogi, ki jo lahko igra Gorica zaradi svoje geografske pozicije v okviru evangelizacije ter misijonskega duha. Seznanil je tudi vernike z 10. svetovnim dnevom mladine, ki se bo odvijal v Manili od 10. do 15. januarja. Na tej manifestaciji, katere se bo udeležil papež, bodo sodelovali tudi mladi verniki iz Italije (teh bo 2000) oz. iz goriske nadškofije. »Onkraj meja bodo mladi spoznali apostolsko dimenzijo, ki jo je Kristus oznanil za svojo Cerkev« pravi v poslanici mladim v tedniku La voce isontina. V ta namen bodo v soboto v župniji S.Valerijana v Gradišcu odgovorni za mlado pastoralo v goriski nadškofiji priredili srečanje, kjer bo tekla beseda o sporočilu, ki ga bo papež ob koncu dneva mladine namenil mladim generacijam celega sveta.

Voce Isontina s novim letom v novi preobleki

Goriski katoliški tednik Voce Isontina, ki izhaja že dvaintrideset let, je s prvo letosnjo številko izšel v nekoliko drugačni preobleki. V casopisu namenjajo več pozornosti posameznim skupnostim na območju goriske nadškofije (ki ne soupada z območjem goriske pokrajine, saj zajema tudi Cerinjan in kraje v okolici Ogleja ter nekaj krajev na Trzaskem) in problematiki vključevanja in prisotnosti kristjanov v družbi.

Izpopolnjevalni tečaj za učitelje telesne vzgoje

V Gorici se bo od 16. do 25. t.m. odvijal izpopolnjevalni tečaj za učitelje telesne vzgoje. Prireja ga pokrajinski odbor CONI, v sodelovanju s Solškim skrbništvom in združenjem FIDAL. Prvo predavanje bo na sporedu 16. januarja ob 15. uri v konferenčni dvorani Palace hotela, drugo in tretje pa se bosta odvijali 19. in 20. januarja v predavalnici zavoda Pacassi. Zadnji dve bosta 24. in 25. januarja.

Prepoved parkiranja ob tržnici

Poročali smo že, da bodo jutri zaprli za promet Mamelijevo in Semenisko ulico ter križišče pred glavno postjo. Zupanstvo pa je kasneje sprejelo še nekaj ukrepov v zvezi s prepovedjo prometa na omenjenih odsekih. Tako velja absolutna prepoved parkiranja na obeh straneh ulice Cadorna in sicer na odseku med ulico Boccaccio in Sv. Klare. V ulici Boccaccio velja absolutna prepoved parkiranja in ustavljanja na odseku med vhomom na tržnico na debelo in ulico Cadorna. Vozila, ki bodo, kljub prepovedi parkirana na omenjenih mestih, bodo odpeljali.

TRŽIČ / ZADEVA PODROČJE JAVNIH STORITEV

Načrt o tesnejšem povezovanju občin

Uresničili naj bi ga v sodelovanju s Pokrajino Če ne bo šlo drugače pa tudi sami

Občine na Trziskem - v ta krog sodi tudi občina Doberdob - so kar se tiče sodelovanja in povezovanja - že pred leti ubrale svojo pot. Na podlagi dosedanjih izkušenj nameravajo sodelovanje in povezovanje se bolj utrditi. V to jih pravzaprav silijo vse večje težave s katerimi se soočajo krajevne ustanove, pomanjkanje finančnih sredstev in pa vse bolj glasne zahteve prebivalstva po kvalitetnih javnih storitvah. Osem občin je tako pred kratkim začelo oblikovati načrt nekakšnega skupnega mesta, načrt skupnega razreševanja najpomembnejših javnih storitev. Poimenovali so ga preprosto "Načrt skupnega mesta za občine na levem bregu Soce". Pri oblikovanju načrta - zdaj smo se le v začetni stopnji - in kasnejšem uresničevanju namerava polnopravno sodelovati tudi občina Doberdob, nam je v pogovoru povedal zupan dr. Lavrenčič, ki je svetovalec prav pred kratkim seznanil z vsebino pobude in z osnutkom projekta o katerem pravzaprav že teče razprava. Zupani Tržica, Ronk, Starancana, Skocjana, Foljana, Turjaka, Sempetra in Doberdoba so že sestavili krajši osnutek načrta, ki je, poleg pozitivne ocene naletel tudi na kritike. Glavna kritika je menda v tem, da bi uresničevanje takega načrta v bistvu pomenilo poglobljanje razlik med goriskim in trziškim delom pokraji-

ne in bi ponovno poudarilo bipolarnost Goriske.

Zupani v odgovor navajajo ugotovitev, da je že dosedanje sodelovanje med občinami bilo uspešno in izkušnje zelo pozitivne. Trdijo, da nimajo nikakršnega namena razbijati enotnosti pokrajine ali ustvarjati dodatne težave. Načrt bodo skušali uresničiti v sodelovanju s pokrajinsko upravo (saj je usklajevanje in povezovanje občin kar zadeva storitve med njenimi statutarnimi nalogami), če pa to ne bo mogoče, bodo ubrali samostojno pot. Pokrajinska uprava na tem področju namreč ni naredila veliko, vprašanja s katerimi se soočajo občinske upra-

ve pa terjajo hiter odgovor. Naj ob tem opozorimo samo na vprašanje zbiranja, odstranjevanja uničevanja odpadkov, saj pokrajinska uprava ni uspela, v nekaj letih, niti odobriti pokrajinskega načrta, čeprav je vprašanje na dnevnem redu že od konca osemdesetih let!

Če ne bomo uspeli najti dogovora s Pokrajino, bomo poskrbeli sami, seveda za naše območje pravijo upravitelji osmih občin, pri čemer že nakazujejo tudi nekaj drugih področij, ki naj bi jih skupno urejali. Načrt je sicer sele v začetni fazi, ni pa nobenega dvoma, da ga bodo prav kmalu dodelali in tudi začeli uresničevati.

Ukradli za 82 tisoč litrov bencinskih bonov

Neznanci so se v Starancanu, na sedežu društva Pro loco, polastili zajetnega sveznja bencinskih bonov za okrog 82 tisoč litrov goriva. Vdrli so namreč v prostore društva, ki po nalogu Trgovinske zbornice skrbi za razdeljevanje nakaznic za upravičence Starancana in nekaterih bližnjih krajev. Izgotovje sveznja nakaznic so ugotovili že včeraj zjutraj, vendar je zadeva prišla v javnost sele popoldne. Preiskovalci so namreč upali, da bo-

do zelo hitro in predvsem laze izsledili tatu, vendar so se stvari zasukale drugače.

Če bi neznanci uspeli spraviti v promet celotno količino nakaznic, bi Trgovinsko zbornico olajšali za okrog 87 milijonov lir. Toliko namreč znaša razlika v ceni bencina.

Izvedeli smo, da so na Zbornici že ukrepali in razveljavili ukradene bone, ki so oštevilčeni. Obvestili so že tudi lastnike in upravitelje vseh dvainsedemdesetih crpalk na Go-

riskem.

Tatovi so v prostore nekdanje sole, kjer so poleg Pro loco se uradi nekaterih drugih drustevprisli skozi stranska vrata. Poleg nakaznic so se polastili se približno 400 tisoč lir v gotovini. Količina ukradenih bonov bi krila prvi letosnji kontingent za kakih dvesto upravičencev. V preteklosti smo večkrat poročali o kraji bencinskih bonov, ki so jih zmikavti v glavnem našli v avtomobilih, ali v kakem uradu.

KULTURA / IZŠLA PRED PRAZNIKI

Tretja številka Pretokov govori o literaturi

Zamejska usvarjalnost

Pred dnevi je izšla tretja številka kulturne revije Pretoki, ki jo izdaja Kulturna zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju s Komisijo za kulturo pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi in goriskim Kulturnim domom. Revijo ureja Ace Mermolja, začela pa je izhatai lani.

Tretja številka Pretokov, s podnaslovom "V znamenju literature", prinaša v uvodnem delu več literarnih prispevkov mladih piscev in piscev srednje generacije (Jurij Paljk, Igor Pahor, Boris Pangerc, Matejka Grkic, Majda Gergolet).

Uvodni esej o literaturi v zamejstvu je prispeval Miran Kosuta, ki je označil identifi-

cijske posebnosti tukajšnje književnosti. Kosuta jemlje kot izhodišče svojega razmišljanja pet zaznamovanosti in sicer ontološko, etično, narodnostno, prostorsko in jezikovno. Na tej osnovi zacrti "znamenje", ki daje zamejski literaturi poseben pečat in glas.

Zanimiva esej o narodnostnem vprašanju sta prispevala Marija Juric Pahor in madžarski pisec Csaba Tabajdi. Marija Juric razmišlja v eseju Pri-sila spomina o problemu naroda kot moči, Csaba Tabajdi pa o funkcijah in disfunkcijah nacionalnega vprašanja v srednji in vzhodni Evropi. Marko Jarc objavlja drugi del studije o prevajalskem delu Andreja Budala. Tokrat je analiziral Budalove prevode iz francosčine.

Zaključni članek je izpod peresa Aceta Mermolje, ki razmišlja o spremembah, ki vplivajo na življenje slovenske manjšine v Italiji ter o reakcijah nase skupnosti na zgodovinske prelomnice. Članek je bil napisan pred kakim mesecem, ohranjanja pa svojo aktualnost kljub razvoju dogodkov.

V zaključku naj se dodamo, da je ta številka opremljena s slikami slovenskega goriskega likovnega umetnika Vladimirja Klanjskega.

Revijo dobite v uradu Kulturnega doma v Gorici ali v Katoliški knjigarni.

PODGORA / LEPA DRUŽABONST V PROSTORIH OSNOVNE ŠOLE

Rajonski svet pripravil novoletno srečanje za starejše krajanje

Pobudo bi kazalo ponoviti še ob drugih priložnostih - Podgora kraj z visokim odstotkom starejših občanov

Z novoletnega srečanja, ki ga je priredil rajonski svet v Podgori

Rajonski svet v Podgori je tudi letos poskrbel za praznično srečanje starejših občanov. Potekalo je v sredo 4. januarja v prostorih nekdanje osnovne šole. Vabilu rajonskega sveta se je odzvalo zares veliko starejših krajanov. Ob igranju tombole in družabnih iger je čas zelo hitro minil. Rajonski svet je tudi poskrbel, kakor se pač za novoletno srečanje spodobi, za primerno pogostitev. Pobuda je naletela na splošno odobravanje, slisati pa je bilo tudi nekaj predlogov o tem, kako starejšim priskociti na pomoč in jih vključiti v dogajanja. Najbrž bodo podobna srečanja starejših priredili se ob drugih priložnostih.

VZPI / ANPI / UMRL JE 21.1.45

Obletnica U. Bonnesa

Gorisko združenje ANPI-VZPI se te dni spominja 50-letnice smrti učitelja Umberta Antonia Bonnesa. Umrli je 21. januarja 1945 v nemškem uničevalnem taborišču Flossenbürg, kamor so ga prepeljali iz trzasko Rizarne. Prof. Bonnes se je rodil v Gorici 17. februarja 1890. V Gorici je obiskoval licej, nato na Dunaju univerzo. Bil je od vedno odločno proti fašizmu, doživel je več osebnih fizičnih napadov v Gorici in Trstu. Leta 1944 se je udeležil srečanja goriskih protifašistično usmerjenih intelektualcev. Za srečanje so, verjetno po zaslugi kakega ova-duha, zvedeli Nemci, ki so mnoge udeležence

zaprli. Bonnesu se je uspelo sprva ogniti aretaciji, vendar je kasneje padel v roke nemske policije in so ga odpeljali v Rizarno, od tam pa v Flossenbürg. Po vojni so v Gorici po Umberto Bonnesu poimenovali socialistični krožek.

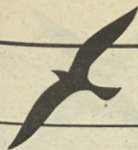
Družina Bonnes je med vojno izgubila še dva druga člana, ki sta padla, oziroma sta pogrešana. ANPI-VZPI bo ob 50-letnici smrti Umberta Bonnesa počastila njegov spomin pred spomenikom deportirancem pri železniški postaji, podpira pa pobudo, da bi spomin na pokoncnega učitelja počastili tudi drugače, predvsem pa da bi se nanj spomnili v solah.

OGRAJA

Ograja na meji le zunanji znak

Voce isontina, katoliški tednik, glasilo goriske nadškofije podpira pobudo za odstranitev pregrade na meji pred svetogorsko železnisko postajo. Casopis pa ob tem dodaja, da tako dejanje, ki bi res imelo nek zunanji odmev, ne bi imelo pravega smisla, če ne bi bili ob tem pripravljeni na utrditev politike dialoga in medsebojnega razumevanja, ki sta v osnovi resnične dobre politike na meji. Voce Isontina ob tem pojasnjuje tudi stališče glede mednarodnih odnosov, oziroma glede približevanja Slovenije Evropi. Prizadevanja Slovenije za vstop v Evropsko zvezo je treba podpreti brez postavljanja pogojev.

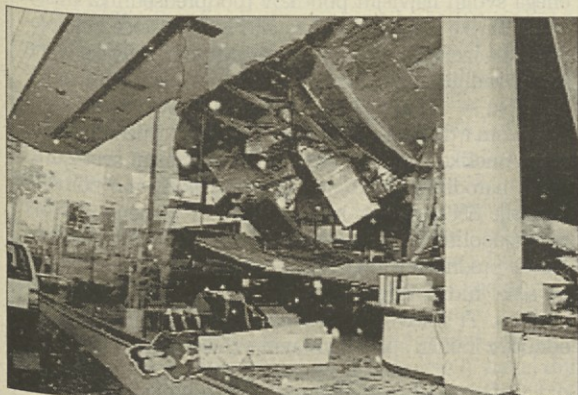

POTRES / SUNEK 7. STOPNJE

Bo Tokio v roku dveh let prizadel »superpotres«?

Pri včerajšnjem sunku en mrtev, 14 ranjenih in velika škoda

Protipotresne zgradbe so v glavnem vzdržale (AP)

TOKIO - Mocan potresni sunek 7. stopnje po Richterjevi lestvici je prizadel severno-vzhodno področje Japonske. Po potresu ob 7.57 (23.57 po našem času) se je zemlja spet stresla, sicer z manjšo silo, ob 21.40 (13.40 po našem času). Medtem ko drugi sunek ni povzročil večje škode, je pri prvem bilo več poslopij poškodovanih, priletna zenska je umrla od srčne kapi, zabeležili pa so tudi 14 ranjenih. Prekinjene so električne in telefonske zveze, iz previdnosti pa so tudi prekinili želez-

niske povezave.

Seizmologi trdijo, da bi v prihodnjih dveh letih lahko področje Tokia prizadel katastrofalni »superpotres« podoben onemu iz leta 1923, ki je povzročil 143 tisoč smrtnih žrtev. To sklepajo na podlagi stalnega narasčanja potresnih sunkov. 28. decembra se je zemlja stresla na istem področju in so zabeležili dva smrtna primera, oktobra lani je sunek presegal 8. stopnjo Richterjeve lestvice in je na bližnjih Kurilskih otokih bilo 165 mrtvih.

Sedem let za pot čez Veliko lužo

PARIZ - Za pot čez ocean je sicer rabila več kot sedem let, na koncu pa je steklenica, ki jo je julija 1987 vrigel v morje nek ameriški student, le priplula do francoske obale. Tam jo je 31. decembra lani pobral 63-letni upokojenec Robert Poirier in prebral se dobro čitljivo sporočilo v angleščini: »Cestitam, našel si steklenico Chrisa Wrenna.« Poleg imena je bil tudi naslov z dvema telefonskima številama in dolarski

bankovec, ki je bil zavrt v drugi listič, na katerem je studen pojasnil razloge za svoje dejanje. Steklenico je namrec zaupal valovom v okviru študijskega programa skupine studentov z avda Country Day School iz Savannah v državi Georgia, ki so raziskovali vplive morskih tokov in obalnih vetrov. Chrisovi sossolci so imeli manj sreče, saj se njihove steklenice nasedle kar na domači obali.

NEW YORK / MORILSKO DVIGALO

Shrljiva smrt mladeniča, ki je pomagal starejši ženski

NEW YORK - Usodna mu je bila dobrota. Mladenec dvajsetih let je priskobil na pomoč starejši ženski, ki se je zagostila med vrati dvigala, ta pa so se medtem zaprla in mu odrezala glavo. Dvigalo je nadaljevalo svojo pot, mladeničevo truplo pa je strmoglavilo na dno votline. Gospo so morali prepeljati v bolnišnico, ker jo je grozljiva smrt mladega moža spravila v sok. Na sliki AP: reševalci odstranjujejo mladeničevo truplo.

SVET / AMERIŠKI POGLED NA LETO 1995

Ko optimizem služi, da ne prikličemo gorja

Svet v letu 1995

Pregled glavnih dogodkov in napovedanih premikov v svetu:

Zahodna Evropa

Evropska zveza je pridobila tri nove članice, izgubila pa je močnega voditelja Jacquesa Delorsa. V Franciji bi lahko prišlo do pomembnega premika v desno, ker bo v maju zapadel mandat socialističnemu predsedniku Francoisu Mitterrandu.

Vzhodna Evropa

Premirje v Bosni in Hercegovini bo še vedno zelo krhko, sicer pa bo vsa pozornost uprta v Moskvo, kjer še ni jasno, koliko mišic bo sposoben pokazati ruski predsednik Boris Jelcin.

Azija

Gospodarska rast je velika, Vietnam, Laos in Kambodža so delno odprli svoja tržišča; počasi jih odpira tudi Burma. Japonska v rahlem padcu upa, da bo ponovila 1-odstotno rast iz leta 1994.

Prevladuje upanje v gospodarski vzpon po sporazumu NAFTA in vrhu ameriških držav. Politična nestabilnost in prekupčevanje z mamili bosta še ostala osrednja problema celine.

Osrednja vprašanja iz leta 1994 bodo prevladovala tudi v letošnjem letu. Na Haitiju si bo Jean-Bertrand Aristide prizadeval za uveljavitev demokracije, prebivalci Kube pa bodo še kljubovali revščini in embargu ZDA.

Svetovno povpraševanje po zlatu, diamantih in potrošništvu bo dvignilo raven bogastva celine. Južna Afrika bo po koncu apartheida cvetela, v Ruandi, Burundiju in Somaliji pa je še vedno nevarnost državljanskih vojn.

Območje je na razpotju; Palestinci bodo imeli prve samostojne volitve, in nadaljevala se bodo prizadevanja za vzpostavitev miru med Sirijo in Izraelom.

Lat. Amerika

Karibi

Afrika

Bližnji vzhod

AP/Terry Koles

Cez dvanajst mesecev bomo dali obračun leta, ki se je šele začelo. Ze sedaj pa lahko vsaj v grobih obrisih napovedujemo, kaj nas čaka v prihodnjih mesecih. Na priloženem zemljevidu s se kar optimističnim besedilom, seveda niso podrobneje razčlenjena vprašanja in problemi, s katerimi se bodo soočali v posameznih regijah sveta. Glede Zahodne Evrope sestavlja omenja morebitni zasuk Francije na desno na majskih predsedniških volitvah, ne omenja pa političnih in gospodarskih težav, ki čakajo Italijo. Evropska zveza je res pridobila dve nove članice, a je bodo vseeno pretresale težave in to ne samo, ker je izgubila Jacquesa Delorsa, temveč

predvsem ker se protislovja in razhajanja med posameznimi članicami še vedno poglabljajo. S se hujsimi težavami pa se bodo upadali pri uresničevanju sporazuma NAFTA med Mehiko, ZDA in Kanado. Ameriškega sestavljalca besedila je malo mar revščine, ki pesti Južno Ameriko, bolj ga skrbi morebitna politična nestabilnost, ki bi lahko prizadela interese ZDA na tem območju, se najbolj pa ga skrbi, da tudi letos skoraj gotovo ne bodo odpravili prekupčevanja z mamili. Pri Afriki ga zanima le gospodarski vzpon Južnoafriške republike, nekoliko ga skrbijo napetosti v Ruandi, Burundiju in Somaliji, na Angolo je pozabil. Aids, ki bo v podsaharski Afriki zde-

setkal prebivalstvo, ga ne zanima. Prav tako ga ne zanima islamski fundamentalizem, kot da ne bi hotel z njegovim navajanjem preklicati nesreče. Omenja skoraj gotovi gospodarski vzpon jugovzhodnih azijskih držav, na Indijsko podcelino in Srednji vzhod je pozabil, na Bliznjem vzhodu pa so le problemi Izraela in njegovih odnosov z arabskimi državami. Se manj prepričljivo je besedilo, ki se nanasa na Vzhodno Evropo. Pravilno ugotavlja, da bo manj zanimanja za usodo BiH, ker bodo vse oči vprte v težave, ki jih bo imel ruski predsednik Boris Jelcin, a ne omenja, da je Ruska federacija največja neznanka in pravi Damoklejev meč za bodočnost.

ČEČENIJA / ODMEVI NA ZAHODU

Se zavezništvo počasi krha ?

Evropa in Združene države Amerike v izjavah previdno opozarjata Rusijo

BERLIN, KAIRO (Reuters, dpa) - Zaradi nadaljevanja bojev v Čečeniji se nezadovoljstvo na Zahodu stopnjuje. Nemski kancler Helmut Kohl je včeraj v pogovoru za neko berlinsko radijsko postajo sicer spet poudaril, da je čečenska vojna notranja zadeva Rusije in da je enotnost evroazijske velikanke tudi v nemškem interesu, vendar je našel tudi ostrejšo besedo za vojaško akcijo Moskve.

»Vidimo trpljenje civilistov - zensk in otrok, vidimo tudi žrtve med vojniki in vse to je za nas popoln nešmisel,« je dejal Kohl. O položaju na Kavkazu sta se pogovarjala tudi egiptovski predsednik Hosni Mubarak in ameriški obrambni minister William Perry. Izrazila sta zaskrbljenost zaradi nestabilnosti in velikega števila žrtev med civilisti v Čečeniji.

V Københavnu pa so se odločili za začasno prekinitve izvajanja dvostranskega sporazuma o vojaškem sodelovanju med Dansko in Rusijo. Po besedah obrambnega ministra Hansa Haekrupa so načrtovani pogovo-

ri s kolegi iz ruskega obrambnega ministrstva, na katerih naj bi razpravljali o demokraciji in oboroženih silah, zdaj popolnoma brezpredmetni. Predsednik dan-

ške vlade Poul Nyrup Rasmussen je dogajanje v Čečeniji označil kot nedopustno, ker ruska vojska grobo krši človekove pravice in svoboscine.

Moskovska Komsomolskaja Pravda ostro napada poseg ruske vojske v Čečeniji (Telefoto: AP)

Čečenski poveljnik Basajev, strah in trepet prostovoljcev

GROZNI - Poklicni vojaški poveljniki in čečenski kmetje, oboroženi predvsem s sekirami, sestavljajo popolnoma neuskaljeno vojsko, ki pa se že več kot mesec dni uspešno upira ruskim enotam. Med poveljniki je gotovo najpomembnejši Samil Basajev. Kdor je imel priložnost slišati, kako hitro nastane v vedno bučnih kletnih prostorih predsedniške palače splošni molk, ko vstopi Basajev, se zaveda, da je ta človek postal prava legenda za tisoce Čečencov.

Ta poklicni vojak je leta 1992 povelejal »čečenskemu bataljonu«, ki se je na strani Abhazov v njihovi osamosvojitveni vojni boril proti Gruzijcem. Danes Basajev poveljuje pettisocem vojakom, ki se borijo proti ruskim vojakom, in pravi, da orožje ni tako pomembno kot tisto, kar je v srcu, in da je treba verjeti v pravičnost, obenem pa kaže dva kalasnikova, ki ju ne odloži nikoli.

Basajev in drugi vojaški poveljniki so v četrtek o svojih vojaških potezih

poročali Aslanu Moskadovu, petdesetletnemu čečenskemu stabnemu poveljniku, ki vojaške operacije spremlja na velikem zemljevidu Groznega. Njegova prizadevanja za usklajen odpor se zdijo precej bolj iluzorna in manj uspešna kot akcije mestnih gverilcev, torej posameznih oboroženih skupin, v katerih je vsakdo bolj ali manj prepričan sam sebi.

Obstajajo pa tudi posebne enote, ki jih sestavlja po ducat mož, starih približno trideset let; ti so v večini primerov že pravi vojaški veterani, dobro organizirani in oboroženi in jih imajo za pravo elito čečenske vojske. Eno takih skupin vodi Said Dubajev, ki se spruše, s kakšnim orožjem naj gredo v spopade z Rusi. Z granatami? Z avtomatskimi puškami? Said je pred kratkim izgubil štiri svoje vojaške med protinapadom, v katerem so hoteli odbiti Ruse, vendar niso pravočasno opazili njihovih ostrostrelcev. Nekaj orožja, ki ga te skupine imajo, so ukradli Rdeči

armadi, ko je ta konec leta 1991 zapustila Čečenijo, nekaj pa so ga kupili na cvetočem mednarodnem trgu.

Vendar osrce čečenskega upora niso ti izurjeni bojovniki, ampak že omenjena neskladna vojska, oborožena z vsem, kar ji pride pod roke. V teh enotah sodelujeta tudi devetnajstletni Muslim in dvaindvajsetletni Ibrahim, ki sta vsak z granatama v zepih napadla ruske enote na njihovih položajih. »Orožje sploh ni pomembno, saj nam Alah stoji ob strani,« je povedal Muslim, medicinski strežnik, ki se je naučil skrivnosti vojskovanja že s sedemnajstimi leti. Ne glede na to, kaksno je njihovo predznaje, pa mladi v vojni z Rusi preživljajo resno preizkušnjo.

»Iz minute v minuto se znamo bolje boriti. Če se bo to še dolgo nadaljevalo, bodo Rusi se zalovali za Afganistanom,« je približ student prava Beslan Maguamadov.

Boris Bachorz / AFP

Kavkaški narodi si ne želijo vojne z Rusijo

NALCIK - Basif Hadzimurat trikrat pljune čez svojo levo ramo. To naj bi prinasalo srečo. »Daj bog, da ne bi prišlo do vojne med Rusijo in kavkaskimi narodi,« pravi mali Balkarec. »Za vedno z Rusijo«, piše na spomeniku v centru Nalcika, glavnega mesta kavkaskih republik Karbadino-Balkarija. Na vrhu spomenika je upodobljen zenski lik, ki simbolizira povezanost Moskve s Kavkazom: Marija, ena izmed žena Ivana Groznega, je bila namreč Karbadinka.

Karbadinci in Balkari živijo v ruski republiki na severu Kavkaza, ki meri le 12.500 kvadratnih kilometrov. Od Čečenije jo ločujejo le sosednji republiki Ingusija in Severna Osetija, vendar pa bližnjega čečenskega konflikta na ulicah glavnega mesta Nalcika ni zaslišati. Demonstracije v podporo Čečenom menda niso imele odmeva med prebivalstvom. Življenje v mestu počasi teče naprej. Tovarne v predmestju očitno mirujejo. »V primeru, da bi bile gospodarske razmere boljše, ne bi bilo nobenih težav z Rusijo,« meni mimoidoči. On, Karbadinec, ne zagovarja želje po neodvisnosti in pravi: »Skozi

stoletja smo se navadili drug drugega.«

Tudi Ruslan Gvasev, predstavnik enega od številnih majhnih kavkaskih narodov - Sapsugov, ki stejejo le še deset tisoč ljudi - je podobnega mnenja: »Mi smo pripravljeni z Rusi živeti v isti državi.« Minister za gospodarstvo Muhamed Čikanov celo ugotavlja, da bi bilo »nesmiselno«, če bi bila Karbadino-Balkarija neodvisna, seveda pa v tem primeru skozi njegova usta govori tudi uradna politična elita. Gvasev, podpredsednik leta 1991 ustanovljene Konfederacije kavkaskih narodov (ki je oblasti niso priznale), pa vendarle opozarja na možne politične posledice čečenskega konflikta: »Z vsakim dnem vojne bomo Čečene vse bolj podpirali.« Celo vojaški podpiri Čečenije se konfederacija šestnajstih kavkaskih narodov ne bo mogla več izogniti.

»To ni le vojna proti Čečenom, temveč vojna proti vsem kavkaskim narodom,« pravi Jurij Sanibov, predsednik Konfederacije kavkaskih narodov. Svet za nacionalno varnost, ki ga vodi Boris Jelcin, primerja z nekdanjim politbirojem. Politilog Sanibov napovedu-

je, da se bo spomladi pričela gverilska vojna. »V gorah so že urejena velika skladišča orožja, streliva in hrane.« Dodaja, da je njegova politika mirne rešitve spora med Groznem in Moskvo doživela popoln neuspeh. Zato je tudi ponudil svoj odstop, o čemer naj bi odločali na naslednjem zasedanju organizacije, ki se je doslej, z izjemo Čečenije, zavzemala za to, da kavkaški narodi še naprej živijo v okviru ruske države. Sprico najnovejših dogodkov pa si lahko Sanibov po lastnih besedah predstavlja tudi združnje kavkaskih narodov, ki bi bilo politično popolnoma neodvisno od Rusije.

Nekemu drugemu mimoidočemu v centru Nalcika se slednja rešitev že danes zdi najboljša: »V državi, ki bi jo sestavljali le kavkaški narodi, bi lahko živeli mnogo bolje.« Sanibov pa opozarja: »Splosna rusko-kavkaska vojna bi pomenila konec Ruske federacije.« Basif Hadzimurat si sploh ne more predstavljati kompromisa med Rusijo in Čečenijo, ki bi lahko pomiril ves Kavkaz: »Rusi gredo vedno do konca.«

Ralf Bartoleit / dpa

SOMALIJA / NAJDRAŽJA, NAJZAHTEVNEJŠA IN NEUSPEŠNA MIROVNA OPERACIJA OZN

Izbruh nove vojne je neizbežen

Mirovne sile so le delno rešile problem lakote in nalezljivih bolezni

NAIROBI - Slavni »bojni vozovi« - tovornjaki, oboroženi z naknadno vgrajenimi strojnici - so se vrnili na ulice Mogadisa. V Medini, eni od četrti somalske prestolnice, se najstniski policisti v majicah in plastičnih natikacijah obstrlejujejo s kalasnikovimi. Položaj v državi je domala enak kot pred decembrom 1992, ko so z operacijo Vrnimo upanje v Somalijo prispeli ameriški vojniki in pripadniki enot ZN.

Somalija je v času vojne doživela eno najdražjih in najzahtevnejših operacij vseh časov. Na njenem ozemlju je posredovalo 30 tisoč modrih celad, ki so deželi na afriškem rogu zelele pomagati, da najde pot iz državljanske vojne in lakote, zaradi katere je umrlo 350 tisoč ljudi. Vendar podvig ni uspel, saj je Somalija dve leti po začetku operacije še vedno brez državnega vodstva. Preostali pripadniki modrih celad, ki jih je še približno deset tisoč, se pripravljajo kovčke. Zadnji vojniki mirovni enot bodo državo zapustili marca. Po njihovem

umiku se zdi izbruh novega splošnega spopada skoraj neizbežen.

Razbojniki bodo zadnjim mirovnikom gotovo poskusili odvzeti orožje, vozila in ostalo opremo. Da bi to preprečili, ZN že sedaj praznijo svoje središče v Mogadisu. Glavni stab naj bi kmalu predali v roke Somalcem, kot zadnji oporišči pa bosta modrim celadom ostala pristanišče in letališče. Pri umiku jim bodo hrbet scitili ameriški marinci. Ker sta pristanišče in letališče strateško občutljivi točki, bi zaradi njih utegnilo priti do novih spopadov. V mestni četrti Medi-

na se že borijo za to, kdo bo imel najboljši dostop do bližnjega letališča. Okolico pristanišča sicer nadzorujejo pristasi generala Mohameda Faraha Aidida, vendar pa bi cete njegovega največjega tekmeča Alija Mahdija Mohameda s svojimi minometi prihod ladij lahko kadarkoli ovirale.

Ceprav operacija ZN Somaliji ni zagotovila miru, pa je zelo pomagala pri rešitvi problema lakote, saj je letosnja letina dosegla osemdeset odstotkov predvojnega. Solo obiskuje več otrok kot leta 1988, osemdeset odstotkov (dvakrat več kot pred vojno) pa jih je bilo cepljenih proti ospicam, ki so njihova življenja doslej najbolj ogrozale.

ZN so v času svojega posredovanja naredili tudi veliko napak. Mirovne enote so bile v Somaliji vedno le tujek in mnogo Somalcev je

Somaliji obračajo hrbet tudi človekoljubne organizacije

v njih videlo samo se eno vojsko. Najhujsa napaka, ki so jim jo pripisali, pa je bila, da so generala Aidida po vzoru divjega zahoda preganjale kot kaksnega navadnega zločinca.

Zdaj, ko se cete ZN umikajo, se je Somalija znova znasla v rokah tistih ljudi, ki so jo unicili. Človekoljubne

ustanove morajo za svojo varnost najemati oborožene tolpe ter plačevati neverjetne vsote, da jim je sploh dovoljeno reševati življenja. Večina humanitarnih organizacij je državo že zapustila, saj so njihovim članom grozili, jih ugrabljali ter ropali njihove pošiljke s pomočjo.

Hubert Kahl / dpa

O čem pišejo drugje po svetu

O nemško-francoskih odnosih

»Ugrabitve airbusa francoske letalske družbe Air France in grožnje skrajnežev, da bodo v Alžiriji ubili vse tujce, tudi diplomate, so Nemčijo spomnile, da si ne bi smela beliti glave samo z mejami na vzhodu. Siritev Evrope proti severu in vzhodu bo smiselna sele in samo takrat, ko bo stabilen jug. Prijateljstvo med Nemčijo in Francijo je zdaj potrebno bolj kot kdajkoli prej ...« (Le Monde, Pariz)

O francosko-iraskih odnosih

»Iraski režim se lahko, s tem ko je na svojem ozemlju pozdravil francoskega predstavnika in je v Pariz poslal enega svojih najvišjih politikov (podpredsednika iraske vlade Tarika Aziza), znebi že štiri leta trajajoče zunanje-politične izolacije. Svetovno zavezništvo iz zalivske vojne se je v zadnjih mesecih razhlajalo. Francija, Rusija in Kitajska so se namreč konec decembra vnovič uprle zgovornikom trde roke v odnosih z Irakom (Združenim državam Amerike in Veliki Britaniji) in Varnostni svet Združenih narodov pozvale, naj upošteva pozitivno poročilo komisije ZN o iraskem razoroževanju. V zameno za svoja zunanje-politična prizadevanja pričakuje Francija gospodarske prednosti v Iraku. Tarik Aziz se je verjetno diskretno sešel tudi z odgovornimi možmi velikih francoskih podjetij. Ti gotovo niso čakali njegovega obiska, da bi odnose z Irakom spet vzpostavili.« (Libération, Pariz)

O grožnji alžirskih skrajnežev

»Odlocitev, da bodo tuja diplomatska predstavništva v Alžiriji kljub grožnjam še naprej odprta, gotovo ni bila preprosta. Kljub vsemu pa je odlocitev v političnem pogledu dobra. Umik tujih diplomatskih predstavnikov iz Alžirije bi imel zdaj simbolično vrednost in nepredvidljive posledice. Seveda tuja diplomatska predstavništva pod sedanjimi pogoji ne morejo veliko storiti, toda že s svojo prisotnostjo« nudijo svojim državljanom varnost in zavetje. Se pomembnejše pa je naslednje: tuja diplomatska predstavništva s svojo nadaljnjo prisotnostjo v Alžiriji signalizirajo resničnim demokratom v državi, intelektualcem in sodobnim zenskam, ki jih ogrožajo skrajni islamisti, da jih Zahod kljub vsemu se ni popolnoma prepustil usodi.« (Frankfurter Rundschau, Frankfurt)

O srečanju nemških liberalcev

»Ce bi Kinklovi liberalci (FDP) spoznali in izkoristili dejstvo, ki so ga kasneje Zeleni, in tako postali tretja največja stranka v Nemčiji - namreč, da sta se svet vrednot in družba spremenila - bi bili zdaj v znatno boljši položaju. Toda te priložnosti zaradi nenehnega spogledovanja z oblastjo in iskanja možnih koalicij sploh niso opazili. Razen tega ima vodja nemških liberalcev Klaus Kinkel se veliko dela z napakami, ki so jih zagrešili že njegovi predhodniki. FDP ima se nekatere možnosti, toda odločiti se mora za določeno politično smer in nenazadnje počakati na odlocitev nemških volilcev.« (General-Anzeiger, Bonn)

MALAVI / PREDSEDNIKOVI GREHI

Banda je dal ubiti štiri svoje nasprotnike

BLANTYRE - Čeprav se je nekdanji predsednik republike Malavi Kamuza Banda, ki je vladal trideset let, proglasil za dosmrtnega predsednika, je moral predsedniško palačo zapustiti po lanskih majskih volitvah. Ostareli politik se mora zdaj zagovarjati pred obtožbami, po katerih naj bi v zadnjih dvanajstih letih ukazal umoriti štiri politike.

Banda, ki se je v javnosti vedno pojavljal oblečen po evropski modi, v lepo krojeni obleki in s cilindrom na glavi, je postal predsednik vlade leta 1964, ko je postal Malavi neodvisen in so državo zapustili britanski kolonialisti. Ko je leta 1966 postal predsednik države, je takoj prepovedal delovanje opozicijskih strank. Leta 1971 se je proglasil za dosmrtnega predsednika. Do svojih nasprotnikov ni imel usmiljenja in nekoč je celo zagrozil, da jih bo prisilil jesti krokodile. Zdaj sta Banda in njegov najbližji sodelavec John Tembo obdolžena, da sta maja leta 1983 dala umoriti tri ministre - Dicka Matenja, Aarona Gadama in Twai-buja Sangala - in parlamentarca Davida Chiwanga. Preiskava je pokazala, da so omenjene politike ubili pripadniki policije in njihovo smrt prikazali kot prometno nesrečo. Banda je že dalj časa v hišnem priporu, Tembo, ki je skusal pobegniti, pa so pred nedavnim ujeli. Čeprav naj bi bila kazen izrečena kmalu, je vprašanje, če se bo ostareli Banda sploh pojavil v sodni dvorani.

Kamuza Banda se je rodil maja leta 1906 v vasi Kasungu, v nekoč pomembnem trgovskem središču. Kot klasično izobražen mladenič je ljudem v eni največnejših afriških držav rad govoril, da bodo pravilno izobraženi le, če bodo znali govoriti grško in latinsko. Med svojo politično kariero je navezal stike s tujimi politiki in bil nekaj let edini temnopolti politik, ki je vzpostavil diplomatske odnose z južnoafriško apartheidsko vlado. V mladosti je delal v južnoafriških rudnikih zlata, kasneje pa kot bolničar v Južni Rodeziji. Izpopolnjeval se je v Združenih državah Amerike in na Škotskem in kot zdravnik do leta 1958 delal v Veliki Britaniji. Leta 1958 se je vrnil v Malavi in se začel boriti za neodvisnost. Bil je celo član škotske cerkve, vendar so ga zaradi kršenja človekovih pravic leta 1992 izključili.

Predsedniškemu položaju se je moral odpovedati maja lani, ko je na prvih demokratičnih večstrankarskih volitvah zmagal njegov nekdanji sodelavec Bakili Muluzi.

Anderson Fumulani / Reuter

Srbsko-muslimanska pogajanja spet zastala

Patriarh Pavle je opozoril na izumiranje srbskega naroda

Politike je strah, da bo paragvajski general Oviedo izvedel državni udar

Papež bo na Filipinih varen

O medijski peti koloni in predoru pod Sarajevom

Pečat

Zbral je Zoran Odić

FRUCTAL / LASTNINJENJE

Fructal bo oskrboval večji del moskovskega trga

Kakovostno podjetje tuja konkurenca nenehno budno opazuje

AJDOVSCINA-Fizični obseg proizvodnje ajdovskega podjetja Fructal je lani znašal 56.000 ton izdelkov, od sadnih sokov in pijac do otroške hrane, sadnih rezin in sadnih pripravkov (polproizvodov za živilsko industrijo) ter alkoholov.

Lanski obseg prodaje je bil za 13 odstotkov večji, ocenjena finančna realizacija pa je večja za približno 8 odstotkov kot lanska. Lanski obseg proizvodnje je bil zastavljen 10 odstotkov višje kot predlani, kar kaže na novo rast podjetja, ki je izgubilo od leta 1990 skoraj tretjino trga. 67,5 odstotka proizvodnje so prodali na domačem trgu, izvoz so fizično povečali za 31 odstotkov in je znašal skupno 32,5 odstotka, od tega 19 v tujino, medtem ko se je delež izvoza na tradicionalne trge v nekdanje južne

republike znižal s 16 na 13,5 odstotka. Razlog za to so prepočasno urejanje političnih in meddržavnih razmerij med novimi državami ter carine. Te znašajo na makedonskem trgu med 34 in 37 odstotki. Osvajanje novih trgov je ne le težje, pač pa tudi stane petkrat več od ohranitve že osvojenih, je poudarila na novinarski konferenci generalna direktorica Fructala Cvetana Rijavec.

Podjetje izvažava v 15 držav, vse pomembnejši je ruski trg, za katerega upajo, da bodo ob ugodnem sprejemu otroške

hrane prevzeli večji del oskrbe moskovskega trga s tovrstnimi izdelki. Nedavno so začeli s prodajo darilnih alkoholov v Anglijo, upajo pa, da bo ugoden sprejem prispeval k prodoru tudi ostalega proizvodnega programa. Program bodo ponudili tudi domačemu trgu. Trošarina v sedanji obliki, ki »gradi« skupno ceno zaradi visokega prometnega davka, je prispevala k 50-odstotnem padcu prodaje alkoholov: ti so predstavljali 13 do 15 odstotkov realizacije podjetja. Lansko se boljše poslovanje so ovirale uvedene sezonske carine za surovine iz uvoza, predvsem tehnološke breskve, ter narascanje nabavnih cen domačih surovin.

Za naložbe je Fructal v zadnjih letih namenil 7,2 milijona mark. Letos in v prihodnjem letu bodo vložili še 4,1 milijona mark, pretežno lastnih, v opremo za dvig kakovosti proizvodnje. Podjetje je v Evropi znano kot eden najbolj kakovostnih proizvajalcev sadnih sokov iz celinskega sadja. Zato podjetje, ki letos praznuje 50-letnico, steže za eno najpomembnejših naložb uvedbo steklenice za sok z varnostnim pokrovčkom (tako imenovani twist off); ta v nekaterih državah predstavlja standard, brez katerega ni mogoče tržiti pravega sadnega soka, je poudaril komercialni direktor Miran Božić. Podjetje je lani posodobilo otroško

hrano in sadni sok za otroke ter ju uskladilo z novo doktrino o pravilni prehrani otrok ter z deklaracijami za evropski trg. Pridobilo je tudi certifikat nemškega združenja proizvajalcev sadnih sokov FKS, ki se uporablja kot standard kakovosti, je dejala vodja razvoja Andreja Lipovž.

Podjetje bo 11. januarja sklenilo javno prodajo delnic. Zanj je namenilo kar 33 odstotkov družbenega premoženja v višini 841,6 milijonov tolarjev. Kljub visokemu deležu javne prodaje in vrednosti glede na potek prodaje pričakujejo, da bodo dosegli zastavljene cilje, je dejala finančna direktorica Majda Zeljan.

Artur Lipovž

Moja dežela bi lahko bila Čečenija

BOZO KOVAC

Slovenski miselni sistem, ce lahko govorimo o povprečnem vzorcu, je precej ravnodušen do informacij, ce ne prihajajo z velikega Zahoda. Najbrž se tako odziva na case, ko je moral zlepa ali zgrda sprejemati vzhodne informacije; zdaj jih skorajda nezavedno zavrača. Takšno usodo so v zadnjem mesecu doživljale novice iz Cecenije, ceprav bi daljna republika, ki se na življenje in smrt bojuje za samostojnost, lahko precej zmotila tudi umescanje Slovenije v evropski prostor. Razplet cecenske tragedije zdaj vse bolj očitno kaže tudi doslej prikrito stran in tako razkriva tudi nevarnost, ki bi se lahko zgrnila nad Slovenijo. Zato jo utegne dogajanje na muslimanskem jugu Rusije prejši ali slej vsaj vznemiriti, ce je ze ni prebudila cloveska tragedija.

Vse je bilo uravnavano tako, da bi svet s Slovenijo vred videl v Ceceniji samo kriminalce, ki preprodajajo mamila in se med seboj pobijajo; od Rusije so se odcepili zgolj zato, da bi usli nadzoru pravne drzave. Toda ruska oblast je kršila eno najpomembnejših pravil vseh nasilnih sprememb, po katerem moras »potrebne krutosti« opraviti takoj; ce zavlačuješ, navadno naletiš na nepremagljiv odpor doma in v tujini.

Moskva gotovo ni nameravala zavlačevati pri »razorožitvi nezakonitih oboroženih skupin«, vendar je naletela na tako močan odpor, da ji je urejanje »notranje zadeve drzave« spolzelo iz rok. Padla je prva domina, se pravi časovni načrt cecenske operacije, nato so se podrle se vse druge. Cecenci nenadoma niso bili več samo tolpa kriminalcev, temveč ljudje, ki se bojujejo za pravico do svoje identitete in jo hočejo zavarovati z državnostjo. Mrtvi po ulicah Groznega so postali zrtve grobe agresije in ne le padli, ki »jih je bilo več, kot je bilo nujno treba«, kot so govorili v ruskem glavnem mestu. Izkazalo se je, da Moskva brez sledu samoobvladovanja vsemu svetu na obeh krši clovekove pravice. Ciniki bi lahko dodali: se huje, Moskva je izgubila tudi medijsko vojno; razkrile so se skrivnosti, ki navadno delujejo v skritem osrcju drzave. Vse je na krozniku, zdaj lahko vsi jemljejo z njega, kar jim prija. Med drugim lahko objukujejo cecenske zrtve.

Zahodni svet to zdaj pocne, vendar dosti dlje ne gre. Racuni so očitno večji. Se nedavno tega se je Zahod hudoval na Moskvo, ker je nasprotovala prodiranju Nata na vzhod. Potem ji je dal proste roke pri krotanju odcepljene Cecenije, ces da je to notranji problem ruske federacije. Ker pa je bila Moskva nerodna pri tem poslu, so se razkrile najbolj surove razseznosti vojaske pacifikacije uporne republike, kar so zahodne tajne sluzbe zanesljivo predvidele, ali pa niso vredne svojega imena. Zahod se zdaj seveda zgraža, vendar je v resnici obziren do Moskve. Celo najbolj glasni zagovorniki samoodločbe narodov, kot je Nemcija, govorijo zgolj o tem, da bi bilo prav, ce bi Rusija spoštovala mednarodna pravila tudi pri urejanju domačih zadev, saj jih je pred dobrim mesecem podpisala na sestanku evropske organizacije za varnost in sodelovanje. Pa humanitarno pomoč in povrhu se kakšno komisijo bi poslali.

Doslej znana slovenska uradna stalisca so drugačna kvecjemu v kakšni podrobnosti, kar je presenetilo le redko koga. Zato pa utegne presenetiti mednarodno ozadje cecenske tragedije. Kajti dejstvo je, da ohranja Rusija celovitost federacije z grobo vojasno silo. Od sveta jih je dobila po prstih samo zaradi preveč očitnega surovega ravnanja. V mednarodnih odnosih bo posledje nekoliko oslabljena, saj se lahko cecenski požar zelo hitro razširi in bo imela precej opraviti doma. Toda v varnostnem svetu bo se vedno imela pravico do veta. Zato ne bo mogoče brez njene volje nicesar odločiti, ko bo na primer prislo na vrsto bolj ali manj dokončno urejanje razmer na ozemlju nekdanje jugoslovanske federacije.

Moskva bi tedaj le težko podprla razdelitev Bosne in Hercegovine, saj je v lastni hiši uporabila orožje, da bi ohranila ozemeljsko celovitost drzave. Ker pa bi tako nasprotovala geslu »vsi Srbi v eni drzavi«, do katerega je bila doslej razumevajoča, bi morala Beogradu ponuditi nekaj v zameno, na primer ekskluzivno pravico do nasledstva za nekdanjo jugoslovansko federacijo. Se pravi, da bi bila ZRJ naslednica drzave, ki je vlagala »od Triglava do Gjevgljije«, Beograd bi dobil vse jugoslovansko premoženje v tujini, njegovi bi bili jugoslovanski arhivi ter orožje in nepremičnine nekdanje zvezne vojske. Drzave, ki so nastale po razpadu jugoslovanske federacije, bi se morale z njim pogajati o svojih pravicah.

Ce je cecenska tragedija znamenje, da je konec obdobja, ko so zamudniški narodi imeli pravico do državnosti, se je Slovenija se ob pravem času spravila na svoje. S poracunom za nazaj pa je zamudila najboljši trenutek.

Uspešno leto Nacionalne finančne družbe

CERKLJE (STA) - Predstavniki ustanovitelj Nacionalne finančne družbe (NFD) so ob prvih obletnici ustanovitve družbe v Hribarjevi hiši v Cerkljah na Gorenjskem predstavili rezultate dela in načrte za leto 1995.

Skupni projekt A banke, Gorenjske banke, Banke Celje, Dolenjske banke in zavarovalne družbe Adriatic je bil uspešen, saj je NFD v vrhu glede zneska vpisanih certifikatov oziroma delnic v njenih petih skladih, je na novinarski konferenci menil Stanislav Valant, direktor NFD. Svoje certifikate jim je zaupalo več kot 110 tisoč državljanov, predvsem zaposlenih in upokojencev, povprečna vrednost certifikata, vloženega v NFD, pa znaša približno 256 tisoč tolarjev. V NFD so že pred časom prosili za povečanje razpisanega osnovnega kapitala za tri sklade, v četrti pa so prosili se za nadaljnje povečanje na skupno 28,5 milijarde tolarjev. To je trenutno najvišja dovoljena vsota razpisanega kapitala za posamezno družbo za upravljanje, ki jo dovoljuje Agencija za trg vrednostnih papirjev.

Vendar pa se v NFD bojijo, da bodo morali kljub prošnji za povečanje kapitala zaradi povečanega vpisa certifikatov v vseh pet skladov vpisna mesta zapreti se pred 17. januarjem, ko bo konec vpisa prve izdaje delnic. Da ne bi razočarali tistih, ki želijo postati delničarji njihovih skladov, sta predsednik skupščine NFD in direktor Gorenjske banke Zlatko Kavcic in Stanislav Valant danes oznanila, da bodo Agencijo za trg vrednostnih papirjev prosili za odobritev dodatnega povečanja osnovnega kapitala druge izdaje delnic njihovih skladov.

»Pričakujemo, da bo administrativna omejitev v višini 28,5 milijarde tolarjev razpisanega osnovnega kapitala umaknjena,« je bil prepričan Valant. Pojnil je se, da se v NFD zavedajo pomembnosti obstoja konkurence med družbami za upravljanje, vendar ugotavljajo, da so med šestimi družbami za upravljanje oziroma skladi kar stiri v preteznem (neposrednem ali posrednem) lastništvu drzave, kar je svojevrsten paradoks, saj gre vendarle za lastninjenje. Zato od agencije pričakujejo odpravo ali povišanje omenjene omejitve.

V NFD se pripravljajo tudi na naslednjo avkcijo Sklada za razvoj, na kateri bodo sodelovali z vsemi petimi skladi. Oblikovanje naložbenih portfeljev oziroma nakupov delnic in deležev podjetij, ki se lastninijo, je po njihovem znatno zahtevnejše od zbiranja certifikatov. Med problemi, s katerimi se soočajo, so izpostavili pomanjkanje kakovostnih in ažurnih podatkov o podjetjih (posredovati bi jih morala Agencija za placilni promet, nadziranje in informiranje), nedorečenost glede določanja izključnih cen na avkcijah in probleme v zvezi z delovanjem tako imenovanega »medskladovskega trga«, katerega regulativa bi po njihovem morala biti znana do začetka februarja.

Po podatkih NFD svojih certifikatov doslej ni vložilo se približno 35 odstotkov državljanov; velik delež slednjih predstavlja studentska populacija. Primerjava med mesti in vasmi kaže, da je prav v urbanih srediscih se veliko ljudi neodločenih.

Obnovljen Mušičev Križev pot

GORISKA BRDA-Ta petek je Hisa umetnikov na Humu v Goriskih Brdih spet doživela enega lepih trenutkov v slovenski umetnosti, ki upravičujejo njen obstoj. Javnosti so namreč predstavili obnovljen Križev pot, ki ga je leta 1942 v cerkvi svetega Jurija v Gradnem v Goriskih Brdih naslikal slikar Zoran Mušič in ga je močno nacetega zdaj restavriral slikarka in restavrator Mira Licen-Krmpotić iz Pirana.

Ob začetku vojne je po naročilu kupnika Bernardina Godnica to cerkveno s freskami poslikal slikar Lojze Spacal. Ta je povabil k delu takrat mladega goriskega slovenskega umetnika z nalogo, naj naslika Križev pot. Mušič je naročilo sprejel in Križev pot naslikal na lesene plošče. Zanimivo je, da se je umetnik podpisal le na eno sliko (ki jo objavljamo). Svojo prvo obnovo je Križev pot doživel že leta 1965, ko ga je delno obnovil že umrl slikar in restavrator Rafael Nemec iz Nove Gorice.

Sedanja prenova je veliko temeljitejša. Restavratorka je izpod vsake slike postrgala nacetno leseno podlogo in sliko potem prilepila na obstojnejši material. Da je opravila veliko delo, so bili mnenja tudi številni poznavalci, kot so Zoran Kržišnik, Jože Ciuha in drugi. Prenovo sta omogočili Zavarovalnica Triglav območna enota Nova Gorica in Hisa umetnikov. Njen lastnik Marjan Bazato je dal v odkup nekaj umetniških del, ki so nastala tam lani, in z njihovim izkupickom plačal restavratorska dela in material. Posebej je treba omeniti tudi farane Gradnega in njihovega župnika Srečka Voncina, ki so po svojih močeh prispevali, da bo ostala dragocena Mušičeva umetnina na ogled tudi prihodnjim rodovom. Do nedelje, 22. januarja, bo Mušičev Križev pot na ogled v Hisi umetnikov, potem pa ga bodo spet preselili na njegovo mesto - v cerkev svetega Jurija na Gradno.

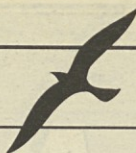
(V. C.)

Velikim obletnicam naproti

Foto M. Magajna

ITALIJA / USTAVNO SODIŠČE JIH BO ZAČELO OBRAVNAVATI JUTRI

V tem tednu zelo verjetno odločitev o referendumih

RIM - Sodniki ustavnega sodišča se bodo zbrali jutri k posvetu, da odločijo o umestnosti 16 referendumov. Trinajst referendumov so predlagali Pannellovi reformatorji, tri pa, ki zadevajo Mammijev zakon o televizijskih postajah, progresisti in napredna združenja.

Kasacijsko sodišče je že preverilo, da so pobudniki referendumov zbrali ustrezno število veljavnih podpisov (za vsak referendumski predlog je potrebnih najmanj 500 tisoč veljavnih podpisov), sedaj pa morajo ustavni

sodniki presoditi, ali so predlogi referendumov v skladu z ustavo in ali ni medtem zakonodajalec že spremenil katerega od zakonov pod vprašanjem, s čimer bi referendum brezpredmeten.

Med vsemi referendumi (predlogi so sintetizirani spodaj) nadaljše vprašanje zadeva referendum o izredni dopolnilni blagajni, najkrajša pa so tista o odnosu med zasebno in državno televizijsko službo. O vsebini 16 referendumov bo kolegom poročalo 13 poročevalcev. Takoj nato bodo sodniki preučili vsebino vsakega

posameznega vprašanja. Počakati bo treba vsaj tri dni (najbrž pa bo potreben tudi dober teden) preden bodo sodniki preučili vsa referendumska vprašanja in razsodili, ali so v skladu z ustavo. Najbrž bomo zato sele prihodnji teden zvedeli, ali se bodo italijanski volilci morali izreči o nakazanih problemih.

»Referendume o Mammijevem zakonu smo zasnovali leta 1990 po simpoziju o problemu informiranja, ki so ga priredile Acli in novinarska skupina "gruppo di Fiesole" je povedal pobudnik,

bivši novinar Giuseppe Giulietti.

»Nismo soglasali z dodelitvijo 3 televizijskih omrežij enemu samemu zasebniku, saj smo bili prepričani, da bi to osiromasilo pluralizem glasov in pospešilo krizo časopisov.« Giulietti je dodal, da so podpise začeli zbirati septembra 1993 na pobudo volunterskih organizacij, nato pa so pristopile tudi stranke centra in levice. »Predlagamo prozornejše informiranje, za kar naj skrbi posebno jamstveno telo, predvsem pa možnost novih lastništva, kot na primer za Montanelliho La

voce,« je povedal Giulietti.

Organizator Pannellovih referendumov Giuseppe Calderisi pa je pojasnil, da je zamisel 13 referendumov nastala v času, ko se je zdelo, da bo levica zmagala na volitvah in prevzela krmilo oblasti v Italiji. »Referendumi so bili zasnovani kot ljudsko preverjanje oblasti levice,« je pojasnil Calderisi. Dodal je, da je bilo zbiranje podpisov prava bitka s časom, saj je bilo samo pol s podpisov za okoli 9 ton papirja. V zadnjih dneh pred zapadom roka so pobudniki referendumov kar sami nosili

pakete s podpisi na kasacijsko sodišče, ker so se bali, da bi morebitne poštno zamude razveljavile podpise.

V Italiji so se od leta 1974 volilci izrekli o 26 referendumih. Zadnji je bil referendum, ki je omogočil uvedbo večinskega volilnega sistema. Ustavnemu sodišču je bilo v 20 letih predlaganih skupno 53 referendumov. Od teh jih je sodišče odobrilo 26, zavrnilo 19, osem pa razveljavilo, ker je zakonodajalec spremenil zakone v skladu s predlaganimi referendumi.

Predlogi Marca Pannelle

Predlogi za spremembo zakona Mammi

Volilni zakon

Z dvema referendumoma bi odpravili proporcni del izvolitve poslancev in senatorjev. Poslansko zbornico in senat bi tako volili po urnominalnem (angleškem) sistemu v enem samem dnevu volitev. Na volitvah 27. marca smo namreč četrtino poslancev in senatorjev izvolili po proporcnem sistemu, kar je omogočilo tudi manjšim strankam, da so izvolile svoje predstavnike v parlament. Če bi volilci z večino glasov podprli ta predlog, bi morali spremeniti volilna okrožja, sicer bi na neposrednih volitvah izvolili manj parlamentarcev kot jih določa ustava. To dejstvo naj bi bil razlog, zaradi katerega bi morali ustavni sodniki referendum zavrniti.

Večinski sistem v občinah

Večinski sistem v enem samem krogu volitev, kakršen je sedaj v veljavi v občinah z manj kot 15 tisoč prebivalci, naj bi razširili na vse občine. Tako bi tudi v velikih občinah glasovali za župana in z njim povezano listo. Izvoljen bi bil župan, ki bi prejel največje število glasov. Danes se lahko kandidat za župana poveže z več strankami. Če v prvem krogu ne prejme več kot 50 odstotkov glasov, je predviden drugi krog volitev, balotaza med kandidata, ki sta prejela največ glasov. Ta drugi krog bi po odobritvi referenduma odpadel, odpadla pa bi tudi možnost povezave kandidata z več kot eno stranko.

Odbitki za sindikat

Delodajalci oziroma pokojninski zavodi danes s pooblastilom delojemalca oziroma upokojenca odbijejo članarino za sindikat od plače in pokojnine ter denar nakažejo sindikatu. Predlagatelji referenduma želijo odpraviti to določilo, kar pomeni, da bi morali delojemalci oziroma upokojenec mesečno sami plačevati članarino za sindikat. To je najbolj »politizirani« referendum, ker je jasno, da bi se na ta način skrcilo število članov sindikata in bi sindikalne organizacije izgubile po eni strani na reprezentativnosti, po drugi pa tudi na moči, ki jo imajo danes v italijanski družbi.

Dopolnilna blagajna

Predlagatelji referenduma želijo odpraviti izredno dopolnilno blagajno. Po njihovi oceni je na ta način država odtujila od proizvodnih dejavnosti na tisoče milijard, ker je plačevala delavce nerentabilnih ali pasivnih podjetij za dolga obdobja, za večino teh podjetij pa je bil stečaj neizogiben. Zaradi tega je po mnenju predlagateljev referenduma prišlo do izkrivljenj na tržiscu, do neravnovesij v konkurenci in do preloma načela o enakih pogojih, ki mora veljati za vsa podjetja. Z odobritvijo referenduma bi bila ukinjena posebna dopolnilna blagajna, ki jo prejemale tudi številni uslužbenci podjetij v krizi v naši deželi.

Televizijske koncesije

Predlagatelji referenduma želijo odpraviti tisti del zakona Mammi o televiziji, ki dopušča enemu samemu podjetniku, da razpolaga z več kot eno televizijsko mrežo tudi v primeru, da je lastnik časopisov, katerih naklada ne presega osmih odstotkov celotne naklade vseh dnevnikov v Italiji. V primeru odobritve referenduma bi lahko imel podjetnik samo dve televizijski mreži in to v primeru, da ni lastnik časopisov z naklado, ki je večja od osmih odstotkov naklade vseh italijanskih dnevnikov. Podjetniki, ki imajo več televizijskih mrež, bi morali torej odvečne zapreti ali prodati.

Plačevanje davkov

Delodajalci in pokojninski zavodi sedaj odbijejo od plač oziroma od pokojninkvoto, ki je namenjena davkom, in ta denar posredujejo neposredno davčni upravi. Predlagatelji referenduma menijo, da bi morali to nalogo prepustiti posameznim državljanom. Ki bi, tako kot neodvisni delavci, plačevali davke v dveh obrokih, spomladi in jeseni. Tako bi vsakdo vedel, koliko zares znaša njegova plača in koliko mora odsteti državi. Pač pa bi ostalo v veljavi določilo, po katerem morajo delodajalci sporočiti davčni upravi podatke o obeh dohodkih vseh uslužbencev. Tako bi preprečili davčne utaje.

Urniki trgovin

Predlagatelji referenduma želijo v celoti liberalizirati urnik odprtja trgovin. V ta namen predlagajo odpravo določil zakona št. 588 iz leta 1971. Nikakor pa ne gre za odpravo določil o delovnem času in prostih dnevih uslužbencev v trgovskem sektorju. Odobritev referenduma bi pomenila, da so trgovine lahko odprte ob nedeljah in praznikih in tudi v nočnih urah. Vsak trgovec bi tako lahko v celoti upošteval želje in potrebe tržišča. Proti odprtju trgovin ob nedeljah in praznikih se je že nekajkrat uradno izrekla katoliška cerkev.

Trgovska dovoljenja

Predlagatelji referenduma predlagajo popolno liberalizacijo trgovske dejavnosti, do katere bi prišlo z odpravo omejitev, ki jih vsebujejo občinski trgovski načrti na osnovi zakona št. 426 iz leta 1971. Če bi ta predlog prodr, bi župani lahko po svoji uvidevnosti in na lastno odgovornost izdajali dovoljenja za odprtje novih trgovin ali za povečanje že obstoječih obratov. Edina omejitev bi bile zdravstveno-higienске norme, ki bi vsekakor ostale v veljavi.

Zdravstvena služba

Z referendumom bi vsakemu državljanu omogočili, da izbira med državnim zdravstvenim zavarovanjem ali zavarovanjem pri zasebni družbi. Zdravstveno zavarovanje bi bilo seveda v vsakem primeru obvezno za vse državljane. Kdor bi se odločil za zasebno zavarovanje, ne bi več plačeval prispevkov za državno zdravstveno službo, vendar bi to službo posredno se financiral s plačevanjem davkov. Po mnenju predlagateljev bi tako prišlo do resnične konkurenčnosti med državnimi zdravstvenimi storitvami in zasebnimi zavarovalnimi družbami.

Prekinitev filmov

Zakon Mammi ne omejuje prekinitve predvajanja filmov na televiziji z reklamnimi vložki. Predlagatelji referenduma želijo spremeniti to določilo in onemogočiti prekinjanje predvajanja filmov na televiziji brez nadzora. Film bi torej lahko prekinili samo tam, kjer to izrecno dovoli njegov avtor. Število prekinitev in reklamnih vložkov bi torej bilo znatno manjše.

Skupna zakladnica

Vse javne ustanove morajo deponirati svoja finančna sredstva v skupni zakladnici pri državni banki. To pomeni, da javne ustanove ne prejmejo obresti od svojih sredstev, pač pa s temi sredstvi razpolaga država. Predlagatelji referenduma želijo odpraviti to določilo z utemeljitvijo, da morajo biti javne ustanove same odgovorne za upravljanje z lastnimi sredstvi. Slo naj bi torej za nekaksen »davčni federalizem«, ki bi odvzel državi nadzor nad tem, kdaj in kako neka javna ustanova porabi sredstva, ki jih prejema od države ali od davko-plačevalcev.

Prisilno bivališče

Zakon dopušča sodnim oblastem pravico, da človeka, ki je osumljen mafijskega poyezovanja, prisili, da se preseli v neko oddaljeno občino. Z referendumom naj bi to določilo odpravili. Predlagatelji trdijo, da je bilo tako določilo smotno v času, ko je s preselitvijo nekdo dejansko pretrgal vezi s svojim krajem. Ob današnjih možnostih komuniciranja pa pbstaja se nesteto možnosti za ohranitev vezi, zato s prisilnim bivališčem ni več mogoče rešiti problemov, ki si jih je zadal zakonodajalec. Odtod predlog, da se z referendumom preklicata zadevni zakon in odpravi ta oblika boja proti mafiji.

Privatizacija Raia

Predlagatelji želijo odpraviti določilo, s katerim država poverja javni ustanovi skrb za radiotelevizijski družbo. Z odpravo tega določila bi bila prosta pot za privatizacijo državne radiotelevizijske družbe, v kolikor pa bi država hotela ohraniti javno televizijsko službo bi namesto sedanjega podjetja ustanovila državno družbo, ki bi ohranila eno mrežo, drugi dve pa bi prodala zasebnikom. Če pa bi država hotela poveriti javno službo enemu izmed privatnih podjetij, bi lahko RAI konkurirala pod enakimi pogoji kot druga podjetja.

Reklama za RAI

Z referendumom naj bi odpravili vsa določila, ki zadevajo reklamo na državni televiziji. To pomeni, da oddaje Raia ne bi vsebovale več nobenih reklamnih vložkov, pa tudi sicer bi bile ukinjene vse reklamne oddaje. Za financiranje Raia bi skrbela država oziroma naročniki s plačevanjem naročnine, odpadle pa bi tudi vse tiste oddaje, ki so vezane na sponzorizacijo. S tako »servisno« državno radiotelevizijo bi, po mnenju predlagateljev, odpadel problem duopola Rai-Fininvest. Verjetno pa bi se Rai spremenila v nezanimivo birokratsko televizijsko omrežje.

Količina reklame

Z referendumom bi omejili koncentracijo zbiranja reklame, ki je sedaj poverjena posebnim agencijam. Predlagatelji želijo, da bi nobeno podjetje ne smelo zbirati reklame za več kot dve vsedrjavni in tri lokalne mreže. Tak sklep bi močno prizadel tako državno radiotelevizijo, oziroma njeno družbo za zbiranje reklame Sipro, kot tudi Berlusconijevo podjetje Fininvest, za katero zbira reklamo Publitalia. Tako Sipra kot Publitalia zbira reklamo vsaka za tri televizijske mreže.

POZOR!

Primorski obdaruje naročnike!

*Vsem naročnikom
Primorskega dnevnika
za leto 1995 nudimo
vrsto ugodnosti in
prijetnih presenečenj:*

GRAFICENTER

- Vsako jutro vas pred vrati čakajo sveže novice iz sveta in bližnje okolice...
- ...in bistra razmišljanja, komentarji, reportaže in razvedrilo
- Brezplačno vam bomo objavljali male oglase in čestitke
- Za novoporočence v letu 1995 bo naročnina brezplačna
- Ob novem letu vam bomo podarili stenski koledar za leto 1995, tiskan na originalnih strojih v partizanski tiskarni "Slovenija"
- Ob petdeseti obletnici Primorskega dnevnika vam bomo maja meseca podarili lepo in dragoceno knjigo
- Do 31. januarja 1995 ostane prednaročnina nespremenjena (300.000 lir)

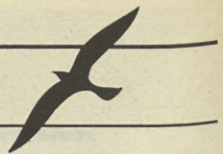
KAKO PLAČATE:

- ▶ prednaročnino lahko plačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici
- ▶ pri vseh slovenskih bančnih zavodih v FJK
- ▶ pri vseh raznašalcih Primorskega dnevnika na Tržaškem in Goriškem

Moj dnevnik.

**GORIŠKI
DIJAKI
V SONČNI
VALENCIJI**

Skupina dijakov goriške z evropskim programom

Na nasi soli že tretje leto izvajamo projekt Petra 2, v katerem naš Zavod sodeluje s podobnimi strokovnimi zavodi iz Nemčije, Nizozemske in Španije. V sklopu tega se odvija tudi projekt Petra 1, ki predvideva delovne izkušnje in poklicno izpopolnjevanje v tujini. Tako smo pred nedavnim preziveli 21 dni v Španiji, kjer smo se intenzivno vključili tako v solsko kot delovno razmerje. Tokratna izkušnja je bila drugačna od ostalih dveh v Nemčiji. Na programu so bila razna predavanja, ki so obravnavala kastilijansko in poklicno ekonomijo, zunanjetrgovinsko problematiko in zgodovino, obiskali smo razne muzeje in industrijske obrate.

Ob sobotah in nedeljah smo potovali v okolico Gandije. Spremljali so nas dijaki iz tamkajšnje sole in z njimi smo navezali dobre prijateljske stike.

Prvih deset dni smo preziveli v Gandiji. Tu smo v jutranjih urah obiskovali poklicno solo. V polnostev-

nih razredih smo se pogovarjali s španskimi dijaki v španščini in angleščini. To nam je zelo pomagalo, saj smo kmalu spoznali, tudi zaradi sorodnosti z italijanskim jezikom, osnove španskega (kastilijanskega) jezika in obenem vadili angleščino. Poleg pouka kastilijanske smo sledili raznim predavanjem o ekonomskih vedah, o zunanji trgovini Španije in njeni politični ureditvi. Predaval nam je profesor EP Nestor Novell. To pa me je še posebej zanimalo, ker že več časa zbiram material za svoj referat, v katerem bom primerjal bilanco španskih pristanišč Valencijske, Gandije in Sagunta z bilancama tržskega in tržiskega pristanišča. Profesor Jesus Perez, ki poučuje angleščino, pa je vodil tečaj španščine. Dijaki so nas zelo lepo sprejeli in ko smo se poslovljali, je bilo zelo težko se ločiti. Spomini so bili tako živi, da smo si že prvi dan po vrnitvi začeli dopisovati.

Sebastiano Menis

Dijaki v Gandiji, s profesorjem Nestorjem Novellom

Nestrpnost pred odhodom, nato pa samo mnogo veselja

Dan pred odhodom v Španijo smo bili vsi nestrpni. Vedeli smo, da bomo naslednjega dne potovali. Dan odhoda smo nestrpno pričakovali in se nanj pripravljali. Skupen občutek je bil negotovost in skrb, saj smo se za tri tedne ločili od prijateljev in družine; po drugi strani pa smo bili veseli in pričakovali smo, da bomo v Španiji spoznali nove ljudi. Ko smo se zbrali na železniški postaji v Trzinu, smo se takoj zavedali, da gre zares. Vzemi- mirnost je popolnoma izginila. Čakal nas je dolg in naporen dan; najprej vlak, nato letalo, nakar se vlak in noro hitenje za njim. Med nami so bili tudi taki, ki so prvič stopili na letalo. Prvi let je pač tak. Vanj je vključen tudi strah.

Pozno zvečer smo prispeli v Gandijo, kraj, kjer se je začela naša španska pustolovščina. Trije tedni so dolgi, vendar so minili, kot bi le vzdihnil. Zopet smo v Goricu, v soli, v razredu. Pogovarjamo se med seboj, vsak je na svoj način doživel to enkratno avanturo.

Paola pravi, da je "tritedenska izkušnja v Španiji bila zelo zanimiva. Spoznala je drugačen način življenja, solsko okolje, delovno mesto, jezik, in zanimivosti španske pokrajine. Mislim, da je ne bom oz. bomo nikoli pozabili".

Igor doda, "da je slo za pomembno izkušnjo, saj je ob poslušanju predavanj o španski ekonomiji, ogledih raznih zgodovinskih zanimivosti in muzejev doživel nekaj edinstvenega, kar mu bo ostalo za vedno v spominu."

Zatem se oglasi tudi Martina, ki pravi, "da ji je tritedenska študijska in delovna izkušnja v Španiji pustila enkratne vtise. Že ob odhodu je bila vznemirjena, saj je bilo to njeno prvo daljše potovanje; prvič je tudi letela. Najbolj jo je prevzel razgled iz letala; bilo je čudovito, predvsem ko je zagledala špansko

obalo. Prijetno ji je postalo se, ko je pristala na letališču; gotova se počuti le na trdnih tleh.

Tomaž meni, "da je odkril med tritedenskim bivanjem v vroči Španiji drugačen način življenja, drugačno kulturo in predvsem jezik. Res edinstveno doživetje".

Cristianu se je tudi zdela izkušnja zelo koristna in zanimiva. Zelo mu je bilo všeč delovno mesto na "ayuntamiento", to se pravi na občini, čeprav mu je bilo žal, da sta bila skupaj s Tomažem edina, ki nista bila v paru na delovnem mestu.

Služba, kjer sta bili zaposleni Anita in Kristina, je poleg drugega vključevala tudi veliko stikov s tujino. Ko sva ju vprašala, kaj menita o tej izkušnji, sta nama odgovorila, da se jima je zdela "aventura" zabavna in koristna.

Sebastiano, ki je z Igorjem delal v muzeju, nam je pripovedoval, da je

imel tudi priložnost govoriti italijansko, saj je muzej imel stike s nekim rimskim podjetjem.

Kaj pa midva, Emanuela in Matija?

"Meni, Emanueli, se je delovna izkušnja zdela gotovo koristna, se posebno v delovnem okolju, ki je tuj in drugačen od našega običajnega, goriškega. Premostila sem problem jezika, ker je kastilijanska sicer podobna italijanski: pred odhodom smo obiskovali kratek tečaj španščine, ki ga je vodila prof. Grahonia. Če pa ni šlo, je ostala angleščina." "Kaj pa menis ti, Matija?"

"Po mojem mnenju sem doživel zelo zanimivo in koristno življenjsko izkušnjo. Srečali smo se z drugimi ljudmi, kraji so zanimivi, prav tako sola in delovno mesto. Moram priznati, da mi je bilo žal pustiti vse to."

Matija Devetak in Emanuela Del Negro

Delovna izkušnja v Manisesu, svetovnem središču keramike

Delovno izkušnjo v tujini smo opravili v mestecu Manises, v bližini Valencijske, ki je znano v svetu po ročni izdelavi keramike.

Vsako jutro smo se po 20 minutni vožnji z vlakom pripeljali na delovno mesto. Našo skupino so razdelili v štiri dvojice, dva pa sta vsake zase opravljala svoje službene dolžnosti; Igor Florenin in Sebastiano Menis sta delala v mestnem muzeju, Matija Devetak in Emanuela Del Negro sta bila zaposlena v upravnem oddelku Kulturnega doma, Anita Mermolja in Kristina Gregoric v GRAMIO (Domilio social y exposicion permanente del Gramio de ceramistas), Cristian Pisk je bil v službi na OMIC, Tomaž Mucci pa v Fabrica Escola.

Z Martino sva delali na AVEC (Asociacion Valenciana de Empresa-

rios de Ceramica); to je sedež Združenja podjetnikov v keramiki. Organizacija združuje okoli 100 podjetij, večinoma iz Manisesa, vendar tudi iz bližnjih krajev kot Ribarroja, Viamarchante, Eliana. Cilj združenja je zastopati interese podjetij pri njihovem poslovanju. Poleg tega Združenje prireja tečaje za mladino, ki se pripravljajo na zaposlitev. Tečaji se odvijajo v jutranjih urah, v večernih urah je na vrsti praksa, ki ji sledijo specializirani profesorji.

AVEC obstaja, odkar se je začela razvijati kultura keramike; dvakrat mesečno izdaja revijo, ki se ukvarja s keramiko boudisi s tehničnega kot umetnostnega vidika.

V organizaciji je zaposlenih šest oseb: dve tajnici sta v kontaktu z ljudmi in se ukvarjata z administracijo; direktor združenja skrbi za organizacijo, odvetnik za mo-

rebitne težave s strankami, knjigovodja ter profesorica pa sledita vajencem in tudi nama dvema.

Prvi dan delovne prakse so naju seznanili z okoljem, v katerem naj bi opravljali delavno prakso. Povedali so nama v glavnem, s čim se Združenje ukvarja, nato so naju peljali na ogled muzeja keramike, kjer sta bila že zaposlena dva naša sosolca. Tu sva tudi spoznali potek ustvarjanja keramičnih predmetov in si ogledali arheološke najdbe v okolici Manisesa. Ko sva se vrnili na združenje, so nama dodelili delo, ki naju je zaposlilo do izteka delovne izkušnje. Prevajali sva knjigo (raziskava o trzišču keramike) iz španščine v italijansko. Raziskava je bila pripravljena v sklopu projekta "Force", projekt, kjer Španija sodeluje z Italijo in Francijo. Raziskava je primerjala različne razvojne stopnje vseh treh držav v letu 1993/94.

Delo se nama je zdela sprva lahko, saj so bile španske besede sorodne italijanskim. Postopoma sva se začeli spopadati s problemi, ker nisva razumeli tehničnih besed in smisla stavkov. Zmeraj pogosteje sva iskali pomoč v slovarju in pri profesorici španščine, ki nama je vedno sledila.

Sele ob koncu delovne izkušnje, ko so najino delo združili, sva se zavedali, da sva prevedli domala celotno raziskavo; nedvomno sva obogatili najin besedni zaklad in hkrati spoznali, kakšen je pravilen pristop k delu.

Mislim, da nama bo kratka, a intenzivna delovna izkušnja v Španiji, ostala za vedno v spominu.

Paola Gergolet in Martina Kovic

Goriški dijaki s sosolci sole Tirant Lo Blanc iz Gandije s prof. Martino Grahonia in prof. Vincentom Llorensom

Pouk v španskem zavodu INEM

V okviru Projekta Petra, ki povezuje našo solo Državni poklicni zavod za trgovske dejavnosti Ivan Cankar v Goricu ter solo FP iz Manisesa (Valencia), je bilo zmenjeno, da bodo naši dijaki opravili osemredno delovno izkušnjo v španskih podjetjih. Moji sosolci so se izpopolnjevali na raznih podjetjih, kulturnih ustanovah in celo zupanstvu. Mene pa so poslali kot uradnika v keramično solo oz. tovarno.

Tečaj, pri katerem sem sodeloval, je namenjen vsem tistim, ki so se solali oz. usposabljali na področju keramičnega ustvarjanja, ali osebam, vpisanim v INEM. INEM je Državni institut za brezposelne in prireja več tečajev. Omenjeni tečaj so priredili mladim iz okolice Manisesa, saj se večji del zaposlenih v tem mestu bavi prav s keramiko. INEM je organiziral tečaj s pomočjo združenja AVEC (Asociacion Valenciana de Empresarios de Ceramica), ki združuje vse podjetnike, s keramičnega področja.

Tečaju navadno sledi največ 30 udeležencev razdeljenih v dve skupini po 15 ljudi. Ena skupina obiskuje tečaj v jutranjih, druga pa v popoldanskih urah. Tečaj traja približno 3 do 4 mesece in obsega teoretičen in praktični del. Pouk poteka tako: ob desetih je na vrsti ura teorije, ob desetih imajo "descanso", polurni odmor. Od desete trideset tja do trinajstih trideset so ure namenjene praksi. Kot sem že uvodoma povedal, so bili tečajniki izbrani na podlagi delovnih ali solskih izkušenj na keramičnem področju. Stari so od 19. do 25. leta. Pri pouku jim sledita dva profesorja, Enrique in Felipe. Pred nekaj leti sta imela podjetje, ki je izdelovalo keramiko, toda bila sta ga prisiljena zapreti zaradi finančnih težav. Profesorji ucijo dijake modelirati, barvati in lakirati vsakovrstne izdelke.

Tovrstna sola ne rešuje problem zaposlovanja, to so mi povedali študentje sami, vendar z diplomami imajo več možnosti zaposlitve. Po razgovoru z dijaki sem ugotovil, da najbolj ustvarjalno vlogo opravlja "pintor" ali "pintora". To je oseba, ki ročno rise in barva posamezne izdelke. Vse to smo imeli možnost videti tudi sami, ko smo obiskali enega najstarejših in največjih keramičnih obratov v Manisesu.

Tomaž Mucci

šole Ivana Cankarja na študijsko ekskurzijo

**GORIŠKI
DIJAKI
V SONČNI
VALENCIJI**

V Valenciji srečanje s krajevno mladino

Po desetih dneh v Gandiji smo odšli v Valencijo, kjer je bila predvidena delovna praksa. Valencija je mesto, ki ima z okolico več kot milijon in pol prebivalcev; tu so bile možnosti za nas zaposlitev večje. Zaposlili so nas v mestu Manises blizu Valencije. Vsak dan smo se vozili tja na delovno prakso. V poznih popoldanskih urah smo obiskovali solo, kjer smo sledili predavanjem o ekonomiji, o solski ureditvi španskega vzgojnoizobraževalnega sistema, o sodobni zgodovini, predvsem o obdobju frankizma. Zanimive so bile zlasti tiste kasete, ki obravnavajo čas državljanske vojne in obdobje frankizma. Ta predavanja so pripravili na našo izrecno željo, saj španski dijaki o tem slisijo in se učijo zelo malo. Ostaja neke vrste tajni dogovor, da se o omenjenem obdobju govorijo malo ali nič. Nekaj smo o tem sicer že slisali v Gandiji, v Valenciji smo to poglobili z ogledom videokaset.

V Valenciji je bil za nas odgovoren Jose Miguel Rivas, ravnatelj Poklicnega zavoda v Manisesu. V prostem času nas je peljal na ogled mesta, muzejev, botaničnega vrta in razstave sodobne umetnosti.

Ogledali smo si tudi

eno najstarejših in največjih obrtnih delavnic keramike. Pokazali so nam celoten postopek izdelovanja: od priprave in sušenja gline, ročnega oblikovanja ali oblikovanja v kalupih, lakiranja in pripravo za peko. Najbolj zanimiv pa je gotovo proces barvanja in slikanja, ki ga opravljajo ročno za vsak izdelek posebej. Najprej gre izdelek zadnjikrat v pec, nakar ga se enkrat lakirajo in tak je pripravljen za prodajo. Najzanimivejša je bila stalna razstava na razpolago kupcem, ki služi tudi kot katalog.

V Kulturnem domu, v Manisesu so za nas priredili srečanje z dijaki in z mladimi iz tega kraja. Srečali smo se in dve uri posvetili izmenjavi, obojestranskih izkušenj v soli, o težavah z zaposlovanjem mladine v Italiji in Spaniji, o prostem času in se marsičem. Po tem pogovoru sem vedno bolj prepričan, da ceprav je država in njena upravna ureditev drugačna od Italije, so poglavitni problemi povsod enaki.

Zanimalo jih je tudi, kaksna je bila situacija leta 1992 na meji med Italijo in takratno Jugoslavijo, ko je prislo do osamosvojitve Republike Slovenije. Zanimalo jih je tudi, kako doživljamo vojno v "bližnji" Hrvaski

in Bosni in če to ima vpliv na naše lokalno življenje in ekonomijo. Najprej smo jim morali pojasniti, da naši kraji niso tako blizu vojnim področjem, kakor si oni mislijo: torej nimamo vojne tako rekoč pred vrati. Povedali smo jim, da so posledice vidne predvsem v uvozu in izvozu. Večina obmejnih podjetij je imela v predvojnem času tesne poslovne stike s celotno Jugoslavijo ter preko nje z Bliznjim vzhodom. Po-

stopna prekinitev poslovanja zaradi vojne in kasneje zaradi embarga z bivšo Jugoslavijo je gotovo posledica velike krize izvozno-uvoznih podjetij in tudi velikega porasta brezposelnosti na Goriškem.

Prostega časa je bilo zelo malo bodisi v Gandiji kot v Valenciji. Zvečer smo zahajali večkrat v kino ali gledališče. Ogledali smo si nekatere predstave baleta in glasbenih komedij.

Igor Florenin

Poleg pouka tudi zanimive ekskurzije

Po programu, ki sta ga naši profesorici izdelali v sodelovanju s španskimi kolegi, smo poleg tečajev v Gandiji in delovne prakse v Valenciji - Manisesu, potovali v okolici obeh mest. Menili sta, da ob sobotah in nedeljah, ko ni bilo pouka ali dela, je prav, da spoznamo okolico in njene zgodovinske zanimivosti.

Dne 12. novembra

Že prvo soboto, 12. novembra, smo odpotovali skupaj z nekaterimi dijaki iz šole Tirant lo Blanc iz Gandije na izlet v Denio. To je bil tudi naš prvi stik z njimi. Denia je mesto ob morju. Tu najdemo kar 20 km kamnite obale. Najprej smo si ogledali grad, kjer je bila pred leti sola za restavriranje arheoloških ostankov. Sedaj je tam le še etnološki muzej, za ostanke gradu in njegovo okolico pa je odgovorna sola. Kosilo smo imeli v tipični restavraciji, kjer smo prvič okusili špansko specialiteto: paello. Popoldne smo si ogledali mesto in njegove zanimive zgradbe in muzeje.

Dne 13. novembra

V nedeljo, 13. novembra je bil na programu se izlet v Sagunt. Tudi to obmorsko mesto ima svoj tipični grad, ki je bil najprej rimski, nato vizigotski in končno se muslimanski. Njegovi ostanki se razprostirajo daleč na okrog, zato je ogled trajal kar nekaj ur. Staro gledališče pod gradom so obnovili in mu tako spremenili srednjeveški slog. Popoldne smo z avtobusom odšli v Real Monasterio v Puig. V tej ogromni stavbi je bil nekoč samostan, v katerem je danes muzej ter svetišče "de la comunidad Valenciana". Zanimivo je, da eno nadstropje ni dostopno turistom, ker v njem obcasno prenočuje sedanji španski kralj, ko se tu mudi.

Dne 18. novembra

V petek, 18. novembra, smo s prof. Vincentom obiskali mesto Oliva. Ogledali smo si Kulturni dom Gregorio Mayans, njegovo gledališko dvorano in muzej Olimpia, kjer so razstavljene znane umetnine ter knjižnico starih knjig. Popoldne smo si ogledali največje deželno skladišče pomaranč. Tam so nam pokazali vse postopke skladiščenja. Povedali so nam, kako z njimi delajo: najprej jih operejo, razvrstijo po kakovosti (1. ali 2. kvaliteta), zbirajo po velikosti in nato pakirajo. Prijazna gospa je vsakemu izmed nas podarila poldrugi kilogram najkvalitetnejših pomaranč.

Dne 19. novembra

Ze naslednjega dne, 19. novembra, smo obiskali Xatibo. To je staro mesto z mnogimi zanimivostmi. Ena od teh so gotovo trgi, vsak s svojim vodnjakom. Vodni nas je odpeljal na ogled bazilike Sant Francesc, ki je bila zgrajena v 14. stoletju. Pred baziliko stoji največji baročen vodnjak Sant Francesc, ki je zgrajen v baročnem stilu. Ogledali smo si tudi baziliko Sant Feliu iz 13. stoletja. Za tem smo se po ozkih ulicah povzpeli na grad. Z gradu je čudovit razgled na mesto in okoliske kraje. Zanimivost je v tem, da tu stoji najozja španska hiša, široka le 1,5 metra.

Dne 27. novembra

Zadnji izlet je bil na sporedu 27. novembra v Peniscolo. To je majhno zanimivo obmorsko mesto, postavljeno na pobočju hriba. Na vrhu je utrdba oziroma grad, zgrajen za časa Benedikta XIII. med 13. in 14. stoletjem. Zaradi peščenih plaž je tudi turistično zelo obiskan kraj.

Izleti so bili zelo zanimivi, saj je bil vsak kraj po svoje lep. Najlepsi vtis nama je dalo mesto Peniscola, njen srednjeveški stil in lep razgled na okolico.

Anita Mermolja in Kristina Gregoric

S profesorico Renco Pelessom na obisku tovarne keramike v Manisesu

Prerez skozi zgodovino Katalonije, od naselitve preko Francovega fašizma do današnjih dni

Nase tritedensko bivanje v Spaniji so popestrile razne konference, ki sta nam jih pripravila profesorja Nestor Novell v Gandiji in José Miguel Rivas v Valenciji. V pregledni obliki sta nam prikazala špansko preteklost iz etnografskega, zgodovinskega, političnega in ekonomskega področja. Se posebno me je zanimala zgodovina katalonskega naroda.

Katalonci so približno 10 milijonov in živijo od Perpignana (južna Francija) do Alicante (200 kilometrov južno od Valencije) oz. v dveh španskih dezelah, Katalunija in Comunidad Valenciana. V teh dezelah je katalonski uradni jezik enakovreden kastilijanščini oz. špansceni.

Katalonci so se prvotno (X.-XI. st.) iz Okcitanije naselili v severovzhodne dezele iberškega polotoka. Katalonska kultura je v srednjem veku zelo cvetela. V XII. stoletju so se Aragonci in Katalonci združili proti Arabcem in preprecili sirjenje islamske vere po vsej Evropi. Tako je nastala aragonska kraljevina, ki je postala prava velesila v Sredozemlju: razširila je svoje ozemlje po iberškem polotoku do Alicante in zavzela Sicilijo, Sardinijo ter južno Italijo. Sosedna država, Kastilija, je skusala

skleniti zavezništvo s Katalunijo. Prislo je do poroke med Isabelo kastiljsko in Fridrikom aragonskim. Skupaj sta nameravala preganati Arabce z iberškega polotoka; nakar si je Kastilija priključila Katalunijo z orožjem. Razlog za priključitev pa je v tem, da so se odprla nova tržišča na Atlantiku: sredozemsko morje je izgubilo prejšnjo politično in ekonomsko moč. Nobena evropska država ni pomagala Kataluniji, da bi ohranila neodvisnost: Portugalska, ki je naravno obrnjena proti Ameriki, je dobila od Anglije pomoč v osvobodilni vojni proti Spaniji. Anglija je namreč imela interes, da Spaniji prepreči politično in gospodarsko sirjenje na Atlantik.

Geografska slika iberškega polotoka ob koncu srednjega veka je bila sledeča: severno od Portugalske je bila Galicija njeno poreklo izhaja iz keltske kulture kot tudi njen avtoktoni jezik; vzhodno od Galicije pa sta bili Asturija in Kantabrija, južno od Asturije Leon. Ob Kantabriji se je razprostirala dežela Baskov. Ta narod ima popolnoma različno kulturo in jezik. Nekateri celo trdijo, da so Baski prisli s Kavkaza v Spanijo preko Severne Afrike. Južno od baskovske države se je nahajala Navarra, se južneje

pa Aragona, ki je bila za krajše obdobje povezana s katalansko državo. V južni Spaniji pa je bila Andaluzija, ki je prešla iz arabskih v španske roke. Državice na iberškem polotoku so se vedno vojskovali med seboj za prevlado. Proces zedinjenja španskih kneževin se je začel pred 250 leti.

Prva republika je nastala leta 1868, federalistično ureditvijo pod vodstvom liberalnih in radikalnih strank. Republikansko gibanje je bilo zelo močno zlasti v Kataluniji in baskovski državi. Gibanje za avtonomijo v obeh dezelah, je povzročilo globoke reforme, kar je prispevalo k gospodarstvu razcvetju.

Leta 1920. pride, zaradi ekonomske krize, do prve diktature. Druga republika nastane leta 1931 po "pactu de San Sebastian"; to je bil sporazum med republikanci, anarhisti in socialisti, ki so se združili z namenom, da bi pregnali vojaško diktaturo.

Leta 1936 je prevzel oblast Franco, potem ko je s pomočjo Nemčije in Italije premagal v troletni vojni republikansko vojsko. Franco ni stopil neposredno v II. svetovno vojno na strani Hitlerja in Mussolinija. Spanija je bila namreč zaradi revolucije popolnoma uničena; sodelovala pa je z nacisti in fašisti, saj

je postala z nemški in italijanski najboljši gospodarski partner pri izvozu železove rude.

Francova diktatura je tako predstavljala edini fašistični režim, ki se je ohranil v Evropi tudi po drugi svetovni vojni.

Prvo obdobje frankizma traja od leta 1939 do leta 1953. To je obdobje terorja, ko so vladne sile pobivale politične nasprotnike.

V obdobju po II. drugi svetovni vojni pride do postopne industrializacije. Spanija pa ni bila se kompetitivna, ker je imela zastarelo in predvsem drago tehnologijo; Franco je namreč vodil protekcionistično politiko. Prizadeval si je, da bi Spanija postala neodvisna v pridelavi žita. Določil je, da bi na kastiljskih planotah pridelovali samo žito; posledica tega pa je bila postopna dezertifikacija dežele.

Po letu 1953 režim ni več tako strog, počasi se Spanija začne odpirati Evropi.

Leta 1959 pride na oblast OPUS DEI, to je klerikalna struja, ki vlada do l. 1964. To je tudi leto, ko začne fašizem propadati. Frankova smrt l. 1975 napoveduje tudi konec fašističnega režima. Na oblast stopi Juan Carlos in v Spaniji zavladava spet kraljevina.

Cristian Pisk

KRAJEVNO
ZGODOVINOPISJE

PRED KRATKIM JE IZŠLA NOVA ZAJETNA PUBLIKACIJA O TEJ TRŽAŠKI ČETRTRI

Rojan - včeraj in danes v knjigi Fabia Zubinija

V zadnjih letih se publikacije na temo krajevnega zgodovinopisja pri nas kar vrstijo: v razmeroma kratkem obdobju smo tako dobili številne knjige in brošure, ki obravnavajo zgodovinska dogajanja in aktualno življenje v Barkovljah, Škednju, Ricmanjih, na Opčinah, itd., s širšega zemljepisnega prostora pa podobna dela za Mavhinje, Števerjan, Podgoro, Lokev, Senožeče, Doberdob in še bi lahko naštevati.

Te dni pa je izšla se nova knjiga s podobno vsebino. Gre za delo z naslovom »Roiano - Da amena vallata di pascoli, boschetti e vigne a importante centro urbano alle soglie del duemila«.

Napisal jo je Rojančan, ing. Fabio Zubini, ki je že leta 1985 izdal delo z naslovom »Roiano«, v katerem opisuje na segav in tekoč način dogodivščine rojanske otrocadi v prvih desetletjih po prvi svetovni vojni, ko je življenje v tem tržaškem predmestju teklo še neposredno v stiku z naravo, ko so prvi industrijski obrati sele nastajali, ko se ni bilo današnjih duhomornih stanovanjskih »kasarn« in ko si pescem se ni bilo treba utirati prehoda med divje parkiranimi avtomobili.

To pripoved je avtor zdaj uvrstil tudi v novo knjigo ter tako znatno popestril njeno vsebino. Sicer gre takoj zabeležiti, da kljub temu, da avtor v njej obravnava zgodovinska dogajanja in da svoja izvajanja tudi izdatno dokumentira, je njegov jezik kar se da tekoč in sproščen, tako da se knjiga

bere na dušek. V tej zvezi velja posebej omeniti res bogato fotografsko gradivo, ki dopolnjuje posamezna poglavja in ki obsega nekaj pravih »poslastic« tudi za domačine, ki kolikor toliko poznajo krajevno realnost.

Pisec seveda posebej obravnava zgodovinski razvoj Rojana, posebno pozornost pa v svojem delu posveča Novemu lazaretu Sv. Terezije, zgodovini rojanske župnije, solstvu, industriji, ter pobudam

uspehom domačih sportnih organizacij. Posebno poglavje posveča dogajanjem septembra 1943. leta, kakor jih je doživljalo krajevno prebivalstvo. Posebno poglavje namenja se rojanskemu »razparaču«, ki je julija leta 1908 ponesel ime Rojana v sam vrh mednarodne črne kronike. Knjigo zaključuje zanimiva razprava o etimologiji 64 priimkov, ki jih vsebuje uradni spisak rojanskih gruntarjev iz leta 1823. Razpravo je prispeval znani strokovnjak Pavle Merku. Iz tega dokumenta je razvidno,

da so bili med posestniki najbolj številni pripadniki rodbin Crevatin, Daneu, Ferluga, Furlan, Malalan, Persinovich, Pischianz, Scarlavaj, Skerl, Sossich, Vidau in Vremz.

Rojanski Slovenci

Za razliko od številnih drugih piscev iz naših krajev, ki se kar ne morejo otresti predsodkov kar zadeva slovenski zivelj (poznam »zgodovinarja«, ki je svoj čas napisal celo razpra-

vo o Barkovljah, ne da bi enkrat samkrat uporabil samostalnika Slovenec ali Slovan oz. vsaj pridevnika slovenski ali slovanski), ing. Zubini v svojem delu korektno priznava, da so bili prebivalci Rojana vse do speljave Južne železnice do Trsta (leta 1857 in ne 1858, kot beremo na strani 22), ko se je začela urbanizacija tega področja, izključno kmetovalci slovenskega porekla. Zadnji zupan, Peter Pischianz, je bil prav tako Slovenec. Tudi sicer smo Slovenci poleg avstrijske in italijanske komponente krajevnega prebivalstva povsod prisotni v knjigi: do korektnega izraza prihajamo na vseh področjih: v župnijski kroniki, v solstvu in prosveti, združnistvu, v drobnem gospodarstvu, na slikovnem materialu, ki dopolnjuje tekst, da, celo nekateri... drznejsi izrazi v knjigi so nedvomno slovenski (in slovanski).

Živžav na »Skali Santi«

S svojim delom nam je pisec lepo priklical v spomin Rojan, ki smo ga poznali iz pripovedovanja starejših pokolenj, in nam povedal še marsikaj drugega, česar se morda nismo znali. Tako nam na primer plastično ponazarja prometni živžav po »Skali Santi«, ko so »mlekarce« hodile zgodaj zjutraj s »svitkom« in jerbasom na glavi z Openskega vrha v »mesto« in se proti večeru vračale iz njega domov. Ali pa ko nam je kučer grozil z zajglo, ko smo sami kot »sakramenska mularija« skušali uvajati nekaksen avtostop »ante litteram«. Prav tako plastično nam zna

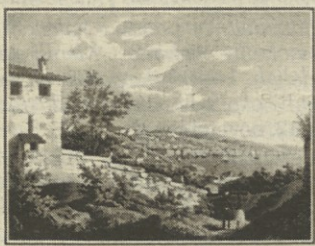
prikazati delo domačih peric ob rojanskih potokih, ali pa obsežna dela pri izravnavi platoja za novo železniško postajo, kar se je globoko zazrlo v hrib v samem Rojanu, pod Greto in vzdolž sedanje Furlanske ulice. Pisec tudi ne pozablja opisati najpomembnejših osmic pri Pischianz in Lajnarjih, ki so v tistih casih in še danes privabljajo v breg nad Rojanom številne skupine meščanov, zejnih ne samo kapljice pristnega domačega vina, ampak tudi prilozno-

sti, da se vsaj za nekaj uric odtegnejo mestnemu vrvežu in povrnejo v pristno in kolikor toliko se nedotaknjeno naravo, ki je je okoli nas zal vedno manj in manj. To hrepenenje po starih dobrih casih, ko je bilo tudi rojansko okolje se zeleno in ko je bil njegov zrak se čist, preveva - se mi zdi - pripovedovanje avtorja Zubinija v tem njegovem najnovejšem delu. Morda je prav v tem razlog, da se njegova knjiga bere, kot rečeno, na dušek.

Elio Fornazarič

Roiano

DA AMENA VALLATA DI PASCOLI, BOSCHETTI E VIGNE A IMPORTANTE CENTRO URBANO ALLE SOGLIE DEL DUEMILA

EDIZIONE ITALIANA
TRIESTE

Na sliki pod naslovom »Sinigojeva hiša« se v gradnji pri rojanski cerkvi, spodaj levo »Skala Santa« na začetku stoletja, spodaj desno Ul. Moreri v prejšnjem stoletju. Vse so iz Zubinove knjige.

ZANIMIVE ŠOLSKE DEJAVNOSTI V DOLINSKI OSNOVNI ŠOLI

Učenci šole P. Voranca o gojenju oljke in trte v Bregu

NAŠI
ŠOLARJI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

Mladi raziskovalci

Na osnovni šoli Prežihovega Voranca v Dolini so v letošnjem šolskem letu opravili učenci pod večjo roko učiteljc ze vrsto tematskih raziskav. Poblize so se seznanili z gojenjem oljke, z vinogradništvom in sadjarstvom. Izkušnje so najstarejši prelili na papir, najmlajši so narisali, kar so videli, svoje izdelke so nam nato poslali, da bi jih - z veseljem - objavili.

Intervju: agronom o oljki

Leta 1990 je pri Založništvu trzaskoga tiska izšlo Vase delo Velika knjiga o oljki. Zanima nas, kaj Vas je spodbudilo, da ste se odločili napisati to pomembno knjigo?

»Knjigo o oljki sem napisal, ker ni bilo na trgu se nobene slovenske knjige, ki bi nase ljudi strokovno poučila o gojenju te, v naših krajih zelo razširjene rastline.«

Bi nam povedali, koliko časa ste knjigo pisali?

»Ceprav je zamisel o knjigi nastajala več let, sem jo dejansko napisal v nekaj mesecih, in sicer v

obdobju od jeseni do pomladi.«

Z Vašim obsežnim in strokovnim delom ste prispevali k poznavanju problematike o kulturi oljkarstva. Zanima nas, koliko časa se ze ukvarjate z gojenjem oljk in na katere ovire ste naleteli pri razvijanju oljkarstva tu pri nas?

»Se kot student v Ljubljani sem razmišljal, da bi se ukvarjal z gojenjem oljk. Dejansko sem se lotil te panoge leta 1984. Pri tem sem naletel na številne težave. Ena od teh je vsekakor bila velika pozeba v letu 1985.«

Znano nam je, da je povpraševanja po oljčnem olju v svetu vse več. Bi nam obrazložili, kaj je vzrok temu pojavu?

»Oljčno olje so poznali in uporabljali že narodi pred našim stetjem. Spoznali so namreč, da je zelo zdravilno. Oljčno olje je edino med rastlinskimi olji, ki vsebuje številne snovi, ki jih druga olja nimajo. Pridobiva se s stiskanjem plodov in je zato najbolj naravno in neskodljivo našemu zdravju. Vsa druga olja pridobivajo z različnimi topili, na primer s čistim bencinom, ki pa pusca v olju sledi.«

Med ogledom torkle v Kmetijski zadrugi smo izvedeli, da je letošnja oljčna letina na Trzaskem med najboljšimi. Kaj je vplivalo, da je letošnji pridelek tako bogat?

»Letosnja letina ni nič posebnega, kajti oljka obrodi obilneje vsako drugo leto. Lanski pridelek je bil namreč nekoliko skromnejši.«

Katere sorte oljk gojite v nasadih in koliko kilogramov plodov obrodi povprečno na leto oljčno drevo?

»V naših krajih gojimo večinoma istrsko belico. Ta sorta se je pri nas ohranila se iz rimskih časov in dobro uspeva, ker se je bolje prilagodila našim vremenskim razmeram. V novem nasadu, ki je nastal pred desetimi leti na območju Celo pri Boljuncu, smo sadili ita-

Nasad oljk

Saverio Vascotto, 2. razred

lijanske sorte: pendolino, leccino, leccio del corno, maurino, frantoio.... Te sorte so za naše območje nove.

Oljčno drevo lahko obrodi različno količino plodov. Starejša rastlina bolje obrodi. Oljka, ki je stara 20-30 let, ima tudi do 30 kg oliv letno.«

Kako obirate oljke? Kdo Vam pri tem opravi lu pomaga?

»Pri nas obiramo oljke v glavnem ročno. Možno je tudi strojno obiranje, vendar so taki stroji precej dragi. Ročno obiranje je zamudno, zato nam priskocijo na pomoč sorodniki in prijatelji.«

Znano nam je, da ste poleg Velike knjige o oljki napisali še drugi dve strokovni knjigi. Bi nam sami povedali njun naslov?

»Prva knjiga, ki sem jo napisal, nosi naslov Akti-

nidija, sadež večne mladosti. Izdala jo je Založba Lipa v Kopru. Drugo delo, Sadež iz našega vrta, je izšlo pri Založništvu trzaskoga tiska.«

Nad Dolino imate edini večji nasad aktinidije. Kakšno je bila letošnja letina?

»Letosnje leto je bilo tudi za pridelek aktinidije bogato. Sadeži so bili lepi, debeli in sočni.«

Zahteva gojenje aktinidije veliko dela in skrbi?

»Da, gojenje aktinidije zahteva mnogo dela in skrbi. Rastline je treba stalno negovati, obrezovati, vezati, gnojiti in skropiti, da je ne napadejo škodljivci. Poleti pa je treba aktinidijo nujno zalivati.«

Ali menite, da se bo gojenje aktinidije pri nas počasi razširilo?

»Mislim, da ne. Možno so le manjši nasadi za la-

stno uporabo, kajti aktinidija je zelo zahtevna rastlina.«

Zakaj ste poimenovali »kiwi« sadež večne mladosti?

»Kiwi je beseda, ki prihaja iz Nove Zelandije. Tako se imenuje ptica, ki je v Novi Zelandiji zelo razširjena. Sadež aktinidije so poimenovali po njej. Prvenstveno so rastlino začeli gojiti na Kitajskem. Spoznali so namreč, da vsebujejo njeni plodovi mnogo vitaminov, zato je dobila vzdevek sadež večne mladosti.«

V Vaši knjigi Sadež iz našega vrta nudite sadjarjem veliko koristnih napotkov. Katere sadne drevje sami gojite?

»Poleg oljke in aktinidije gojim še drugo sadno drevje: jablo, figovec ali smokovec, japonsko hrusko idr.«

Vemo, da ste po poklicu agronom. Kje ste študirali?

»Da, po poklicu sem agronom. Dokončal sem studij agronomije na Univerzi v Ljubljani.«

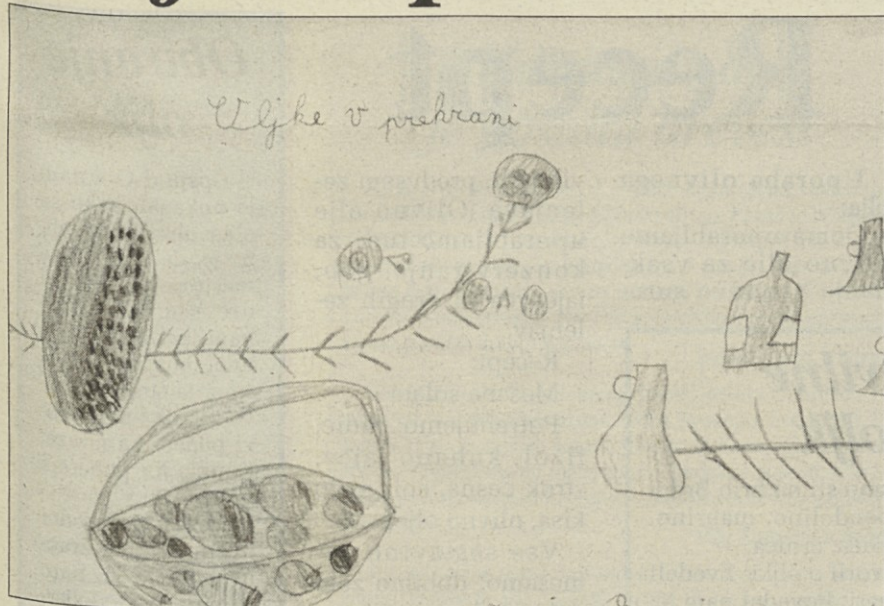
Nameravate v bližnji prihodnosti napisati še kako zanimivo knjigo?

»Pisanje strokovnih knjig mi je zelo všeč. Rad bi napisal še marsikatero knjigo, ki bi zajemala tudi širša področja kmetijstva. Kdaj mi bo to uspelo ne vem, ker mi primanjkuje časa. Pisanje dobre strokovne knjige zahteva veliko znanja in osebnih izkušenj na različnih področjih. Izkušnje pa si clovek nabira z lastnim delom, s potovanji in obiski različnih kmetij ter nasadov.«

Najlepša hvala za pogovor. Želimo si, da bi lahko prav kmalu segli se po kaki Vaši strokovni knjigi in si ob njenem prebiranju bogatili znanje.

Z agronomom Vitjanom Sancinom so se pogovarjali in pogovor zapisali Devan Sancin, Martin Strain, Nicole Plettersech, Robert Vodopivec in Sandi Zeriali, učenci 5. razreda.

Oljke v prehrani

Jessica Ravnic, 2. razred

Vinogradnik in njegovo delo

Orodje

Katero orodje uporabljate pri predelavi grozdja?

ORODJE

CEMU SLUŽI

drozgalnik
pecljalnik
kad
preša
črpalka
sod

zmelje grozdje
loči pecelj od jagod
vanjo se steka drozga
stiska drozgo
črpajo most in vino
v njem prevre most v vino

Katere sorte vinske trte gojijo vinogradniki v naših krajih?

»Vinogradniki gojijo bele in rdece sorte grozdja. Bele sorte: malvazija, sovinjon, gle- ra, muskat, beli pinot in vitovska. Rdece sorte: refosk, merlot, modra frankinja in mali cm.«

Ali vreme vpliva na pridelek grozdja? Kateri vremenski pojavi posebno škodijo vinski trti?

»Da. Vreme vpliva na pridelek grozdja. Vinski trti skodijo: toča, veter, mráz, prekomerno deževje in suša.«

Zakaj je za uspešno gojenje vinske trte potrebno dovolj sončnih dni v letu?

»Da grozdje dozori.«

Katera dela opravljate v vinogradu spomladi?

»Spomladi opravljamo naslednja dela: rez, vez, gnojenje, spomladansko oranje in skropljenje.«

Na katere zajedalce - povzročitelje bolezni je vinska trta občutljiva?

»Vinska trta je občutljiva rastlina. Škodljivci so: trsni pajek, trtar, lubadar, trtna us. Bolezni: peronospora, oidij, si- va plesen, nekroza...«

Kako preprečujete škodo,

ki vam jo povzročajo zajedalci ali razni vremenski pojavi?

Skodo preprečujemo s skropljenjem s kemikalijami skroplili.«

Katero staro orodje ste zamislili z novim?

»V preteklosti je bilo orodje leseno, danes pa je orodje kovinsko.«

Vinotok je drugo slovensko ime za enega izmed mesecev v letu. Kateri mesec je to?

»To je mesec oktober.«

Zakaj ima navajenost na dnevno pitje večjih količin vina nevarne, zdravju škodljive posledice?

»Ker povzroča cirozo jeter in motnje v krvnem obtoku.«

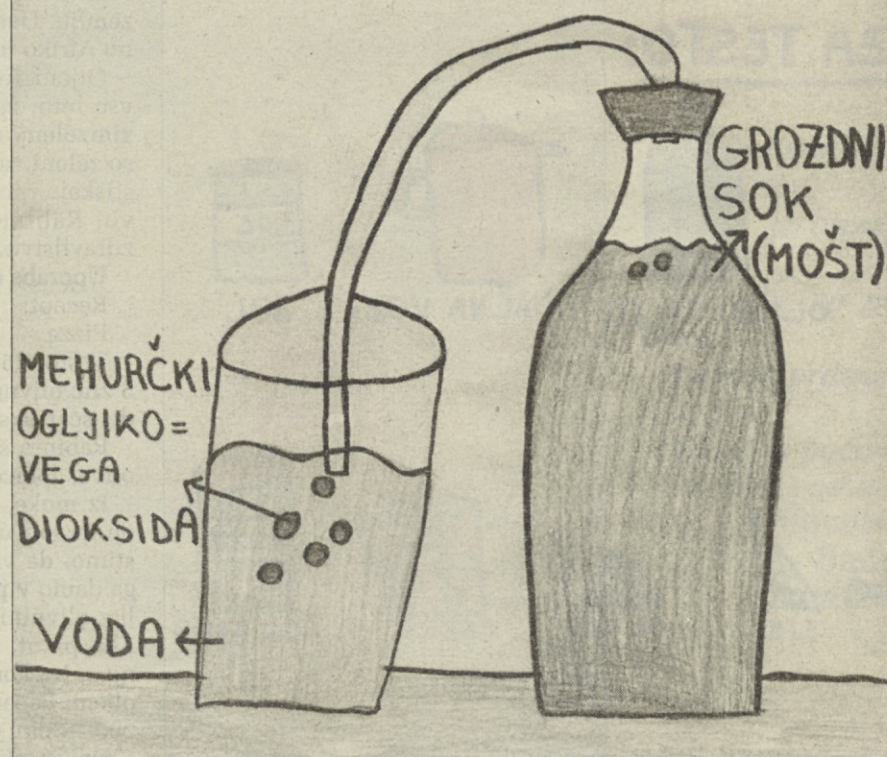
Ali poznate kako slovensko ljudsko pesem, ki opeva vinsko trto (tgatev, vino,...)? Kako se glasi?

»ZDRAVLJICA (slovenska himna)

Prijat'li, obrodile so trte vince nam sladko, ki nam oživlja žile, srce razjasni in oko. Ki utopi vse skrbi, v potrtih prsih up budi.«

Z vinogradnikom Vitjanom Sancinom se je pogovarjal in pogovor zapisal Devan Sancin - 5. razred.

ALKOHOLNO VRENJE

Poskus: alkoholno vrenje

Viviana Vodopivec, 4. razred

NAŠI
ŠOLARJI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

Dolinski učenci

Delo v oljarni Traktor in obiranje

Iz oljčnega nasada, ki je v bližini Velikih motorjev, smo se peljali s solabusom do oljarne v tržaski industrijski coni blizu Krmenke. Oljarna je zelo velika.

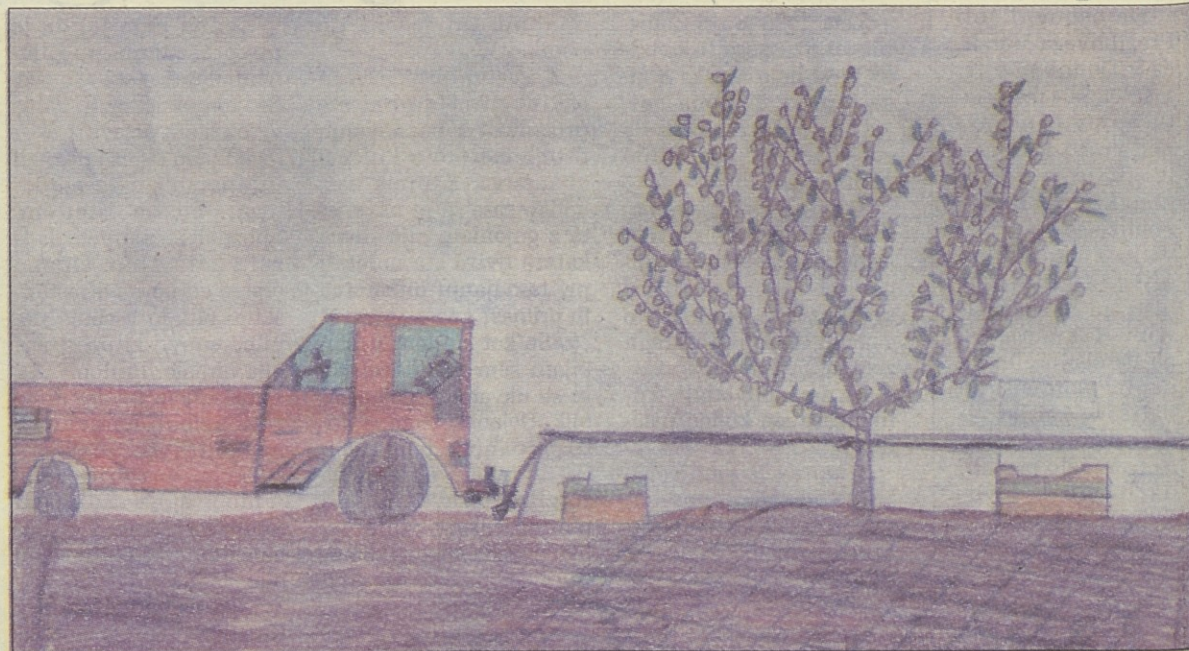
Tam sem opazoval,

kako poteka predelava oljk. Najprej oljke tehtajo na veliki tehtnici. Nato jih vržejo v veliko zrelo. Iz tega zrele je napeljana premikajoča lestev, ki pobira oljke. V velikem stroju ločijo

plodove od smeti in oljke operejo. Drugi stroj oljke zmleje in pri tem nastane gosta masa. Poseben stroj loči most (olje in vodo) od oljčnih tropin, velika centrifuga pa se olje od vode. Končno priteče olje skozi veliko cev v vedro.

Pri vsem tem delu ima delavec zaradi močnega hrupa pokrita ušesa. Olje natočijo v plastične posode. Kmetje plačajo stiskanje oljk in nato doma pravijo olje v klet. V kleti mora olje počivati v temi 40 dni. Nato se lahko pretoči v steklenice.

Daniel Ravnic, 3. razred

Matevž Čuk, 3. razred

Pobiranje oljk v oljčnem gaju

Eliša Grilanc, 2. razred

Oljčni nasad Recept

V četrtek smo sli s solabusom na hrib Brdo blizu tovarne Grandi Motori, kjer je velik nasad oljk. Ogleдали smo si nasad in gospod Ota nam je povedal marsikaj o oljkah. Rekel nam je, da so oljke posadili pred desetimi leti.

Največja škodljivca oljk sta muha in molj. Oljke je treba po potrebi skropiti, čeprav so jih oni v desetih letih skropili samo enkrat. Oljka je rastlina, ki je občutljiva na mraz, a

preživi tudi pri temperaturi -15 stopinj Celzija.

Paolo Zobec, 3. razred

Res številne vrste oljk

S solskim avtobusom smo sli na hrib Brdo. Tam je bilo dosti oljk: pendolino, maurino, frantoio, lece di corno, belica, crnica. Nekaj gospod nam je govoril o oljki. Povedal nam je, kako se pobira oljke. Olivno olje je kot zdravilo.

Martin Merlak, 2. razred

Uporaba olivnega olja: Doma uporabljamo olivno olje za vsakdanjo pripravo suro-

vih jedi, predvsem zelenjave. Olivno olje uporabljamo tudi za konzerviranje gob, jajčevca in drugih zelenjav.

Recept:

Mesana solata
Potrebujemo: radic, fizo, kuhano jajce, strok česna, sol, malo kisa, olivno olje.

Vse sestavine zamešamo, dobimo zelo dobro jed.

Stefano Bandi, 4. razred

Obiranje oljk

Gospod Ota nam je pokazal, kako se obira oljke. Pomembno je, da se oljke ne razstresejo daleč od drevesa. Povedal nam je, da nekateri uporabljajo poseben stroj, ki strese oljčne veje in drobni plodovi padejo na mrežo. Kmetje jih poberejo in jih dajo v plastične zabojke. Nekaj dni jih pustijo na zraku, nato pa jih peljejo v oljarno.

Daniel Ravnic, 3. razred

Kako pripravimo pizzo

SESTAVINE ZA TESTO:

NADEV:

Sestavine za pripravo pizze

Viviana Vodopivec, 4. razred in Tadej Klun, 3. razred

Oljka izvira iz Prednje Azije in raste že od zdavnaj tudi v Sredozemlju. Uvedli so jo v Ameriko, Južno Afriko in Avstralijo.

Oljčni listi ostanejo zeleni skozi vse leto, zato pravimo, da je oljka zimzelena rastlina. Nezreli plodovi so zeleni, zreli pa črno modri. Iz oljk stiskajo olivno olje, ki je zelo zdravo. Rabimo ga pri prehrani in v zdravilstvu.

Uporaba olivnega olja

Recept:
Pizza

Testo: 25 dkg moke, 2 dkg kvasa, 5 žlic olivnega olja, 1/8 l mlačne vode, scepce soli.

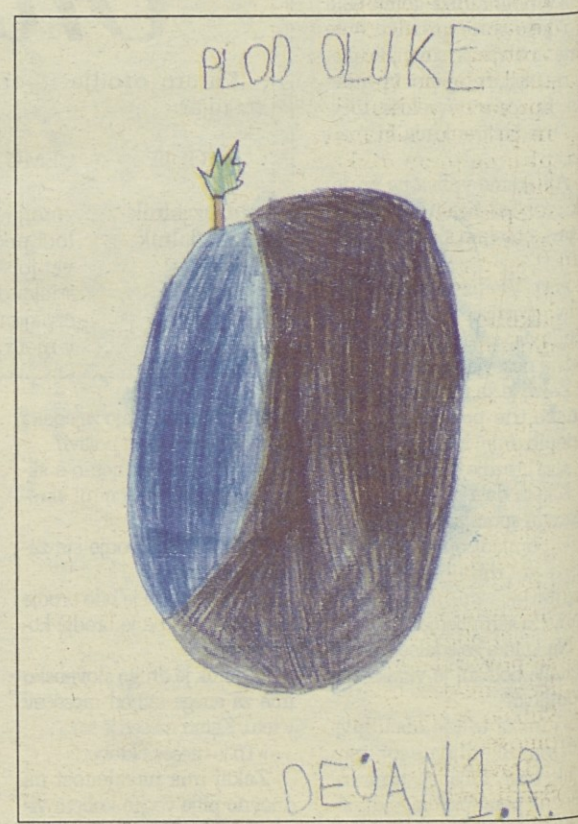
Rabimo še: paradižnik, pršut, sir, olive, gobice, origano,...

Iz moke, kvasa, olivnega olja, vode in soli ugnemo testo ter ga pustimo, da vzhaja. Testo zvaljamo in ga damo v pekač, ki smo ga namazali z olivnim oljem. Dodamo paradižnik, pršut, sir, olive, gobice, origano, Na koncu pokapamo z olivnim oljem. Pecemo v pečici 20 minut na 200 stopinj Celzija.

Dobro tek!

Viviana Vodopivec, 4. razred

Oljka

Plod oljke

Dejan Faragla, 1. razred

NAŠI
ŠOLARJI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

so »obirali« oljke

Stroji v oljarni Poučna ekskurzija

Martin Strain, 5. razred

Danes, 17. novembra 1994 smo se vsi učenci osnovne šole udeležili poučne ekskurzije. Peljali smo se s solabusom. Ogleдали smo si oljčni nasad in oljarno Kmetijske zadruge.

V oljčnem nasadu nam

je gospod Robi Ota, brat učiteljice Andreine, razložil, da je oljka lahko stara tudi več kot 2000 let. Rekel je tudi, da sta oljčna škodljivca muha, ki jo privlači rumena barva, ter molj, ki je sive barve in izleže v oljki jajcece.

Crvicek se hrani s kosci, zato poskodovana oljka odpade z drevesa pred zorenjem. Pred muho in moljem zavarujemo kmetje oljko s skropitjem. Gospod Ota nam je povedal, da dobro olje pridobimo iz zelenih ali črnih oljk. Olje iz rumenih oljk je manj okusno. Pri nas uspevajo naslednje sorte: domaća belica, domaća crnica, leccino, pendolino, maurino, frantoio, idr. Oljke obiramo ročno in strojno. Stroj stresa plodove z drevesa, ti pa padajo na mrežo. Oljčno olje je zelo zdravo, ker uravnava količino holesterola v krvi. Oljka prenese temperaturo do 15° Celzija pod ničlo. Gospod Robi nam je se povedal, da v primeru, ko oljka zgori, raste na istem mestu že čez naslednjih pet let se lepše drevo. Preden smo odšli, smo izvedeli, da iz oljčnega lesa izdelujejo parket in pohištvo. S solabusom smo se odpeljali v oljarno Kmetijske zadruge.

Tam nam je gospod Smotlak povedal, da so leta 1976 zgradili prvo torklo v Boljuncu, oljarno v Kmetijski zadruzi pa so zgradili leta 1985. Povedal nam je stroje za pridobivanje olja. Prvi stroj oljke opere in odstrani liste, drugi jih zmleje, v tretjem pa se izloči most (olje in voda). S posebno napravo ločijo se olje od vode. Ko nam je gospod Smotlak vse to razložil, smo se vrnili pes v solo.

Nicole Plettersech - 5. razred

Pregovori o vinu

Alkoholna pijača - hudičeva zvijaza.

Kdor vino večerja, vodo zajtrkuje.

Pri vinu sta se hudič in svetnik bratila.

Vino utopi skrb.

Vino pravi: sem dobro, dokler ti mene zmores;

kadar pa jaz tebe, gorje ti.

Vino tudi pametne ponevumi.

Pregovore zbral Robert Vodopivec, 5. razred

Mošt in vino

Učiteljica je prinesla v solo vrečko polno grozdja. Povedala nam je, da iz grozdja vinske trte refosk nastane vino refosk ali teran, odvisno od kraja, kjer vinska trta uspeva.

Tudi sami smo se zeleli o tem prepričati. Z rokami smo stisnili z grozdnih jagod sladke sok. Sok smo iz plastične posode prelili v plastenko ter mu dodali žlico sladkorja, ker je bil se premalo sladke. Platenko smo zamašili z zamaškom, v katerem je bila gumijasta cevka. Konec te cevke smo dali v drugo posodo z vodo.

V zraku so glivice kvasovke in te povzročajo alkoholno vrenje. Grozdni sladkor se pri vrenju spremeni v alkohol in pri tem nastane plin ogljikov dioksid.

Spremembe lahko prikazemo tako: grozdni sladkor, glive kvasovke, alkohol + ogljikov dioksid, etanol.

Naslednji dan smo res opazovali v vodi mehurčke ogljikovega dioksida, ki je po cevki uhajal iz platenke. Alkoholno vrenje se je torej začelo. Postopoma se bo most spremenil v vino.

Učiteljica nam je se povedala, da vinogradniki iz tropin kuhajo žganje - tropinovec.

Devan Sancin in Sandi Zerlali, 5. razred

Ko smo danes prišli na vrt, je Christianov dedek vzel kramp in motiko ter skopal luknjo, globoko 40 cm. Potem je vzel jablano sadiko in jo posadil. Poleg sadike je postavil kol, ki ga je privezal ob drevesce, in luknjo zakril z zemljo. Nato je skopal še eno luknjo, globoko 40 cm in vanjo posadil sadiko hruške. Tudi to luknjo je zakril. Pri delu je uporabljal naslednje orodje: lopato, motiko, kramp in grablje.

Janos Sencin, 3. razred

Christianov ded je posadil drevesi

Včeraj smo v soli sadili sadni drevesi: hruško in jablano. Na solski vrt je prišel Christianov dedek in skopal dve luknji. Pri tem delu je uporabljal: lopato, motiko in kramp. Drevesci sta bili visoki približno en meter in pol. Dedek je posadil sadiko v luknjo in z zemljo zasul korenine. Na vrtu je zemljo potlačil s skornji.

Vito Zuppin, 3. razred

V našo solo je prišel moj dedek. Prinesel je: lopato, motiko, kramp, grablje in kol. Sadil je hruško in jablano. Skopal je 40 cm globoki luknji. Ko smo posadili hruško in jablano, je ob luknjah ostala zemlja. To zemljo smo z grabljami poravnali okoli sadik. Ko je dedek kopal, smo se vsi skupaj fotografirali.

Christian Sencin, 3. razred

Jeseni in pozimi

Jablana jeseni in pozimi

Saverio Vascotto, 2. razred

Pogled v vinsko klet

Jan Foraus, 3. razred

Jablana pozimi

Pozimi jablana ne cveti. Veter je otrešel liste.

Jabolka so porabljali.

Veje so prazne in gole.

Jablana počiva in čaka pomlad.

Francesco Bandi

2. razred

100 LET VELIKEGA POTRESA

Mož, ki je obnovil Ljubljano

Zaradi popotresne obnove Ljubljane si je Ivan Hribar pridobil takšen ugled, da je njegovo že sedmo izvolitev za župana moral preprečiti sam presvitli cesar

Velikonočna sobota je bila deževna. Sele v nedeljo popoldan se je jelo jasiti. Veter je razpihal oblak in ob prvem mraku so se na nebu zasvetile zvezde. »Ob 11. uri in 16 minut se je hkrati začelo neko zlovesče, grozo vzbujajoče podzemeljsko bučanje in rohnjenje, in v tistem hipu, ob 11. uri in 17 minut, je začelo tresti s takšno velikansko silo, da je na vseh koncih jelo pokati in se rusiti zidovje, da je vsak posameznik mislil: zdaj zdaj se odpre zemlja in vse skupaj se pogrezne vanjo... Ljubljano je zadela grozna neizgovorna, kakršne ne pomni sedanji rod...«

Tako je pisal Slovenski narod ob potresu 14. maja 1895 v Ljubljani.

Slovenski časniki so v torkovi številki objavili poziv župana Petra Grassellija, naj meščani nikar ne verjamejo govoricam, čes da se bodo potresni sunki nadaljevali in da bodo čedalje močnejši.

Toda kljub županovemu zagotovitvi so se potresni sunki nadaljevali, le da so bili na srečo sibkejši. V 28 minutah se je kar štirikrat zatresla zemlja. Ljudje so bežali iz hiš na trge, do jutra je bila vsa Ljubljana zunaj na prostem. Bilo je zelo hladno in nekateri so v samem spodnjem perilu drgetali od mraza. Gostilničar Kirbisich je »ogreval« ljudi z likerjem, krznar Krejci pa je razdelil med prezeble ljudi nekaj dragocenih krznenih plaščev.

meščanski na Trnovem, je potres prizanesel. Močno so bili poškodovani deželni dvorec, tobačna tovarna, poslopje deželne vlade, gledališče in mnoge druge zgradbe. Poročali so tudi, da je »takoovani rotovz tako poškodovan, da morda ne bo več za rabo«. Nesreča v nesreči je hotela, da je bila hudo razdejana tudi deželna bolnica, ki bi jo tiste dni najbolj potrebovali. Stropovje se je dobesečno sesulo med zidove.

Po potresu se ni zgodila »ni jedna tatvina«

Knezoškof je naročil, naj vse cerkve darujejo maše na prostem in naj bo božja služba tudi vse naslednje dni. Zaceli so postavljati

tisoč zlatih goldinarjev, nato pa se pet tisočakov. Deželni poslanec Ivan Hribar je zahteval od deželnega predsednika barona Heina, naj izposluje izredno podporo za prizadete Ljubljancane. Na seji občinskega sveta so razpravljali o najnujnejših ukrepih.

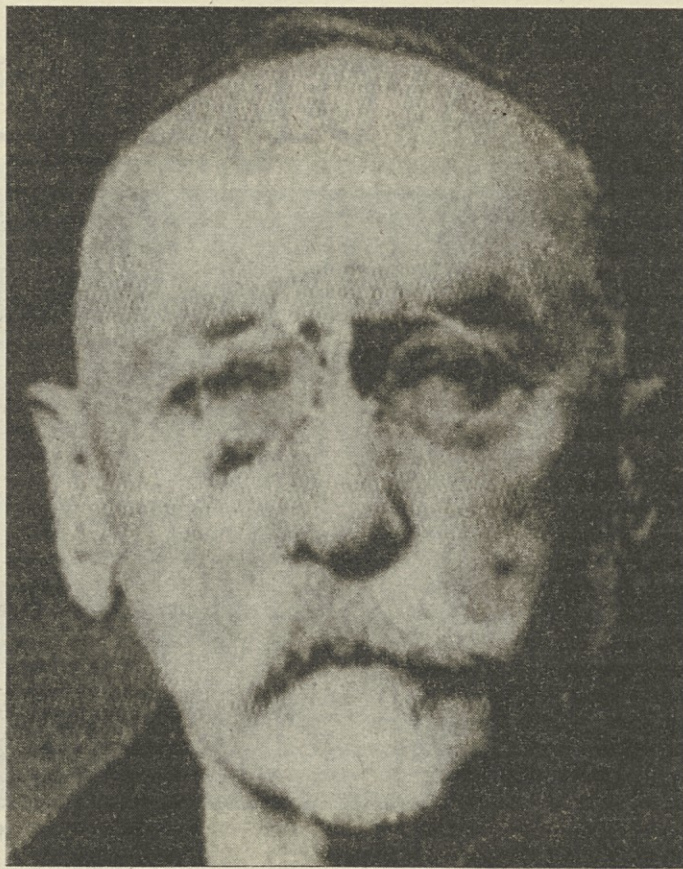
Casniki so v poročilih o potresu posebej poudarili, da »se ni zgodila ni jedna tatvina«. Slovenska narodna stranka, katere prvaika sta bila dr. Ivan Tavcar in Ivan Hribar, je odpoovedala napovedani volilni shod.

Ljubljanski potres je prišel tudi na dnevni red dunajskega državnega zbora. Razpravljal je o predlogu, naj bi prizadete po potresu za 25 let oprostil plačevanja davkov. C. kr. finančno ministrstvo je nakazalo Ljubljani pomoč v višini 25 tisoč goldinarjev. Tudi Dunaj se je pripravljal, »da nam v hudi sili pomaga«. Sodeč po vsebini časnikov naslednje dni se je življenje v Ljubljani kmalu »normaliziralo«. Kasneje je bil potres v časnikih omenjen le še v zvezi z novico, da se bo »Njegovo Velikanstvo Cesar Francisek Jozef I. na poti v Pulo ustavil tudi v Ljubljani«.

Baročna Ljubljana je bila žrtev zagrelih modernistov

Obnovo Ljubljane po potresu je vodil Ivan Hribar, ljubljanski župan v letih 1896 - 1910. Zadal si je nalogo, da naredi iz Ljubljane moderno mesto in jo utrdi kot središče slovenskega naroda. Načrt za obnovo mesta je povzročil pravcati prevrat v stališčih do urbanistične problematike. Po besedah slovenskega umetnostnega zgodovinarja Franceta Steleta je potres spodbudil številne zamisli o novem središču; med najvidnejšimi načrtovalci sta bila C. Sitte in M. Fabiani, ki sta spoštovala vrednote starega mestnega jedra. Ceste sta načrtovala tako, da so bile usmerjene proti temeljnim simbolom starega mesta.

Univerzitetnemu profesorju dr. Francetu Steletu pa se je kljub uspehom pri obnovi porušenega mesta močno tožilo po baročni Ljubljani. O njej je leta 1939 zapisal,

Ivan Hribar, najuspešnejši ljubljanski župan

da ji glede njenega duha po pravici pripada vzdevek Južni Solnograd (Salzburg). Navduševalo ga je mesto iz začetka 18. stoletja, ki je bilo »nasičeno z lepoto: kamnitimi portali, stukaturno okrašenimi fasadami, mikavnimi stopnišči, odličnimi kiparskimi in podobarskimi deli itd.«Toda »konec 18. stoletja je začela baročna Ljubljana propadati, padla so obzidja, zaprti so se samostani in nov čas je trkal na vrata nasega mesta«, izginjati so začeli tudi intimni baročni vrtovi. Nadomestil jih je prvi javni park Zvezda na Kongresnem trgu, »oči pa so začeli mikati gozdovi na Sisenskem hribu«, kjer so nastali obsejni Tivolski drevoredi. Tudi arhitekt France Tomazic se je pridružil Steletovemu obžalovanju:

»V središču izginevajo vrt za vrtom, zelenice se zmanjšujejo in izginjajo...«

Kdo od domačinov je »izdal« Hribarja?

Ivan Hribar si je z uspehi pri obnovi pridobil velik ugled, tako da so ga meščani vedno znova izvolili za župana. Leta 1910 cesar ni potrdil njegove ponovne izvolitve. Vladajoče sile Avstro-Ogrske niso dovolile, da bi bil Ivan Hribar, najbolj priljubljen in zaslužen Ljubljčan vseh časov, že sedmič izvoljen za ljubljanskega župana. Oblast mu ni mogla odpustiti zlasti demonstracij leta 1908, ko so Ljubljčanci zaradi napadov na Slovence v Ptuj organizirali veliko protestno zborovanje. Tretji dan nemirov je vojaštvo nastopilo proti demonstrantom: mrtva sta bila dva demonstranta, pet pa je bilo ranjenih. Sledilo je odstranjevanje nemških napisov z lokalov, pogosto proti volji lastnikov. S to akcijo je Ljubljana prvič dobila slovensko zunanjo podobo.

Slovenski narod je čez celo prvo stran objavil tole sporočilo:

»Ta mož, ki je s svojo železno vztrajnostjo izkopal ljubljansko mesto izpod potresnih razvalin, ta mož, poln velikih idej, jeklene volje in cudovite delavnosti, ki je iz propadle Ljubljane napravil moderno mesto... ni dobil potrditve. Petkrat je bil že potrjen kot župan, petkrat ni bil proti njemu najmanjši pomislek... Vlada je ustvarila krizo, kakršne v Ljubljani se ni bilo... narodno-napredna stranka stoji brezpogojno na strani svojega načelnika in dosedanjega župana Hribarja...«

Tudi sam Hribar je pozival »castne someščane«, naj skrbijo, da se ohrani red in mir. »Hudi casi so nastopili v Avstriji za tiste Slovence, ki se ne dajo zlorabiti za slepo orodje uradne vsenemske politike...« Podžupan dr. Ivan Tavcar je izjavil, da si »Ljubljane ne moremo misliti brez Hribarja«. Vsem je bilo bolj ali manj jasno, da je cesar izdal takšen dekret, ker mu je tako svetovala vlada. »Deželni predsednik Schwarz je bil tišti, ki je v dogovoru s klerikalno in nemsko stranko predlagal takšno odločitev,« je kategorično zapisal Slovenski narod.

V liberalnem taboru so ugibali, kakšna kupcija tici v ozadju. Menili so, da je bila klerikalna stranka tišta, ki je zastavila ves svoj vpliv, naj vlada ne predlaga Hribarjeve pot-

ditve za župana. »To je cena, ki jo zahtevajo slovenski klerikalci za vstop v vladno večino...«

Vodja klerikalcev dr. Sustersic je to odločno zanimal. »Moja stranka se je zavzela za to, da bi bil Hribar potrjen za župana,« je izjavil.

Tudi drugod po Evropi so komentirali dogajanja na Kranjskem in v Ljubljani. Cehi in Poljaki so se takoj izrekli za Hribarja. Dunajski časopis Arbeiter Zeitung je zapisal, da je v Ljubljani zavladovalo izredno stanje.

Sledil je dekret, s katerim je bila narodna delavska stranka razpuščena. Policija je vdrla v društvene prostore, zaplenila vse zapi-snike in društvene spise ter zape-catila društvene lokale.

Veličasten samomor zaslužnega moža

Preteklo je osem let, ko se je monarhija sesula in so bile Hribarjeve zasluge poplačane. A ne za dolgo. Tudi Jugoslavija, ki jo je s srcem pomagal ustvarjati, se je po dobrih dveh desetletjih sesula. Krvavelo mu je srce, ko je v začetku aprila leta 1941 doživljal vkorakanje italijanske vojske v Ljubljano.

»Dopoldne, 18. aprila 1941, si je oblekel črn plašč, se oprl na palico in odšel od doma,« piše France Cvenkel, dober poznavalec Ivana Hribarja. »Blizu Karlovskega mosta je na bregu Grubarjevega kanala odložil klobuk, palico in plašč ter skočil v zelene valove... Ko so mrtvega potegnili iz Ljubljane, so v njegovem žepu našli iz Prešernovih poezij iztrgan list s podčrtanimi vrsticami:

Ivan Hribar si je z uspehi pri obnovi pridobil velik ugled, tako da so ga meščani vedno znova izvolili za župana. Leta 1910 cesar ni potrdil njegove ponovne izvolitve. Vladajoče sile Avstro-Ogrske niso dovolile, da bi bil Ivan Hribar, najbolj priljubljen in zaslužen Ljubljčan vseh časov, že sedmič izvoljen za ljubljanskega župana. Oblast mu ni mogla odpustiti zlasti demonstracij leta 1908, ko so Ljubljčanci zaradi napadov na Slovence v Ptuj organizirali veliko protestno zborovanje. Tretji dan nemirov je vojaštvo nastopilo proti demonstrantom: mrtva sta bila dva demonstranta, pet pa je bilo ranjenih. Sledilo je odstranjevanje nemških napisov z lokalov, pogosto proti volji lastnikov. S to akcijo je Ljubljana prvič dobila slovensko zunanjo podobo.

»Da neha me skeleti le-ta rana/posnel Katana bodem Utičana, saj/Manj strašna noč je v črne zemlje krili/kot so pod svetlim soncem suzni dnovi...«

Stefan Kocijancić

»Dopoldne, 18. aprila 1941, si je oblekel črn plašč, se oprl na palico in odšel od doma,« piše France Cvenkel, dober poznavalec Ivana Hribarja. »Blizu Karlovskega mosta je na bregu Grubarjevega kanala odložil klobuk, palico in plašč ter skočil v zelene valove... Ko so mrtvega potegnili iz Ljubljane, so v njegovem žepu našli iz Prešernovih poezij iztrgan list s podčrtanimi vrsticami: »Da neha me skeleti le-ta rana/posnel Katana bodem Utičana, saj/Manj strašna noč je v črne zemlje krili/kot so pod svetlim soncem suzni dnovi...«

Vsak nov sunek je povzročil nov preplah. O smrtnih žrtvah prvega dne niso poročali. Ulice so bile polne opeke, odkrhnjenih dimnikov, zlebov, tramovja... Močno poškodovane so bile ljubljanske cerkve, najbolj menda franciskanska in trnovska cerkev. Vojašnicam, razen

prve sotore in vagone za ljudi, ki niso imeli več strehe nad glavo. Naslednje dni so časniki poročali, da je bilo med potresom ubitih več ljudi, še več pa ranjenih. Začela je prihajati tudi prva pomoč; prvi se je odzval cesar, ki je prizade-tim meščanom daroval najprej 10

Ljubljana po potresu: Špitalska ulica, danes Stritarjeva

Z glavo v trgovino

Kupci postajajo previdnejši, zato morajo prodajalci zniževati marže

LONDON - Minuli ponedeljek dopoldne, ko je bil uradno se praznik, sem po telefonu poklicala nekaj prijateljev in znancev, da bi jim se enkrat zaželela srečno novo leto. Večine nisem dobila doma - njihovi otroci so mi povedali, da so stari na razprodajah. To je že skoraj obred, ki v Britaniji sledi božičnim in novoletnim praznikom tako zanesljivo, kot noč sledi dnevnu.

Zato me je instinktivno takoj za-
grabil občutek krivde: češ, sedim doma na toplem in zamujam enkratno priložnost za varčevanje. Nato se je oglašil razum in rekla sem si: saj vendar ničesar nujno ne potrebujem, idejo da lahko s trošenjem varčujem, pa sem tako kot veliko Britancev, obogatelih z izkusnjami gospodarskih recesij in zato previdnejših pri zapravljanju denarja, preživela. S tem naj bi bil moj letosnji januarski lov za ugodnimi nakupi po londonskih trgovinah v glavnem opravljen.

Medtem pa se britanske in zlasti londonske tradicionalne januarske razprodaje v polnem teku nadaljujejo in letos mnoge trgovine privabljajo kupce s 50-odstotnimi in celo 80-odstotnimi popusti. Prvič v svoji zgodovini ponuja za polovično ceno moske obleke tudi ekskluzivna trgovina Gieves & Hawkes v londonskem Savile Rowu, nekoč znameniti ulici angleske tradicionalne moske mode in krojačev, kjer se je, mimogrede povedano, oblačil tudi elegantni James Bond.

Kje se bo oblačil novi James Bond se ni jasno, toda svetovno znana londonska trgovska hiša Harrods, ki v svojih sedmih nadstropjih ponuja blago v vrednosti 100 milijonov funtov, ga je letos povabila in minulo sredo je slavnostno, kot je običaj, otvoril njeno 101. januarsko razprodajo. Predsednik Harrodsa Mohamed Al Fayed trdi, da je »trgovina na drobno gledališče« in zato vsako leto poskrbi, da januarske razprodaje otvori katera od »zvezd«. Lani je ta čast doletela Richarda Gera, na katerega so navale v navdušenju kričeče ženske ter ga pri tem skoraj podrle. Letos, ko je vrata Harrodsa odpiral novi James Bond - igralec Pierce Brosnan, je otvoritev minila neobičajno mirno.

Predstavniki Harrodsa so pono-
sno povedali tudi, da je Brosnan njihov prvi nekdanji uslužbenec, ki je otvoril razprodajo, kajti leta 1972, ko se je kot nepoznan igralec prebijal v svojem poklicu, si je služil denar za življenje kot prodajalec v

njihovi trgovski hiši. Za otvoritveno ceremonijo je Brosnan letos dobil cek v višini 50.000 funtov, ki pa ga je, tako kot je že običaj, poklonil ka-

pci. Teh pa ni bilo, ker so se prvi se-
le ob pol petih zjutraj začeli zbirati v dolgi vrsti, v kateri je bilo ob odprtju več kot tisoč ljudi.

Predstavniki Harrodsa pravijo, da so prvi dan razprodaje prodali za več kot 6, 8 milijona funtov blaga. Njihov predstavnik za stike z javnostjo Michael Cole je izjavil: »Za Britance je značilno, da jih nobena sila na svetu ne bo zadržala pred ugodnimi nakupi, pri čemer se ne pustijo varati, saj znajo oceniti vre-

odločno protestiral. Fant pa je samo skomignil z rameni in dejal: »Gospod ima prav.«

Bila sem besna na oba moška, ki sta mi razblinila iluzijo, z mozem pa sva trgovcem vseeno pustila se več zasluzka, saj sva kupila preprogo, ki nama je bila všeč.

Predstavljala sem si, da je bil spomin na to izkušnjo kriv, da sem se odrekla obleki, za katero sem varčevala. Zdelo se mi je namreč, da me ta posebna obleka pomlaja in

trošniki so tisti, ki narekujejo cene ter silijo prodajalce, da znižujejo marže, kajti Britanci so danes pripravljeni obresti več trgovin, da najdejo isto blago po ceni, ki se jim zdi primernejša.

Pri tem pa lahko britanski kupec izbira med konkurenčnimi trgovinami in možnostjo različnega nakupovanja doma - po telefonu, pošti ali z računalnikom. Nekaj tednov pred božičem je britanske trgovce pretreslo spoznanje, da zezlo moci v borbi

oživil božične nakupe.

Predstavniki Britanskega konzorcija trgovcev na drobno opozarjajo, da so se prodajalci sprijaznili z novo vrsto potrošnikov, ki imajo glavno besedo. Nobenega dvoma ni, pravijo, da so se potrošniki spremenili. Postali so zelo izbircni, zelo natančni in zelo zahtevni.

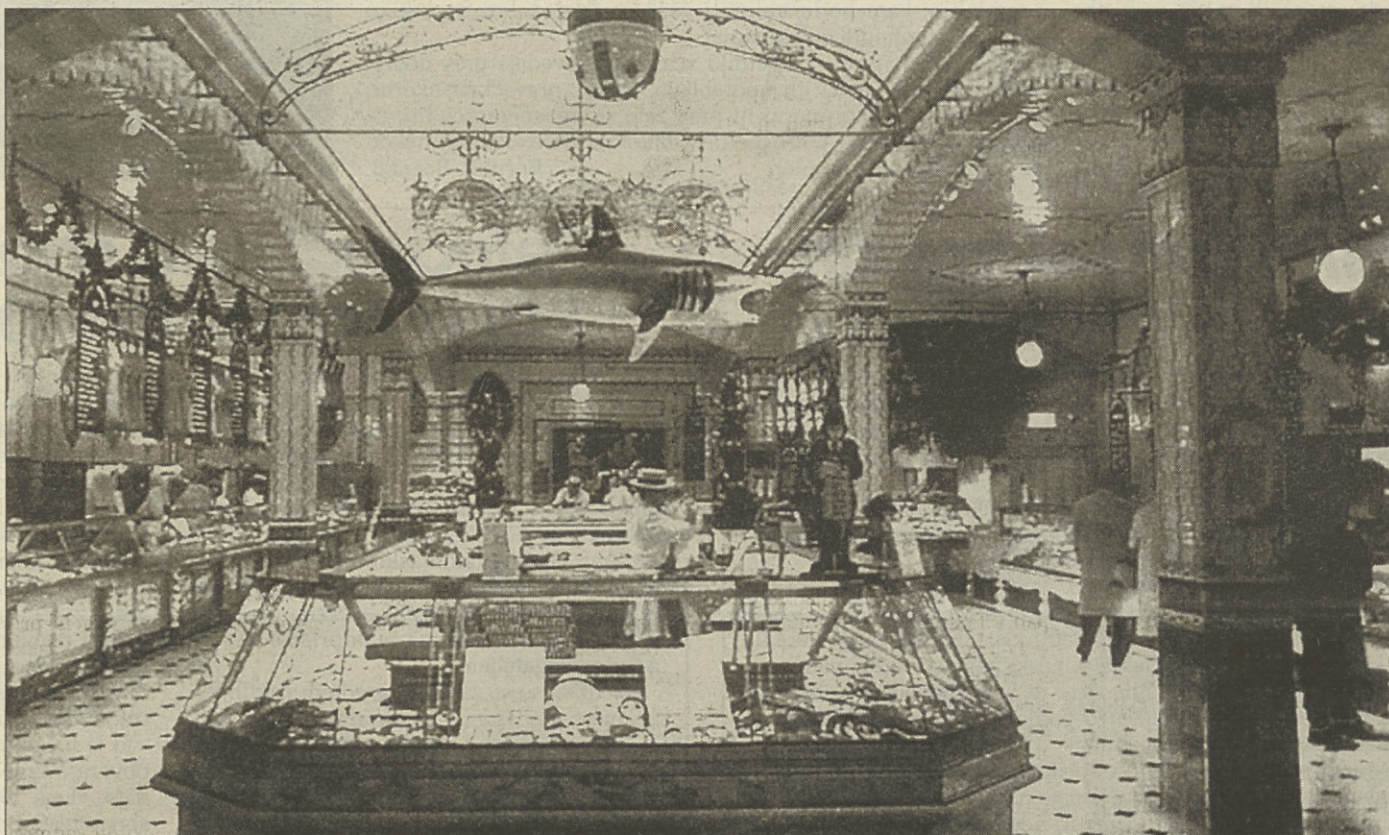
Robert Clark, direktor Corporate Intelligence, agencija, ki se ukvarja z raziskavo trgovin na drobno, je prepričan, da so minili časi »vidnega potrošnika« in pravi: »Kupci silijo trgovce, da znižujejo marže. Trgovci se zavedajo, da lahko sicer izgubijo kupce, ker je vedno pri roki drugi trgovec, ki je pripravljen potrošniku ponuditi to, kar zeli. Čeprav je te spremembe povzročila recesija, gre zdaj za dolgoročno spremembo v odnosu do nakupovanja.«

Britansko gospodarstvo se uspešno postavlja na noge in Britanci se zdaj lahko pohvalijo z 2, 4-odstotno letno inflacijsko stopnjo, s 4-odstotno gospodarsko rastjo in zmanjševanjem brezposelnosti (ki je kljub temu še vedno 10-odstotna) in po dolgem času tudi s presežkom plačilne bilance. Toda večina ljudi nima občutka bližajočega se blagostanja, za kar pa je več vzrokov.

Britanci se prilagajajo življenju z nizko inflacijo, kar v začetku ni enostavno, ker onemogoča inflacijsko napihnjeno povisevanje plač.

Brezposelnost sicer statistično pada, kljub temu pa zaradi konkurenčnih pritiskov in tehnološkega napredka nobeno delovno mesto v industriji ni zagotovljeno. Zato strah pred izgubo dela ne pretresa le delavskega razreda, ampak tudi srednji razred, vključno s hirarhično lestvico menedžerskih mest. Poleg tega pa britanska vlada zaradi proračunskih in ideoloških razlogov zmanjšuje udeležbo države na številnih področjih, zato morajo ljudje iz lastnega žepa primakniti več za izobraževanje, zdravstvo in pokojnine. Britanci so precej obremenjeni tudi z davki in drugimi dajatvami, tako da ne zapravljajo preveč radi. Ekonomisti sicer upajo, da bosta gospodarska rast in zmanjševanje brezposelnosti spodbudili tudi potrošnje. Tisti, ki se ukvarjajo z raziskovanjem trgovine na drobno, pa razlagajo, da se potrošniku, ki ima čas in denar, zaradi vsega tega še nikdar ni bolje godilo.

Alja Kosak

V trgovini Harrods, ki jo uvrščajo celo med londonske znamenitosti, vedo, da blišč privablja zapravljive kupce s polnimi denarnicami

teri od dobrotelčnih organizacij.

Za začetek razprodaj v Harrodsu je tudi značilno, da jih spremlja dolga vrsta ljudi, ki se drenjajo se pred zaprtimi vrati, da bi se lahko med prvimi pognali na lov za ugodnimi nakupi. Navadno ljudje celo prenočujejo pred trgovino in tudi letos sta dva mozakarja prezebala na pločniku vso noč. Ko pa so zjutraj odprli vrata, sta povedala, da ju nakupi ne zanimajo. Prejšnjo noč ob 23. uri sta se pred Harrodsom »utaborila« zato, da bi s prijatelji - kot ponavadi - prebila noč z drugimi navdušenimi ku-

dnost blaga. Cenenege blaga nočejo po znižanih cenah, hočejo pa drago blago za zmernejšo ceno.«

Harrods trdi, da na letosnji razprodaji kupujejo ljudje z enakim navdušenjem kot prejšnja leta in tudi drugi trgovci se ne pritožujejo. Ob tem pa poznavalci poudarjajo, da se je britanski potrošnik spremenil. Postal je izbircnejši, s težkim srcem odpira denarnico in za svoj denar zahteva pošteno protivrednost.

Pred slabimi desetimi leti so britanski trgovci vabili v trgovine s sloganom: »Shop till you drop«, kar pomeni kupuj, dokler ne omagas. Ljudje so prihajali ter trošili in trošili. Trošenje in obiskovanje z materialnimi dobrinami je v družbi dvigalo ugled. V tem vzdušju so prodajalci arogantno dvigali cene, kakor se jim je zdelo. Privosčili so si celo najvišje marže v Evropi in za isto blago zaračunavali za 30 ali več odstotkov višje cene kot v ZDA. Britanski kupec se tega ni zavedal ali pa se ni hotel.

Spominjam se, kako sva pred dobrim letom z mozem kupovala preprogo za kopalnico. Vse, kar mi je bilo všeč, se mi je zdelo predrago. Seveda je bil del trgovine - kot je skoraj že navada - namenjen tudi blagu po znižanih cenah. V tem delu trgovine so ponujali preproge po zmernih cenah. Toda barve so bile klavrne.

Moz je brez navdušenja hodil za menoj med ogromnimi balami preprog in ker sva bila edina kupca v veliki trgovini, je za nama capljaj mlad prodajalec. Ko sem se ustavila v razprodajnem kotu ter poskusala sebe in moza prepričati, da bi ravnala pametno, če bi izbrala cenejšo preprogo, sem se obrnila k prodajalcu in rekla: »To je dober popust.«

Takrat pa je moz vzrotil: »Le kako moreš padati na njihove limanice. Kakšen dober popust! Se pri tej ceni imajo veliko maržo!«

Bilo mi je nerodno in prepricano sem bila, da bo prodajalec

napravi vitkejšo, kot v resnici sem, kar je čudež, prav gotovo vreden nekaj denarja. Toda ko sem zbrala dovolj denarja, sem rekla: ne, hvala. Cena je bila tako visoka, da bi imela občutek, da sem se zavestno pustila ogoljufati, če bi obleko kupila. Zavedala pa se nisem, da s tem odnosom in tako odločitvijo nisem nič posebnega, ampak le del spreobrnjenega povprečja potrošnikov nove vrste. Imenujejo jih tudi »previdni potrošniki«, ker niso več pripravljeni plačati cene, ki jo postavijo trgovci.

Položaj je zdaj drugačen in po-

med prodajalcem in potrošnikom drži v rokah potrošnik oziroma kupec. Trgovine so bile natrpene z blagom, kupcev pa ni bilo, zato se je trgovcev lotila panika.

Božične razprodaje so tradicionalno zelo donosne in od njihovega uspeha ali neuspeha je odvisno marsikatero podjetje. Toda lani so kupci z gotovostjo čakali na razprodaje in v živčni vojni s trgovci je zmagal potrošnik. Veliko trgovin je preneslo tradicionalne januarske razprodaje že v drugo polovico lanskega decembra, da so lahko tako

Pred novoletnimi prazniki se je tudi v trgovini Fortnum and Mason dobesedno trlo kupcev

Dobro blago se ne hvali samo

Tega se vse bolj zavedajo tudi na Daljnem Vzhodu

Prehod v tržno gospodarstvo je lahko na moč neprijetna stvar, ki se lahko tudi zelo boleče konča. To so spoznala tudi nekdanja državna podjetja v državah s komunistično preteklostjo. V času komunizma je namreč država po svoje urejala gospodarstvo in notranji trg, zato so lahko državna podjetja skoraj neovirano »proizvajala« rdeče številke.

V trznem gospodarstvu pa je bilo življenja v vati konec. Zavladali so neusmiljeni tržni dejavniki in kmalu tudi država ni imela več dovolj denarja, da bi lahko svoja - navadno prevelika - podjetja se naprej vzdrževala na meji vegetiranja. Vrstili so se stecaji in le redkim »državnim industrijskim velikanom« je uspelo uiti neslavnemu koncu, pa se ti so navadno razpadli na več manjših, prilagodljivejših podjetij, ki pa so na trgu se vedno nastopala skupaj - tokrat kot konkurenca.

Takrat so na prizorišče prikorakali Zahodnjaki, ki so s sabo prinesli novo logiko. Vsak izdelek, pa naj bo se tako dober, brez reklame potone v morju konkurence, so modrovali, pri tem pa so to, kar so razlagali, pred očmi mladih industrijalcev tudi uresni-

čevali. Prav to pa je povzročilo mladim podjetjem obilo težav, saj niso bila dovolj močna, da bi se lahko kosala z dobro utečenim in podmazanim propagandnim strojem z Zahoda. Tako so nekdanje socialistične države nenadoma preplavili plakati, ki so hvalili zahodne pijace, ljudje pa so se čutili zaradi vdora zahodne konkurence na moč pocasene. Ko so na primer v Moskvi odprli zadnjega McDonaldsa, se je odprtja udeležil sam predsednik Jelcin, ki je imel celo priložnostni govor ...

Industrijalci so tako s pomočjo Zahodnjakov zelo hitro dojeli novo logiko. Dojemanje nove logike pa na žalost ni vse. Vedeti je namreč treba tudi, kako jo je mogoče iz oblakov prenesti na trda tla. Pa tudi to se ne zadostuje. Že ena sama napačna reklama lahko namreč za vedno zapečati usodo izdelka, ki ga propagira. Le zakaj bi se sicer v »gnilem kapitalizmu«, kjer krepko premisljijo, kam bodo naložili vsak samcat dolar, na veliko ukvarjali s pojmom oglaševanja?

Tega pa se »novi« podjetniki včasih ne zavedajo prav dobro. Reklamni prijemi, ki jih uporabljajo, so vse prevečkrat okorni, včasih pa celo neprimerni in prav zato se ne smemo čuditi, če reklamna sporočila potrošnike nemalokrat pretresejo, ponekod pa povzročijo celo preplah.

Borut B. Bogataj

Kadar v kitajskih reklamah strašijo mitološke pošasti...

TAIYUAN - Jing Huiwen pravi, da s svojo televizijsko reklamo, v kateri se kitajska mitološka pošast Sibuxiang približuje zakotnemu sevenokitajskemu mestu, ni nameraval nikogar prestrasiti. Toda - zgodilo se je prav to. Nekateri že napovedujejo, da je Jing s svojo agencijo Jinxin Image Creation Centre za vedno spremenil način oglaševanja na Kitajskem.

Cez prazen zaslon teče besedilo: »Sibuxiang se čez prelaz Yanmenguan približuje našemu mestu! V nekaj dneh bo pošast prisla do tisocev domov! Zaprite okna in vrata ter bodite pripravljeni!« Sporocilo ni povedalo, da je Sibuxiang ('ne tič ne miš') ime nove pijace, ki jo izdelujejo v Yanmenguanu, in da bodo v poznejših reklamah sprasevali ljudi, kaj naj bi bil novi izdelek. Veliko gledalcev je tudi spregledalo napis na začetku reklame, ki sporoča, da se je proti gledalcem »zarotilo« podjetje Jinxin Advertising.

Novinarji poročajo, da je prebivalce prestolnice pokrajine Shanxi po predvajanju reklamnega sporočila zajela prava panika. Mesto Taiyuan se je umirilo šele po stirindvajsetih urah, preplah pa je spominjal na tistega, ki ga je leta 1938 v ZDA povzročila radijska igra Orsona Wellesa Vojna svetov. Otroci niso hoteli v solo in gospodinje si iz strahu pred pošastjo niso upale zapustiti domov. Policijo, radio in televizijo so preplavili telefonski klici prestrašenih meščanov. Krajevni komite Komunistične partije je ukazal konec reklamne akcije in sprožil preiskavo proti Jingu in njegovi reklamni agenciji.

»Zakaj so naredili takšne grozljive reklame? Nas, otroke so zelo prestrasili,« je neki taiyuanski otrok povedal v televizijsko kamero. Neki moski pa je pristavil ugotovitev, da take reklame gledalce prizadenejo.

Deset tednov pozneje se je moral Jing na televiziji javno opravičiti, kar je bil del široko zastavljene opozorilne akcije proti tovrstnim reklamam, ki se pojavljajo v slabo nadzorovanem kitajskem socialistično-trznem gospodarstvu. Zaradi kršitve osnutka kitajskega zakona o oglaševanju, ki sicer začne veljati šele februarja, je moral Jing placati kazen 5000 juanov (600 dolarjev). Jing pravi, da je reklama sicer bila nekoliko spotalkljiva, vendar vztraja, da ni naredil nič neoodgovornega, neetičnega, škodljivega ali napačnega. Preprican je, da je sprožil revolucijo v razvijajoči se industriji, kjer so televizijske reklame samo neprepričljiva opisovanja izdelkov, ki jih kričeci glas povzdiguje v višave. Jing meni, da so bile doslej reklame le izhod v sili za podjetja, katerim ni uspelo prodati svojih izdelkov, »grozljiva« reklama za pijaco Sibuxiang pa je to tržno znamko takoj naredila znano po vsej Kitajski. Uspeh je dosegla, ker se je sporni televizijski oglas pojavil v novinarskem prispevku o paniki v mestu Taiyuan.

Po podatkih kitajskega ministrstva za industrijo in trgovino se je število oglasov na Kitajskem v prvi polovici leta 1994 glede na enako obdobje v letu prej povečalo za 73 odstotkov in doseglo vrednost 7, 4 milijarde juanov (870 milijonov dolarjev). Narocnik reklame je moral placati samo 800 juanov (pri-

blizno sto dolarjev), ker je reklamo predvajal šestkrat v enem večeru na najmanjši televizijski postaji v Taiyuanu, mestu s tremi milijoni prebivalcev stiri sto kilometrov jugozahodno od Pekinga.

Jing meni, da je 5000 juanov nizka kazen za oblikovanje doslej najuspešnejše reklame v kitajski zgodovini.

»Sicer je res, da sem povzročil strah in paniko, toda v našo pisarno so začele deževati ponudbe podjetij, ki želijo, da zanje naredimo reklame. Kitajski poslovni krogi nam zupajo.« Jing sicer ni hotel povedati, koliko zasluži njegovo podjetje, toda po reklam, ki je bila predvajana 19. septembra, se je število naročnikov stirikrat povečalo in do spomladi več ne sprejemajo naročil.

Kljub cenzuri večina kitajskega tiska z naklonjenostjo piše o Jingu in njegovi agenciji Jinxin. Komentator dnevnika China Business je tiste, ki so sporno reklamo označili kot herezijo, imenoval kot nesposobne za tržno gospodarstvo. Nekateri reklamo agencije Jinxin dajejo za zgled vsem oglaševalcem.

Jing pravi, da bi takšno reklamo naredil se enkrat, nov oglas za pijaco Sibuxiang pa bo kljub temu »v mejah dovoljenega«.

»Nekatere je se vedno strah, da bi se morali izpostaviti, toda nekdo se mora, sicer ne bi bilo napredka. Moje poslanstvo je, dati ljudem kreativne oglase. Če ne bo napredka v oglaševanju, tudi kitajsko gospodarstvo ne bo napredovalo,« ugotavlja Jing Huiwen.

Jefrey Parker / Reuter

Sijoči reklamni napisi počasi prodirajo tudi globoko v industrijske predele vietnamske prestolnice

Vietnamci šele spoznavajo, kaj je reklamna industrija

HANOJ - Najnovejši velikanski reklamni lepak, ki so ga postavili na osrednji železniški postaji v vietnamski prestolnici, resda ne spominja na newyorski Times Square, je pa očiten znak, da oglaševanje postaja del življenja tudi v tej socialistični deželi. Se pred nekaj leti so bili Vietnamci prepričani, da je reklama zgolj zahodnjasko sredstvo za zlonamerno zavajanje javnosti. Nato je v začetku devetdesetih let zazvela tržno usmerjena gospodarska reforma in odprla so se vrata tujim vlagateljem.

Naenkrat so se začeli v osrednjih četrtih večjih mest, predvsem v Hosimihu in Hanoju, v okolici mednarodnih letališč ter ob glavnih vpadnicah v prestolnico in poslovnih središčih pojavljati reklamni lepaki. Prvi so prebili led veliki ameriški proizvajalci in prodajalci brezalkoholnih pijac, ki so se zeleli preizkusiti tudi na tem trgu, čeprav 70 milijonov Vietnamcev skoraj ne pozna pojma porabniške družbe. Kmalu po lanskem februarju, ko so Združene države odpravile gospodarski embargo proti Vietnamu, je ena od ameriških multinacionalk pred hanojsko opero za 24 ur postavila dva velika modela svojih steklenic značilne oblike. Mimoidoci so bili zaprepadeni - pa tudi fascinirani.

Danes se marsikateri prebivalec Vietnama ze navdušuje nad televizijskimi propagandnimi sporočili, ki so brzkone bolj zanimivi del programa, čeprav - ali pa prav zato - v njih nastopajo ljudje, katerih način življenja je za povprečnega Vietnamca nekaj nepojmljivega. »Oglaševanje je nekaj novega za naša podjetja

in porabnike. Dolgo je namreč prevladovalo mnenje, da se dobro blago samo hvali in pri tem ne potrebuje nobene pomoči,« je nedavno zapisala neka poluradna vietnamska revija za poslovneže.

Dejstvo je, da Vietnam ostaja ena najrevnejših držav na svetu, saj znasa povprečni letni dohodek na prebivalca približno dvesto dolarjev. Pri tem sta gospodarska prestolnica Hosi-minh z 810 in upravno središče Hanoj s 450 dolarji resnični izjemi; potrebe pa narasčajo povsod. Pivo, gazirane pijace, farmacevtski izdelki, kozmetika in zabavna elektronika na celu s televizijskimi aparati in videorekorderji - to je blago, po katerem vlada cedalje večje povpraševanje. Oglaševalci se tega dobro zavedajo. »Leta 1990 so se začele stvari korenito spreminjati. Danes v Vietnamu ni več podjetja, ki se ne bi zavedalo pomena oglaševanja,« pravi reklamni »veteran« Ngujen Than, direktor državne agencije Trgovinski oglaševalski center (Vinexad), ki je bila od leta 1975, ko so oblast prevzeli komunisti, do leta 1989 edino tovrstno podjetje v državi.

Prav Vinexad je v sodelovanju z japonskim Adviadom postavil osemnajst metrov dolgi lepak na hanojsko železniško postajo. Ta agencija se vedno ostaja dalec najmočnejša, čeprav se ji je doslej pridružilo že najmanj 40 tekmecev. Letni promet Vinexada znasa zdaj po besedah gospoda Thana skoraj stiri milijone dolarjev, kar je kar petnajstkrat več kot konec osemdesetih let.

Tuje oglaševalske hiše za zdaj v Vietnamu lahko delujejo le v navezi z domačimi agencijami, kljub temu pa kar nekaj uglednih družb, med katerimi so denimo Saatchi & Saatchi, Bates, Optel Media in druge, že preučuje razmere na vietnamskem trgu in pripravlja odprte svojih prestavnistev. »To je izredno zanimiv trg in ima veliko prihodnost,« pojasnjuje John McKay, predstavnik avstralske hiše Optel Media. »Zahodni izdelki so vietnamski družbi cedalje bolj dostopni, obenem pa se uveljavlja pomen statusnih simbolov.«

Po trenutnih ocenah naj bi bili oglaševalci na tem trgu sposobni letno »obrniti« 80 milijonov dolarjev, pri čemer vsaj polovica zneska odpade na televizijsko oglaševanje, ostanek pa na casopisne oglase, lepake in druge oblike ekonomske propagande.

Cene so po pričakovanjih nizje kot drugod v Aziji. Objava televizijske reklame v najbolj »udarnem« terminu stane le 700 dolarjev, kar je četrtnina zneska, ki ga je treba odsteti v Singapuru.

Tuji strokovnjaki ugotavljajo, da so vietnamske oblasti kljub zaslužku, ki si ga lahko obetajo od te gospodarske veje, precej zaskrbljene zaradi morebitnega negativnega vpliva reklam na prebivalstvo. »Zelo se bojijo kakršnekoli manipulacije z množicami. Po njihovem mnenju mora reklama ostati zgolj obvestilo, zato se nikakor ne morejo sprijazniti z dejstvom, da je končni cilj oglaševanja spremeniti temeljni odnos ljudi do določenega izdelka ali storitve in jih prepričati, da nekaj nujno potrebujejo,« pravi Lindsay Dott, izvedenec za stike z javnostjo. »Toda casi se hitro spreminjajo...«

John Rogers / Reuter

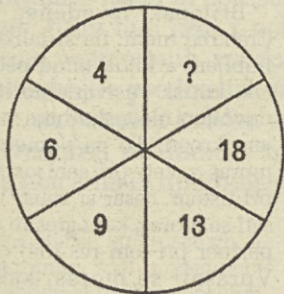

Spoznaj svoj I. Q.

INTELEGENČNI TEST

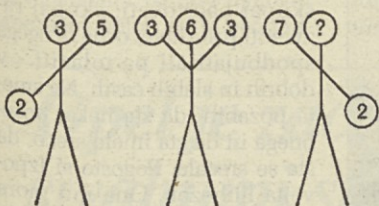
1. Vstavi manjkajočo številko.
18 20 24 32 ?

2. Vstavi manjkajočo številko.

3. Vstavi manjkajočo številko.
212 179 146 113 ?

4. Vstavi manjkajočo številko.

5. Vstavi manjkajočo številko.
6 8 10 11 14 14 ?

6. Vstavi manjkajočo številko.
17 (112) 39
28 ( ) 49

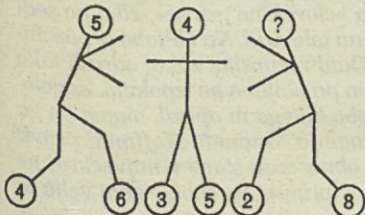
7. Vstavi manjkajočo številko.
3 9 3
5 7 1
7 1 ?

8. Vstavi manjkajočo številko.
7 13 24 45 ?

9. Vstavi manjkajočo številko.
234 (333) 567
345 ( ) 678

10. Vstavi manjkajočo številko.
4 5 7 11 19 ?

11. Vstavi manjkajočo številko.

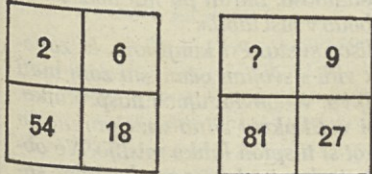

12. Vstavi manjkajočo številko.
6 7 9 13 21 ?

13. Vstavi manjkajočo številko.
4 8 6
6 2 4
8 6 ?

14. Vstavi manjkajočo številko.
64 48 40 36 34 ?

15. Vstavi manjkajočo številko.

16. Vstavi manjkajočo številko.
718 (26) 582
474 ( ) 226

17. Vstavi manjkajočo številko.
15 13 12 11 9 9 ?

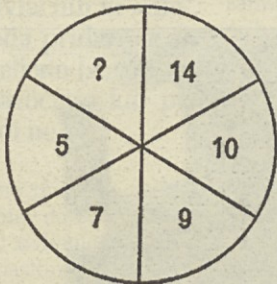
18. Vstavi manjkajočo številko.
9 4 1
6 6 2
1 9 ?

19. Vstavi manjkajočo številko.
11 12 14 ? 26 42

20. Vstavi manjkajočo številko.

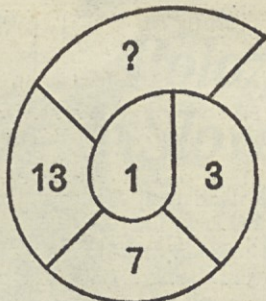
8 5 2
4 2 0
9 6 ?

21. Vstavi manjkajočo številko.

22. Vstavi manjkajočo številko.
341 (250) 466
282 ( ) 398

23. Vstavi manjkajočo številko.

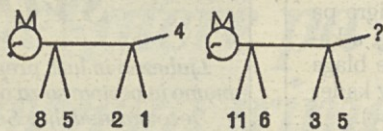

24. Vstavi manjkajočo številko.
12 (336) 14
15 ( ) 16

25. Vstavi manjkajočo številko.
4 7 6
8 4 8
6 5 ?

26. Vstavi manjkajočo številko.
7 14 10 12 14 9 ?

27. Vstavi manjkajočo številko.

28. Vstavi manjkajočo številko.
17 (102) 12
14 ( ) 11

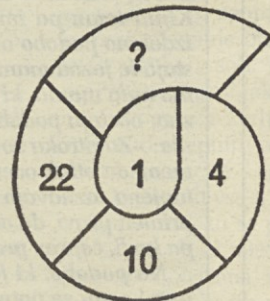
29. Vstavi manjkajočo številko.
172 84 40 18 ?

30. Vstavi manjkajočo številko.
1 5 13 29 ?

31. Vstavi manjkajočo številko.

32. Vstavi manjkajočo številko.

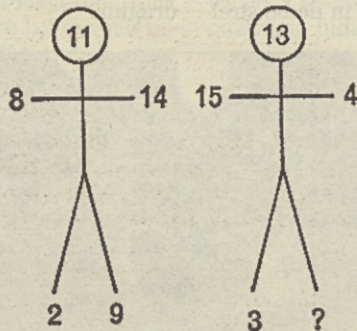
33. Vstavi manjkajočo številko.
0 3 8 15 ?

34. Vstavi manjkajočo številko.
1 3 2 ? 3 7

35. Vstavi manjkajočo številko.

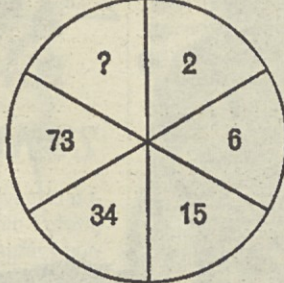
447 (366) 264
262 ( ) 521

36. Vstavi manjkajočo številko.

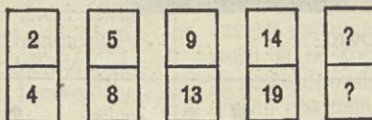
37. Vstavi manjkajočo številko.
4 7 9 11 14 15 19 ?

38. Vstavi manjkajočo številko.

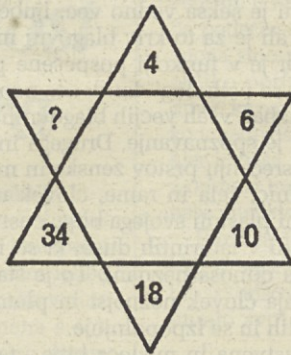

39. Vstavi manjkajočo številko.
3 7 16
6 13 28
9 19 ?

40. Vstavi manjkajočo številko.

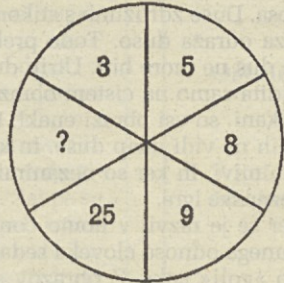
41. Vstavi manjkajočo številko.

42. Vstavi manjkajočo številko.

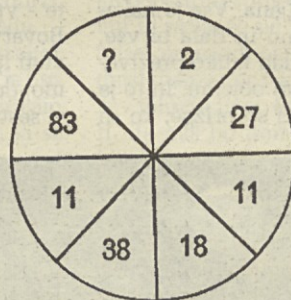
43. Vstavi manjkajočo številko.

44. Vstavi manjkajočo številko.
643 (111) 421
269 ( ) 491

45. Vstavi manjkajočo številko.
857 969 745 1193 ?

46. Vstavi manjkajočo številko.

47. Vstavi manjkajočo številko.

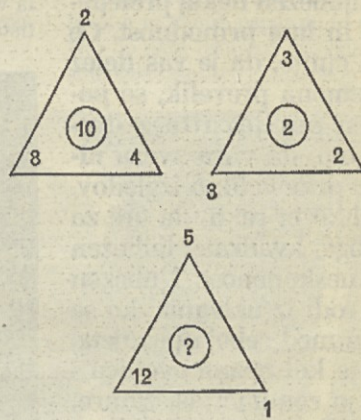
9 (45) 81
8 (36) 64
10 (?) ?

48. Vstavi manjkajočo številko.
7 19 37 61 ?

49. Vstavi manjkajočo številko.

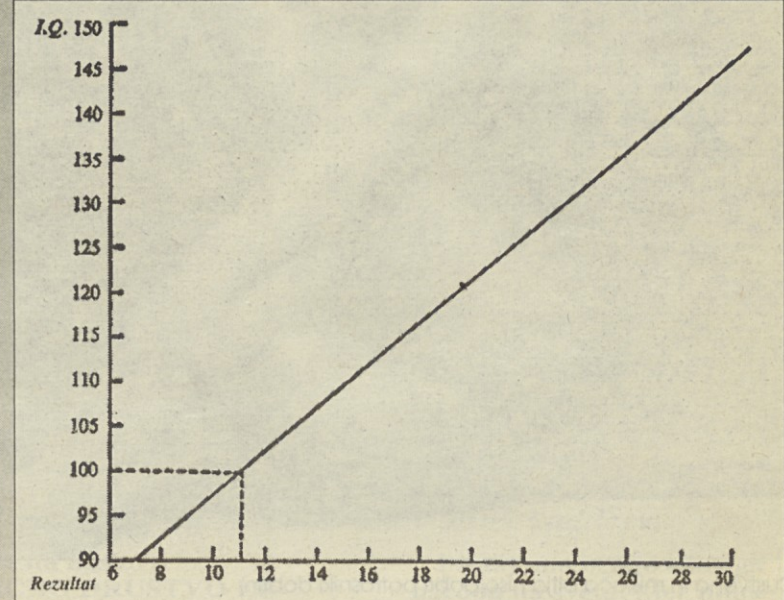
5 41 149 329 ?

50. Vstavi manjkajočo številko.

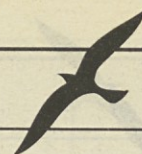

Pred vami je eden od inteligenčnih testov iz knjige znanega psihologa H. J. Eysencka *Preveri svoj lastni I. Q.* (prvič je izšla leta 1966 in je kasneje doživela številne ponatise). Nas test meri tako imenovano numerično sposobnost, zato ga sestavljajo samo številčne »uganke«. Za reševanje testa imate na voljo natanko trideset minut (vsako daljše reševanje ne bo več pokazalo ustreznega I. Q. - inteligenčnega kvocienta); ne zadržujte se preveč pri posameznih vprašanjih, ker boste sicer izgubili preveč časa. Po preteku tridesetih minut pogledajte rešitve v spodnjem okvirčku. Ko boste dobili število pravih rešitev, boste na grafu čisto spodaj lahko izmerili svoj I. Q. Povprečni I. Q. je med 90 in 110, nad tem gre že za visoko inteligenco, nad 130 celo za zelo visoko. Pri tem naj vas opozorimo, da ne jemljete preveč zares tako »izmerjene lastne pameti«. Na izid lahko vpliva marsikaj; v prednosti so tisti, ki že imajo izkušnje s podobnimi testi, nekatere bo »hendikepiral« strah pred neugodnim izidom, pomembna je tudi spočitost itn. Sploh pa se psihologi že dolgo prerekajo, ali imajo takšni testi dejansko uporabno vrednost, in ni jih malo, ki menijo, da ti kažejo samo sposobnost reševanja ugank, ki si jih je izmislil kak psiholog - in nič drugega.

Rezultati:	12. 37.	25. 2.	38. 152.	50. 6.
	11. 5.	24. 480.	37. 19.	49. 581.
	10. 35.	23. 21.	36. 3.	48. 91.
	9. 333.	22. 232.	35. 518.	47. 55 in 100.
	8. 86.	21. 18.	34. 5.	46. 6.
	7. 3.	20. 3.	33. 24.	45. 297.
	6. 154.	19. 18.	32. 46.	44. 111.
	5. 18.	18. 4.	31. 11.	43. 64.
	4. 5.	17. 6.	30. 61.	42. 179.
	3. 80.	16. 14.	29. 7.	41. 66.
	2. 24.	15. 3.	28. 77.	spodaj 26.
	1. 48.	14. 33.	27. 3.	40. zgoraj 20.
		13. 7.	26. 19.	39. 40.

**LJUDJE,
ODNOSI,
LETA**

Geometrija ljubezni

Imate navadno, romantično ali strastno razmerje?

Ce je vaša partnerska zveza uravnotežena, tako, da gre za enakovredno dajanje in jemanje, smejanje in jok, potem je ta ljubezen nekaj prelepega in ima prihodnost. Če pa čutite, da je vaš delež bremena prevelik, se počasi sprijaznite z dejstvom, da vaša zveza nima prav velikih izgledov. Lahko bi rekli, da gre za kroge, kvadrate, ljubezen in neskončnost. Ljubezen se rodi iz uživanja, ko se dva med seboj opazujeta, in je kot nežna cvetlica - če jo zenamerjaš, zamre, tako kot roza uvene brez vode. Prispodoba za vsako razmerje sta dva kroga, ki se prekrivata.

Navadna zveza se vsakega dotakne samo na obrobni točki: srečata se, srečata z nekaj stičnimi točkami na obodu, imata nekaj lepih trenutkov in gresta nato vsak svojo pot naprej. Vsak se vedno ostane tisto, kar je bil pred srečanjem.

Romantična ljubezen je nekaj povsem drugega. Zaljubis se in njegov krog za nekaj časa postane tudi središče tvojega življenja: brez njega ne moreš živeti, ves čas misliš nanj, pozabis na spanje in hrano, vsakic ko ga vidiš, imaš mehka kolena. Obadva postaneta del bozanske norosti, ki se ji pravi

ljubezen. Strastna ljubezen pa ni taka. Tvoj jaz je razcefran; ko njega ni v bližini, si popolnoma izgubljena. Vse je neka-ko neresnično in dala bi vse, samo da bi dan lahko prežive-la v njegovem objemu. In to je tista strast, ki se prižge, ko se

tvoj in njegov krog popolnoma prekrivata. In če mislite, da strast ni pogubna, se motite - vprašajte Julijo, madame Bovary, Desdemono... Pri taki vrsti ljubezni lahko samo upamo, da se bodo »delčki« počasi sestavili nazaj in da bo strel

Amorjeve puščice scasoma malce popustil. Na srečo si večina smrtnikov zeli ostati tisto, kar so, deliti ljubezen in vendarle ostati znotraj oboda svojega kroga, s katerim pa se je seveda prijetno stikati z drugim.

Obadva bi morala vsaj približno vedeti in dati vedeti drug drugemu, kaj je potrebno, da bi bila njuna ljubezen uspešna. Svet okrog nas je namreč grob. Zato so drobne pozornosti, kot so roza, objem, prijazna beseda, pogosto vse,

kar je potrebno, da se spomnita, da vaju je »skupaj pripeljala« ljubezen. Zato jo kaže negovati, saj je na vsakem začetku polovico možnosti, da uspe, in polovico, da ne bo.

Britanski izvedenec Tom Crabtree meni, da si lahko zaljubljen, a kljub temu ostanes tak, kot si - ustvarjalno in zadovoljno človeško bitje v svojem krogu. To pa pomeni, da moraš začeti pri sebi oziroma pri tistem, česar si zelis. Vprašati se moraš, kam gres in ali te partner pri tem res (ne) ovira. Vprašati se moraš, kako ti izbranec pomaga sanjariti, upati, napredovati. Vprašati se moraš, zakaj vajina zveza »deluje« ali »ne deluje«. Zavedati se je treba obveznosti in skrbi. Zato se morata pogovarjati, skupaj nacrtovati, skupaj razvrstiti prioritete, drug drugega spodbujati ali pa tolaziti - v dobrih in slabih časih. Ne smeta pozabiti, da sta nekaj posebnega in da sta imela srečo, da sta se srečala. Pogosto si izpovejta ljubezen. Ona mu mora prisluhniti in ga objeti, ko jo potrebuje; on pa ji mora zasepetati nežne besede in jo stisniti v naročje, ko ga potrebuje. Preprosto: oba morata verjeti, da je njuna ljubezen enkratna in da bo trajala večno.

Ona naj bo zanj, z njim, ga ljubi, in pri tem ohrani svoj prostor, svoje želje in sanje. On naj ji pri tem pomaga in ji daje oporo. Tako bosta postala »midva«, v čemer je prostor tudi »zame«.

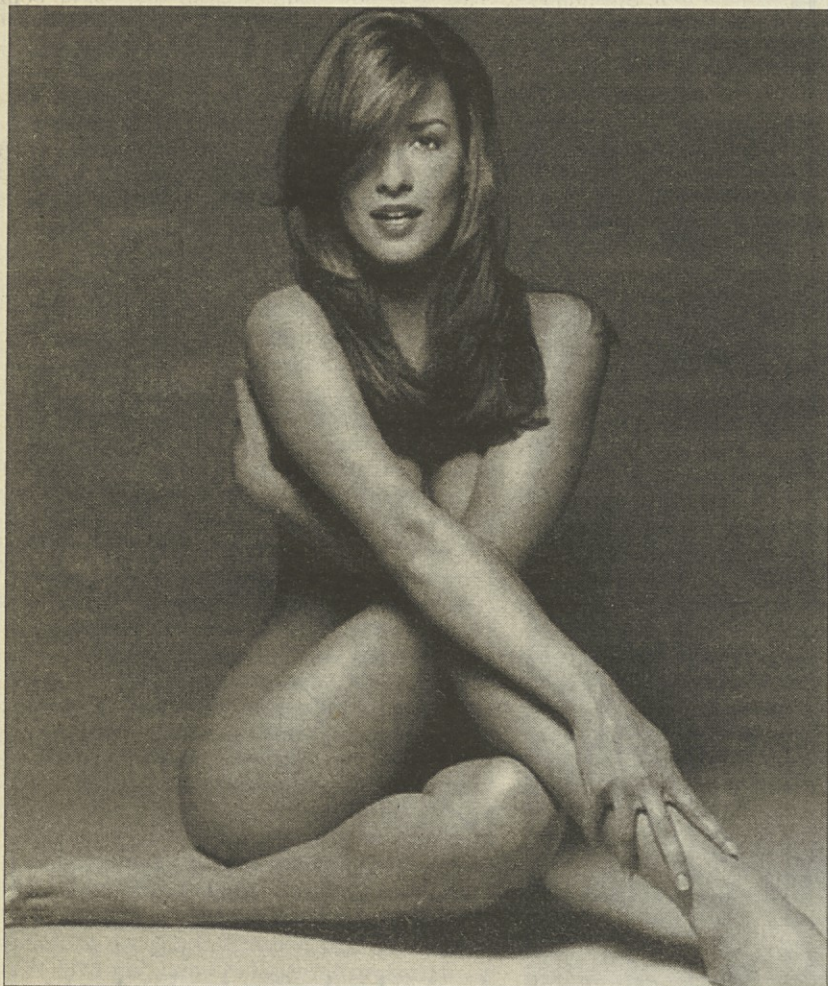
(KaN)

Vprašaj se, kam greš in ali te partner pri tem (ne) ovira

Uničevalna moč »maskiranja«

Kam naj moški v ljubezenski igri spusti prste in ustnice, če ne ja zenskih ustnicah rdecilo, na obrazu tekoci puder, na uesu uhan, na trepalnicah maskara, okrog vratu ogrlica, na prstih prstani, na laseh umetne barve in lak... Najbolj ljubezenski deli ženske so s sodobnim okrasjem in lepševanjem bolj ali manj izvzeti iz ljubezenske igre. Antropologi in psihologi, sociologi in filozofi se bodo morali (ne razumem, zakaj se se niso) zaceti ukvarjati s tem fenomenom.

Čustvena in misleča bitja niso dobri potrošniki dobrin

V sodobnem času je seksa vedno več, ljubezenske igre pa vse manj. Ne vem, ali je za to kriv blagovni marketing, a kakorkoli že, vsekakor je v funkciji pospešene potrošnje blaga (vedeti moramo, da so psihologi dandanes nepogresljiv kader v propagandnih službah vseh večjih blagovnih sistemov).

Ljubezenska igra je spoznavanje. Drugega in sebe. Spoznavanje življenja. Pri srečanju prstov ženske in moškega, pri stiku ustnic in trepalnic, čela in rame, človek močno zazivi z vsemi plastmi svojega bitja; čustva se zavrtinčijo tudi v labirintih duše, ki so izven ljubezenskega odnosa neznani. To je stanje, v katerem postaja človek nežnejši in plemenitejši, najde navdih in se izpopolnjuje.

Čustvena in misleča bitja - taki pa postane-mo tudi v procesu ljubezenske igre - niso dobri potrošniki dobrin. Zato v blagovno organiziranem svetu ljubezenski odnos ni zazelen. Zazelen je seks brez njega (malo je znano, da je prostitucija »gospodarska veja«, v kateri se obrača največ denarja). Povedati kaj takega javno bi bilo kontraproduktivno. Formula tici v oblikovanju in reklamiranju življenjskih slogov, s katerimi se to doseže. Moda kot način življenja (ne le oblačenja in lepsanja), zapovedan za določeno časovno obdobje, je najbolj učinkovita formula za to, da bi bil svet še bolj grob. Pa tudi za deerotizacijo človeka. Dekorativna kozmetika (drugače je s preventivno, ki je namenjena higieni in zdravju), nakit in umetne dišave (kar je razumljivo, saj je taka moda) onemogočajo celovitost intimnega odnosa. Duše združimo s stikom obrazov, koža obraza odraža dušo. Toda preko plasti pudra stika duš ne more biti. Utrip duše in bitje srca se vidita samo na čistem obrazu. Če pa so nasminkani, so vsi obrazi enaki. Enaki so, ker se na njih ne vidi utrip duše. In ker so enaki - so nezanimivi. In ker so nezanimivi - izpadejo iz ljubezenske igre.

Ker se je razvil v homo consumensa, je od intimnega odnosa človeka sedanjega časa ostal samo »goli« seks. Z obrazov se je pozornost prenesla na mednožje in, zamislimo se, analno odprtino. Z ogledala duše na ogledalo debelega črevesa. Povsem v skladu z življenjskim svetovnim nazorom homo consumensa.

Anej Sam

Kako vidijo otroci svoje starše

Ljubezen in lazi, prepiri in »zatisja« v hiši. Takšna stanja med mamo in očetom so za otroke velikokrat kajga s sedmimi pečati. Dezevena nedelja. Sestletni Dani se dolgočasi. Mama mu je obljubila, da bo z njim igrala »človek ne jezi se«, zdaj pa sedi in gleda nekaj dolgočasnega na televiziji. Na obljubo je pozabila. To se ni zgodilo prvič in Dani razmišlja, zakaj odrasli tako pogosto nekaj obljubijo, potem pa obljube ne izpolnijo. Zagotovo je spet naredil nekaj narobe in tega ni opazil, mama pa ga tako molce kaznuje. Psihologinja Manuela Hoffman pravi: »Otroci Danijeve starosti si obnašanja staršev največkrat ne znajo razlagati in krivdo za to pripisujejo sebi. Zanje velja le to: mama in jaz, oče in jaz.«

Po tem vzorcu dozivljajo majhni otroci tudi prepri med staršema. Psihologinja: »Za otroke sta mama in oče najpomembnejša človeka, ki ju tesno povezuje s seboj, ne more pa v njih videti samostojne enote s problemi, ki nimajo z otrokom nobene zveze. Prepri med staršema vedno povezujejo s sabo.« Ni sicer nujno, da so oni krivi, če po hiši »grmi in se bliska«, vsekakor pa sklepajo: če se mama in oče nimata več rada, potem tudi mene ne marata več. Podobno se otrokom pletejo misli tudi tedaj, če zalotijo starše pri neznostih in ljubkovanjih. Manuela Hoffman: »Tudi pri tem majhni otroci ne razumejo, zakaj starši počnejo nekaj, pri čemer otrok ni udeležen. Poutijo se izključeni. Da bi to preprečili, morajo starši znati ubrati teza-vno srednjo pot. Biti morajo primerno diskretni in ne vzbujati pri otroku nepotrebne ljubosumnosti, hkrati pa naj neznost in tudi drugi znaki ljubezni ne bodo v hiši tabu.«

Starša sta za otroka središče sveta. Pri konfliktih, ki zade-nejo vso družino in jih otrok vidi s svojimi očmi, sta zanj mati in oče vsak zase nepremagljiva, vseobvladujoca nasprotnika. Kljub temu pa imajo otroci velikokrat silno razčlenjeno in izdelano podobo o starših, kot si ti sploh lahko mislijo. Ne ob-staja le jezna mama, ki podi otroka zgodaj v posteljo, in ne sa-mo mila mama, ki dovoli otroku gledati televizijo tudi bolj po-zno; obstaja podoba o mami, ki tici neke v sredini. Psihologi-nja: »Za otroka so pomembna dejanja in le ne besede. To po-meni, da otrok ocenjuje starše po tem, kako ravna. Zelo pre-tanjeno zaznavajo drobne slabosti in nedoslednosti. Mama, na primer, pravi, da otrok ne sme jesti preveč sladkarij, ona sama pa kadi, čeprav pravijo, da to ni zdravo...«

Na podobo, ki jo imajo otroci o njih, lahko starši vplivajo le tako, da se potrudijo in kar najbolj dosledno ravna-jo tako kot govorijo in da izpolnjujejo obljube. Otroku pomenijo tudi zelo malo ali nič izjave: »Meni lahko vse poveš, mama je tvoja najboljša prijateljica...« Če je tako, mora ta mama znati zares poslušati otroka in se z njim sproti pogovoriti. Enako velja seveda tudi za očete.

(B. N.)

Magija reklame, darovajska norost in »nujno potrebne« stvari

Dokler nosimo v sebi generator notranjih napetosti, bo industrija cvetela

Casi velike darovajske norosti so mimo, potrošniška norost pa se nadaljuje z nezmanjšanim tempom - se zlasti če sklepamo po reklamah, ki nas neutrudno bombardirajo z vseh mogočih strani: s časopisnih strani, z malega ekrana, s fasad in obcestnih panojev, iz radijskih zvočnikov, tu in tam celo z neba. Ponujajo nam morje bolj ali manj nepotrebnih, vendar po vrsti privlačnih in »nujno potrebnih« predmetov, mi pa se seveda pridno odzivamo: na ponujen izdelek »nalepimo« zeljeno (sugerirano) vrednost, pohitimo v trgovino ali naročimo kar po postu, plačamo in uporabljamo - ali pa tudi ne.

Tisocletja so ljudje zmogli ziveti skromno, zgolj z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, in so bili kljub temu zdravi, umirjeni in najbrž tudi zadovoljni. Odkar so bistro glave začele intenzivno izumljati in proizvajati nove in nove predmete, pa verjamemo, da brez njihovih produktov sploh ne bi več pre-

živeli. Kupimo predmet, za katerega menimo, da nam bo bistveno olajšal življenje, nakar se ga že kmalu nasitimo ali pa ugotovimo, da ga sploh ne potrebujemo in ne uporabljamo; kupimo naslednjega, boljsega, »ustreznejšega« - in zgodba se ponovi. Obkroža nas vse več predmetov, ukvarjamo se z vse

več stvarmi, naš občutek življenjske praznine pa ostaja nespremenjen. Le zakaj? Kje je tista meja, ko bomo rekli: tako, zdaj pa imam dovolj, ne cutim več nikakršne potrebe po novih predmetih? Ta meja tici v nas samih, prav tako kot se v nas samih skriva tudi temelj za nove in nove želje in lažne potrebe.

V zgodnjih letih svojega življenja smo doživeli veliko neprijetnih izkustev; deležni smo bili številnih sokov, ponizanj, posmeha, frustracij, prepovedi in prisil, in vsa ta negativna izkustva so v nas do sedaj zarisala trajne sledi. Po teh sledih se potem iz naše notranjosti vse nadaljnje življenje pojavljajo »reprise« nekdanjih negativnih izkustev, v obliki bojazni, napetosti, notranjih konfliktov, dvomov in sumnicen; skratka, celotno svoje življenje pre-

vimo obremenjeni z notranjimi vzroki napetosti - čeprav jih ponavadi povnanjamo v okolico, mislec, da je z nami vse v redu.

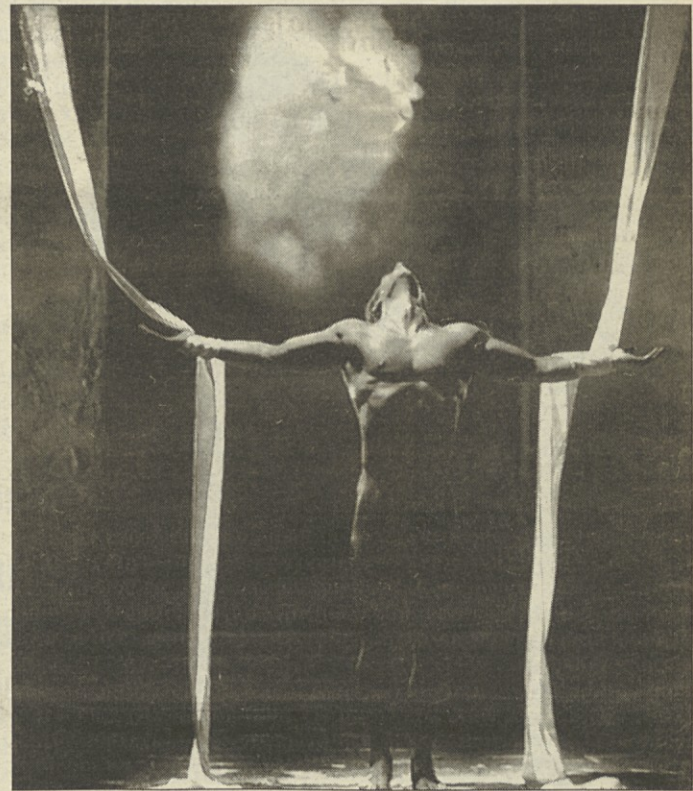
In prav ta notranji generator naših vsakdanjih napetosti je tisti temelj, s katerim se med drugim odzivamo tudi na magijo, ki se imenuje reklama. Notranje napetosti clovek v prvi vrsti teži k sprostitvi, pomirjenju. Nacinov za pomirjanje je veliko, najpogostejši pa temelji na odvracanju pozornosti od temacnih misli in neprijetnih občutij, ki silijo iz podzavesti. Psihoanalitiki imenujejo tovrstno odvracanje potlacevanje (represija), deluje pa vselej tedaj, kadar svojo zavest preplavljamo z mislimi in dejavnostmi, ki jih odlikuje pozitivni emocionani naboj oziroma odsotnost negativnega: gledamo televizijo, se pomirjamo s hrano, alkoholom in cigaretami, izbiramo in trošimo predmete, v katere projiciramo pozitivne lastnosti in na tak nacin potlacujemo temacne misli in neprijetna občutja, ki silijo iz globin in ki bi nas sicer, ce bi jim dovolili na plano, pahnili v stanje tesnobe, bojazni in skrbi. Vendar pa s tovrstnim potlacevanjem notranjih vzrokov svojih napetosti nikdar docela ne odpravimo, ceprav k temu težimo in ceprav verjamemo, da nas bo novost, ob kateri zaznamo pozitiven emocionalni pomik, pomirila za vselej. Vsaka novost nas pomirja zgolj kratek cas, pac dotlej, dokler nam uspe s pozornostjo nanj ubežati pred negativnimi silnicami podzavesti oziroma jih potlacevati nazaj tja, od koder so prisle; ker pa neutrudno silijo na površje, ob novem predmetu ze kmalu znova doživljamo napetost, zaradi cesar predmet seveda izgubi svoj »car«. Pravimo, da smo se ga navelicali, v resnici pa se dogaja to, da potlacevanje vec ne deluje; in znova smo pripravljeni na novo obliko potlacitve, na nov predmet, ki naj bi nas pomiril. In tako v nedogled, pac vse dotlej, dokler je naša zavest bombardirana z odmevi travmatičnih trenutkov naše preteklosti.

Proizvajalci in reklamni psihologi to našo slabost izjemno dobro izkorišcajo in prav na to karto kujejo svoj dobiček. Ponujajo

nam predmete, s kakršnimi se nismo imeli nikakršnih izkustev, jih popestrijo s prijetnimi lastnostmi in računajo na to, da nas bo misel na ugodnosti, ki jih predmet domnevno vsebuje, pomirila v tolikšni meri, da bomo verjeli, da nas bo pomirjal večno; hkrati pa predobro vedo, da se ga

klamiranega mazila izboljša, pa se jih ne more več otresti. Kdo se bo torej se upiral proizvodu, katerega posedovanje blazi na tak nacin sugerirano nelagodnost?

Dokler bomo v sebi nosili generator notranjih napetosti in dokler bo naša osnovna življenjska strategija trenutno pomirjanje na

Kje je meja, ko bomo rekli: tako, zdaj imam pa dovolj?

bomo ze kmalu »nasitili« in se navdušili za novega. Ampak ce pozorneje prislunhemo sodobnim reklamam, bomo opazili tudi to, da ne brenkajo zgolj na strune naših teženj po lepoti, markantnosti, lagodnosti in »praktičnosti«, ampak nam, se preden nam ponudijo svetle plat reklamiranega izdelka, vzbudijo temne plati v nas samih. S prefinjenimi psihološkimi prijemi nam za uvod obudijo nelagodje in tesnobo, nakar nam ponudijo pravo rešitev - za prav isto tegobo, ki so nam jo najprej zavestno obudili. Spomnimo se reklame za odpravljanje mozoljev; mozoljastega fanta se dekleta na veliko izogibajo, zaradi cesar je seveda nesrečen; ko se mu koža po uporabi re-

osnovi potlacevanja, bo torej industrija cvetela, trgovina blestela, okolje propadalo, reklamna semena pa bodo se naprej padala na plodna tla - mi pa bomo ostali napeti se naprej, garali za draga pomirjevala ter trošili v slepem upanju po končni odrešitvi.

Ce se ze ne moremo ali ne znamo spoprijeti s našim notranjim kaosom, se skušajmo vsaj zavedati ozadja nase dojemljivosti za nasedanje reklamni magiji - ne le zato, da bi na tak nacin prihranili kakšen cekinček in energijo, ki jo trošimo za njegovo pridobivanje, ampak zlasti zato, da ne bomo vec slepo sredstvo za prefinjeno manipuliranje z našo dušo s strani pohlepnih brezdušnezev.

Bojan Rauter Kosic

Opel je začel s šivalnimi stroji

So zelo pomembne naprave, brez katerih ne bi bilo mode in novih kreacij: šivalni stroji. Z njimi se risbe novih modelov spreminjajo v otipljiva, nosljiva in modi dopadljiva oblacila. Kar naprej drdrajo in sivajo tudi najdrznejše kreacije. V spomin in za oddolžitev temu nenehnemu drdranju je lani nastal muzej šivalnih strojev v Albstadt-Laudingenu. Zbirko sta pripravila brata May in obsega več kot 300 šivalnih strojev od zelo starih unikatnih primerkov do najnovejših z vsega sveta. In posebnost: v muzeju se pojavljajo imena kot Opel in Peugeot, ki so danes znana po avtomobilih. Toda Adam Opel je začel svojo uspešno pot pred davnimi leti prav s šivalnimi stroji! (B. N.)

Položaj otroka v Sloveniji danes

V prvih dneh letošnjega leta je Slovenski odbor za Unicef izdal knjigo z naslovom Položaj otroka v Sloveniji danes. To je pravzaprav zbornik z okrogle mize, ki je bila na to temo v okviru sejma Vse za otroka maja lani v Celju. Prispevki osvetljujejo vrsto podroci - od zdravstvenega stanja otrok in mladine, razmer na Pediatricni kliniki, družinske politike do analize materialnih oblik pomoči družinam z otroki, pravic otrok v socialnem varstvu in izobraževanju, pravic otrok, ki so »drugачni«, in na koncu o množičnih obcilih in otrocih, Zvezi prijateljev mladine in pomoči otrokom beguncev. Publikacija z mnogimi svežimi podatki je namenjena vsem, ki se poklicno ali iz lastnega nagiba ukvarjajo z blaginjo otrok pri nas. (KaN)

Veselje, za nekatere pa žalost ob koncu prvega trimestra

Mimo je novo leto, mimo so novoletne počitnice in tudi prvi trimester. Nekaterim je prinesel veselje, drugim razočaranje. Zal je v družinah, kjer učenci niso bili uspešni, ni bilo tudi pravih praznikov, ni bilo pravih počitnic. Kako naprej, da bi bilo bolje - o tem bomo govorili v današnjem prispevku, v katerem se bomo dotaknili uspeha in neuspeha in sodelovanja staršev s solo in učitelji. Za uvod pa misel znanega pedagoga, filozofa in književnika Jana Komenskega, ki je zapisal: »Vzgoja, ki temelji zgolj na zahtevah in nasvetih, ne pa na zgledih, je slaba vzgoja.« Ob tem se kaže zamisliti, da bo z novim letom morda v soli drugače. O tem pogovor s spec. pedagoginjo Ireno Fister, ravnateljico največje osnovne sole na Obali, OS Anton Ukmar iz Kopra.

Kako vpliva slab uspeh učenca zdaj ob trimestru nanj in na starše?

Solski uspeh in dobre ocene so potale prava gonilna sila za uspešno pklicno pot. Pred leti se ni bilo tako pomembno, kako je bil kdo uspešen v osnovni soli, da se je lahko vpisal v srednjo solo. Zdaj pa so pomembne že ocene iz 5. razreda osnovne sole.

Učenci so s tem seznanjeni, prav tako tudi starši in reakcije so seveda različne. Kaj vse vpliva na solski uspeh oziroma neuspeh?

Veliko je dejavnikov, ki vplivajo na solski uspeh oziroma neuspeh. Ta je predvsem odvisen od otrokovih moznosti, sposobnosti in potreb s pričakovanji doma in sole. Vzrok za solski neuspeh praviloma ni le eden, ampak je to splet mnogih dejavnikov. Ce ima otrok le eno od mnogih lastnosti, ki na uspeh delujejo zaviralno, bo z delom le zadostil zahtevam. Ce pa je dejavnikov vec, se moznosti za neuspeh povečujejo.

Ali učenec lahko zazna vse te vzroke?

Pravih vzrokov za svoj neuspeh v soli otrok ne more razumeti in prav dojeti. Ob neuspehu doživlja nezadovoljstvo, tesnobo. Lastni ugled v očeh samega sebe mu zaradi neuspeha vedno bolj upada, skoraj popolnoma preneha s solskim delom, ne piše več domačih nalog, zamuja pouk... Starši in učitelji so hudi nanj. Razumevanje in podporo začne iskati v družini, za katero ne bi hoteli, da ji pripada.

Kakšna naj bi bila pomoč staršev, da bi bila cim bolj uspešna?

Starši naj sprejmejo otroka takšnega, kot je. Stojijo naj mu ob strani in mu poskušajo pomagati. Čeprav so razočarani nad neuspehom, naj iz tega ne delajo prevelikih problemov. Ocene ne smejo spremeniti mnenja o osebnosti otroka. Skupaj naj pregledujejo zvezke, se sproti pogovarjajo o soli in gredo tudi skupaj v solo na pogovor.

Kakšno pa naj bi bilo sodelovanje staršev s solo, da bi bil uspeh učenca cim boljši?

Sodelovanje med solo in starši ter medsebojna podpora in zaupanje sta bistvena za uspeh in napredovanje otroka. Cilj obojim je uspešnost otroka v soli. Ta cilj je mogoče doseči z medsebojnim objektivnim informiranjem, s spoznavanjem življenja in dela na soli in s sprotnim skupnim reševanjem problemov. Sodelovanje staršev s solo je praviloma v redu takrat, ko je tudi vse v redu z uspehom. Zal pa se to spreobrne, ko se pojavi prvi neuspeh oziroma ce uspeh ni takšen, kot so pričakovali. Takrat obicajno starši, ki so »razočarani«, začnejo iskati vzroke in jih najpogostejše najdejo v soli ali v učitelju. Takšni starši velikokrat pretrgajo stike s solo, kar pa seveda ni v prid učenecu. Staršem naj ne bo težko stopiti cez solski prag, saj bodo le s skupnim sodelovanjem razresili marsikatero težavo. Silviya Mozetic

Skalerasov kupon zaščitnikov otrok kadilcev

Vpisujemo se v veliko družino zaščitnikov otrok kadilcev.

Od danes ..... dalje ne kadimo več v prisotnosti otrok, predvsem pa ne v lastnem stanovanju.

Priimek .....

Ime očeta ..... podpis .....

Ime matere ..... podpis .....

Ime otroka ..... podpis .....

..... podpis .....

..... podpis .....

Ostali družinski člani: ..... podpis .....

..... podpis .....

Naslov in telefonska številka: .....

Sekcija zaščitnikov otrok kadilcev
Humanističnega društva ER iz Ljubljane.

Republika je član
Skalerasovega kluba zaščitnikov otrok kadilcev.

Kupon posljite na naslov:
HUMANISTIČNO DRUŠTVO ER
p.p. 78, 61101 Ljubljana

Postajamo očetje edinega
naroda na svetu, kjer nihče
ne kadi v prisotnosti otrok.

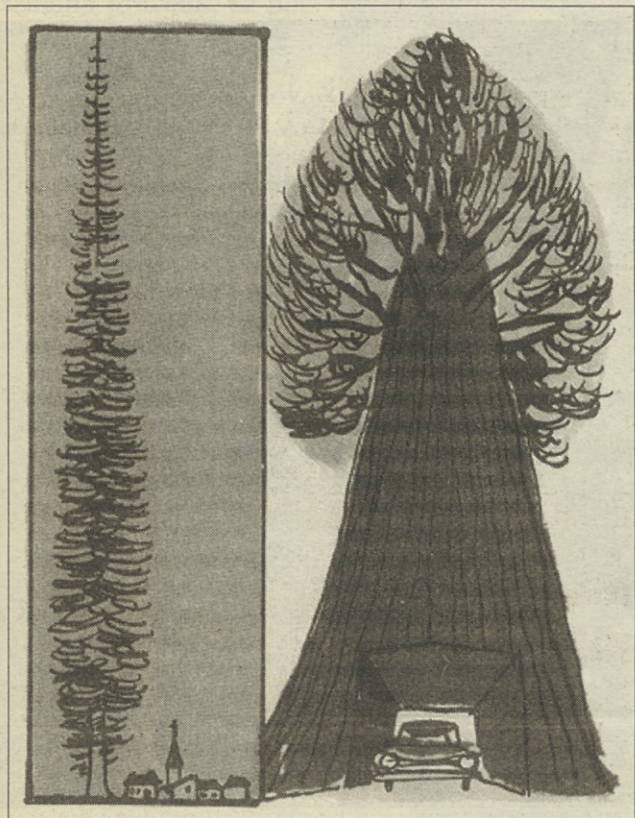

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Orjaške sekvoje

Sekvoje so gotovo največja in najdebelejša drevesa na svetu. Doma so v Kaliforniji v Združenih državah Amerike. Dosežejo lahko starost po več stoletij in med tistimi, ki jih se danes lahko občudujemo, jih je nekaj raslo že pred našim stetjem. Po navadi dosežejo višino sto metrov, nekatere pa celo pol višine Eifflovega stolpa. Njihova debela so včasih tako debela, da je mogoče vanje zvrtni predor, pod katerim lahko steče cesta skozi gozd! Povsem razumljivo je, da so ti velikani predmet občudovanja številnih turistov.

(Iz knjige Otroška enciklopedija: Kaj je to...)

PIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LGL, tel.: 061/314-962
Danes, 8. januarja, ob 11. uri: Nace Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven.

JESENICE

GLEDALISCE TONETA CUFARJA,
tel.: 064/81-260
V nedeljo, 8. januarja, ob

10. uri: lutkovna igrice PETER KLEPEC. Gostuje lutkovno gledališče TRI iz Kranja.

MARIBOR

LGL, tel.: 062/26-748
V nedeljo, 15. januarja, ob 10., 11.30 in 15. uri: Svetlana Makarovič - SAPRAMISKA, za izven.

Gospodar gorskih dolin

Orel je bil vedno simbol moči

Planinski orel se je v svoje kraljestvo pravkar vrnil z zajcem. S široko razprtimi perutnicami in s plenom v krempljih se ozira v gnezdo. Se vedno ima razprta letalna peresa, iz rahlo priprtega kljuna kot da je slišati zmagovalen klic. Kdor je imel srečo v planinah videti kaj takega, tega prizora zlepa ne bo pozabil. Ni čudno, da so te mogočne ptice upodabljali v državnih grbih. Njegova slika je bila znamenje rimskih legij in Napoleonovih regimentov. Za plemice je bil ponosni ptic v vseh casih simbol gospodstva in oblasti. Preprost človek pa ga je sovražil in preganjal, ker mu je kradel jagnjeta. Mislili pa so celo, da krade otroke. Vendar se kaj takega se ni zgodilo.

Planinski orel je nekoč živel tudi v ravninah, v prostranih gozdovih, toda človek ga je s strelnim orožjem pregnal v najbolj nedostopne predele. V Srednji Evropi gnezdi samo še v Alpah, v mirnih dolinah, ki jih obdajajo strme stene.

Ko se pojavi na nebu temna grozeča orlova senca, polja in gozdovi utihnejo. Strah prevzame živali; nagonsko vedo, da je s tako senco povezana nevarnost. Ta mogočni ptic oprežuje za plenom iz zraka,

krožeč nad svojim okolisem. Redko se razgleduje za hrano z drevesa. Orel opazi svojo žrtev iz daljave, ki si je ne moremo predstavljati. Ze kratek skok miske v travi zadošča, da postane ujeta, ki leta več sto metrov visoko, nanjo pozorna. Lovi vsakovrstne živali od jagnjeta in gamsovih mladičev do zajcev in misli, upleni pa tudi lisico, jerebice, divje kure in race. Lovi največ na tleh, le redko v zraku. Ko zagleda plen, se v velikih krogih poča-

Na smrt bolan kralj

Nekdaj je bil kralj neke dežele na smrt bolan. Nobeno zdravilo ni pomagalo in zdravniki so že popolnoma obupali. Toda oglasili so se modri ljudje in so svetovali: »Dobiti je treba človeka, ki mu prav nič na svetu ne manjka. Kralju naj oblečejo srajco tistega človeka in takoj bo zdrav.«

Hitro so poslali na vse vetrove kraljeve poslance iskat takega človeka, ki mu na svetu prav nič ne manjka. Hodili so po vseh deželah, dolinah in planinah, a našli niso človeka, ki bi bil popolnoma zadovoljen: temu je manjkalo to, drugemu zopet ono, torej vsakemu nekaj do popolne sreče. Končno so v deveti deželi našli nekoga, ki je bil popolnoma zadovoljen. On pa je bil kralj. Kralju naj oblečejo srajco tistega človeka in takoj bo zdrav.«

Kraljevi poslanci so bili tega srečnega človeka veseli in so mu rekli: »Pojdi z nami pred kralja, bogat boš!«

Veseljak pa jim odgovori: »Kaj bogat, zakaj bogat, jaz sem že dovolj bogat; ne grem.«

Veliko truda so imeli, da so ga končno spravili v voz in peljali pred kralja, ki je bil že v zadnjih vzdihljajih.

»Hitro sleci srajco!« so vsi silili vanj. On pa jih je kar debelo gledal in migal z glavo. »Srajco dol, srajco s sebe, slecite srajco!« so vpili vprek.

Kako so vsi ostrmeli, ko se je izkazalo, da veseljak ni imel srajce. Kralj je moral žalostno umreti.

Ni ga človeka, ki bi mu na svetu ničesar ne manjkalo.

(Slovenska ljudska pravljica)

Orel s plenom (slika je iz knjige Narava - neznana znanka, Založba MK)

si spušča nize. Ko je dovolj blizu, zgane peruti in prvrši z iztegnjenimi kremplji na žival, jo pograbi in odnese s seboj v višavo. Plen zgrabi in ubije s kremplji, ki so ostri kot nož. Orel je naša največja ujeta, v dolzino meri skoraj en meter, v razponu perutnic pa približno dva metra.

Planinski orel je izredni jadralec. Ob ugodnem vetru se počasi dvigne višje in višje. Včasih kot pribit visi v zraku, po-

tem pa spet ure in ure krozi čez hribe in doline.

Vsak par orlov potrebuje velikansko lovno ozemlje in ne trpi v njem nobenega tekmeča. Vsak dan preletita svoje lovišče, in manj ko je plena, tem večji prostor potrebujeta. Na tem ozemlju ima vsak par dve ali več gnezd in v njih izmenoma vali. Orlica izleže dve jajci. Kljub temu pa je planinski orel zelo ogrožen ptic in je skoraj povsod, posebno v srednji Evropi, zavarovan.

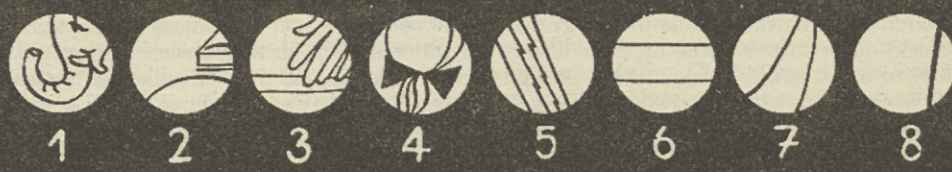
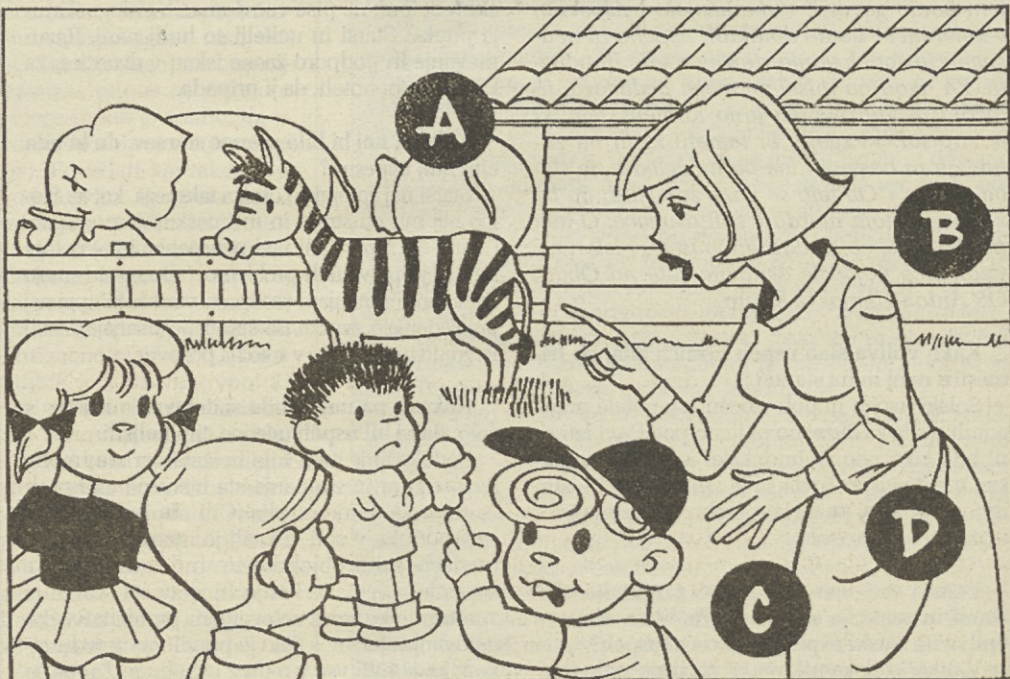
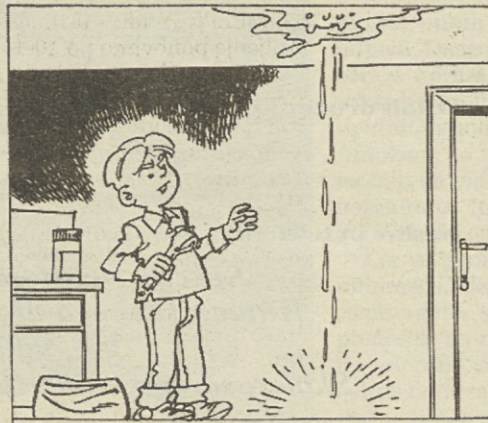
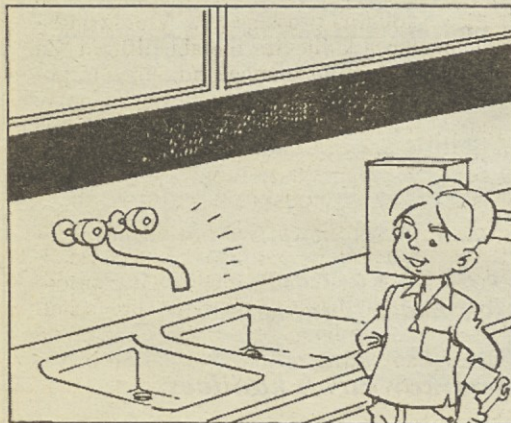
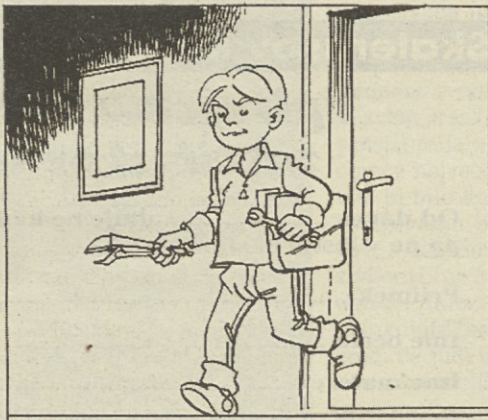
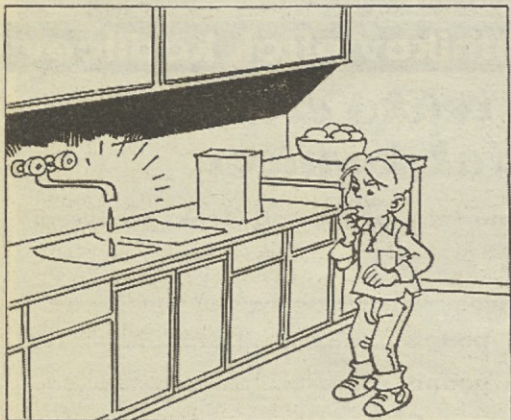

Orli so doma skoraj po vsem svetu (slika je iz knjige Čudoviti živalski svet, Pomurska založba)

PETER

A. Božič

LUKNJE V SLIKI

KMEČKA ZVEZA / PO PISMU

Slovenski kmetje
prejeli odgovor
predsednika
Slovenije Kučana

Zagotovil jim je svojo podporo

Kmečka zveza je te dni prejela iz kabineta predsednika Republike Slovenije, Milana Kučana, naslednji pisni odgovor na svoj dopis, ki mu ga je bila naslovila novembra lani:

Spostovani gospod Debelis,
v imenu predsednika Republike Slovenije se Vam zahvaljujem za pismo, ki ste ga nam poslali 2. novembra 1994.

Predsednik Vam sporoča, da z vso skrbjo spremlja odnose z Italijo, ki jih Slovenci v zamejstvu kot subjekt čutite na svoji kozi. Globoko obžaluje pritiske, ki jih izvaja na vas država Italija, obžaluje tudi zaradi izrazov nerazumevanja in sektaskega obnašanja nekaterih političnih krogov v maticni domovini.

Predsednik Kučan Vam sporoča, da si bo sam tudi v prihodnje prizadeval za uresničevanje pravic Slovencev v zamejstvu in za upoštevanje vašega statusa kot subjekta ter za spostovanje vsakogar od vas kot človeškega bitja z osebno digniteto in ponosom.

Vsem Slovincem v Kmečki zvezi v Trstu sporoča svoje priskrbe pozdrave.

S spostovanjem,
Peter Tos
sef kabineta predsednika RS

ŽIVINOREJA / NOV SEZNAM ZAVODA EIMA

Ogorčenje živinorejcev
zaradi ponovne zmede
okrog mlečnih kvot

V seznamu niso upoštevane spremembe, do katerih je prišlo s kupoprodajo in najemanjem kvot

V teh dneh je bil objavljen nov bilten oziroma seznam upravičencev do kvot mleka, ki ga je izdelal zavod za posege na kmetijskem trgu EIMA. Seznam so strokovne organizacije kmetov sprejele s prenečenjem, saj v njem veliki meri niso upoštevane spremembe pri kvotah, do katerih je prišlo zaradi novih kupoprodajnih in najemnih pogodb, zamenjave namembnosti kvot od ene oblike prodaje na drugo in podobnega, o čemer je bil zavod EIMA pravčasno seznanjen na podlagi tega, kar predvideva državni zakon št. 468 iz leta 1992. S tem je bilo izničeno vse obsežno delo, ki so ga več kot dva meseca opravljale strokovne organizacije s

sodelovanjem deželne uprave Furlanije - Julijske krajine, ko so zbrale vse podatke in dokumentacijo o pripadnosti kvot mleka posameznih kmetijam.

Proti takemu nevzdržnemu in nesprejemljivemu ravnanju EIMA, so strokovne organizacije kmetov, med njimi seveda tudi Kmečka zveza, že nastopile, kajti če ta seznam ne bo preklican, bodo živinorejci, ki so bili krivično crtani iz seznama ali ki jim je bila v seznamu priznana nižja kvota od dejanske, prisiljeni preprosto prenehati s proizvodnjo mleka, kar bi bil izredno hud udarec ne samo za posamezne živinorejce, ampak za vse živinorejsko gospodarstvo. Pri tem so neposredno

prizadeti posebno večji proizvajalci, predvsem tisti, ki so odkupili dodatne kvote mleka, a jim v novem seznamu niso bile priznane. Prizadeti pa bi bile oziroma so že tudi zadružne živinorejske ustanove, ki so dobršen del teh kvot odkupile.

Stvar je se toliko bolj presenetljiva in absurdna, ker je rok za vložitev ugovorov na zavod EIMA le do 15. januarja letos, v primeru, da ugovori ne bi bili sprejeti, pa tudi rok za pritožbo na TAR (dezelno upravno sodišče) poteče že 13. februarja. To dejansko močno otežuje, če že celo ne onemogoča pravočasno pravo pritožbo.

Nedvomno je očitno, da se s takim ravnanjem zavoda EIMA nadaljuje

tragikomedija s kvotami mleka, ki se je začela pred enajstimi leti in se vseskozi nadaljevala. Izpricuje popolno nesposobnost državnih organov, v konkretnem primeru ministrstva za kmetijstvo, tako v odnosu do Evropske unije, kot - in to je se huje - v odnosu do lastnih državljanov - proizvajalcev mleka.

Kmečka zveza pozorno sledi problematiki in ostaja na razpolago živinorejcem za vse informacije, tako da bodo ti lahko podrobno seznanjeni s svojim položajem. Z razpletom dogajanja bo svoje člane seveda sproti obvesčala.

Gradivo zbral
Jože Koren

Novosti za vpis
v seznam UMA
in za gorivo po
olajšani ceni

Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo v Trstu je sporočilo Kmečki zvezi, da je prejelo navodila v zvezi z vlogami, ki jih morajo kmetje izpolniti za pridobivanje goriva po olajšani ceni, in za vpis kmetijskih strojev v seznam UMA (uporabnikov kmetijskih strojev). Z novim letom je treba za vpis strojev in za pridobitev goriva obvezno imeti številko IVA. Po okrožnici finančnega ministrstva namreč ni mogoče šteti za kmetijski obrat tistega, ki nima davčne številke in zato tudi ne more biti deležen ugodnosti iz 17. čl. ministrskega odloka iz l. 1963.

Letos bo treba prsnje za vpis v seznam UMA in vso dokumentacijo kolkovati, nadaljnje spremembe pa sporočiti na kolkovanem papirju, z izjemo notoričnih aktov. Na kolkovanem papirju morajo biti tudi vsa potrdila, ki jih bo urad UMA izdajal prosilcem za vpis strojev v seznam pri uradu za civilno motorizacijo, medtem ko bodo prsnje za gorivo še naprej na nekolkovanem papirju.

NASVETI / UPORABI FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV SE JE TEŽKO ODPOVEDATI

Pozor pri uporabljanju sredstev za zaščito rastlin

Proti strupom, ki jih ta sredstva nedvomno vsebujejo, se je treba v prvi vrsti ustrezno zaščititi

Uporaba fitofarmaceutskih sredstev ali sredstev za varstvo rastlin, kot jim lepše pravijo v Sloveniji, je bistveno prispevala k izboljšanju ne le količine pridelka, temveč tudi kakovosti v vseh fazah pridelave, od proizvodnje do komercializacije, kar samo potrjuje, da je uporaba teh sredstev sicer nujno zlo, brez katerega pa v sodobni kmetijski proizvodnji ni več mogoče.

Ne gre tudi zanemariti dejstva, da so kulture, na katerih ni bilo posegov s temi sredstvi, lahko okužene z glivicami, ki izločajo toksine, če pa napadejo predvsem žitarice, so zato prisotne v moki in

človekovemu zdravju se poseben skodljive. Glede na to, da so te toksine zelo odporne proti visokim temperaturam, so se ohranile v kruhu in v ostalih močnatih jedilih in tako prihajale v organizem in se v njem počasi kopičile, zaradi česar so se posledice včasih pojavile tudi selee po desetih letih uživanja toksin.

Danes se vse bolj uveljavlja uporaba naravnih sredstev za varstvo rastlin, ki jih pridobivamo neposredno iz rastlin samih, in sicer kot delno nadomestilo kemičnih sredstev. Nekateri raziskovalci sicer trdijo, da ta naravna sredstva niso nič manj strupena, kar v bisvu potrjuje koristnost upo-

rabe sintetičnih oziroma kemičnih sredstev, katerih značilnosti in učinki so na podlagi izčrpnih in detaljnih raziskav dobro znani, njihove posledice pa znane in omejene.

Kljub nesporni koristi teh sredstev, pa vendarle ostaja dejstvo, da vsebujejo strupe, proti katerim se je treba ustrezno zavarovati. Vedeti je treba, in to velja predvsem za herbicide, da prodrejo v zemljo in torej tudi v vodo. Zato je treba biti pri tem izredno pozorni in uporabljati tiste herbicide, katerih strupenost izgine v kratkem časovnem razdobju, lahko že po 20 dneh, vsekakor pa mo-

ra izginiti predno to zemljo ponovno obdelamo za sajenje drugih kultur, kar je seveda nevarno v vrtnarstvu, kjer so ciklusi kolobarjenja zelo kratki.

Drugo nevarnost predstavlja hitro pronicanje strupenih snovi v podtalnice v slabo za drznih tleh. V teh primerih moramo nujno omejiti uporabo teh sredstev, se bolje pa je, da gojimo kulture, za katere uporaba kemičnih sredstev ni potrebna ali pa je zelo omejena.

Prihodnjic se nekaj besed o škodljivosti oziroma potencialni nevarnosti teh sredstev za tiste, ki jih neposredno uporabljajo.

OBRAČUN / OLJKARSTVO

Lani rekordna oljna
letina na Tržaškem

Oljna letina 1994 je bila na Tržaškem rekordna. Ni sicer dosegla predvidenih 200 tisoč kilogramov (ali 200 ton) oliv, vendar je po dokončnih podatkih s 187 tonami daleč preseгла pridelek v zadnjih letih, vse od znane pozebe leta 1985 naprej.

Povprečen iztis je znašal 19,3 odstotka visoko kakovostnega olja. V stiskalnico (torklo) Kmetijske zadruge v trzaski industrijski coni je svoj pridelek prineslo kakih 600 pridelovalcev, pretežno iz dolinske, pa tudi iz miljske občine. Največji pridelovalec med njimi je pridelal okrog 6, 3 tone oliv, povprečno pa je na pridelovalca prislo po nekaj več kot tristo kilogramov oljčnih sadežev.

KMEČKA OPRAVILA / NAVODILA IN NASVETI STROKOVNE SLUŽBE KMEČKE ZVEZE

Dela ne manjka niti v najbolj mirnem mesecu

V januarju je dela na zemlji razmeroma malo, kljub temu pa nas čaka nekaj opravil. Zato ne bo odveč, da damo nekaj napotkov tudi za ta mesec, ko praviloma gospodari mraz in led.

Poglejmo najprej, kaj lahko opravijo vrtnarji in vrtičkarji. Ta čas lahko izkoristijo za popravila na toplih gredah, ki jih bodo ob koncu meseca ali v začetku prihodnjega že začeli uporabljati. Nekaj pozornosti naj posvetijo tudi vzdrževalnemu delu. Preprečijo naj, da kovinski deli zarjavijo, nalomljene drzaje in ročaje pa zamenjajo z novimi. Izdelajo naj si točen program spomladanskega dela, da lahko preverijo, ali imajo doma vse potrebno orodje za razna opravila. Preverijo naj tudi stanje strojev in opravijo potrebna vzdrževalna dela. Če želijo - to velja seveda za vse kmetovalce - držati korak z napredkom, naj vzamejo v roke strokovno ctivo. Bogatitev in posodabljanje strokovnega znanja se jim bosta bogato obrestovala.

Zimski čas lahko vsi, ki se kakorkoli ukvarjajo z zemljo, izkoristijo tudi za to, da nekoliko temeljiteje ugotovijo, kaj primanjkuje njihovim zemlji. Za določanje odmerkov gnojil, tako organskih kot

rudninskih, je treba upoštevati poleg specifičnih potreb posameznih kultur tudi oskrbljenost tal z gnojili. Nič manj važno ni poznavanje reakcije tal (pH). Zelo koristno je vedeti, ali so tla kislja, bazična, ali nevtralna. Vsaka rastlina namreč dobro uspeva samo v primeru, ko imajo tla njej ustrezajočo reakcijo, ki jo preverimo z vrednostjo pH. Za ugotavljanje oskrbljenosti z rudninami in za določanje vrednosti pH pa je potrebna vsestranska analiza tal, ki edina lahko pove, kako naj gnojimo. Opravimo jo najmanj vsakih pet do šest let.

Ce je januar razmeroma topel, lahko v drugi polovici meseca sejemo v tople grede, in sicer paradiznik, jajčevce, bučke, zgodnje sorte ohrovt in zelja. Sadike teh zelenjadnic bomo konec pomladi sadili na prosto.

Ce ne pritiska prehud mraz, v sadnem vrtu obrezemo in redčimo sadno drevje in jagodičevje. Izjema je oljka, ki je po rezu veliko občutljivejša na mraz in pride ob nizkih temperaturah na njej do trajnih poškodb. Sekamo ostarela, izrojena in obolela sadna drevesa. Če nameravamo saditi na isto mesto sadno drevo, lahko že sedaj izkopljemo

dovolj veliko sadilno jamo. Pri tem pa bodimo previdni, da na isto mesto ne pride ista sadna vrsta. Za nove nasade pripravimo že sedaj sadilne kole. Pregledamo (če tega nismo storili v prejšnjih mesecih) vezi, s katerimi so drevesa privezana h kolom in jih obnovimo. Če nameravamo precepiti starejša drevesa, poskrbimo za cepce iz dobrih in zdravih maticnih dreves.

Po končanem obiranju je čas za gnojenje oljčnih dreves. V tem mrzlem obdobju gnojimo predvsem s fosfornimi in kalijevimi gnojili. Fosfor uravnava rast oljčnih rastlin, kalij pa je potreben za razvoj rastlin in sadežev, povrhu pa poveča odpornost rastline proti mrazu. S tema dvema hraniloma gnojimo že v tem mesecu, ker se točno vezeta na absorpcijski kompleks tal in nista podvržena izpiranju, tako da ostaneta dolgo razpoložljiva za koreninski sistem. Dusik pa je lahko topljiv in torej podvržen izpiranju in izhlapevanju, zato z njim gnojimo v poznejših mesecih in v dveh ali treh obrokih. Približni odmerki fosforja in kalija na oljko so lahko naslednji: 2 - 4 kg super fosfata z 19 - 21% P205 na oljko in 0,75 - 1,5 kg kalijevega sulfata, ki vsebuje 50 - 52%

kalija (K20). Ti odmerki so seveda, kot rečeno, določeni le približno, kajti za natančnejše količine moramo razpolagati s talno in listno analizo in z mnogimi drugimi parametri, predvsem pa z dolgoletnimi gnojilnimi poskusi.

V tem mesecu na sadnem drevju in torej tudi na oljki ne opralimo skropljenja proti boleznim in škodljivcem. Izjema so lahko le breskve, ki jih skropimo ob koncu meseca proti kodravosti z ZIRAMOM (MEZENE, ZIRAMIT idr. 0,5 - 0,6 kg/hl) ali z DONINOM (DONINA 65, MELPREY idr. - 0,10 kg/hl). Skropljenje ponovimo po 10-14 dneh.

V vinogradu pregledamo oporne kole in jih po potrebi nadomestimo. Pregledamo tudi zice in izkopljemo jame za trte, ki jih nameravamo nadomestiti. Pravočasno moramo naročiti cepljenje pri trsnicarju, ki mu zaupamo. Pred sajenjem cepljenke se enkrat pregledamo. Najvažnejše je, da je cepilno mesto dobro zaraščeno. Poganki cepljenke morajo biti zdravi in sveži, prav tako korenine. Primerna cepljenka mora imeti na osnovi dovolj zdravih korenin. Do sajenja jih hranimo pod peskom, po možnosti v zaprtih prostorih.

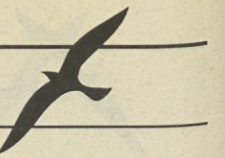
V januarju je glede na nizke tem-

perature možno pospešiti stabilizacijo vina na vinski kamen, ki je kislja kalijeva in kalcijeva sol vinske kisline. Stabilizacijo dosežemo tako, da z raznimi postopki pospešimo izločanje vinskega kamna in ga s pretokom locimo od vina. Za malega kletarja pride v poštev stabilizacija vina s hlajenjem, tako da odpiramo okna kleti v mrzlih nočnih urah in jih zapiramo v toplejših urah.

Preverjamo obstojnost vina. Ce se pojavijo spremembe, predvsem v barvi, je znak, da v vinu ni zadostne količine prostega S02. Vino zveplamo s kalijevim metabisulfitom. Za določanje tocnega odmerka je potrebna analiza vina, ki nam pove, koliko skupnega in prostega S02 je v vinu. Ce se pojavi motnost, vino čistimo. Glede na to, da so vzroki motnosti različni, je potrebno, da se posvetujemo s strokovnjakom, ki nam bo dal potrebna navodila za izbiro in uporabo čistila. Ce hranimo vino v leseni posodi, moramo s stalnim dolivanjem krbeti, da je posoda vedno polna. Na tak način varujemo vino pred oksidacijo.

dr. Mario Gregorič
strokovna služba KZ

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.20	Živ zav, ponovitev
10.10	Arabela, ponovitev 13., zadnjega dela ceske nadaljevanke
10.40	Vrtljak, pon. 13/28 dela mehiske nadaljevanke
11.05	Domače obrti na slovenskem, 1. oddaja: Medicarji in svečarji
11.30	Obzorja duha
12.00	Slovenski ljudski plesi: Gorenjska
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Poročila
13.05	Queen, ponovitev 2/6 dela ameriske nadaljevanke
13.50	Video strani
14.20	Ples na vodi, ameriski film
15.55	Majski cvetovi, 9/13 del angleske nanizanke
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	Tv dnevnik 1
17.10	Po domače, ponovitev
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	Tv dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Rogaska Slatina: Novoletni super 3x3, prenos
21.45	Scepec širnega sveta: Muskat, 6/13 del angleske dokumentarne nadaljevanke
22.15	Tv dnevnik 3, vreme
22.25	Sport
22.35	Sova: H. de Balzac: Cloveska komedija: Prepoved, 2/7 del farmcoske nanizanke
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2

07.50	Video strani
08.00	Euronews
09.25	Garmisch - Partenkirchen: Slalom (M), 1. tek prenos
10.10	Haus: Veleslalom (Z), 1. tek, prenos
	Sova, ponovitev:
11.00	Severna obzorja, 3/33 del ameriske nanizanke
11.45	Video strani
12.10	Garmisch - Partenkirchen: Slalom (M), 2. tek prenos
12.55	Haus: Veleslalom (Z), 2. tek, prenos
13.40	Video strani
14.40	Gala večer za Placida Dominga, pon.
17.05	Potni list za Francijo, pon. angleskega pustolovskega kviza
17.55	Amazonke na Luni, ponovitev ameriskega filma
19.30	Tv dnevnik 2, vreme
19.46	Sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Moski in zenska 20 let pozneje , francoski film
22.00	Biblija, 1. oddaja: Naravne religije in Sveto pismo
22.30	Sportni pregled
23.05	Video strani

KANAL A

09.00	Spot tedna
09.05	Trije musketirji, risani film
10.00	Video igralnica, oddaja o računalniških igrigah
10.30	Male zivali, oddaja o hisnih ljubljenskih
10.40	Risanka
11.00	Splosna praksa, ponovitev 23. dela avstralske nanizanke
12.00	Helena, glasbena oddaja
12.45	Spot tedna
13.05	Video strani
17.00	Spot tedna
17.05	Vse to je ljubezen, glasbena oddaja
17.30	Orfejčkova parada 94, glasbena oddaja
20.00	Vreme
20.05	Tropska vrocica III, 9. del ameriske nanizanke: Ko se stvari obrnejo
	Igrajo: Rob Stewart, Carolyn Dunn, Ian Tracey, Ari Sorko in drugi; režija: Clay Borris
21.00	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	JFK - nemirna mladost, 1. del ameriske drame
23.30	Vreme
23.35	Spot tedna
23.40	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

15.00	Vesela nedel'a, glasbeno razvedrilna oddaja
18.00	Domaci zdravnik, zdravstveni nasveti, ponovitev
18.30	Vrtnarjenje za vsakogar, ponovitev
18.45	Popotnik, potopisi in nasveti popotnikom, ponovitev
19.25	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Robowar , film
21.35	Venecance Is Mine, ameriski akcijski film
	Igrajo: Ernest Borgine, Michael J. Pollard in drugi
00.00	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.55	Masa
11.55	Nabozna oddaja
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (15.20, 16.20) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: La famiglia Ricordi (biog., It. '93, r. M. Bolognini, i. L. Barbareschi, F. Barilli, A. Gassman, Kim Rossi Stuart, 1. del)
22.20	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Doc Music Club
1.30	Nad.: L' amante dell' Orsa Maggiore ('82, i. R. Lovelock, 1. del)
2.40	Dnevnik

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: In famiglia (2.)
12.05	SP v smucanju
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Film: Chi ha paura delle streghe? (fant., ZDA '85, i. A. Huston, J. Fisher)
15.15	Komicni filmi
16.20	Domenica Disney, vmes (17.15) film Il viaggio di Natty Gann (pust., ZDA '85, i. M. Salenger)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film: Scandali di carta (krim., ZDA '91, i. R. Burr, V. Harper)
22.40	Aktualno: Uomini (srečanje s F. Rutelijem in nogometašem Signorijem vodi A Boralevi)
23.20	Dnevnik in vreme
23.40	Zidovska kultura
0.10	Aktualno: Videosapere
1.10	Nan.: Soko 5113

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.20	SP v smucanju: moski slalom, 1. tek, 10.15 ženski veleslalom, 1. tek
11.15	Film: Una donnaper Ringo (western, It. '66)
12.55	SP v smucanju: ženski veleslalom, 2. tek
13.30	Dok.: Pred 20 leti
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio...
16.30	Variete: Cirkus
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti
19.50	Variete: BlobCartoon
20.30	Film: Operazione sottoveste (kom., ZDA '59, i. Gary Grant)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Film: Fa' la cosa giusta (dram., ZDA '89, r.-i. S. Lee, J. Turturro)
0.45	Pregled tiska in vreme
1.05	Film v originalu: Sgo-mento (dram., ZDA '49)

RETE 4

7.30	Film: Abbasso la miseria (kom., It. '45)
9.00	Film: Dramma della gelosia, tutti i particolari in cronaca (kom., It. '70)
11.00	Nedeljski koncert
11.55	Dnevnik
12.00	Film: Star Trek 4 - Rotta verso la terra (fant., ZDA '87, i. W. Shatner)
16.05	Film: Xanadu (glas., ZDA '80, i. Olivia Newton-John, G. Kelly)
18.00	Film: Flashdance (glas., ZDA '89, r. A. Lyne, i. J. Beals, M. Nouri), vmes (19.00) dnevnik
20.25	Film: La Bibbia (zgod., It. '66, r. J. Huston, i. A. Gardner, R. Harris)
23.35	Dnevnik
23.45	Nedeljski koncert
23.50	Pregled tiska
24.00	Film: Caldo soffocante (dram., It. '90)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabozna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30 La compagnia dei viaggiatori (vodi Licia Colò)
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.45	Variete: Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Carlucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Film: ... Continuavano a chiamarlo Trinità (western, It. '71, i. T. Hill)
22.45	Aktualno: Rotocalcoo, 23.15 Knjižne novosti
23.45	Film: Il corpo del reato (krim., ZDA '89, i. B. Reynolds, Ned Beatty), vmes (24.00) dnevnik
1.25	Sgarbi settimanali

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.25	Nanizanke
12.25	Odprti studio
13.00	Sport: Vodič nogometnega prvenstva
14.00	Odprti studio
14.30	Nan.: robocop
15.30	Film: scuola di mostri (fant., ZDA '87, i. A. Cower, R. Kiger)
17.30	Film: Via Montenanapoleon (kom., It. '86, r. C. Vanzina, i. C. Alt)
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.45	Nan.: Highlander - Gli osservatori (i. A. Paul, S. Kirsch, A. Vandemoot)
22.40	Sportni odd.: Pressing (vodi R. Vianello), 23.45 Mai dire gol - Pillole
24.00	Italia 1 sport
1.10	Film: Quando Alice ruppe lo specchio (krim., It. '88, i. P. Luigi Conti)

TELE 4

19.15	22.10, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Falcon Crest, 21.20 nan. Kazinsky

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 TG
9.10	10.20, 11.50, 12.45 SP v smucanju
14.10	Film: Sam Whiskey ('69)
23.00	Film: Solo per il tuo amore (dram., 'Nem '77)
1.00	Sport: Golagoal

Koper

16.00	Euronews
16.10	Muzej glasbe - potovanje v Benetke, 5. oddaja Tomaso Albinoni v cerkvi San Giorno Dei Greci
17.00	Achtung Baby!, oddaja o kulturi, avtor: Robeto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program: Zamejski program: Kam vodijo naše stezice
19.00	Tv dnevnik
19.30	»Canale 27«, tedenski tv spored
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Moj sin ne zna brati, 1/2 del italijanske nadaljevanke
	Igrajo: Omero Antonutti, Mimsy Farmer in drugi; režija: Franco Giraldi
21.55	No Comment
22.15	Dnevnik
22.30	Svet danes
.....	Horoskop

Avstrija 1

07.00	Otroski program
09.00	Moj prijatelj, Diamantni Joe, angleski pustolovski film
10.40	Pet dni do polnoci, pon.
12.40	Cas v sliki
12.50	Princ z Bel Aira, ameriska komedija, 1986
14.20	Nazaj v prihodnost III., ameriska zf komedija
16.15	Melrose Place: Osamljena srca
17.00	Mini cas v sliki
17.10	SeaQuest
18.00	Cas v sliki
18.05	Baywatch
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Veterinarka Christina II., nemski film, 1994
	Igrajo: Uschi Glas, Horst Janson in drugi
21.00	Zgodbe iz vsakdanjega življenja
21.45	Cas v sliki/sport
22.00	Stvarjenje, it. film, 1993
	Režija: Ermanno Olmi
23.30	Monthly Python's Flying Circus, 6. del
00.00	Jacques Iberty
00.25	Greek, televizijska opera
01.45	Video strani

Avstrija 2

09.25	Garmisch -Partenkirchen: Slalom (M), prenos 1. teka
10.10	Haus: Slalom (Z), prenos 1. teka
11.10	Elefantisia, dokumentarni film
12.00	Garmisch -Partenkirchen: Slalom (M), prenos 2. teka
12.55	Haus: Slalom (Z), prenos 1. teka
13.45	Dober dan Koroska
14.15	Cudez življenja
15.10	Klub za seniorje
15.55	Sportno popoldne
18.00	Jolly Joker
18.25	Slika Avstrije
18.50	Kristjan v času
19.00	Avstrija danes
19.30	Za vse case
20.15	Mesto zločina
21.50	Bitja dr, Typhona, 2. del novozelandske shriljivke
23.20	Smrtonosno srečanje , am. akcijski film, 1982
00.50	Dempsey in Makepeace

Hrvatska 1

08.50	Tv-koledar
09.00	Porocila
09.05	Zajčkove zgodbe , risanka
09.30	Oddaja o narodnih običajih in glasi
10.00	Samobor: Masa, prenos
11.30	Porocila
11.35	Malavizija
13.30	Mir in dobrot
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Alpe - Donava - Jadran: Slike iz srednje Evrope
15.50	Opera Box
16.00	Zlato Bogote, dokumentarna oddaja
16.45	Svet zivali, 7. del dokumentarne oddaje
17.15	Porocila
17.20	Rio Diablo , ameriski film, 1992
	Igrajo: Kenny Rogers, Travis Treat, Naomi Judd, Stacy Keach in drugi; režija: Rod Hardy
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.05	Nocoj....
20.10	Sedma noc , zabavnoglasbena oddaja
21.55	Po vrnitvi, 41. del ameriske nadaljevanke
22.45	Slika na sliko
23.25	Sport
23.45	Porocila
23.50	Sanje brez meja

Hrvatska 2

16.25	Tv koledar
16.35	Svet narave, ponovitev 2/10 dela dokumentarne serije
17.25	Cro Pop Rock
18.10	Kosarka: NBA pregled
18.45	Jadranje, reportaza
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik, vreme
20.02	Sport
20.10	Crno - belo v barvah: Vrnitev Pink Panterja , ameriski film, 1975
	Igrajo: Peter Sellers, Christopher Plummer, Catherine Schell in drugi; režija: Blake Edwards
	James brown in prijatelji Ste se prepoznali?
	Antun Nalis
	Jerry Lee Lewis: Zgodba o rock and rollu
	Leteči cirkus Montya Pythona

Madžarska

07.25	Risanka
07.50	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	Glasbeni butik
12.00	Zvon, video strani
12.05	Otroski program
13.05	Gospodična, serija
15.05	Delta, znanstveni poročevalec
15.35	Evangelicanski verski program
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Napisne table pripovedujejo
17.35	Madžarska s kamero, magazin podezelja
18.25	Kolo sreče
19.00	Teden, notranjepolitični pregled, vmes porocila
20.05	Deklamacija
20.10	Marnie , ameriski film
22.20	Dnevi obleganja, 8.januar 1945
22.25	Nemogoče?, sov
23.00	Portret, operna pevka Zsuzsana Misura

TV SLOVENIJA 1 22.35

ČLOVEŠKA KOMEDIJA Prepoved

Scenarij: Pierre Moustiers po Balzacovem romanu

Režija: Jean-Daniel Verhaeghe

Igrajo: Bernard Fresson, Yves Lambrecht, Caroline Sihol, Jean-Louis Trintignant

S filmom Prepoved je Balzac ustvaril delo, v katerem se izkaže za modernega pisca, saj v svoji zgodbi združuje krimič in družbeno dramo.

Zgodba se odvija za časa vladavine Karla X. Markiza d'Espard se želi maščevati možu, ker je kot starejšino polka povihal v barona mladeniča brez porekla - sina svoje ljubice.

S pomočjo ambicioznega Eugena de Rastignaca, ki postane tudi njen ljubimec, stike spletke, da bi jožka dokončno onemogočila. Rastignac ima namreč prijatelja, katerega stric je sodnik, slavniti Jean-Jules Popinot, ki naj bi dokazal nepristnost markizinega moža, s čimer bi mu sodišče odvzelo pravico do opravljanja službe in do denarja.

Toda Popinot je pošten. Ko spozna resnico, se zanjo tudi bori, zato pa ga razrešijo primera.

TV SLOVENIJA 2 20.10

MOŠKI IN ŽENSKA - 20 let pozneje, francoski film, 1986

Scenarij in režija: Claude Lelouch

Fotografija: Jean-Yves LeMener

Glasba: Francis Lai

Igrajo: Anouk Aimee, Jean-Louis Trintignant, Richard Berry, Evelyn Bouix, Marie-Sophie Pochar, Philippe Leroy-Beaulieu, Charles Gerard, Robert Hossein, Nicole Garcia

Potem ko sta se v Lelouchovem filmu MOŠKI IN ŽENSKA glavna junaka razšla, je ob izjemnem uspehu, ki ga je film doživel, Lelouch dobil ponudbo od Američanov, da posname nadaljevanje te zgodbe. Lelouch je hitro zagrabil priložnost in prikazal odnos med istim moškim in žensko - 20 let kasneje, saj je tudi prvi film nastal pred tolikim časom.

Ona je zdaj slavna filmska producentka. Snema vojni film, ki pa, vse tako kaže, ne bo imel uspeha. Ob vseh težavah, ki jih ima na snemanju, skorajda obupa in odloči se, da bo posnela kriminalko. Toda nekaj ji ne da miru - vse bolj se spominja edine resnične ljubezenske zgodbe iz pred 20 let. Tako kot Lelouch želi posneti to ljubezen, vendar potrebuje privoljenje nekdanjega partnerja.

On je opustil dirkanje, zdaj organizira rally Dakar. Paris in je tako ves čas na poti. Na sinovi poroki je spoznal nevestino sestro, ki je od njega mnogo mlajša, a se vseeno tesno povežeta. Z njim hodi na pot, vozi avto skozi puščavo, skrbi zanj, ljubi ga.

Ko producentka pokliče nekdanjega ljubimca v Pariz, zgodovina spet postane resnica. Pogovarjata se, ne ljubimkata, a čustev ne moreta preboleti...

Vso to zgodbo Lelouch pripoveduje v navezavi s prejšnjo filmsko zgodbo, vanjo meša inserte iz prvega filma, znova podoživljava junaka to zgodbo skozi snemanje novega filma, katerega naslovna junakinja je hči producentke. Skratka, v skladu s tendenco osemdesetih se preteklost, sedanjost in videnje oziroma slutnja bodočnosti med seboj prepletajo. V novem filmu spet igra na sice stara glasba Francis Lai.

TV SLOVENIJA 2 22.00

BIBLIJA Naravne religije in sveto pismo

Oddaja je prva v nizu 40 polumnih oddaj o Bibliji ali Svetem pismu. Niz je nastal v Verskem programu slovenske televizije, sodelovali pa so najvidnejši slovenski strokovnjaki in prevajalci. V letu 1996 bo namreč izšel nov slovenski prevod celotnega Svetega pisma, preveden iz izvirnika. Za 400-letnico Dalmatinove Biblije je že izšel prevod Nove zaveze, prav sedaj pa potekajo sklepne priprave slovenskega besedila Stare zaveze. Niz, ki ga danes začnemo, je uvod v praznovanje velikega dogodka, ki seveda nima zgolj verskih, temveč tudi kulturne razsežnosti. Prvi del nosi naslov »Naravne religije in Sveto pismo«. Skušal bo umestiti versko in kulturno sporočilo Svetega pisma v čas in prostor, ko so nastajala prva svetopisemska besedila.

RAI 3 22.45

DO THE RIGHT THING, ameriški film, 1989

Režija: Spike Lee

Igrajo: Danny Aiello, Spike Lee, John Turturro

Ameriški Italijan prodaja pizze v črnski četrti. S sosedem se sicer slabo razume, a odkritih konfliktov ni, dokler nekega vročega poletja...

ORF 13.45

DOBER DAN KOROŠKA informativna oddaja

Evropska unija - združenje držav brez meja? Spodbuden gledališki input z Zile - mladinska skupina »PIKC« je navdušila z lutkovno igrico Mladi umetniki in njihov projekt - filmski krožek Koroške dijaške zveze kuje že nove načrte »še upanje« - nekomercialni film Mihe Dolinška Slovenski ples - tradicionalna prireditev ob začetku plesne sezone

TV SLOVENIJA 1/ DANES OB 14.20

Ameriški sen štiridesetih

Ples na vodi, ameriški film, 1944

Scenarij: Dorothy Kingsley

Režija: George Sidney

Fotografija: John Murray Anderson

Glasba: Xavier Cugat, Henry James itd.

Igrajo: Esther Williams, Red Skelton, Basil Rathbone, Keenan Wynn, Ethel Smith, Xavier Cugat, Henry James

Ples na vodi je značilen predstavnik ameriškega revijskega filma, ki je po svojem predvojnem se črno belem obdobju znal tako spretno izkoristiti možnosti barvnega filma, ki je omogočal mnogo večjo živopisnost, slikovitost, pašo za oči torej, ob kateri so kinoobiskovalci z odprtimi usti in očmi obnemeli. Tako se je pripetilo tudi po vojni,

ko se je, med množico filmov predvsem takrat bratske sovjetske produkcije in Pastirja Kostje, pred nasimi gledalci pojavil Ples na vodi. Njegova blešcavost je bila neubranljiva in gledalci so kar po večkrat drli v kinodvorane. Bila je komedija, bil je jazz s slovitim Harryjem Jamesom in Cugatovim revijsko plesnim orkestrom, bila je plavajoca lepota, učiteljica plavanja Esther Williams in bil je komik Red Skelton. Za naše, že takrat socrealizma site gledalce, je Ples na vodi predstavljal uresničenje sanj, predstavljal je Ameriko.

Danes je film Ples na vodi del zgodovine, za tiste, ki filma ob kinematografskem predvajanju niso mogli doživeti,

ker takrat, pred davnimi več kot 40. leti se niso bili kinoobiskovalci, bo ogled filma predvsem srečanje z zgodovinskim fenomenom, za tiste, ki so ga doživeli pred leti, pa bo film nekoliko nostalgichen spomin. Sicer pa se bo marsikomu zdela komedijska ljubezenska zgodba med uspešnim komponistom in učiteljico plavanja nekoliko naivna, pa bo to filmu odpuščeno ob zares dobri glasbi in seveda ob edinstvenem skeču Reda Skeltona, v katerem s pantomimo prikazuje jutranje lipanje dekleta po prebujanju. Predvsem pa bomo lahko razumeli nase dedke in babice, zakaj jim ob naslovu Ples na vodi, usnice zaigrajo kar same od sebe.

RETE 4 20.25

BIBLIJA, italijanski film, 1966

Režija: John Huston
Igrajo: Peter O'Toole, Gabriele Perzetti, Michael Parks, Ava Gardner (na sliki)

Režiser je v filmu prikazal prva poglavja Starega testamenta, od stvaritve sveta do Abrahama. Huston je Biblijo predstavil kot pustolovski roman, saj se je osredotočil predvsem na ljube-

zenske zgodbe in na neverjetne dogodke, veliko manj pa na versko plat dogajanja. Producent Dino de Laurentiis ni skoparil z denarjem, saj je nameraval zaupati režijo Orsonu Wellsu ali Bressonu. Kljub velikim naporom pa so film precej hladno sprejeli, saj je predvsem komercialen poskus.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Unplugged Weekend; 11.00 The Big Picture; 11.30 European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Sport; 14.30 Unplugged Weekend; 18.00 Real World 3; 18.30 Us Top 20; 20.30 The Brothers Grunt; 23.00 Beavis & Butt-head, pon.

SKY ONE

14.30 George; 15.00 Entertainment This Week; 16.00 Star Trek: The Next Generation; 17.00 Coca Cola Hit Mix; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Star Trek: The Next Generation; 23.00 No Limit

PRO 7

07.00 Risanke; 12.00 Stan in Olio; 12.15 Ocarljiva Jennie; 12.55 Flipper; 13.25 Ben Cropp, avstralski dokumentarni film; 14.20 Emmeran; 14.25 Charleston, it. kriminalka; 16.10 Camelot - preklestvo zatega meča, angl. pustolovski film; 18.00 Matlock; 19.00 Superman, am. serija; 20.00 Poročila; 20.15 Krokodil Dundee, avstralski pustol. film; 22.10 Palm Beach Duo

PREMIERE

14.30 Hokej, nemška liga; 17.30 premiere; 17.40 Made In America, ameriška kom.; 20.00 Premiere, napoved programa; 20.15 Petrovi prijatelji, angleška tragikomedija; 22.05 Swing Kids, ameriška glasbena drama

SAT 1

06.30 Otroški program; 09.45 Prekletstvo rdeče tigrice, ameriški pustolovski film; 11.25 Smrtini sovražniki, am. vestern; 13.10 Schwarzwaldska melodija, nem. film; 14.55 Moj vrazji ljubimec, ameriški film; 16.30 Princeza Fantaghiro, 2/6 del it. fantazijskega filma; 19.00 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 A. S.; 21.15 Chicago Hope, uvodni film k ameriški seriji

EUROSPORT

08.30 Rally; 09.00 Supercross; 10.00 Haus: Vele-slalom (2), prenos 1. teka; 11.30 Garnisch - Partenkirchen: Slalom (M), prenos 1. teka; 12.45 Haus: Vele-slalom (2), prenos 2. teka; 13.30 Garnisch - Partenkirchen: Slalom (M), prenos 2. teka; 14.30 Smučarski skoki; 16.00 Nogomet; 17.00 Ples; 21.30 Rally; 22.00 Supercross

RTL

05.30 Za otroke; 11.25 Nazaj v preteklost; 12.20 Tropska vročica, 13.20 Pacifiška flota; 14.15 Teniški čudež; 14.45 Nogomet: FC Kaiserslautern - SC Freiburg; 17.05 Obesenjak Joe, it. vestern; 19.10 Rudjevi počitniški show; 20.15 Veterinarka Christine II; 23.00 Playboy Late Night

RTL 2

05.55 - 15.30 Ponovitve; 15.30 California Highschool; 16.00 Nasmehnite se, prosim; 17.00 Bojne ladje, am. vojni film; 19.00 Poročila; 20.15 Zdravnica dr. Quinn; 21.15 Cobra; 23.50 Ponovitve

SKY MOVIES

15.00 Move Over, Darling, am. komedija; 17.00 Switching Parents; 19.00 Leap Of Faith; 21.00 Beethoven; 23.30 The Lawnmower Man; 00.20 Pet Sematary Two

MOVIE CHANNEL

13.00 The Innocents; 15.00 Carmen Jones; 17.00 Baby On Board; 19.00 Ufo Cafe; 21.00 Accidental Hero; 23.00 Noce Blanche

FILMNET +

12.05 Far And Away; 16.15 The Woman Who Loved Elvis; 20.00 Glengary Glenn Ross; 21.50 Pregled programa - nočni program; 22.00 Hoonymoon In Vegas

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Počitniški cilji; Super Shop; Ushuaia; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Gospodarstvo; 17.00 Golf; 18.00 Konjenstvo; 19.30 Počitniški cilji; 20.00 Moda; 21.30 Govorimo o jazzu

CNN

06.00-23.00 World News; 10.30 Science And Technology; 11.30 Style; 15.30 Earth Matters; 16.00 Lary King Weekend; 17.30 Future Watch; 18.00 World Report; 18.30 This Week In NBA; 20.30 Diplomatic Licence; 21.30 Global View; 00.00 CNN Late Edition; 01.00 The World Today; 02.30 Managing; 04.00 CNN Presents

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.50 Biovreme; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi; 10.05 Vsaka vas ima svoj glas; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 MePZ Akord 1984; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Kulturne prireditve; 9.30 SP v smučanju; 9.45 Stergo ergo; 10.15 SP v smučanju; 11.35 Obvestila; 12.05 Z Valom okoli sveta; 12.15 SP v smučanju; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 13.30 SP v smučarskih skokih; 15.30 Dogodki in odmevi; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Rock underground, vmes Zrcalo dneva.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Vokalna skupina Ave; 14.05 Zabavna igra; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, topotisi; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Svet glasbe, svet umetnosti; 22.05 Sodobni literarni portret; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, kalendar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du ješ - humoristična oddaja; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15,

17.15 Poročila; 7.00 Callmero in otroci; 9.30 Vreme; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 17.15 Hollywood; 18.00 Mi smo od tam doma; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Andy in Bernd; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni program.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Pokloprodopopot; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Znanli Slovenci komentirajo kulturne vrhunice 1994; 17.00 Svet v letu 1994; 19.00 TB: Eric Clapton; 20.00 Odprta družba in njeni sovražniki (K. Popper); 23.00 Koncert: Didjits - Live.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Kalendar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder; No-voletna lučka (Z. Jurin); 10.20 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestralna glasba; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Koroški obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Po galeriji Herodotovih muz (A. Rebula, r. M. Prepeluh, 3. del); 14.35 Potpuri; 15.00 Praznični utrinek: Vesoljni potres (T. Rebula); 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Iz naših prireditev, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

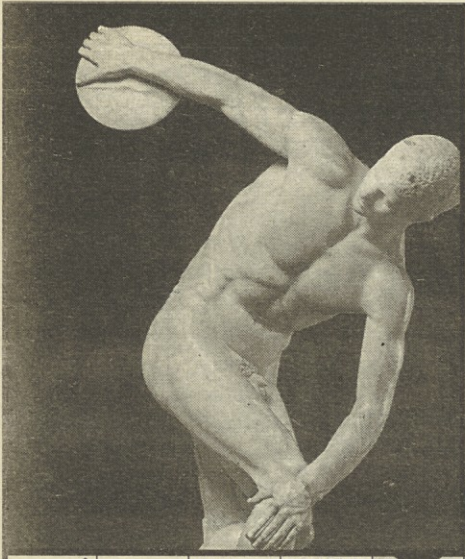
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (žpk. Valentin Gotthardt, Galicija); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	1	DELANJE ZLI- TINE ZIVEGA SREBRA S KOVINO	KONEC SAH. PARTIJE HRV. LETO- VISCE				SL. IGRALEC RANER	ANETOV ROMAN VELICANSTVO (V GLASBI)							FR. SAN- SONJERKA (EDITH)					POGOJNI VEZNIK AKO	IGRALEC LADD	ROZEVINAST IZRASTEK NA KONCU PRSTOV
DUSE UMRLIH PRI ST. RIMLJANIH					PISATELJICA KOVAC ARTEMIS	ANTON MAHNIC EDVARD STANIC		BRODNIK V GR. MIT. (IZ CRK KRONA)							PREBIVALEC ARTIC							
SUHA ROZA								PESNICA CERNEJEVA SOPROGA GORBACOVA								NASPROTJE DELA GLAS OB PLOS- KEM UDARCU						
UTEMELJI- TELJ MODER- NE KEMIJE (ANTOINE - L.)									BIKOBORSKI VZKLIK					DUKE ELLINGTON	JAP. IGRAJKA (YOKO) ANG. GLASBE- NIK (BRIAN)				ANDREJ HIENG POMOL, MOSTOVZ			
GRSKA KOLONIJA NA HALKIDIKI					LADJA ZA VLEKO LADIJ, VLACILEC	SLAVKO AVSENIK »NOSILEC« ENERGIJE		NIZ. DRAMA- TIK (JOOST VAN DEN) ZMESNJAVA								GR. POVELJ- NIKA PRED TROJQ, AJAS						
SOGLASNIKA V BESEDI SEGA			TEMNI DEL DNEVA	IT. PESNIK (PIETRO) TONE ROP					SL. PESNIK VIPOTNIK							MADZARSKO M. IME D. PRITOK RONE (ORIG.)				GRSKA BOGINJA NESRECE	BILKA	
NEM. KRITI- CISTICNI FILOZOF (IMMANUEL)					VOZILO Z ENIM SEDEZEM				PRETAKANJE SOLZ	BIVSI SOVJETSKI POLITIK MIKOJAN	GORA V TESALIJ							IGRALEC HUNTER	2			
RIMSKI BOG LJUBEZNI					MESNICA MARKO ELSNER						ROPARSKI DELFIN, SABLJARICA	PANONSKO GOROVJE UGASEL CEN- TR. VULKAN										
ZAHODNI DEL LJUBLJANE				UBITI IT. POLITIK (ALDO)				EKONOMIST IND. MESTO VARANASI								VRSTA MUSKATNEGA VINA						
EDVARD RAVNIKAR			NIZOZEMSKI SLIKAR (PIETER VAN)	STARA ENOTA ZA DELO		BENJAMIN DISRAELI PREBIVALKJA PANAME		PRITOK JEZE- RA VAN REZISERKA ZETTERLING							HUMORISTKA ERZISNIK RICHARD AVENARIUS					MANJSA PTICA PEVKA	PLINAST OGLJIKOVO- DIK, C ₆ H ₆	
KRALJEVIC IZ MAHAB- HARATE				INDUSTRIJ- SKA RASTLINA	SPRIMKI, NPR. SNEGA RUDOLF VIRCHOW			OTOCJE V. OD MADA- GASKARJA											SLAVKO PREK SUHA PUSC. STRUGA			
GLAVNI STEVNIK				FR. ZGODO- VINA RELIGIJE (ERNEST)				INDONEZUSKA AGENCIJA DON KIHOTOV KONJ								OBOD SLIKE						
SOVRAZNICA ZELEZA				OBRAT ZA GOJENJE VRTNINE							ALJAZ PEGAN	SESTANEK, ZMENEK	OBVESTILO, NAZNANILLO	LETOVISCE BLIZU DUBROVNIKA								
ZRAK (LAT.)				MATI BOGOV V GRSKI MITOLOGJI	HUBERT POZARNIK	LJUBEZENSKI PESNIK	DANSKI OTOK VESOLJSKO PLOVILO		MUSLIMAN- SKO ZENSKO IME	KRADLJIVEC, ZMIKAVT	BIVSA ARG. POLITICARKA PERON	KRATKA POVEST ADAMOVA 1. ZENA (TALMUD)					ZELO DOLGO CASOVNO OBDOBJE, VECNOST	QJDP CIGARA (STAR.)				
																			NENADEN DVIG S TAL	ANTON NANUT INDIJANSKI SOTOR		
DESNi PRITOK VOLGE								ZUNANJI VIDEZ HAVAJSKI VUL- KAN (MAUNA)													ENOTA ZA ELEKTRICNO MOC	ZUZELKA, KI BOLECE PICl
TELUR						OBUBOZAN RIM. PLEMIC TOMISLAV NERALIC							MISICNA BULA SLOVESNO KOSILO					SKUPEK CELIC SIMON RUTAR				
SVICARSKI SLIKAR (JOHANNES)									SL. SOCIOLOG HRIBAR													
PODROCJE POD KANO- VO OBLASTJO									OČKA								VRSTA RIBE					
3																						

Gesla prejšnje križanke

Mi smo z vami, ostanite z nami tudi vi, 1 - Srečno novo leto 2- vam želi Republika

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: plosk, akrostih, Radka, Lazarone, Erlander, sekt, Pio, rja, čar, mi smo z vami, nprav, Ossa, dac, Enzo, da, Lagos, sto, Enej, dental, enost, tavanje, emitor, SD, napa, area, ažur, Valo, trianon, Lah, Kreta, osar, vam želi Republika, slava, Ažbe, Atacama, Oe, EČ, EN; rek, jabolček, trn, Vico, NZ, amnestija, ordo, pristan, Paola, RUR, EK, altana, smrt, piskalo, Ann, Tomba, Tais, elan, Csom, Čiovo, NJ, paraliza, eksot, traged, posaditev, titan, usločenost, Alo, IJ, oda, lobotomija, JN, lest, Silni, odaliska, Ezav, Viete, aki, Inter, Nioven, inseminacija, akt, Kara, osvīt, ravan, nat.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
 V četrtek, 12. januarja, ob 20. uri: INSTITUT EGON MARCH: CUKRARNA (LD).
 V petek, 13. januarja, ob 20. uri: Slawomir Mrozek - NA ODPRTEM MORJU. Gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje (SD).
SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511
 V ponedeljek, 9. januarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma dijaški četrti večer in izven. Predstava bo se v torek, 10. januarja, ob 18. uri, za abonma dijaški 2 popoldanski in v petek, 13. januarja, ob 19.30, za izven.
 V četrtek, 12. januarja, ob 19.30: UGANKA KORAJZE, za abonma dijaški 5 večer in izven.
MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511
 V torek, 10. januarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.
OPERA, tel.: 061/ 331-950
 V ponedeljek, 9. januarja, ob 15. uri: J. Golob - KRPA NOVA KOBILA. Razprodano!
 V torek, 10. januarja, ob 19. uri: G. Verdi - NABUCCO, za izven in knto.
SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860
 Danes, 8. januarja, ob 16. uri: A. Hieng - ZAKLADI GOSPE BERTE, za red nedeljski popoldanski in izven.
MGL, tel.: 061/ 210-852
 V torek, 10. januarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUCISCU, za izven in konto.
 V sredo, 11. januarja, ob 19.30: F. Wedekind - POMLADNO PREBUJENJE, za abonma sreda.
 V četrtek, 12. januarja, ob 19.30: E. Flisar - STRIC IZ AMERIKE, za izven. Predstava bo se v soboto, 14. januarja, ob 19.30, za abonma vikend.
 V petek, 13. januarja, ob 20. uri: E. Car - POREDUSOV JANOS, za izven.
 V soboto, 14. januarja, ob 11. uri: S. Makarovic - SHOW STRAHOV, za izven in konto.
LGL, tel.: 061/ 314-962
 Danes, 8. januarja, ob 11. uri: Nace Simoncic - VELIKI KIKIRKI, za izven.

CELJE
SLG, tel.: 063/ 25-332
 V soboto, 14. januarja, ob 10. uri: A. Wendt - TICEV JAKA. za abonma mravljica in izven.
KRANJ
PGK, tel.: 064/ 222-681
 V ponedeljek, 9. januarja, ob 19. uri: J. Mortimer/B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA, za abonma dijaški I in izven. Predstava bo se v torek, 10. januarja, ob 19.30, za izven.
JESENICE
GLEDALIŠČE TONETA CUFARJA, tel.: 064/ 81-260
 Danes, 8. januarja, ob 10. uri: lutkovna igra PETER KLEPEC. Gostuje lutkovno gledališče TRI iz Kranja.
 Od torka 10. do sobote, 14. januarja, ob 20. uri: Sean Ocaseya - TA PRSPARAN JUR.
MARIBOR
DRAMA, tel.: 062/ 221-206
 V ponedeljek, 9. januarja, ob 19. uri: N. Prokić - RUSKA MISIJA, za red studentski, beli in izven. Predstava bo se v torek, 10. januarja, ob 19. uri, za red rumeni in izven.
 V petek, 13. januarja, na malem odru ob 21. uri: KABARET XX. STOLETJA - CABARET UNPLUGGED (SKAKAFCI ODSTEKANO), za abonente in izven.
OPERA, tel.: 062/ 221-206
 V četrtek, 12. januarja, ob 19.30: Stein-Bock-Harnick - GOSLAC NA STREHI, za red TAM in izven.
 V soboto, 14. januarja, ob 19.30: L. Minkus - DON KIHOT, za red opera in izven. Predstava bo se v nedeljo, 15. januarja, ob 16. uri, za red upokojeenci, nedelja in izven.
LGL, tel.: 062/ 26-748
 V nedeljo, 15. januarja, ob 10., 11.30 in 15. uri: Svetlana Makarovic - SAPRAMISKA, za izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Gledališče Rossetti
 Danes, 8. januarja, ob 16.00 (red 1. nedelja) gostovanje gledališke skupine Teatro di Roma z delom »Ecuba«. Režija Massimo Castri. Nastopa Anna Proclemer. Predstava v abonmaju: odrezek 8G (rumeni). Za abonente popust. Zadnja predstava.
 Rezervacije za predstavo »L'ora in cui non sapevamo niente l'uno dell'altro« (predstava 2): 9.00-19.00 (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada
 Danes, 8. t.m., ob 16.30 ponovitev dela

KOROŠKA

CELOVEC
Modestov dom: v četrtek, 13. t.m., ob 19.30 Premiera lutkovne igre »Jajce«

BELJAK
Studijski oder Beljak (Kellertheater): V torek, 10. t.m., ob 20. uri »Lift« (Rupert Henning). Ponovitve bodo do 14. t.m. ob 20.00.

ŠENTJANŽ V ROŽU
 Stara sola: V soboto, 14. t.m., ob 19.30 -

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

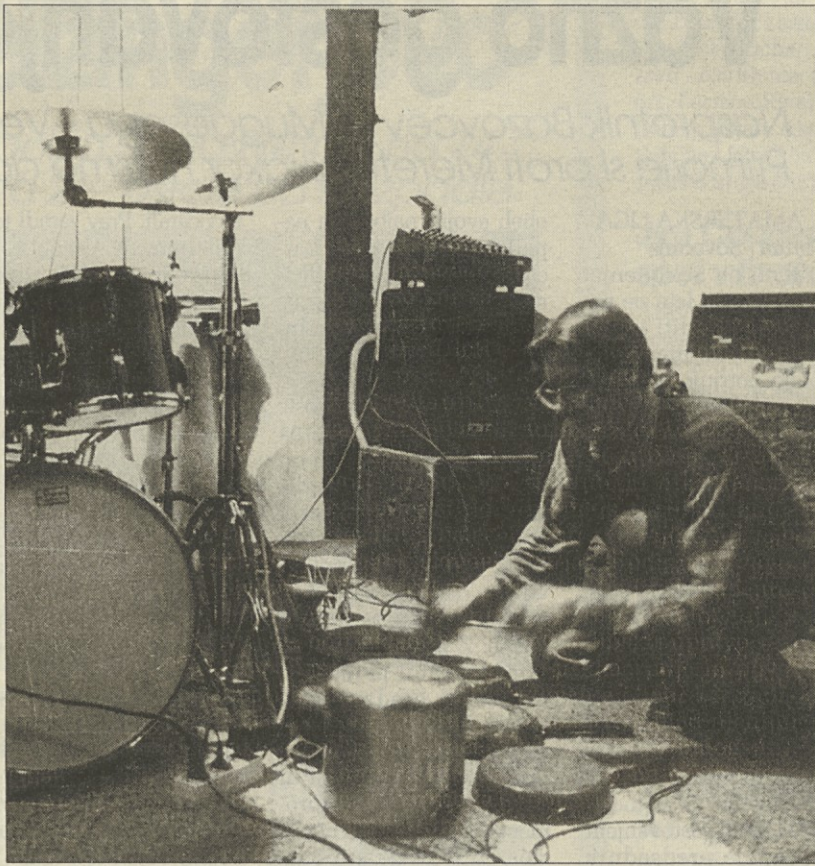
LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
 V torek, 10. januarja, okrogla miza Zveze prijateljev mladine STARS IN NOVA SOLSKA ZAKONODAJA.
 V ponedeljek, 16. januarja, ob 18. uri: predstavitev nove kasete pesmic z glasbene strani revije Ciciban.
FILM
 Do 13. januarja, ob 20. uri: kubanski film JAGODE IN COKOLADA (KD).
KLUB CD
 V torek, 10. januarja, ob 19. uri: ETNOVEČER - slovensko etnološko društvo prireja prvi etno-večer v novem letu; predstavili bodo knjižno zbirko Glasovi, ki jo izdaja Kmečki glas.
DVORANA TIVOLI
 Danes, 8. januarja, ob 20. uri: hipnotizer TONY COMO.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Gledališče Miela
 Videoprojekcije modernega plesa v letih '80 in '90 - v organizaciji Zadruga Bo-

nawentura.
 Danes, 8. t.m., ob 18.00 Ex machina in ob 20.00 Lalala human steps, francoski video-filmi.

V četrtek, 12. januarja, bo v Cankarjevem domu v Ljubljani ob 20. uri praznovanje improvizacije, fantazije in poezije - koncert ob izidu plošče ROUND TRIP

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, Prešernova 10
 Razstava OPERA PRIMA - 22 MEDNARODNIH UMETNIKOV: SEDAJ IN TEDAJ je na ogled do 30. januarja.
 V ponedeljek, 9. januarja, bo v dvorani E3 ob 17. uri otvoritev razstave izdelkov učenk in učencev osnovnih sol in dijakov srednjih sol DRUŽINA V SLIKI IN BESEDI.
 V sredo, 11. januarja, bo ob 20. uri otvoritev razstave arhitekta IVANA VURNIKA.
MODERNA GALERIJA, Slovenska 35
 V Mali galeriji je do 10. januarja na ogled razstava del MIROSLAWA BALK.
 V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 29. januarja na ogled retrospektivna razstava FRANA KRAŠOVCA.
 V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.
MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
 Razstava slik DUSANA KIRBIŠA je na ogled do 15. januarja.
GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
 V torek, 10. januarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik SANDRA PEČENKA. Razstava bo na ogled do 27. januarja.
BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
 Razstava slik BOJANA GORENCA je na ogled do 25. januarja.
GALERIJA DESSA, Zidovska steza 4
 V ponedeljek, 9. januarja, bo ob 20. uri otvoritev razstave izbrane arhitekturne risbe iz Vurnikovega seminarja.
GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
 Razstava slik članov Makedonskega kulturnega društva Makedonija je na ogled do 26. januarja.
GALERIJA KRKA, Dunajska 65
 Razstava kipov TONETA DEMSARJA je na ogled do 23. januarja.
GALERIJA LEK, Verovskova 57
 Razstava slik MAGDE in EMILA MARINSKA je na ogled do 20. januarja.
GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska c. 22
 Razstava plastike in akvarelov SONJE RAUTER ZELENKO in KARLA ZELENKA je na ogled do 16. januarja.
GALERIJA SMELT, Dunajska 160
 V ponedeljek, 9. januarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave slik ZVESTA APOLLONIA.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
 Razstava skulptur kiparja VIKTORJA PLESTENJAKA je na ogled do 31. januarja.
GALERIJSKI PROSTOR KMEČKI GLAS, Zelezna 14
 Razstava VELJKA TOMANA je na ogled do 15. januarja.
GALERIJA SOU
 Razstava slik BOJANA BITEZNIKA je na ogled do 27. januarja.
KD SPANSKI BORCI, Zaloska 61
 Razstava olj - portreti znanih Slovencev KRISTOFA ZUPETA je na ogled do 11. januarja.
MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovska c. 23
 Razstava SLOVENSKI OLIMPIZEM bo na ogled do konca februarja 1995.
KIC KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7
 Razstava GRADEC - SLIKE MESTA je na ogled do 28. januarja.
BEGUNJE
GALERIJA AVSENIK
 Razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE je na ogled do 13. februarja.
CELJE
GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE
 Pregledna razstava JAKOBA SAVINSKA je na ogled do 20. januarja.
DOMZALE
LIKOVNO RAZSTAVISČE DOMZALE
 Razstava kipov JURIIJA SMOLETA je na ogled do 14. januarja.
NOVA GORICA
GORISKI MUZEJ
 Retrospektivna razstave grafik in risb PAVLA MEDVESČKA je na ogled do 23. februarja.
PIRAN
MESTNA GALERIJA PIRAN, Tartinijev trg 3
 Razstava grafik MARINA MARINIJA je na ogled do 20. januarja.
ROGASKA SLATINA
RAZSTAVNI SALON
ZDRAVILISKA ROGASKA SLATINA
 Razstava slik ALENKE KHAM-PICMAN je na ogled do 13. januarja.
ŽALEC
OBCINSKA KNJIZNICA ŽALEC
 Razstava ilustracij ANCKE GOSNIK-GODEC je na ogled do 14. januarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Palaca Costanzi: do 15.1. bo na ogled razstava »Trst v 50. letih - skozi kroniko in vsakdanjost«. Urnik 10-13, 16-19.
Trgovski center Il Giulia: se danes, 8. t.m., je na ogled razstava »Artistiche stelle di natale«.
Galerija Rettori Tribbio: Do 20. t.m. je na ogled razstava slikarke Silve Fonda.
Galerija Torbandena: na ogled je skupinska razstava »Maestri del novecento«.

Art Light Hall: do 25.1.95 bo na ogled antoloska razstava Nina Perizzija.
Rizarna: do 15. januarja bo na ogled fotografska razstava »Dan v varsavskem getu«.
Gledališče Miela: do 20. januarja 1995 je na ogled razstava »Regiusto« - Andrea Petrone, v organizaciji Skupine 78.

GRADIŠČE
 V galeriji L. Spazzapan je odprta razstava del Avgusta Cernigoja.

KOROŠKA

CELOVEC
 Pri Joknu: na ogled je razstava del Milana Vukovicha - cistične ribe.
Hisa umetnikov: na ogled je razstava del Angeline Kaufmann, Monike Kircher in Gabriele Hain.
ROŽEK
Galerija Sikorinja: na ogled je razstava kam-

nitih izdelkov Wilija Bähra.

ŠMIHEL
Galerija Smihel: razstava glinskih umetnin »Pesem zemlje« Nezike Novak.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/ 222-815
 V četrtek, 12. januarja, ob 20. uri: koncert ob izidu plošče ROUND TRIP (SD).
 V četrtek, 12., in 13. januarja, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, modri abonma I in II (CD).

GALERIJA TIVOLI,

Pod turnom 3

V torek, 10. januarja, ob 19. uri: koncert VERE BELIC (violina), JURETA JENKA (klarinet), ANDREJA PETRACA (celo), VLADIMIRJA MLINARICA (klavir) in JANEZA SKOFA (dramski igralec). Program: Olivier Meissiaen - Quatour pour la fin du temps.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V četrtek, 12. januarja, ob 10. uri: koncert ORKESTRA SLOVENSKE POLICIJE. Dirigent: Milivoj Surbek, povezovalc: Jože Humer.

VODNIKOVA

DOMACIJA,

Vodnikova 65

V sredo, 11. januarja, ob 19.30: koncert učencev glasbene delavnice.

K4, Kersnikova 4

V torek, 17. januarja, ob 21.30: koncert skupine ELLIOTT SHARP CARBON (ZDA).

KLUB CHANNEL ZERO NA METELKOVI

V četrtek, 19. januarja, ob 22.30: koncert francoske skupine TROMATISM.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncert na abonmajska sezona 1994/95
 20. januarja 1995, ob 20.30 koncert violinista Vasilija Melnikova.
Gledališče Verdi - Dvorana Tripovich
 Operna in baletna sezona 1994-95
 V torek, 17. t. m., ob 20. uri premierska predstava Puccinijeve opere »La Boheme«.
 Preprodaja vstopnic in rezervacije od 10. januarja pri blagajni dvorane Tripovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).
Gledališče Rossetti
Trzasko koncertno društvo: Jutri, 9.t.m., ob 20.30 - Koncert - Nastopila bosta N. Ancillotti in P. Masi.
Gledališče Miela
 V soboto, 14. in v nedeljo, 15. t.m., ob 20.30 - Welcome Blues and Rock'an'Roll - 4. pregled blues in rock glasbe, ki ga organizira Sklad za Studij boleznin na jetrih v sodelovanju z Zadrugo Bonawentura.

TRŽIČ

Občinsko gledališče

V četrtek, 19.1.1995, ob 20.30 nastop ansambla The Hilliard Ensemble.

PRVA AMATERSKA LIGA / VRSTA ZANIMIVIH SREČANJ

Juventina odločno na novo zmago

Danes doma s Fiumicellom

Po precej dolgem novoletnem premoru se za nogometaše Juventine spet začne prvenstveni boji. Njihov nasprotnik bo Pro Fiumicello, ki ima štiri točke manj kot Standrežci. Juventina igra pred domačimi gledalci in glede na prvenstvena pričakovanja v standardnem taboru pride v poštev samo zmaga. Pri tem se pri Juventini ne ozirajo na moč nasprotnika, ki bi vsekakor moral biti sibojsi, temveč računajo predvsem na lastne moči.

Med odmorom je Juventina redno trenirala. Tudi razpoloženje je precej dobro, saj ekipe ne pestijo poškodbe, če ne stejemo lažje poškodovanega mladega Padovanja, ki danes zaradi tega ne bo nastopil. Zaradi službenih obveznosti pa bo odsoten tudi Candutti.

Juventina je na prvenstveni lestvici trenutno na tretjem mestu z dvema točkama zaostanka za vodilnim Aiellom, ki pa tokrat gostuje pri skromnem Cervignanu, ki pa kljub vsemu lahko preseneti. Drogoplasirana Torviscosa (ima točko več od Juventine) pa igra doma z Lucinicom. Morebitni spodrsrlaj vodi dve dvojici bi šel precej na roko Standrežcem, ki si tudi zato danes ne morejo privoščiti niti delnega spodrsrlaja.

Sovodnje vsaj po točko Važno gostovanje Zarje

Nasprotnik Bazovcev je Muggesana - Vesna izrazit favorit
Primorje si proti Meretu nikakor ne sme dovoliti spodrsrlaja

1. AMATERSKA LIGA Futura - Sovodnje

O tem, da Sovodenjci tudi po novem letu ne nameravajo izpustiti iz rok prvega mesta, menda se najbolje potrjuje podatek, da so med novoletnimi prazniki trenirali se bolj intenzivno kot ponavadi. Zavedajo se, da jih čaka zelo naporno nadaljevanje sezone, v kateri bodo proti njim vsi igrali s podvojeno močjo. To se posebej velja za današnjega nasprotnika Futuro (5. na lestvici s 16 točkami), ki pred pričetkom sezone ni stedi s sredstvi (skupaj z Mosso), da bi sestavila mostvo za napredovanje.

»Zadovoljili bi se tudi s točko,« pred gostovanjem napoveduje predsednik Marson, seveda pa bodo skušali Sovodenjci tudi tokrat s svojimi protinapadi presenetiti nasprotnika, ki bo tokrat nastopil brez

obeh svojih najboljših napadalcev Cristina in Barchiesija, ki sta diskvalificirana. Nasprotno, Sovodnje bodo nastopile v popolni postavi.

Buiese - Vesna

Krizani odhajajo v goste ekipe, ki je v sezoni 93/94 osvojila le točko manj od njih. Vesna je v prvem delu prvenstva dosegla nekoliko manj kot lani (18 točk), vendar pa se njihovu današnjemu nasprotniku godi se mnogo slabše. Z devetimi osvojenimi točkami je namreč Buiese na predzadnjem mestu lestvice, kar ni v začetku gotovo nihče pričakoval, saj v ekipi ni prislo do bistvenih sprememb. Domačini so doslej zmagali le dvakrat. Doma so odpravili Basaldello, v gosteh pa Donatello. Pred prekinitvijo prvenstva so igrali v Bazovici proti Zarji in po prikazani igri precej

razočarali. Prav zaradi tega mislimo, da Vesna ne bi smela imeti večjih problemov, če bo zaigrala kot na zadnjih dveh nastopih, čeprav bodo domačini - zaradi kocljivega položaja na lestvici - dali vse od sebe. Vsekakor bi tudi neodločni rezultat predstavljal za Krizane dober izkupicek.

Muggesana - Zarja

Rezultat dvoboja med ekipama, ki sta na tretjem oziroma drugem mestu lestvice, locuje pa ju le ena točka, bo izrednega pomena za oboje, tudi zaradi tega, ker bo prvouvrščena Colugna (dve točki nad Zarjo) danes igrala v Rivignanu, ki je na četrtem mestu lestvice. Rezultati današnjega kola bi torej lahko popolnoma spremenili videz zgornjega dela lestvice, čeprav ima Colugna teoretično naslov zimskega prvaka ze v zepu. V Miljah se danes obeta res oster boj za

točke. Obe ekipi sta v dobri formi. To potrjuje tudi dejstvo, da sta doslej le dvakrat izgubili. Res škoda, da Zarjin trener tudi tokrat ne bo mogel poslati na igrišče najboljše postav. Sedmak in Rencelj sta bila prejšnje kolo izključena in zato danes ne bosta smela na igrišče. Inspiro, Dizdarevič in Germani so se vedno poškodovani in zato bomo po treh nedeljah »pocitka« videli na igrišču Roberta Kalca. Upoštevajoc težave bi se Bazovci lahko zadovoljili tudi z eno samo točko.

Primorje - Mereto

Na Prosek pride novinec v ligi, ki je lani zmagal v skupini 2. AL, v kateri sta igrala Kras in Primorec. V začetku je kazalo, da Mereto ne obcuti prestopa, saj je po šestih kolih zbral devet točk. Nato se mu je zataknilo, ker je v preostalih osmih tekmah s težavo zbral štiri točke. Se vedno pa ima tri točke več od Primorja.

Prav proti tovrstnemu nasprotniku si Prosečani ne smejo dovoliti niti delnega spodrsrlaja, če se hočejo čimprej izmotati iz spodnjega dela lestvice. Zato mora danes Primorje igrati na vse ali nič. Večjih problemov s postavo verjetno ne bo, zato mora trener Krizman ubrati pravo taktiko. Lepa igra je mnogokrat predpogoj za dober rezultat, za zmago pa so važni goli in to je letos, kot ze lani, največja Primorjeva hiba. Za ljubitelje statistik naj povemo, da niso Prosečani doslej nikolimdosegli več kot enega gola na tekmo. Jim bo slo z novim letom bolje?

Bruno Rupel

Zarjo (na sliki Foto Kroma Štrukelj z žogo) čaka danes težka naloga

Paolo Soavi danes že dvestotič v dresu Vesne

Paolo Savi, 26 letni nogometaš in kapetan Vesne bo danes proti Buieseju odigral 200. prvenstveno tekmo v članski ekipi Vesne, pri kateri igra že od sezone 1985/86. Krstni nastop je opravil 31.3.1986 v Krizu (Vesna-Libertas 1:2) v zaostali tekmi 7. povratnega kola 2. AL, skupina F.

V sezoni 1987/88, ko je vodstvo ekipe zaradi boleznih trenerja Francesca Petagne, prevzel Aldo Miozzo, je Paolo postal standardni igralec, saj je bil »prisoten« 23-krat. V naslednji sezoni je odigral 27 tekem in dal dva gola. Prvega v članski ekipi je dosegel 12.2.1989 (Architrave-Vesna 1:3). V tej sezoni je bil tudi dvakrat izključen 13.11.1988 (Staranzano-Vesna 0:1) in 9.4.1989 (Vesna-Fiumicello 2:2). V sezoni 1989/90 je odigral 24 tekem in dal tri gole. V naslednji sezoni, ko si je Vesna zagotovila prestop v 1. AL pa je dal dva gola v 29 tekmah. V sezoni 1991/92 je v 1. AL odigral 27 tekem. Edini gol je dosegel na derbiju s Primorjem 22.3.1992, ki se je končal 2:1 v korist Prosecanov. V tej sezoni beležimo tudi eno izključitev (Donatello-Vesna 1:0) 30.11.1991. V naslednji sezoni je odigral 27 tekem in dal štiri gole, od katerih dva iz 11-metrovke (Vesna-Turiacco 3:0) 10.1.1993 in (Portuale-Vesna 0:2) 14.3.1993. Izključen je bil 13.12.1992 (Villanova-Vesna 1:1). V tej tekmi sta morala predčasno v slacilnico se Sambaldi in Bertoli in tako je Vesna končala tekmo le z osmimi nogometaši. Precej napeto je bilo tudi 7.2.1993 na Proseku (Vesna-Mossa 1:1), ko je Paolo odigral 150. prvenstveno tekmo. Proti koncu srečanja je prislo do pretepa na igrišču, Vesna pa je zaradi izključitve Sigurja in Naldija je končala tekmo z devetimi nogometaši.

V lansk sezoni je Paolo odigral 25 tekem in dosegel le en gol. 14.11.1993 pa je proti Rivieri zastreljal 11-metrovko. V letošnji sezoni, razen v Flambru, ko je bil zaradi četrtega opomina diskvalificiran za eno tekmo, je igral vse tekme.

Ob 200. prvenstvenem nastopu čestitamo Soaviju z željo, da bi naskakoval rekord, ki pripada Fabiju Candottiju s 286 odigranimi tekmami, njemu sledi Niko Sedmak (letos igra pri Zarji), ki je v članski ekipi Vesne odigral 276 tekem. 200 prvenstvenih tekem sta pri Vesni presegla se A. Kostnapfel (212) in R. Candotti (204). (B. R.)

DEŽELNO MLADINSKO PRVENSTVO

Juventina v Trstu praznih rok proti San Giovanniju

San Giovanni - Juventina 3:1 (3:0)

Strelec za Juventino: Gallo v 55. minuti.

JUVENTINA: Pavio, Franchi (Makuc), Romano, Trampuz (Ferro), Balaben, Gandino, P. Gergolet, Macuzzi, Milotti, Screm, Gallo.

Za mladince Juventine se je gostovanje v Trstu končalo z dokaj pričljivim porazom, ki je glede na dogodke na igrišču prehuda kazen. Zmaga San Giovannija je sicer zaslužena, toda tudi Juventina je imela nekaj izrazitih priložnosti, ki pa jih ni izkoristila.

Srečanje se je takoj začelo slabo, saj je san Giovanni že v 5. minuti vodil z 1:0, ko je Milotti nerodno premagal svojega vratarja Pavia. Po avtogolu je Juventina imela več od igre in Peter Ger-

golet je imel tudi dve lepi priložnosti, vendar je bil pred vrati San Giovannija premalo priseben. Na drugi strani je takoj prisla kazen. Domačini so iz prostega strela dosegli še drugi gol in kmalu zatem tudi tretjega. Tudi ta gol je padel po strelni izven kazenskega prostora.

V drugem polčasu je Juventina se bolj okrepila napad. Premoc Standrežcev je bila očitna in v 55. minuti je Gallo zmanjšal vodstvo domačih. Zal pa v nadaljevanju napadalci Juventine niso bili dovolj natančni, tako da se mreža vratarja San Giovannija ni več zatresla. Imeli so se dve res lepi priložnosti, vendar sta obe ostali neizkoriščeni. Proti koncu so tudi nekoliko popustili, ko so videli, da je za preobrat najbrž že prepozno.

DRUGA IN TRETJA AMATERSKA LIGA / MLADOST RAČUNA VSAJ NA TOČKO

Kras favorit v Foglianu, Gajo čaka trd oreh - Težka naloga Primorca

2. AMATERSKA LIGA Fogliano - Kras

Krasovcem se tokrat ponuja lepa priložnost, da izboljšajo položaj na lestvici, čeprav igrajo v gosteh. Domačini so najslabša ekipa prvenstva. Doslej so zbrali le štiri točke, prejeli 39 in dosegli le 10 golov. To pove vse o tem, s kakšnim nasprotnikom bo igral danes Kras, ki je v gosteh doslej premagal se bolj kvotirana mostva, kot sta Domio in Poggio.

S postavo Krasovci ne bi smeli imeti težav. Za Kras je letos stopilo na igrišče ze 23 nogometašev, kar pomeni, da ima trener Macor možnost siroke izbire in prav zaradi tega so rdece-beli danes v Foglianu favoriti.

Poggio - Gaja

Domačini so letosnje prvenstvo začeli s polno paro. V začetku so praktično nadigrali vse nasprotnike in zagospodarili na vrhu lestvice. Po po-

razu, ki so ga doživeli proti močnemu Marianu v 11. kolu, je ekipa iz Zdravščine zaslala v krizo, saj je nato doma klonila pred Krasom in v gosteh se proti Domiu. Z zmago v zadnjem nastopu v Fari je Poggio verjetno premagal »krizo«, vendar sedaj zaostaja štiri točke za vodečo dvojico Mariano-Costalunga. Če hočejo domačini ta zaostanek izničiti si predvsem na domačih tleh ne smejo dovoliti več spodrsrlajev. Gajo čaka torej res trd oreh. V gosteh je doslej premagala le Kras in igrala neodločeno s Foglianom in Villessami, to je z ekipami s spodnjega dela lestvice. Položaj Gaje ta čas ni zaskrbjujoc, vendar je prednost nad zasledovalci (Kras, Primorec, Fogliano) minimalna in zato morajo biti gajevci zelo previdni. Domačini so sicer favoriti, Gajevci pa se ne mislijo tako zlahka predati, čeprav bodo igrali brez kaz-

novanega Kosirja

Primorec - Mariano

Ceprav Trebenci igrajo doma bodo imeli proti novincu v ligi zelo težko nalogo. Mariano je lani zmagal v prvenstvu 3. AL - skupina E. V 22 tekmah je zbral 41 točk, ne da bi okusil grenkobo poraza. S pozitivno serijo nadaljuje se sedaj, saj je Mariano edina ekipa, ki v tej skupini se ni doživela poraza. Zadnjič je Mariano izgubil v sezoni 91/92 in sicer 3. maja 1992 proti Caprivi z 1:0. To pomeni, da imajo gostje za seboj serijo 36 pozitivnih nastopov (26 zmag, 10 neodločenih rezultatov). Jasno je, da bi se Primorec danes zadovoljil tudi z eno točko. Zaradi kocljivega položaja na lestvici (predzadnje mesto, 7 točk) pa si navijaci želijo zmage, katero pričakujejo ze 10 kol. Zadnjič je Primorec zmagal v četrtem kolu (16.10.94) v gosteh proti Moraru s 3:1. Serijo

devetih zaporednih porazov je prekinil sele v zadnjem predprazničnem kolu, ko je v derbiju s Krasom igral neodločeno 1:1.

B. R.

3. AMATERSKA LIGA Villa - Mladost

Pri Mladosti pričakujejo, da se bo z gostovanjem v Villi Vicentini pričelo obdobje boljših rezultatov. Igralci so med prazniki vestno in redno trenirali in upajo, da bodo po seriji dobrih, a neuspešnih nastopov proti močnejšim mostvom v ligi končno prisli do vsaj delnega uspeha, po tistem pa računajo na obe točki, čeprav bodo nastopili brez Sandra Florenina in Roberta Blasona. V članskem mostvu bosta tokrat debitirala petnajstletna Igor Peric in Kristjan Gorjan, sploh pa naj bi v povratnem delu mladom ponudili čimveč priložnosti, da se izkazejo.

SMUČARSKI TEK / V ÖSTERSUNDU

Tudi na peti tekmi Jelena Välbe prva

Belmondo druga - Nataša Lačen na izvrstnem 16. mestu

ÖSTERSUND - Po praznikih in treh tednih premora se je včeraj nadaljeval svetovni pokal v smučarskih tekih. Prizorišče tekme na trideset kilometrov v prosti tehniki je bil švedski Östersund, ki je prinesel največ sreče kraljici zenskega dela tekmovalca Rusinji Jeleni Välbe, ki tudi v svetovnem pokalu prepričljivo vodi. Letos je to že njena šesta zaporedna zmaga, tako da bo najverjetneje tudi glavna favoritinja na svetovnem prvenstvu marca v kanadskem Thunder Bayu. Tudi včeraj ni imela pravih nasprotnic, ceprav sta svojo vlogo zelo dobro odigrali drugouvrščena Stefania Belmondo in rojakinja Välbejeva Nina Gavriljuk, ki je bila tretja. Zaostanek Italijanke (28 sekund za zmagovalko) je res majhen, vendar je Belmondova vso tekmo sledila Rusinji na razdalji nekaj metrov, saj je startala trideset sekund prej. Gavriljukova ni imela nobene tekačice, ki bi jo vlekla naprej, tako da je njen zaostanek (minuta in 16 sekund) se kar znosen. Druge tekmovalke so zaostale za dve minuti in več, spet pa je presenetila Slovenka Nataša Lačen, ki se je z zaostankom sedem minut in dvanajst sekund uvrstila na odlično 16. mesto, kar je njena najboljša uvrstitev v svetovnem pokalu doslej. Nataša je dobro tekla od začetka do konca, saj je bila pri vseh merjenjih vmesnega časa med 16. in 19. mestom.

Tekma, ki bi morala biti v St. Petersburgu v Rusiji, je bila prestavljena v Östersund, ki se tudi poteguje za organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 2002. To švedsko mesto leži v gorovju Jämtland in je od Stockholma oddaljeno petsto kilometrov. Proga, na kateri so izvedli tekmo, je bila zelo razgibana in težka. Po včerajšnji tekmi v skupni razvrstitvi svetovnega pokala prepričljivo vodi Välbejeva pred kolegicami iz ekipe Gavriljukovo in Olgo Kornejevo, ki je bila včeraj šesta. Po lestvici navzgor se je povzpela tudi Italijanka Belmondova, ki bo lahko svojo uvrstitev se izboljšala s prihodom rojakinje Manuele di Cente, ki se bo po operaciji slepica in enomesečnem treningu čez teden dni v Novem mestu na Češkem vrnila v svetovni pokal. Danes bo tekma moških, prav tako na trideset kilometrov v prosti tehniki, ko bo nastopil tudi edini slovenski tekac Jozko Kavalir, favorit številka ena pa bo seveda neustavljivi Norvežan Bjorn Dählie.

Rezultati: 1. Välbe (Rus) 1:21:44.6, 2. Belmondo (Ita) 1:22:13.0, 3. Gavriljuk (Rus) 1:23:00.8, 4. Lazutina (Rus) 1:23:52.5, 5. Nilsen (Nor) 1:23:58.9, 6. Kornejeva (Rus) 1:24:12.9, 7. Moen-Guidon (Nor) 1:24:59.8, 8. Danilova (Rus) 1:25:16.1, 9. Hegge (Nor) 1:26:54.0, 10. Dal Sasso (Ita) 1:27:16.2, .../ 16. Lačen (Slo) 1:29:07.2.

Vrstni red v svetovnem pokalu po petih tekmah: 1. Jelena Välbe 500, 2. Nina Gavriljuk 380, 3. Olga Kornejeva 236, 4. Olga Danilova 209, Larisa Lazutina (vse Rus) 186, 6. Stefania Belmondo (Ita) 134, 7. Marie Helene Ostlund (Sve) 132, 8. Elin Nilsen (Nor) 127, 9. Antonina Ordina (Sve) 111, 10. Jelena Salina (Rus) 109, .../ 31. Nataša Lačen (Slo) 22.

ALPSKO SMUČANJE / SUPERVELESALOM ZA ŽENSKE

Anita Wachter pred Seizingerjevo

Od Slovenk najboljša Špela Pretnar na 14. mestu - Korenova 21., ostale pa so izpadle

HAUS IM ENNSTAL (STA) - Avstrijka Anita Wachter je zmagala v superveleslalomu za svetovni pokal v avstrijskem Haus im Ennstalu, druga je bila Nemka Katja Seizinger, ki je zaostala 12 stotink sekunde, tretja pa Švicarka Heidi Zeller - Bähler, ki je zaostala 1.08 sekunde. Najboljša Slovenka je bila Špela Pretnar, ki je zaostala dve sekundi in zasedla 14. mesto. Katja Koren je bila 21., Alenka Dovžan, Urška Hrovat in Mojca Suhadolc pa so odstopile.

Pretnarjeva je pri prvem vmesnem času zaostajala za 73 stotink sekunde, pri drugem je bila že več kot za sekundo počasnejša (1.13), največ pa je izgubila v zadnjem delu pred ciljem, kjer je naredila nekaj zaporednih napak in do cilja izgubila še dodatnih 87 stotink. »Na zahtevni progi, ki je bila težja, kot sem pričakovala, sem dosegla solidno uvrstitev,« je po tekmi dejala Blejka.

Se večjo napako je v spodnjem delu naredila Korenova, ki se je postavila počez čez progo, kljub temu pa je bila v spodnjem delu se najhitreje na poti. Za doblej vodilno Bählerjevo je pri drugem vmesnem času zaostajala 8 desetink, v cilju pa je bila za njo 92 stotink. Razgibana proga je ob prehodih v strmine po besedah Dovžanove mnogokrat zaradi postavitve vrat onemogočala natančen pogled na pot, ki si jo je bilo treba med ogledom natančno zapomniti. Številne tekmovalke so imele podobne težave kot Dovžanova, Hrovatova in Suhadolcova, ki so odstopile. Najhuje jo je skupila Avstrijka Veronika Stallmaier, ki so jo morali, potem ko se je zaletela v zaščitno ograjo, zaradi poškodbe kolena odpeljati v bolnišnico v Schladming.

Rezultati: 1. Wachter (Avt) 1:25.78 (80.998 km/h),

Anita Wachter med včerajšnjo vožnjo (Telefoto AP)

2. Seizinger (Nem) 1:25.90, 3. Zeller - Bähler (Svi) 1:26.86, 4. Gerg - Leitner (Nem) 1:27.44, 5. Gutensohn (Nem) 1:27.49, 6. Zurbriggen (Svi) in Fjeldavli (Nor) 1:27.52, 8. Eder (Avt) 1:27.57, 9. Cavagnoud (Fra) in Dorfmeister (Avt) 1:27.59, 11. Ertl (Nem) 1:27.62, 12. Loedemel (Nor) in Masnada (Fra) 1:27.74, 14. Pretnar (Slo) 1:27.78, 15. Bouvier (Fra) 1:27.96, ... 21. Koren (Slo) 1:28.44.

Svetovni pokal - skupno (12 tekem): 1. Zeller - Bähler (Svi) 545, 2. Schneider (Svi) 474, 3. Seizinger (Nem) 473, 4. Wiberg (Sve) 360, 5. Ertl (Nem) 319, 6. Lindh (ZDA) 318, 7. Wachter (Avt) 311, 8. Hrovat (Slo) 250, 9. Street (ZDA) 225, 10. Panzani (Ita) 212. **Superveleslalom (3 tekme)**: 1. Seizinger (Nem) 206, 2. Zeller - Bähler (Svi) 200, 3. S. Eder (Avt) 140, 4. Wachter (Avt) in Ertl (Nem) 106, 6. Stallmaier (Avt) 104, 7. Street (ZDA) 96, 8. Gutensohn (Nem) 85, 9. Gerg - Leitner (Nem) 79, 10. Cavagnoud (Fra) 77.

Pokal narodov - skupno (23): 1. Avstrija 3352, 2. Švica 2596, 3. Italija 2070, 4. Francija 1568, 5. Norveška 1503, 6. Nemčija 1424, 7. ZDA 1081, 8. Slovenija 993, 9. Švedska 888, 10. Liechtenstein 272.

V Ga-Pa danes moški slalom za SP

GARMISCH-PARTENKIRCHEN - V Garmisch-Partenkirchenu bo danes peti moški slalom za svetovni pokal v letošnji sezoni. Prve štiri je dobil Italijan Alberto Tomba, ki je tudi danes nesporen favorit. V boju za sam vrh pa bo tudi Jure Kosir, pa tudi junak Podkorena Kunc je letos v slalomu precej uspešen, zato njegov dober rezultat ne bi predstavljal presenečenja.

Kot zanimivost se povejmo, da je današnji slalom prva tekma v letošnji sezoni, ki je na sporedu točno po koledarju. Pri vseh ostalih je zaradi pomanjkanja snega prislo do sprememb.

NOGOMET / ITALIJANSKA A LIGA

Parma in Juventus danes bržkone tudi za naslov zimskega prvaka

V Turinu zrelostni izpit za Fiorentino

PARMA - Milanov zaton, negotovosti Lazia in Sampdorie negotovosti, Interjeva kriza, Napolijev propad so v vrh italijanske nogometne A lige spet potisnili »Staro damo« italijanskega nogometa Juventus in vse bolj uveljavljeno Parma. Danes v Parmi se bosta v osrednji tekmi 15. kola prav Parma in Juventus pomerila za začasno prvo mesto, bržkone pa tudi za naslov zimskega prvaka. Parma ima na lestvici točko več od Turincanov, vendar pa mora Lippijevo moštvo se odigrati zaostali mestni derbi s Torinom. Za Juventus se vedno ne bosta mogla igrati Kohler in Roberto Baggio, vendar pa bolj pogrešajo Nemca kot »Zlato zogo 1993«, saj Baggia več kot ustrezno nadomešča mladi as Del Piero, ki je enako spreten in domisel, a bolj dinamičen. Včeraj pa se je

na treningu poškodoval se Vialli, ki skoraj gotovo tudi ne bo nastopil. Parmin trener Nevio Scala se nasprotnikov ne boji in napoveduje napad s tremi možmi - Branco, Zolo in Asprillo.

Danes bo se nekaj zanimivih dvobojev. V Genovi se bosta pomerila Sampdoria in Lazio. Za Rimljane bo verjetno spet igral Boksić, pri Genovčanih pa bo manjkal stebel obrambe Vierchowód. Fiorentino caka v Turinu zrelostni izpit, ceprav bo igrala brez svojega golgeterja Batistuto.

Današnji spored (v oklepaju število točk): Brescia (5) - Reggiana (9), Cagliari (17) - Inter (17), Foggia (18) - Genoa (13), Milan (18) - Cremonese (15), Parma (31) - Juventus (30), Roma (24) - Bari (22), Sampdoria (21) - Lazio (25) ob 20.30, Torino (16) - Fiorentina (26).

NOVICE

Švedski finale v Dohi

DOHA (dpa) - Lanski zmagovalac teniskega turnirja v Dohi Sved Stefan Edberg se bo v finalu tokrat pomeril z rojakom Magnusom Larssonom. Edberg je v polfinalu s 6:2 in 7:6 (7:5) premagal Francoza Henrija Leconta, Larsson pa je s 6:3 in 6:2 ugnal Nemca Michaela Sticha.

Izidi - cetrfinale: Stich (Nem) - Siemerink (Niz) 6:3, 6:1, Larsson (Sve) - Zöcke (Nem) 7:6 (9:7), 4:6, 6:3, Edberg (Sve) - Alami (Mar) 6:1, 6:1, Leconte (Fra) - J. Sanchez (Spa) 4:6, 6:4, 6:3; polfinale: Edberg - Leconte 6:2, 7:6 (7:5), Larsson - Stich 6:3, 6:2.

Jim Courier po 15 mesecih spet v finalu

ADELAIDE (dpa) - Za Jima Courierja se je končala dolga suša. Nekoč najboljši teniski igralec na svetu se je po 15 mesecih spet uvrstil v finale. V polfinalu turnirja v Adelaidi (nagradni sklad 328 tisoč dolarjev) je premagal domačega igralca Marka Woodforda s 6:3 in 6:4. V finalu se bo pomeril s Francozom Arnaudom Boetschem, ki je s 7:6 (7:4) in 6:2 premagal cetrtega nosilca Nizozemca Richarda Krajicka. Courier je v finalu nazadnje igral v Lyonu oktobra leta 1993, zadnjo turnirsko zmago pa je zabeležil avgusta 1993 v Indianapolisu. Pred tem je bil med drugim dvakrat prvi na odprtem prvenstvu Francije in enkrat Avstralije (oba turnirja za Grand Slam).

Rezultata polfinala: Courier (ZDA/3) - Woodforde (Avs/8) 6:3, 6:4, Boetsch (Fra) - Krajicek (Niz) 7:6 (7:4), 6:2.

V italijanski odbojarski A1 ligi danes 12. kolo

BARI - V vnaprej odigranem srečanju 12. kola v italijanski moški odbojarski A1 ligi je Cariparma v Bariju premagal ekipo Gioa del Colle s 3:2 (15:10, 8:15, 5:15, 15:9, 15:10). Giretto (7+20), Botti (9+27) in saveljev (10+11) so bili najboljši pri gostih, medtem ko sta bila pri domačinih daleč najboljša tujca Rodriguez (20+29) in Kovac (13+23). Danes bodo na sporedu ostala srečanja, po TV (Tele+2 ob 17.30) pa bo prenos srečanja med Sisleyem in Gabeco. Pri Ignisu iz Padove je včeraj po desetih zaporednih porazih odstopil trener Carmelo Pittera. Ekipo bo zdaj vodil Paolo De Marchi, njegov pomočnik pa bo Rus Jurij Sapega.

Današnji spored: Daytona Las - Fochi Bologna, Edilcuoghi - Wuber Schio, Sisley - Gabeca, Ignis - Banca Sassari, Tally Milan - Alpitour Cuneo.

Piercova zmagovalka turnirja v Hong Kongu

HOHG KONG (STA/AP) - Presenetljiva zmagovalka zenskega ekshibicijskega teniskega turnirja v Hong Kongu je Francozinja Mary Pierce, peta igralka sveta, ki je v finalu premagala drugo s svetovne lestvice Spanko Arantxo Sanchez Vicario s 6:4 in 6:4. V dvoboju za 3. mesto je Japonka Naoko Sawamatsu premagala Navratilovo s 6:4 in 6:1.

Križanova izpadla v četrtfinalu

DŽAKARTA (STA/dpa) - Slovenski teniski igralci Tini Križan se ni uspelo uvrstiti v polfinale zenskega teniskega turnirja WTA v Džakarti (nagradni sklad 161.250 dolarjev). V cetrtninalu jo je gladko s 6:2 in 6:1 premagala Romunka Irina Spirlea. Kljub porazu je Križanova že z uvrstitvijo v cetrtninalo naredila pravi podvig, saj je v prvem krogu premagala Južnoafričanko Dinky Van Rensburg, v drugem tretjo nosilko Amerikanko Ann Grossman, v tretjem pa se Argentinko Mercedes Paz. V finalu bosta igrali prva nosilka Nemka Sabine Hack in Irina Spirlea. Hackova je v polfinalu gladko s 6:0 in 6:1 izločila Švedinjo Mario Strandlund, mnogo težje delo pa je imela Spirlea, ki je prvi niz proti drugi nosilki Indoneziji Yayuk Basuki dobila s 6:3, drugega izgubila s 4:6, nato pa imela srečo, saj je Indonezijka dvoboj predala.

Romario se vrača v Brazilijo?

RIO DE JANEIRO (STA/AP) - Najboljši brazilski nogometaš Romario, član španskega prvoligaša Barcelone, naj bi se vrnil v Brazilijo, je objavila Brazilska tiskovna agencija. Romario bo sportno kariero nadaljeval v Flamengo, kar je v javnosti, posebej pa v Rio de Janeiru, povzročilo nepopisno veselje. Predsednik Flamengo Kleber Leite je trenutno v Španiji, kjer naj bi se z upravo Barcelone dogovoril o podrobnostih prestopa. Leite naj bi Barceloni za Romarijev prestop ponudil štiri milijone dolarjev, slisati pa je tudi govorice, da je Romario pripravljen sam prispevati del denarja za transfer. V krogu Romarijevih prijateljev in svetovalcev se govori tudi o tem, da brazilski zvezdnik ni bil posebej navdušen nad prestopom v Flamengo, toda to je edini klub, ki ima dovolj denarja.

Konstandinov v Bayemu?

LA CORUÑA (dpa) - Uprava španskega prvoligaša Deportiva La Coruñe se je odločila, da bo bolgarskega reprezentančnega napadalca Emila Konstandinova posodila münchenemu Bayernu z možnostjo odkupa do konca tekmovalne sezone. Konstandinov, ki ga je že pred tem portugalski Porto posodil Deportivu, si od začetka letošnje sezone zaradi hude konkurence ni mogel priboriti stalnega mesta v prvi postavi. V kolikor bi se Bayern dokončno odločil za nakup omenjenega igralca, bi ob podpisu pogodbe sodelovale vse tri strani.

TENIS / FINALE HOPMANOVEGA POKALA

Nemčija drugič zmagovalka

PERTH (STA/AP/dpa) - Nemska teniska reprezentanca je drugič zmagala v finalu Hopmanovega pokala, ki je neuradno svetovno prvenstvo mesanih reprezentanc. Anke Huber in Boris Becker sta bila v Perthu (nagradni sklad 585 tisoč dolarjev) boljša od sestre in brata Natalije in Andreja Medvedjeva iz Ukrajine. Zmagala sta s 3:0 in za to dobila 154 tisoč dolarjev. S tem sta ponovila uspeh Michaela Sticha in Steffi Graf iz leta 1993.

V prvem dvoboju sta se pomerili Anke Huber in Natalija Medvedjeva. Slednja je na lestvici WTA na 57. mestu oziroma kar 45 mest za Huberjevo. Medvedjeva je do finala ze premagala dve močni igralki - Amerikanko Lindsay Davenport in Čehinjo Jano Novotno. Huberjeva je začela silovito in z močnimi in natančnimi forehandi z osnovne črte strla odpor nasprotnice, saj je dobila kar tri igre na servis Ukrajinke. Nemka je tudi drugi niz začela bolje in vodila z 2:1. Njena koncentracija je popustila, ko so linjski sodniki nekajkrat menili, da je bila zogica izven igrišča. Huberjeva pa je bila prepričana, da je padla blizu črte,

vendar v igrisce. Ukrajinka je nato dobila pet od šestih naslednjih iger in izenacila v nizih na 1:1. Huberjeva je v odločilnem nizu odvzela servis Medvedjevi, nato pa je izkoristila sele peto zaključno žogico za zmago s 6:4, 3:6 in 6:4.

Zanimiv je bil tudi drugi dvoboj med Beckerjem in Andrejem Medvedjevim. V prvem nizu je Nemec zmagal s 6:3, drugega je po podaljšani igri dobil Ukrajinec s 6:7 (3:7), v zadnjem nizu pa je imel Becker pri rezultatu 5:2 na servis Medvedjeva že prvo zaključno žogo za zmago, vendar je moral nato servirati sam, da je slavil zmago s 6:3. Dvoboj je bil tako odločen, saj je Nemčija stopila v vodstvo z 2:0. Anke Huber in Becker nato nista igrala v paru proti Nataliji in Andreju Medvedjevu, ker sta Ukrajince zaradi poškodbe Andreja Medvedjeva predala dvoboj.

Rezultati: Nemčija - Ukrajina 3:0 (Huber - Medvedjeva 6:4, 3:6, 6:4; Becker - Medvedjev 6:3, 6:7 (3:7), 6:3; Huber/Becker - Natalija/Andrej Medvedjev predaja Ukrajine zaradi poškodbe.)

A1 LIGA / VELIKI DERBI V TRSTU (OB 17.30)

Illycaffè - Stefanel neposredno po TV

Prenos Tele Antenne zaradi javne varnosti
Bepi Stefanel je raje ostal doma

Trzaska sportna palaca je pretesna, da bi lahko danes popoldne (ob 17.30) sprejela vse ljubitelje kosarke, ki bi si želeli ogledati veliki derbi Illycaffèja z »osovraženim« milanskim Stefanelom. Vstopnice za to srečanje kosarkarske A1 lige so bile razprodane že v petek, toda tudi tisti, ki jim ni uspelo priti do njih, se lahko tolažijo z vestjo, da bo tekmo v neposrednem prenosu predvajala zasebna trzaska Tv postaja Tele Antenna. Na poziv trzasko kvesture sta namreč Združenje poklicnih kosarkarskih klubov in državna televizijska hiša Rai zaradi javne varnosti izdali dovoljenje za neposredni televizijski prenos.

Ce sodimo po igralskem kadru in tudi po lestvici, so gostje, kajpak, favoriti. Toda v Trstu je pred nedavnim že padel Scavolini, trzaski kosarkarji pa bodo brzkone pod močnim vplivom svojih navijancev, ki si strastno želijo poraza mostva »izdajalca« Bepija Stefanela, ki je lansko poletje pustil na cedilu trzaski klub in meni nič tebi nič odromal v Mi-

lan s trenerjem Bogdanom Tanjevičem in vsemi najboljšimi igralci. Pd sedanjih članov trzaskega prvoligaša zato navijaci pričakujejo, da bodo resnično dali vse od sebe. Ker je pričakovati, da bo ozračje v sportni palači dokaj razgoreto, je trener Illycaffèja Bernardi že pozval navijace, naj raje navijajo za Illycaffè, ne pa proti Stefanelu. Bogdan Tanjevič pričakuje, da bodo Trzascani toplo sprejeli njega, Bodirogo, Gentileja, De Pola, Cantarella in Fučko, zaveda pa se, da jim bo vsem skupaj trda predla. Predsednik Giuseppe Stefanel pa je že napovedal, da ga ne bo v Trstu (modra odločitev), tako da se tudi najbolj vročevrni navijaci ne bodo mogli izzivljati nad njim.

Illycaffè bo danes nastopil v popolni postavi. Igral bo torej tudi kapetan Tonut, največ pa pričakujejo od ameriške dvojice Burt - Thompson. Zlasti slednji naj bi bil za Milancane neresljiva uganka. Tako kot lani v Trstu ima namreč Tanjevič tudi letos v Milanu največ težav s centri.

Teorematour - Scavolini 83:68 (42:32)

Teorematour: Bonaccorsi 21, Mazzoni 2, Tonolli 4, Davis 29, Ambrassa 13, Alberti 12, Monzocchi 2.

Scavolini: Pieri 7, Calbini, Magnifico 2, Dell' Agnello 13, Gaeta, Garrett 21, Gaines, Riva 21, Brignoli 2, Costa 2.

PM: Teorematour 22:24, Scavolini 22:29. TRI TOČKE: Teorematour 3:11, Scavolini 3:20.

Današnji spored (17.30): Panapesca - Filodoro, Buckler - Pfizer, Metasystem - Benetton, Comerson - Madigan, Birex - Cagiva.

Spored A2 lige (17.30): Brescialat - Juve Caserta, Pavia - Cantù, Banco di Sardegna - Teamsystem, Olitalia Forlì - Francorosso Torino, San Benedetto VE - Floor PD, Aresium - Trapani, Napoli - Libertas UD, Turboair - Menestrello.

Thompson pod košema brez konkurence?

domači sport

Danes

Nedelja, 8. januarja 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrežu: Juventus - Pro Fiumicello

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Carlinu, Ul. San Gervasio: Futura - Sovodnje; 14.30 v Buii, Ul. Fornaci Arrio: Buiese - Vesna; 14.30 v Miljah: Muggesana - Zarja; 14.30 na Proseku: Primorje - Mereto Don Bosco

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Foljanu: Fogliano - Kras; 14.30 v Poggio, Ul. 2. giugno: Poggio - Gaja; 14.30 v Trebbach: Primorec - Mariano

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Villi Vicentini: Villa - Mladost

ODBOJKA

MLADINCI

11.00 na Opcinah: Koimpex - Volley 80

MLADINKE

11.00 v Trstu, Visintini: Bor Friulexport - Sgt.

NARASCAJNICE

10.00 v Trzicu, sola Ceriani: Fincantieri - Posojilnica

KOSARKA

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Brisckih, dom Ervatti: Kontovel - Illycaffè

DECKI

16.00 v Nabrezini: Sokol - Don Bosco A

Obvestilo

SK BRDINA

organizira tecaj za baby skitim, ki se bo vršil ob nedeljah. Informacije na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure. tel. 212859.

14. KOLO V C1 LIGI / ŠTIRINAJSTA ZAPOREDNA ZMAGA

Tudi Digos ni mogel ustaviti Jadrana TKB

Kljub nekoliko slabši igri zmaga ni bila vprašljiva

Digos San Daniele - Jadran TKB 82:89 (35:48)

JADRAN TKB: Arena 9 (1:7, -, 7:8), Oberdan 16 (4:6, 0:4, 8:8), Pregarc 21 (8:11, 1:3, 2:2), Emili n.v., Vitez 30 (6:7, 4:5, 6:9, Samec 4 (2:3, -, -), Rauber 7 (2:7, 1:5, -), Hmeljak 2 (0:1, -, 2:2), Grbec (0:3, -, -), Klabjan n.v.; trener Vatovec.

SON:21; PM: 25:29; 50N: Rauber (28), Samec (40).

V San Danieleju so jadranovci dosegli svojo 14. zaporedno prvenstveno zmago v letošnjem prvenstvu in prekinili serijo pozitivnih nastopov domačega Digosa, ki v zadnjih petih nastopih pred prvenstvenim premorom ni poznal poraza. Tudi tokrat je bil boj precej hud, čeprav je na začetku drugega dela že kazalo, da bo tudi ta nasprotnik lahek plen jadranovcev. Na koncu je bila zmaga precej bolj tesna, toda ostaja nesporno dejstvo, da je Jadran letos sposoben zmagovati tudi takrat, ko ne zaigra najbolje. In prav v tem je moč letošnje ekipe plavh.

Jadranovci so imeli na začetku precej težav, poleg tega pa so slabše zaigrali v napadu in ne dovolj zagrizeno v obrambi (nasprotnik je v celi tekmi v napadu polovil kar 20 odbitih zog). Kljub temu pa so imeli ves čas tekmo v svojih rokah. Za to imata največ zaslug Vitez in Arena, pa tudi Rauber, ki je sicer slabo metal, vendar pa se je izkazal pri lovljenju odbitih zog (7 v prvem polcasu).

Jadranovci so si tako do odmora počasi priigrali 13 točk prednosti, ki so jih v prvih minutah drugega dela povečali na dvajset. Toda nato je moral v 28. minuti zaradi 5 osebnih napak iz igre Rauber, ki je do takrat polovil največ odbitih zog. V Jadranovi obrambi je zaskripalo in Digos San Daniele se je uspel približati na piclih pet točk.

Neprijetno presecečenje pa je nato preprečil Vitez, ki je se enkrat pokazal, kaj zna. Za nasprotnika je bil prava neznanka, imel pa je tudi izredno dobre odstotke pri metu (6:7 za 2 in 4:5 za 3 točke). Ob njem zasluži omembo tudi Oberdan, ki je zadel vse proste mete. (Kaf)

David Pregarc, 21 točk (Foto Kroma)

12. KOLO V C2 LIGI

Borovci s presingom nadigrali Ferroviario

Marko Debeljuh je dosegel 16 točk (Foto Balbi/Kroma)

mostvo, to je Bor Radenska.

Po prvem delu pa tako prepričljivega uspeha ni bilo mogoče pričakovati. Ferroviario je na začetku veliko gresil pri prostih metih, borovci pa so se jim krepko oddolžili z zgrogenimi trojkami (0:8 na začetku). Ekipi sta se stalno menjavali v vodstvu, nobeni pa ni uspelo povedi za več kot dve točki. V 15. minuti je bil tako izid 27:25 za Bor, ki je do konca polcasa skromno prednost povečal na štiri točke.

Nato pa so Sancinovi varovanci na začetku drugega polcasa nasprotnika presenetili s presingom. Peterka Percic, Smotlak, Pettiroso, M. Simonč in Debeljuh je zaigrala izvrstno v obrambi in napadu. Z najboljšo igro v letošnjem prvenstvu je po slabih desetih minutah drugega dela Bor že vodil z 69:45, s čimer je bilo srečanje odločeno. Do konca so sicer igralci Ferroviaria nekoliko zmanjšali zaostanek, toda v resnični preobrat niso niti sami verjeli.

Povejmo se, da je bila naloga borovcev včeraj nekoliko olajšana, saj je Ferroviariu manjkala njegova najboljša igralec Apolonio, ki običajno doseže več kot 20 točk na tekmo.

Bor Radenska - Ferroviario 89:72 (42:38)

BOR RADENSKA: Susani 4 (2:4 prosti meti, 1:2 met za 2 točki, - met za 3 točke), Percic 8 (-, 4:6, -), Debeljuh 16 (2:2, 4:7, 2:5), M. Simonč 9 (3:4, 3:6, 0:2), Barini 6 (2:2, 2:5, 0:1), Smotlak 16 (2:3, 7:9, 0:2), Razman 7 (3:4, 2:3, -), Rustja 10 (2:2, 4:5, -), Pettiroso 2 (-, 1:2, -), R. Simonč 11 (6:12, 1:3, 1:1).

50N: Percic (34) in Razman (40)

Sodnika: Giavon in Curtolo (Pordenon)

Borovi kosarkarji so v novo leto stopili z zmago proti mestnemu tekmeču Ferroviariu. Do uspeha so se dokopali z izvrstno igro v prvih desetih minutah drugega dela, ko je na igrišču obstajalo samo eno

D LIGA / V PRVI TEKMI PO NOVOLETNI PREKINITVI

Sokol zlahka ugnal Lego Nazionale

Lega nazionale - Sokol 60:72 (30:40)

SOKOL: Borut Pertot 7 (3:4), Pahor, Busan 6 (1:2), Sosic 3, Martin Pertot 29 (7:7), Gherli 3 (1:2), Civardi 11 (1:2), Starc 11 (2:4), Skerlavaj 2, trener Tercon; 3T: Busan, Sosic, Starc po 1, 5 ON: Borut Pertot (29), Busan (38); SON: 20; sodnika Tavcar in Bernes.

Nabrezinci so na najboljši način začeli novo leto, saj so osvojili pomembni točki v derbiu z Lego nazionale. Naj takoj povemo, da se je Sokol zaigral brez Grudna, Stanisise in poskodovane Pauline in kljub temu povsem nadigral domaćine. Večji del tekme so tako naši kosarkarji odigrali v povsem neobičajni postavi, vseeno pa so že v 14. minuti odločno povedli (15:26), nakar je koncentracija precej padla.

Po odmoru se slika ni spremenila, saj so Nabrezinci se povečali svojo prednost na celih 20 točk (47:67) v 35. minuti. Ob neustavljivemu Martinu Pertotu, ki je v petek polovil vse odbite zoge, ki se jih je poloviti dalo in je bil v napadu skoraj nezgledljiv, sta dobro zaigrala tudi Damjan Gherli in Pavel Busan, ki je opravil svoj krstni nastop v D ligi. (A.T.)

Martin Pertot je bil neustavljiv (F. Kroma)

**Domu Agorest tudi
tokrat ni uspelo zmagati
V D ligi Cicibona in Kontovel
zanesljivo zmagala**

C2 LIGA

Dom Agorest - Senators

89:95 (49:42)

D LIGA

Cicibona Mingot - Accl Ronchi

100:93 (47:46)

Kontovel - US Goriziana

79:60 (37:37)

ODBOJKA / IMSA KMEČKA BANKA V MOŠKI B2 LIGI

Goričani s servisom obvladali Cessalto

Odlična igra Visintina in Korsiča, debut Graunarja

Imsa Kmečka banka - Cessalto 3:0 (15:7, 15:8, 15:8)

Imsa Kmečka banka: Feri (6+14), Stabile (2+7), Visintin (6+11), Korsič (7+6), Buzzinelli (3+4), Marchesini (4+2), Graunar (0+0), Populini, Princi in Paoletti.

Napake: Cessalto 14, Imsa KB 7. Servisi (napake/točke): Cessalto 8/1, Imsa KB 11/8. Bloki: Cessalto 7, Imsa KB 8. Trajanje setov: 19', 30', 25'.

Dvotedenski odmor je za igralce Imse Kmečke banke prisel ravno ob pravem času. Potem ko so na zadnjih tekmah pred novim letom Goričani kazali znake utrujenosti, so sinoči dokazali, da je slab trenutek prav gotovo za njimi. Tekma s Cessaltom je pokazala, da so počitnice najbolj ustrezale Visintinu in Korsiču. Prvi je sinoči odigral svojo najboljšo tekmo (ocitno se mu forma vzpenja), Korsič pa je skupaj z Marchesinijem posebno blestel pri serviranju.

V prvem setu so si plavo-rdeči začeli utirati pot do zmage predvsem s servisom. S tem elementom so dosegli kar šest točk, ob tem pa je treba še reči, da je Cessalto stiri točke podaril s svojimi napakami. Ase sta si »porazdelila« Marchesini in Korsič. Slednji je v sredini seta z dvema zaporednima točkama in serijo odličnih servisov odločno ponesel svojo ekipo v vodstvo.

V začetku naslednjega seta so poskusili gostje vsiliti svojo igro. Z dobrimi napadi iz centra so vodili vse do stanja 5:3, nato pa niso uspeli zavezati reakcije plavo-rdečih, ki so osvojili naslednjih deset točk, ne da bi se gostje odlepili od svojih petih. Prednost 13:5 so nato valovci znali dobro upravljati.

Tudi v tretjem setu ni bilo velikih nevarnosti za domaćine. Po izenačenem začetku so valovci pridobili nekaj točk prednosti. Ko so vodili z 10:7, so gostje popustili, tako da je Imsa Kmečka banka z gladkim 3:0 zelo dobro začela novo leto.

Naj se omenimo, da je sinoči v Valovih vrstah v B2 ligi debitiral Graunar. (A&D)

Ostala izida 9. kola: Spem Faenza - Lugo Ravenna 1:3, Porto Ravenna - Volley Mestre 3:0.

Poraz Koimpexa na zahtevnem gostovanju v Trentu proti Argentariu

Z oddaljenega in zahtevnega gostovanja v Cognoli di Trento se Koimpexovi odbojkarji vračajo brez zmage. Argentario, s katerim so pred to tekmo delili cetrto mesto na lestvi-

ci, jih je premagal po starih setih igre.

Izidi: Argentario Trento - Koimpex 3:1 (15:12, 15:10, 11:15, 15:8), ostali izidi: Volley Pordenone - Marzola Trento 3:2.

Stabile in Feri vedno na mestu

NOGOMET / V VNAPREJ IGRANI TEKMI B LIGE

Važna točka Udineseja v Salerno

Neodločen izid najbolj pravičen - Srečanje je bilo precej napeto in izenačeno

Salernitana - Udinese 1:1 (0:0)

STRELCA: Strada v 37. in Calori v 45. minuti.

SALERNITANA: Chimenti, Grimaudo, Facci, Breda, Grassadonia, Circati, Richetti, Tudisco, Pisano (od 77. min. Lemme), Strada, De Silvestro (od 88. min. Muoio).

UDINESE: Battistini, Helveg, Kozminski, Ametrano, Calori, Pierini, Marino (od 88. min. Compagnon), Rossitto, Pizzi, Scarchilli, Poggi (od 46. min. Banchelli).

Sodnik: Stafoggia iz Pesara.

Rumeni kartoni: Calori, Tudisco, Ametrano, Strada, Circati in Grassadonia; gledalcev: 15.000

V vnaprej odigrani tekmi 17. kola v italijanski B ligi je Udinese na tezkem gostovanju v Salerno osvojil pomembno točko, s katero ostaja še naprej v krogu ekip, ki zasledujejo

vodilno Piacenzo. Srečanje je bilo precej napeto, ekipi pa sta bili precej enakovredni, čeprav je Salernitana proti koncu več napadala. Domačini so dvakrat zadeli tudi vratnico, na drugi strani pa je vratar Chimenti dvakrat resil domača vrata, poleg tega pa so Videmčani precej odločno protestirali, ker je sodnik po njihovem mnenju spregledal očitno enajstmetrovko v njihovo korist. Tudi domačini so v drugem delu zahtevali enajstmetrovko, vendar sodnik ni bil njihovega mnenja. Pri Salernitani so bili najboljši Grimaudo, Breda in Tudisco, pri Videmčanih pa Marino, Scarchilli in Kozminski.

Osrednja današnja tekma bo med Perugia in Vicenzo, saj imajo Veneti z zmago priložnost, da prehitijo nasprotnika na tretjem mestu. Kolo je ugodno za Verono, ki bo igrala na

igrišču zadnjevrstnega Lecceja (za to mostvo bo debitiral nekdanji prvoligaski branilec Pasquale Bruno), in za Hubnejrevo Ceseno, ki se bo pred svojimi gledalci pomerila s skromnim Comom. Za Ceseno bo verjetno zaigral tudi napadalec Scarafoni. Vodilna Piacenza računa, da bo proti Acirealeju se povečala svojo prednost, čeprav je vprašljiv nastop napadalca De Vitisa. Doma bo igrala tudi Andria, ki se bo pomerila s solidnim Lucchesejem.

Današnji spored (v oklepaju stavilo točk): Ascoli (15) - Venezia (23), Cesena (23) - Como (13), Chievo (18) - Ancona (23), Cosenza (12) - Pescara (16), Andria (25) - Lucchese (22), Lecce (10) - Verona (24), Palermo (22) - Atalanta (16), Perugia (24) - Vicenza (23), Piacenza (29) - Acireale (18).

NOGOMET / TRIESTINA V MEDDEŽELNI LIGI

Sanviteše je doslej na gostovanjih doživel le en poraz

Novoletni premor je v nogometni meddeželni ligi sovpadal s koncem prvega dela prvenstva. Navijači Triestine upajo, da bo povratni del enako uspešen in da se bo »Unione« po enoletnem igranju med amaterji spet vrnila v svet poklicnega nogometa. Danes bodo Tržacani na »Roccu« igrali proti Sanvite-seju. To je neugoden nasprotnik, ki igra zelo preudarno. Z njim so se Pezzatovi igralci srečali že trikrat.

Uvodni prvenstveni obračun med tema nasprotnikoma se je končal brez zmagovalca, v pokalu pa je Triestina dvakrat zmagala, a v Trstu le z 1:0 s strelom iz bele pike. Lahko rečemo, da je Sanviteše na gosto-

vanjih bolj uspešen kot doma. V gosteh je namreč v devetih nastopih zbral kar enajst točk in doživel le en poraz, doma pa je v osmih tekmah zbral le osem točk, trikrat je zmagal in kar trikrat premagan zapustil igrišče.

Ce vemo, da tudi za Tržacane velja, da so uspešnejši na gostovanjih, ne bi ravno pomenilo veliko razočaranje, če bi se drevisnja tekma končala z neodločenim rezultatom. Ker pa je Triestina v dosedanjih devetih domačih nastopih dosegla kar sedem zmag, je jasno, da navijači o delitvi točk nočejo niti razmišljati.

Triestina v tem povratnem delu sezone ne bo mogla računati na

Massima Pavanela, ki je zbolel za zlatenico, namoestil pa ga bo Giovanni Pivetta. Največ dela bo danes bržkone imel golgeter Marsich (11 golov), v začetno postavbo pa se bo po operaciji kolena lahko vrnil tudi branilec Birtig.

Dosedanji izidi 1. povratnega kola: Bassano - Sevegliano 0:0, Luparense - Bolzano 3:0, Miranese - Arco 1:0, Montebelluna - Donada 1:0, Pievigina - Legnago 1:0, Pro

Birtig se vrača po operaciji

Gorizia - Caerano 1:2, Rovereto - Arzignano 0:1, Schio - Treviso 0:3.

Vrstni red: Triestina 29, Treviso 26, Luparense in Caerano 22, Legnago in Arzignano 21, Bolzano, Miranese in Sanviteše 19, Pro Gorizia in Montebelluna 17, Sevegliano 15, Donada, Arco, Bassano in Pievigina 14, Schio 12, Rovereto 9. (Triestina in Sanviteše imata tekmo manj)

ODBOJKA

Vodilni ukroti slogašice šele v 5. setu

Le malo je manjkalo, da bi slogašice na sinočnjem gostovanju ženske C1 lige pripravile prvo razredno presečenec, saj so proti vodilni in se nepremagani Heraclii izgubile šele v petem setu z rezultatom 16:14!

Borovke pa so na gostovanju v Porcii razočarale in po slabih igri prepustile točki sesterki, ki je imela na lestvici stiri točke manj od njih.

Izida: Heraclia - Koimpex 3:2 (15:2, 8:15, 15:6, 12:15, 16:14); Porcia - Bor Mercantile 3:1 (15:9, 12:15, 15:6, 15:3). Ostali izidi: Oma Trst - Tarcento 3:2.

ODBOJKA / MOŠKA C 2 LIGA

Prelahka zmaga Soče Sobema proti Cornu

Aleš Klede (8+5)

Soča Sobema - Volley Corno 3:0 (15:6, 15:8, 15:1)

SOCIA SOBEMA: Klede 8+5, Tomsic 2+0, Petec 6+7, Lutman 4+7,

Braini 4+3, Muscau 1+1, Feri 10+7, I. Cotić 0+0, Mučić, S. Cotić, Pahor.

Servis (točke/napake): 11/7. Bloki: 9+1.

Novo leto, stare dobre navade. Odbojkarji Soče Sobema so proti skromnemu Cornu dosegli svojo že deveto zaporedno zmago in si tako po dobrih pripravah med prazniki ustvarili najboljše izhodišče za prihodnje, odločilne nastope v tem mesecu.

Corno je pokazal velike vrzeli že v sprejemu servisa. Čeprav se je bil poztrovalno boril, je bil lahek plen socanov, ki so se z njim poigravali kot mačka z mišjo. Pozitivno je, da ni Soča Sobema nikoli upočasnila svojega ritma, kar kaže tudi izdatna zmaga v tretjem setu. Ce ne upoštevamo nekaterih nerodnosti pri

dotikih prve žoge v protinapadu, lahko rečemo, da je bil nastop Socanov skoraj brezhiben. Proti koncu tekme sta priložnost dobila tudi Muscau (namesto Brainija) in Igor Cotić (namesto Petejana).

Ze v soboto caka Soča Sobema v Fojdi doslej najtežje gostovanje, potem bo igrala z nevarnim Buio in Prevenijem, prvi del sezone pa sklenila z velikim dvobojem z Vivilom.

»Nas potencial je nedvomno zelo dober, vprašanje pa je, ali bomo znali na vseh prihodnjih tekmah ohraniti primerno stopnjo zbranosti«, opozarja trener Stefan Cotić, ki ima težko nalogo, da malce pogasi ogenj navdušenja, ki je, kajpak, zajel mostvo po fenomenalnem priletu sezone.

ODBOJKA

Že deveta zmaga Olympie Čerimpex

Deveto zaporedno zmago je v Spilimbergu dosegla tudi Olympia Čerimpex, ki vse bolj trdno vodi v ženski D ligi. Ostale nase sesterke so potegnile krajši konec.

Včerajšnji izidi

Moska C2 liga:

Olympia CDR - Prata 1:3 (15:10, 6:15, 11:15, 9:15); Black Diamond Buia - Bor Fortrade 3:2 (15:13, 15:10, 9:15, 9:15, 17:15).

Ženske C2 liga:

Breg - Torriana 0:3 (12:15, 9:15, 6:15); Danone Rivignano - Kmečka banka 3:0 (15:11, 15:7, 15:1); Asfir Cedad - Sokol Indules večerna tekma.

Ženska D liga:

Aquila Spilimbergo - Olympia Čerimpex 1:3 (15:8, 10:15, 5:15, 3:15)

ODBOJKA / MOŠKA D LIGA

Spremenjeni Espego precej namučil favorizirani VBU

Espego - VBU Videm 1:3 (6:15, 12:15, 15:4, 14:16) ESPEGO: M. Cernic 3+12, Brisco, Devetak 0+10, Makuc, Radetti 5+8, Manià 2+0, Lutman, Uršič 5+9, Pintar, Sfiligoy 10+14.

Zgrešeni servisi: espego 15, VBU 13. Blok: Espego 8.

Igralci združene ekipe so drugouvršcenim Videmčanom precej grenili pot dom zmage. Prvic letos se je trener Seppi odločil za igranje s sistemom 5-1, v zahtevni vlogi edinega podajaca pa se je preizkusil mladi Loris Manià (letnik 1979). Sprememba sistema je precej vplivala na uigranost slovenske sesterke, ki je nasprotnikovo obrambo prebijala zlasti preko kril z razpoloženima Borisom Sfiligojem in Matejem Cernicem, manj pa preko centra.

V prvem setu je VBU, za katerega igra tudi odlični Vedovi, ki bi lahko mirno nastopal tudi v B1 ligi, zaigral res izvrstno in povsem nadigral negotovo domačo vrsto. VBU je dobro pričel tudi drugi set (9:3), nato pa neprickakovano popustil, kar so espegovci izkoristili in povedli z 9:11, po vrsti menjav pa so set predali. Preobratu v tretjem setu je botrovala boljša Espegova igra v bloku in sprejemu, tako da se je lahko napad nemoteno razvijal. Gostje so uvideli, da jim preti nevarnost in so v četrtem setu pritisnili ter povedli z 8:2, toda Espego se ni predal in z boljšo obrambo izenačil pri 12. točki ter celo povedel s 14:12. V dramatični končnici (pet menjav pri 14:14) je prišla na dan večja izkušnost gostov.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Nekdo vam bo diskretno namignil, da ste blefer. Ne boste se ujezili, saj se že dolgo zavedate, da se zavestno pretvarjate. Pol krivde vam je torej oproščeno.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Spraševali se boste, čemu vam nekateri zaupajo premalo, nekateri pa preveč. Postavite se pred ogledalo ter se zazrite v svoje oči, pa vam bo v trenutku jasno.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Uživali boste ob stvilnih komplimentih in povabilih. Zaradi svoje prevzetnosti jih boste vse po vrsti zavračali, samo da bi izžvali potrditev svoje osebnosti.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Nekdo se vam bo globoko zasmilil, saj boste prepričani, da ga tare žalost. Potolazili ga boste, vendar bo žalost kljub temu ostala. Ne njegova, pač pa vaša.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Zeleli si boste obnovitve starih znanstev, kajti nova vas ogrožajo. Toda obnavljanje starega je vračanje k neuspehom, odprtost za novo pa prinaša prijetna presenečenja.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Oseba, ki je ne cenite, bo izrazila željo, da ji posvetite svojo pozornost. Ne odbijajte je; rada bi se vam opravičila za vaše predsodke ter se približala vašemu srcu.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Povabljeni boste v družbo, ki se je ne boste cutili vredni. Vseeno pojdite, saj se boste tako prepričali, da se podcenjujete brez utemeljenega razloga.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Znasli se boste v okolju, kjer bo mrgolelo simpatičnih neznancev. Ne upirajte se, kajti nekdo od njih vam bo odstrl perspektive, ki si jih že dolgo želite.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Odločili se boste za projekt, ki naj bi vam napolnil denarnico, vendar se mu boste odpovedali; napora, ki ga bo zahteval, namreč denar ne more odtehtati.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ponosno boste uživali ob partnerjevem spogledovanju s tujcem, saj boste prepričani o njegovi zvestobi. A ne pozabite, da je zvest predvsem svoji nečimnosti.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Oseba, ki ste jo pritegnili s svojo modrostjo, bo skušala izvleči iz vas nasvet. Če ga še ne zmorete, ji zaenkrat ponudite vsaj obljubo. Medtem temeljito razmislite.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Nekdo vas bo popeljal med oblake. Ko vam bo najlepše, bo zagrmel hrup realnosti ter vas spustil na trdna tla. Ostanite spodaj vsaj dotlej, dokler se ne streznete.

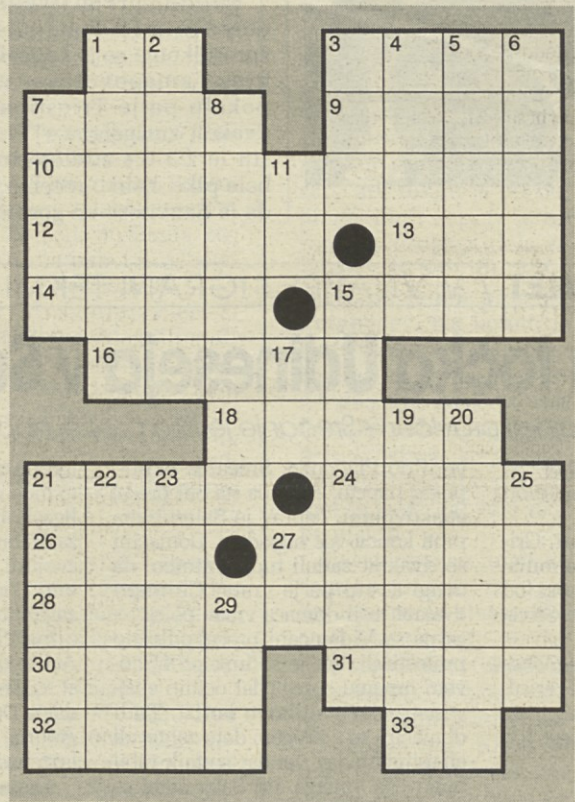
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. začetnici slovenskega skladatelja Mirka, 3. pritisk, 7. pokrajina na zahodu Slovenije, 9. preprost plug, 10. kdor z dejanji in misljenjem kaže svojo narodno pripadnost, 12. hunski vojskovodja, imenovan bič božji, 13. konec sukanca, 14. večja slika na platnu, 15. medena rosa, 16. naslov več filmov s Sylvestrom Stallonejem v glavni vlogi, 18. ime ameriškega pesnika Pounda, 21. ime ameriškega filmskega igralca Sharifa, 24. ubožec, 26. stalno bivališče, 27. buča, tikva, 28. idealnost, vrhunskost, 30. grški bog vojne, 31. kraj nasproti Blance pri Brestanici, 32. voz s plohom, 33. pritrilnica.

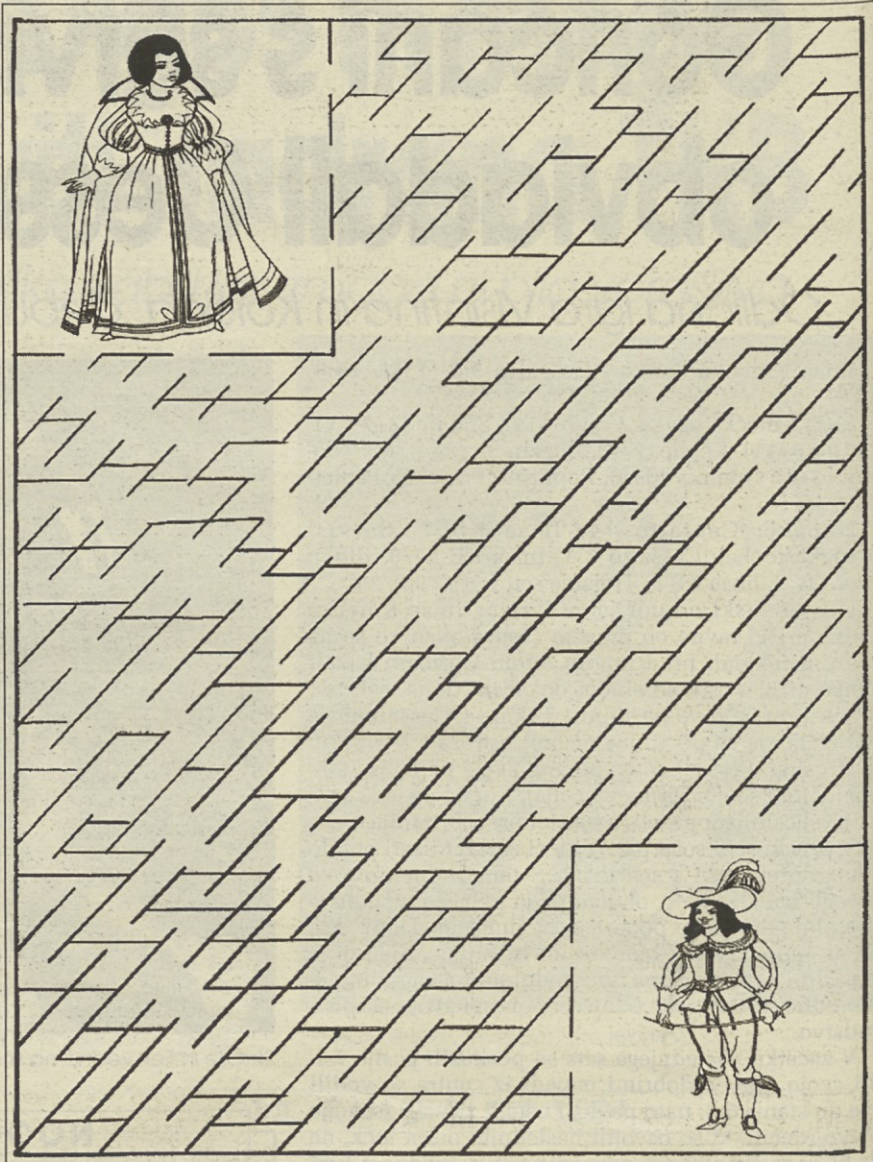
Navpično:

1. igralec v vratih pri nogometu ali kosarki, 2. urejeno privezovanje za jadrnice in jahte, 3. rastlinska bodica, 4. ulično glasbilo, 5. ime francoskega filmskega igralca Delona, 6. brezalkoholna pijača, 7. radar, 8. naprava za merjenje vsebnosti soli, 11. začetnici ameriškega filmskega komika Aykroyda, 15. lastnost modre barve, 17. začetnici slovenskega pisatelja Zupanciča, 19. najboljši sportni dosežek, 20. zbirka starih perzijskih mitov in legend, 21. odlagališče neuporabnih snovi, 22. ameriška filmska igralka (Demi), 23. enota električnega toka, imenovana po francoskem matematiku in fiziku, 25. vozilo na starih kolesih, 27. kemijski znak za talij, 29. nadležna zuzelka.

Resitev: VM, tlak, Kras, ralo, narodnjak, Atila, nif, pano, mana, Rambo, Ezdra, Omar, reva, dom, ti-ke, popolnost, Ares, Arto, dera, da.

Katera pot je prava?

ŠAH

Problem: mat v dveh potezih / S.Loyd - ZDA 1877

Črni kralj je v kotu sahovnice in beli, ki je na potezi mu je napovedal mat v dveh potezih. Naloga belega je tokrat lahka, saj se more le pravilno približati črnemu kralju in stopiti na pravo izhodno polje. Pri reševanju je treba upoštevati tudi skoke črnega skakaca, ki ovira belega pri izpeljavi naloge!

Resitev naloge

Pri izpeljavi matiranja v dveh potezih aktivno sodeluje tudi beli kralj, zato ga bela dama s pridom izkoristi in se postavi na dolgo črno diagonalo 1.Da1! Na morebitne skoke črnega skakaca, ali potezo z lovcom ali kmetom beli zaključiti s potezo 2.Kf7 mat. Na umik črnega kralja 1...Kg8 pa odloči 2.Da8: mat!

Silvo Kovač

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

179	NAJBOLJ ZNAN PRED-SOKRATSKI FILOZOF	POSEBNA PRAVICA, UGODNOST	IVO SORLI	SOTOCNICA PIVE	AMERISKA IGRALKA (LINDA)	SEVERNI JELEN	DROBEČ ZAREČE SNOVI	JANEZ TRDINA	AVTOR: SIMON BIZJAK	ZNAMENJE V OBLIKI STEBRA (NAREČNO)	OSEBNI ZAIMEK	POSODA ZA KOPANJE	FRANCOŠKA IGRALKA VERSOIS	RUSKI SLIKAR (ISAAK 1861 - 1900)		SL. ETNOLOG DAMJAN	KRADLJIVEC, ZMIKAVT	JAPONSKA UM. DRŠALKA (MIDORI)	ASKERČEVA PESEM	TORINO	DERIVATR ALKOHOLOV	VELIK GORSKI VRH
POVRHNJICA, NPR. KOZE									POBOJ, POMOR						USESNI ZDRAVNIK VOLNENA ODEJA							
VELIKA SUHOST									NESEKLADNOST, NEUSTREZNOST SLOVO, NPR. OB MATURI													
LUDOLFOVO STEVILO			DANSKI JEZ. (RASMUS K.) SOSED IRANA					KONČNA POSTAJA TRANSSIB. ZEL. MUSLIM. SVE-TO PISMO												TITAN GASENJE		
FR. LETO-VISCE OB ZENEVSKEM JEZERU						EGIPC. BOG SONCA RAZMNIOZ DEL SEMENOVK				VOZILO Z ENIM SEDEŽEM	LOPA ZA TRAMVAJE, AVTOBUSE, KOLNICA	DEL OBRAZA OB STRANI NOSU IN UST					OZVEZDJE JUŽNE NEBESNE POLOBLE	MESTO V J. FRANCIJI MAJHEN KONJ				
HITER TEK				HRV. VIOLINIST (LJERKO) PERGAMENT								LAT. VEZNIK FR. ZGODOVINAR RELIGIJE (ERNEST)			CEPIČ CETRTI MESEC				PREDPLAČILO, NADAV MILANSKA OPERA			
NEKDANJI NORVEŠKI KRALJ					NEMSKI GRADITELJ ZRAKOPLOVOV (HUGO)								ANTON AZBE IVO ANDRIČ			ANG. RAZISK. (JOHN) SPOJ ROKE S TRUPOM				POSLOVNO ZDRUŽENJE	SL. PESNICA MUSER	
BIVSI AVTOMOBILSKI DIRKAC ROSBERG					AFR. OTOSKA DRŽAVA GLASBENIK SOSS																	
LOJZE GORJANC			VRSTA RAZCVETJE DUKE ELLINGTON				PRITOK ZAH. MORAVE KARLI ARHAR								VRSTA GRELCA OKRAJSAVA NA RECEPTIH							
SPOSOBNOST PONOVRNEGA VIDENJA OPAZOVANEGA									IGLA ZA MIKROBIOLOŠKE RAZISKAVE				PESNISKI STIK					SL. OLIMPIONIK STUKELJ				
PREBIVALEC SJENICE									24 UR				NACRT					SLAVNOSTNA DVORANA				

ROCHDALE / SOLIDARNOST

Od samopomoči do svetovnega koncerna

Zadruga, ki seže v 89 držav in ima 700 milijonov članov

ROCHDALE - Življenske razmere v tem majhnem industrijskem mestecu blizu Manchesterja so bile se v prejšnjem stoletju tako slabe, da življenska doba navadno ni presegla 21 let. Zaradi hitrega industrijskega razvoja so se plače delavcev v tekstilni industriji v 30. letih znižale za 80 odstotkov, zato je le peščica ljudi lahko kupila blago, ki so ga v tovarnah izdelovali. V okolici Boltona je bilo brezposelnih 60 odstotkov ljudi.

Zaradi cedalje hujše revščine, predvsem naraščanja cen prehranskih izdelkov, se je 28 prebivalcev Rochdala dogovorilo za vzajemno pomoč: vsak je v skupno blagajno prispeval en funt in tako so 21. decembra leta 1844 odprli svojo trgovino. Od takrat, ko je bila ustanovljena rochdalska Družba pravičnikov, ki je v skromnem skladišču na ulici Toad prodajala moko, maslo, sladkor in ovseno kaso, je zadrugništvo naredilo dolgo pot. Nedavno so praznovali 150. obletnico ustanovitve prve zadruge. Zgradba, v kateri je bila ustanovljena prva »coop«, je spremenjena v muzej. Zadruga, ki delujejo po 89 državah po svetu, imajo že 700 milijonov članov. Vsak tretji Američan je danes član katere od za-

drug. Na Japonskem je bila prva odprta v Kobeju, svojo zadrugo imajo celo zaposleni v cesarjevi palači, člani londonskega filharmoničnega orkestra in tiskovne agencije Associated Press. Čeprav so po principu zadrugništva že prej delovale nekatere trgovine, ki so svojim kupcem ponujala ugodna posojila, je bila prva, ki je uspešno delovala, prav rochdalska, zato je postala nekakšen model za vse naslednje. Njen član je lahko postal vsak, ki se je zavezal, da bo spoštoval določena pravila. Prvi koraki so bili težki, vendar je že po nekaj letih, leta 1850, zadruga začela uspešno poslovati, saj so morali njeni člani določeni odstotek od zaslužka pustiti v skupni blagajni, hkrati pa so bili deležni vrste

ugodnosti, tudi izobraževanja. V Rochdale so začeli na ogled prihajati celo tujci, kar dokazuje knjiga obiskovalcev iz leta 1860 - tega leta so se vanjo vpisali gostje iz Barcelone, Rusije in Bavarske.

»Bili so presenečeni, da so zadrugo uspešno vodili navadni ljudje in ne kapitalisti,« po-udarja Ian Williamson, član britanskega zadrugniškega gibanja. V Veliki Britaniji so postali člani zadrug v prvi vrsti porabniki, v Nemčiji in na Danskem kmetje, v Franciji in Italiji pa delavci. Do leta 1905 je bilo ustanovljenih že 13 tisoč zadrug, od katerih so tiste v Vzhodni Evropi skušale omiliti oster državni nadzor nad trgovanjem.

»V teh državah so zadruge delovale do današnjih dni in bile dokaj uspešne,« je povedala Alina Pawlowska iz Mednarodne zadrugne zveze s sedežem v Zenevi. V Veliki Britaniji so v 50. letih z nastankom novih trgovinskih združenj in odpiranjem velikih trgovinskih centrov zadruge postale manj

pomembne. Casi, ko so izdelovale vse od cigaret do avtomobilov, so za vedno minili. Njihov delež na trgu se je začel zmanjševati: leta 1944 je bilo v Veliki Britaniji približno tisoč zadrug, zdaj jih je se 50. Njihove poslovalnice imajo na leto 7 milijard funtov prometa. Z najhujšimi težavami so se otepele pred desetimi leti, ker je bilo malo novih naložb in je z njimi upravljalo nesposobno vodstvo. Kmalu so zastarele trgovine posodobili, njihova ponudba je postala bolj pestra. Za zadruge čisti dobiček ni najpomembnejši tako kot za nove družbe, ki zelijo kar se da hitro obogateti. Zadruga banka z uspešnimi slogani, ki poudarjajo njena moralna načela, dobiva nove varčevalce. Zato po besedah zgodovinarke Birchalllove zadrugništvo znova pridobiva na pomenu: »Načela zadrugništva naj bi se v 21. stoletju prilagodila novim tržnim zakonitostim. Tako si bo zadrugništvo zagotovilo svoj nadaljnji obstoj.«

Alan Wheatley / Reuter

Vsakodnevno podkupovanje ali kako mažejo v Nemčiji (1)

Ze ob prvem pogledu v udobno dne-vno sobo Eugena Beckerja so se preiskovalcem primerov korupcije zasveti-le oči. V napolnjeni knjižni omari jih je magično privlačila hrbtna stran fasci- kla - mapa z napisom »Poslovno - razli- cno«.

Fascikel je bil za frankfurtske javne tožilce zadetek v polno. Akribično je imel Becker, prokurist pri gradbenem velikanu Züblin AG v Frankfurtu, v mapi shranjene podatke o tem, koga vse je firma podkupila z majhnimi da- rili in velikimi vsotami denarja v goto- vini, denar za vse to pa je izviral iz bla- gajne koncerna.

Beckerjev seznam je presenetil celo vsega vajene preiskovalce. Da je pod- kupovanje tako zelo »usmerjeno k ci- lju, prisotno na vseh področjih in siste- matično«, je po tem poročal nek javni tožilec, »to je bilo za nas nekaj popol- noma novega.«

Prokurist je ves čas deloval dvo- stransko, kar dokazujejo njegovi »se- znami daril«: majhne vsote denarja so dobivali sodelavci njegovega trenutne- ga delodajalca, saj so morali kdaj pa kdaj spregledati sušmarstvo delavcev firme Züblin; velike vsote denarja, ve- činoma stotisočake, pa so prejemale za- stopniki gradbenih mogotcev, zato da so menedžerju firme Züblin pomagali dobiti naročilo.

Kar je javne tožilce spravilo v evfori- jo in zaradi cesar so mislili, da stojijo tik pred velikim odkritjem v svojih pre- iskavah, so bila imena številnih ljudi, ki so prejemale podkupnine: »Sploh ni- smo vedeli, kdo vse je nastavljal odprto dlan.«

Kar 158 tisoč nemških mark dodatka za gradnjo hiše je podkupovalec Be- cker zapisal poleg imena nekega mene- džerja frankfurtske inženirske firme Lurgi. Z 200 tisoč nemškimi markami in zaznamkom »vrt« je bil na seznamu zapisan prokurist frankfurtske sejems- ke družbe. Tudi nek znani arhitekt, ki je v korist firme Züblin zastopal intere- se svojih strank, je bil na seznamu ude- ležen s 120 tisoči nemških mark.

Imena, vsote, podatki - javni tožilci so imeli pravzaprav vse, kar so potre- bovali, da bi dokazali sprejemanje pod- kupnin. Kakšna zmota: proti velikemu delu prejemnikov »financne pomoči«, ki so bili zapisani na Beckerjevem se-

znamu, tožilci zaradi celega kupa pra- vnihi omejitve niso smeli sprožiti prei- skave. Tako so lahko obtoženci popol- noma nemoteno nadaljevali svojo kari- ero. Na koncu sodnega procesa proti firmi Züblin so bili obtoženi le trije manj pomembni udeleženci, mali uslu- zbenci, eden izmed njih letos.

Zagotovilo prejemnikom podku- pnin, da ne bodo kaznovani - kot v Frankfurtu, tako potekajo preiskave o korupciji tudi drugod. Po vsej republi- ki se preiskovalci pogosto zamen borijo proti nepoštenim in goljufivim poslom pri dodeljevanju gradbenih naročil, do- delitvi vizumov ali posredovanju sta- novanj in poslovnih prostorov. Pogo- stokrat imajo preiskovalci zvezane ro- ke, poleg tega pa se primanjkuje sode- lavcev.

Uradno so državni organi nastopili, da bi zadušili nastajajoče »italijanske razmere« v državi (tako pravi hambur- ski javni tožilec Arno Wienert). Komaj kak dan mine, da ne bi pomembni lju- dje - od zveznega ministra do predse- dnika okrožnega sveta - napovedali odločnega boja proti korupciji.

Vendar so vojne napovedi in apeli eno, resničnost pa nekaj popolnoma drugega.

Število znanih primerov korupcije iz leta v leto narašča, statistike javnih to- žilstev pa kažejo skokovit porast prei- skovalnih postopkov. Vedno večje so tudi vsote davkov, ki jih utajijo pri svo- jih podkupninah. Previdne ocene se približujejo meji stotih milijard.

Hansu-Ludwigu Zachertu, sefu zve- znega kriminalnega urada, se zdi ta zvrst kriminala pogostokrat bolj sko- dljiva za skupnost, kot brutalni krimi- nal, do katerega prihaja na ulicah. Sko- rumpirani politiki, korupcijske afere in izplačevanje podkupnin - vse to so dolgo casa povezovali z afriškimi banan- skimi republikami, z deželami tretjega sveta v Afriki ali z avtoritarnimi režimi v Aziji. Vendar se je korupcija zahr- bno polastila tudi držav prvega sveta.

V Franciji ali Belgiji, Španiji ali Itali- ji, vedno pogostejše prihaja do odkritij spektakularnih primerov korupcije tu- di v državah Evropske unije. Španski regionalni politiki so zaradi goljufanja morali odstopiti, osumljen je bil celo sam predsednik vlade Felipe Gonzalez.

Se nadaljuje

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH

Albert Einstein (1879-1955)

Za slovo od Münchna pa si je dal Einstein izstaviti spricevalo, ki ga je podpisal njegov učitelj matematike; ta je bil pripravljen potrditi, da ima mladi Albert nenavadno obsežno matematično znanje. Spricevalo naj bi mlademu geniju olajšalo vpis na visjo solo naravoslovnomatematične usmeritve. Vendar pa v Milanu Einsteinu spocetka se na misel ni prilo, da bi se vpisal na kakšno solo. Sele po bogatem premoru in potem, ko je oče dobro pritisnil nanj, se je odločil nadaljevati prekinjeno solanje na svicar- ski politehnik v Zürichu. Politehnika pa je veljala za najboljšo evropsko tehnično solo zunaj Nemcije. Predvsem pa na tej soli - to je bilo za mladega Alberta najpomembnejše - ni bilo treba delati mature. Pač pa so na njej zahtevali sprejemni izpit, ki pa ga Ein- stein nikoli ni opravil. V matematiki je gladko posekal večino drugih kandidatov, pač pa njegovo znanje ni zadoščalo v sodo- bnih jezikih ter v predmetih, kot sta bila zoologija in botanika. Kasneje je priznal, da so ga povsem upravičeno zavrnili.

Ne glede na to pa je njegovo odlično znanje matematike nare- dilo vtis. Vodja politehnike mu je priporočil, naj v kateri od svi- carskih sol nadomesti tisto, kar je prespical v Münchnu, ter se potem spet prijavi na izpit. Priporočil mu je kantonsko solo v Aa- rau. Albert je le z odporom upošteval nasvet, vendar pa je potem doživel veselo presenečenje, kajti solo so vodili zelo liberalno in Einstein se je na njej dobro pocutil. Po letu dni je dobil maturite- tno spricevalo in na tej podlagi so ga brez težav pripustili k studiju na politehniki. In tam, kjer je kot šestnajstletnik padel na sprejemnem izpitu, je bil kot stiriindvajsetletnik se profesor. In ko je bil star dvainštirideset let, je dobil Nobelovo nagrado za fiziko in sicer za odkritje svetlobnih kvantov.

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH

Judovske šale

Stari Tortschiner uvaja sina v skrivnosti ekonomije. »Vse, kar je redko, je tudi drago. Dober konj je redek. Zato je tu- di drag.«

»Ampak oče,« ga zavme sin, »dober konj, ki je poceni, je se redkejši.«

• • •

Uslužbenec teka gor in dol po pisarni in se pritozuje: »Moj bog! Ta glavobol! Ob pamet me bo spravil!«

Sef: »Gospod Kalkstein, ce ste zboleli, pojdite domov! Si- cer pa nehaite tekati sem in tja ter se bahati!«

• • •

Dva trgovca med seboj: »Vidiš, kako je to: Teitelbaum, ki nam je nenehno delal težave, je dobil trojčke. In cisto prav mu je! Naj zdaj sam vidi, kako je pri srcu cloveku, ki mu dobavijo več, kot je bil naročil!«

• • •

Po peronu teče vzdolj vlaka Jud in vpije: »Rubinstein, Ru- binstein!«

Skozi okno se prikaže glava, mož na peronu ji prisoli kre- pko kloboto in teče naprej. Vsi se smejijo, tudi tisti, ki je dobil kloboto.

»Poslušaj no,« se cudi sopotnik na drugi strani kupeja, »mi se smejimo na tvoj račun, na cigavega pa se smejis ti?«

»Dobro sem ga naplahtal. Jaz sploh nisem Rubinstein!«

MOJSTRI DETEKTIVI

Maurice
Leblanc

Arsène Lupin (5)

Obrnil se je k baronu: »Uspavali so ju.«

»Toda kdo?«

»No, on, za zlodja. Ali njegova tolpa, ki pa jo je on vodil. Tako udari samo on, pečat je nezgreljiv.«

»Potem sem uničen in ni mogo- če nicesar narediti.«

»Nicesar ni mogoče narediti.«

»Ampak to je gnušno, naravnost posastno.«

»Prijavite ga.«

»Kaj bo to pomagalo?«

»Preklete! Poskusite vsaj, sodi- sce ima možnosti ...«

»Sodišče? Pa saj sami vidite ... Zdaj, ko bi lahko iskali kako sled in kaj odkrili, se sploh ne premakne- te.«

»Da bi pri Arsènu Lupinu kaj odkril! Moj ljubi gospod, Arsène Lupin nikoli ne zapusti nobene sle- di. Pri Arsènu Lupinu ni naključij! Tako daleč sem že, da se sprašujem, ali se mi v Ameriki morda ni

dal prostovoljno prijeti.«

»Torej se moram odpovedati svojim slikam, vsemu! Toda ukra- del je bisere moje zbirke. Dal bi pravo premoženje, da bi jih spet našel. Ce mu že nič ne moremo, naj vsaj pove, za koliko bi mi vse vrnil!«

Ganimard ga je ostro pogledal.

»Pametna beseda. Je ne boste vzeli nazaj?«

»Ne, ne, ne. Toda, zakaj?«

»Necesa sem se domislil.«

»Cesa?«

»O tem se bova pogovorila, ce preiskava ne bo nicesar dognala. Toda mene ne omenite niti z bese- dico, ce vam je do tega, da bi kaj dosegel.«

In med zobmi je se zamrmral:

»Vrh tega se res nisem prislavlil.«

Pomočnika sta postopoma pršla k zavesti, njuna obraza sta bila tako topa, kot so obrazi ljudi, ki se zbuja- jo iz hipnotičnega spanja. Ko ju je Ganimard izprasa, se nista nicesar spominjala.

»Nekoga sta vendar morala vide- ti.«

»Ne.«

»Pomisli ta malo.«

»Ne, ne.«

»In nicesar nista pila?«

Premisljevala sta, potem pa je eden rekel:

»Sem, malo vode sem spil.«

»Vode iz tega vrca?«

»Ja.«

»Jaz tudi,« je povedal drugi.

Ganimard je vodo povohal in poskusil. Nobenega posebnega okusa ni imela, nobenega vonja.

»Pojdimo,« je rekel, »samo cas izgubljamo. V petih minutah ni mogoče razvozlati uganke, ki jo za- stavi Arsène Lupin. Toda, za zlo- dja, prisegam, da ga bom dobil. V drugi rundi bom zmagal. Zmaga bo moja.«

Istega dne je baron Cahom proti zaprtemu Arsènu Lupinu vložil to- zbo zaradi velike tatvine.

To tozbo je baron se velikokrat

obžaloval, saj so Malaquis preplavi- li policisti, javni tožilec, preiskoval- ni sodnik, casnikarji in radovedne- zi, ki se prikradejo ravno tja, kjer so najmanj zaželeni.

Zadeva je pršla v javnost. Pripe- tila se je v tako nenavadnih okoli- scinah in ime Arsèna Lupina je ta- ko zelo razvnelo domisljijo, da so bili casopisni stolpci polni fanta- stičnih zgodb, in da so jim bralci verjeli.

Duhove je razburilo predvsem prvo pismo Arsèna Lupina, ki ga je objavil 'Echo de France' (nihče ni nikoli izvedel, kdo je besedilo izročil casopisu), tisto pismo, v ka- terem je barona tako nesramno opozoril, kaj mu grozi. Takoj so se pojavile fantastične razlage. Obu- dili so se spomini na slavni pod- zemski prehod. In tako je javno to- žilstvo začelo preiskovati v tej smeri.

Grad so preiskali od vrha do tal, potrkali so po vsakem kamnu. Pre-

gedali so zidne obloge in kamine, okvire zrcal in stropnike. V svetlobi bakel so preiskali mogočne kletne prostore, kjer so malaquisi gospo- dje svojas hranili orožje in zaloge. Se notranjost skalovja so sondirali. Vse zaman. Nasli niso niti najmanj- se sledi o kakem podzemskem ho- dniku. Nikjer ni bilo nobene skri- vne poti.

Prav, so odgovarjali z vseh stra- ni, toda pohistvo in slike se ne ra- zblinijo kot duhovi. Take stvari je treba spraviti skozi vrata ali okna, in tudi ljudje, ki jih odnasajo, mora- jo kdaj pa kdaj skozi okna ali vrata. Kdo so ti ljudje? Kako so prisli no- ter? In kako so spet odšli?

Rouensko javno tožilstvo, ki si ni znalo več pomagati, je za pomoč zaprosilo pariške kriminaliste. Vo- dja varnostne službe gospod Dudo- uis je poslal svoje najboljše uradni- ke iz 'zelezne brigade'. Se sam je za dva dni prisel v Malaquis. Tudi on ni nicesar odkril.

Torej je poklical k sebi inspekto- rja Ganimarda, saj je imel že pogo- sto priloznost, da se je naučil ceniti njegove uspehe.

Ganimard je molče poslušal predstojnikovo pripoved, potem pa samo zmajal z glavo in rekel:

»Mislim, da preiskovanje gradu ni prava pot. Resitev je drugje.«

»In kje?«

»Pri Arsènu Lupinu.«

»Pri Arsènu Lupinu! Taksna do- mneva potrjuje njegovo vplete- nost.«

»Jaz verjamem vanjo. Se več, po- polnoma prepričan sem.«

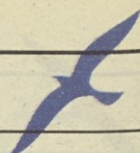
»Ampak to je vendar nesmisel. Arsène Lupin sedi v zaporu.«

»Arsène Lupin sedi v zaporu, res. Opazujejo ga, priznam. Toda tudi če bi imel Lupin na nogah ze- lezo, na zapestjih verige in v ustih cep, jaz svojega mnenja ne bi spre- menil.«

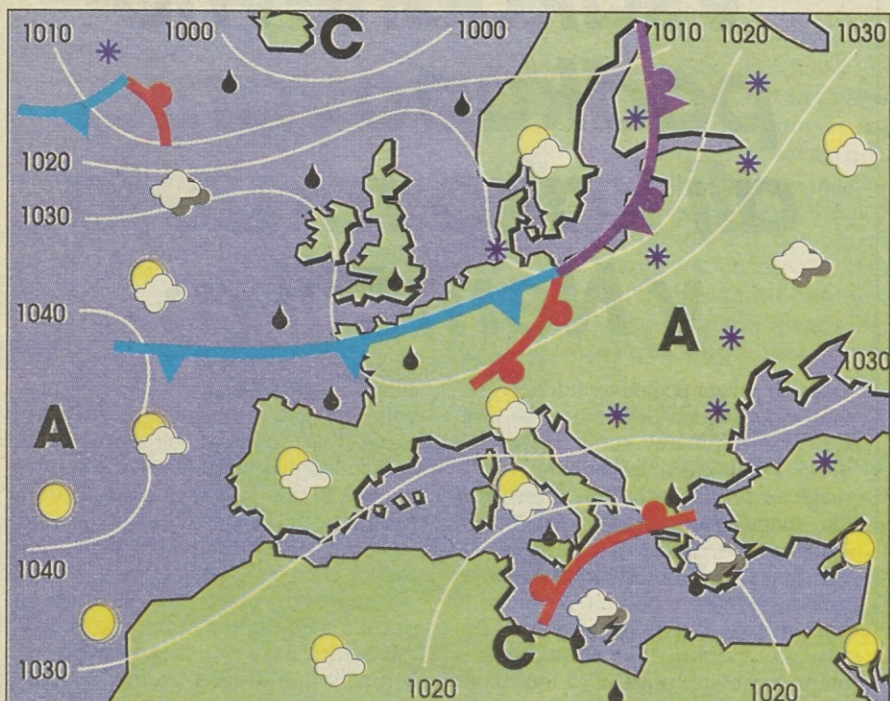
»In zakaj ste tako prepričani?«

Se nadaljuje

EVROPA / OD ZAHODA POSLABŠANJE

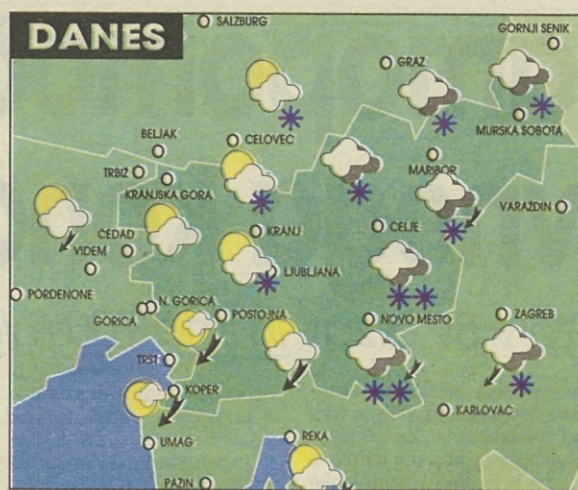
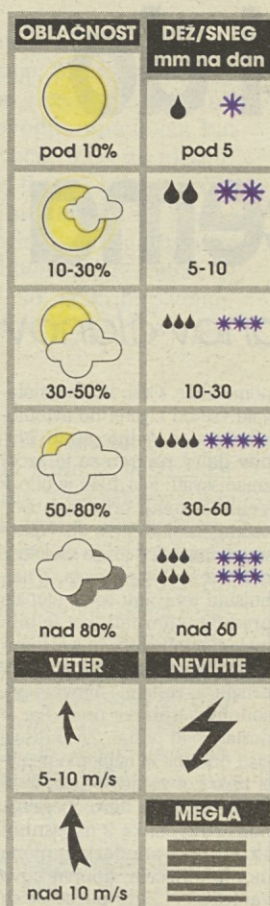
Vremenska slika:

Nad vzhodno Evropo je območje visokega zračnega pritiska, nad Sredozemljem pa ciklonsko območje. K nam doteka s severovzhodnimi vetrovi mrzel in razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

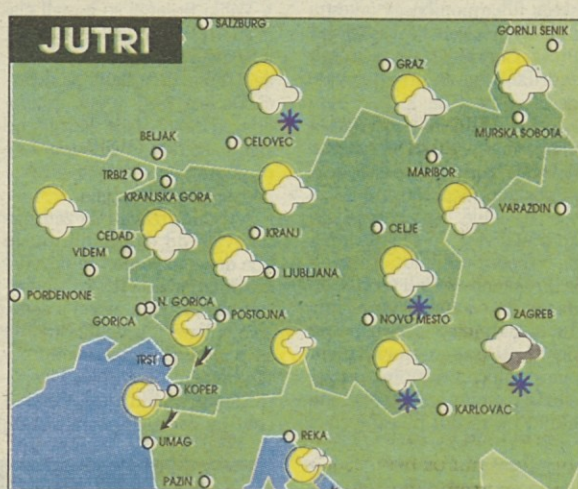

ALPE JADRAN / VEČINOMA SUHO, BURJA

Slovenija: Zahodno delno jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno. V notranjosti bo se nalezaval sneg. Temperature okrog 0°, na Primorskem do 6 °C.

Soslednje pokrajine: Na zahodu bo pretežno jasno. Drugod bo zmerno do pretežno oblačno, ponekod bo občasno snežilo. Ob Jadranu bo pihala zmerna burja.

V Sloveniji: Prehodno delne razjasnitve, veter bo ponehal.

Obleti: V torek se bo od severozahoda znova pooblačilo. Predvsem v zahodnih in severnih krajih bo začelo rahlo snežiti, ob morju pa deževati.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	-2/0
TRST.....	3/5
CELOVEC.....	-6/-3
BRNIK.....	-4/0
MARIBOR.....	-3/0
CELJE.....	-3/-1
NOVO MESTO.....	-2/-1
NOVA GORICA.....	-3/5
MUR. SOBOTA.....	-2/0
PORTOROŽ.....	2/7
POSTOJNA.....	-4/-1
ILIRSKA BISTRICA.....	-6/3
KOČEVJE.....	-4/-2
CRNOMELJ.....	-3/-1
SLOV. GRADEC.....	-4/3
RATEČE.....	-12/-4
VOGEL.....	-8/7
KREDARICA.....	14/-15
VIDEM.....	-3/5
GRADEC.....	-9/-4
MONOSTER.....	-3/-1
ZAGREB.....	-1/0
REKA.....	1/5

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI.....	-8/0
STOCKHOLM.....	-12/1
MOSKVA.....	-10/-7
BERLIN.....	-7/-6
VARSAVA.....	-10/-4
LONDON.....	-1/8
AMSTERDAM.....	-2/-2
BRUSELJ.....	-1/0
PARIZ.....	3/4
DUNAJ.....	-4/-1
ZÜRICH.....	-14/7
ZENEVA.....	-4/-3
RIM.....	0/8
MILAN.....	-7/5
BEOGRAD.....	-3/-1
BARCELONA.....	4/11
ISTAMBUL.....	8/9
MADRID.....	4/13
LIZBONA.....	10/16
ATENE.....	8/15
BUCAREST.....	-1/-2
MALTA.....	9/12
PRAGA.....	-7/-7

BIOPROGNOZA

Vecini ljudi vreme ne bo povzročalo opaznejših težav. Vremensko najbolj občutljivi se bodo teze koncentrirali.

RAZMERE NA CESTAH

Na območju Slovenj Gradca, Nove Gorice, Kopra, Ljubljane in Gorenjske so ceste suhe in normalno prevozne. Na mejnem prehodu Jezersko je obvezna zimska oprema.

SNEŽNE RAZMERE dne 6. 1. ob 8. 30 uri

	cm		cm
Rogla	87	Kanin	20 do 50
Kope	do 50	Logarska Dolina	20 - 30
Krvavec	do 30	Kobla	do 30
Vogel	45	Kandriše	do 40
Kranjska Gora	20 - 40	Zelenica	20 - 50
Mariborsko Pohorje	10 na 65	Liboje	8 na 30
Kalic	do 20	Cerkno	30 - 40
Rog Crmosnjice	20 - 40	Soriska Planina	do 50

Na omenjenih smučiščih naprave obratujejo. Na Kaninu je urejeno smučisce Sedlo, na Kobli smučisce urejajo. Tekaske proge so urejene na Soriski Planini, Rogli, Kopah, Cerknem in Rogu - Crmosnjice, na Mar. Pohorju pa jih urejajo. Dostop na Mar. Pohorje, Roglo, Zelenico, Liboje, Kope in Rog - Crmosnjice je možen samo z zimsko opremo. Avtobus vozi na Mar. Pohorje, Roglo in Cerkno, ne vozi pa na Zelenico.

PLIMOVANJE

Danes: Danes: ob 2.09 najvišje 31 cm, ob 9.16 najnižje -10 cm, ob 13.29 najvišje -2 cm, ob 19.15 najnižje -19 cm.
Jutri: ob 3.08 najvišje 29 cm, ob 11.24 najnižje -16 cm, ob 16.44 najvišje -7 cm, ob 19.54 najnižje -9 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Evropska koalicija je odobrila gradnjo velikega pospeševalnika

Pospeševalnik, ki naj bi začel delovati z omejeno zmogljivostjo že leta 2004, bodo dokončali predvidoma šele leta 2008.

Naložba pribl. 2 milijardi dolarjev

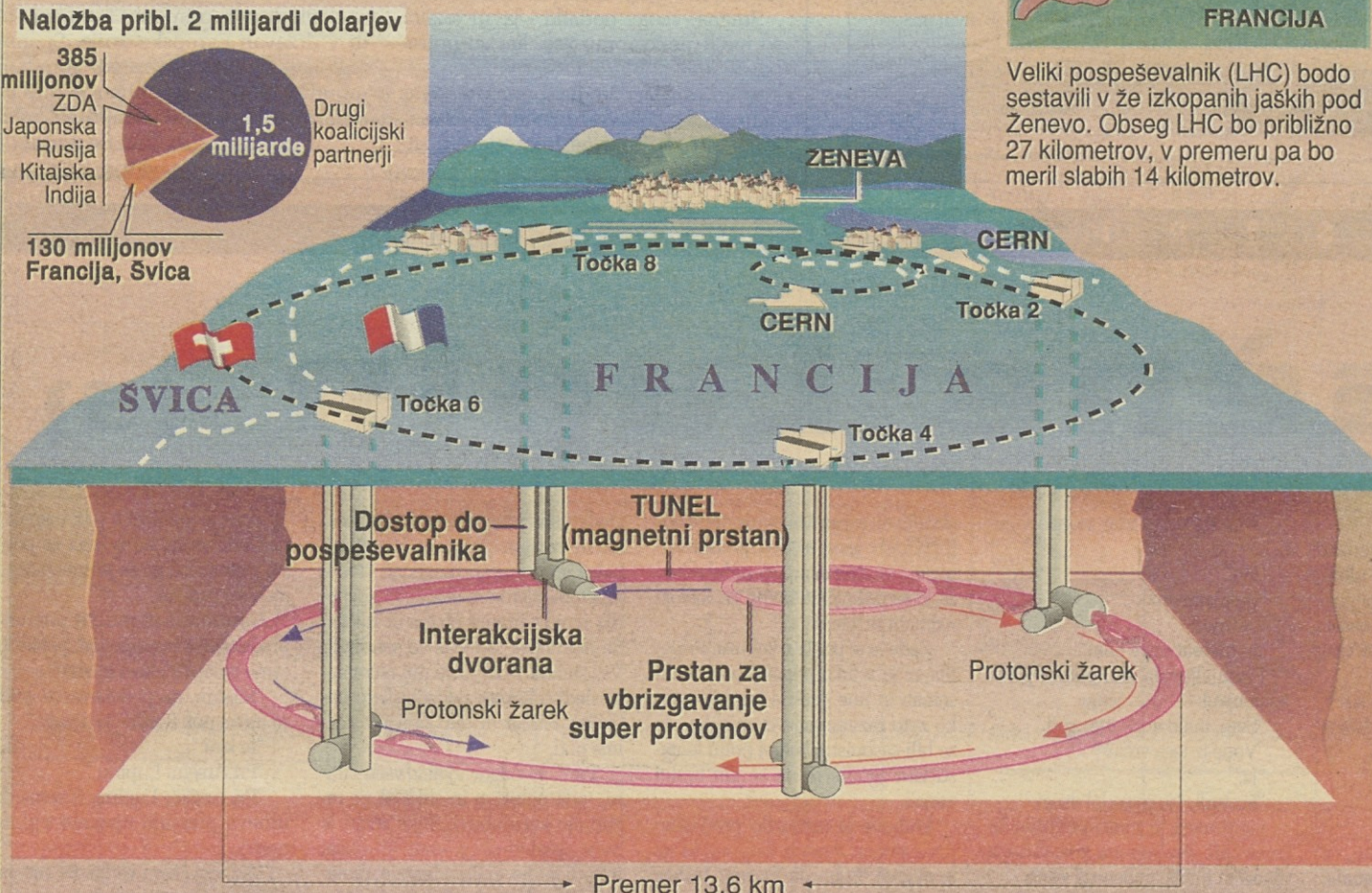
385 milijonov ZDA
Japonska
Rusija
Kitajska
Indija

130 milijonov Francija, Švica

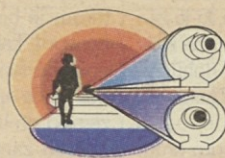
1,5 milijarde
Drugi koalicijski partnerji

Veliki pospeševalnik (LHC) bodo sestavili v že izkopanih jaskih pod Zenevo. Obseg LHC bo približno 27 kilometrov, v premeru pa bo meril slabih 14 kilometrov.

S pomočjo Velikega pospeševalnika bodo lahko znanstveniki odkrivali nove delce, ki nastajajo pri trčenju dveh protonskih snopov. Snopa bosta vsak v svoji smeri po 27-kilometrskem tunelu potovala skoraj s svetlobno hitrostjo. Znanstveniki upajo, da bodo lahko s pomočjo LHC raziskali razmere, ki so vladale milijoniniko milijoninke sekunde po Velikem poku, zaradi katerega naj bi po nekaterih teorijah pred petnajstimi milijardami let nastalo vesolje.

Prerez tunela

Pod zemljo bodo potovali protoni po dveh 27 km dolgih obročih.

AP/Terry Kole

Iranska zgodba o podtaknjeni nevesti

TEHERAN - Ob zaključku poročnega obreda, ko je podpisal vse dokumente, je odgnil tancico z nevestinega obraza in odkril, da se je poročil z napacno osebo. Se slabše, tati so mu namesto zazeljene mlajše podtaknili starejšo hčer, ki med drugim boleha za bozjastjo. Prevarani Ibrahim se je najprej skušal pogoditi z družino, vendar mu to ni uspelo, iz obupa si je skušal tudi odvzeti življenje, nakar se je obrnil na sodišče za zahtevo, da mu povrnejo materialno in moralno škodo. Kot je poročal včeraj dnevnik Kar-e-Kargar (Delo in delavci), je do poroke po strogih muslimanskih pravilih prišlo lani. Ibrahim je zaprosil za roko privlačne mladenke, se z njeno družino dogovoril o vsem potrebnem, na dan poroke, ko je podpisal za tudi dokument o »poročnem darilu« - gre za vsoto, ki jo mora vsak zenin izplačati nevestini družini - je odkril, da so ga prevarali. Besedo imajo sedaj sodniki.

Napadalnost strastnega kadilca

LONDON - Kadil je v vagonu za nekadilce londonske podzemne železnice, približal se mu je potnik in mu rekel, naj neha kaditi. Kadilca je to tako razburilo, da se je zakadil v nekadilca, moska sta se začela obdelovati, tako da so ju ostali potniki s težavo locili. Ko je kadilec ze odhajal z vlaka, se je spet zakadil v nekadilca in mu odgriznil del desnega uhlja. Vzkipljivega kadilca, Petra Cortija, so včeraj obsodili na tri leta zaporne kazni.

Tat napovedal svoj podvig

VERNON (Kanada) - Raymond Cuthbert je najprej obiskal trgovino, obvestil uslužbenca, da se bo v kratkem vrnil, zato da bi jih oropal, se s pajdasem res pol ure kasneje pojavil v lokalu, kjer pa so ga že čakali policijski agenti. Cuthbert je star znanec policije, ki pa si ne zna razlagati njegovega cudnega vedenja. Da ni slo za golo potegavščino, naj bi pricalo tudi dejstvo, da je Cuthbertov »sodelavec« imel v zepu lovski nož, s katerim naj bi grozil uslužbencem trgovine.

Pregnali pirate Jangce kianga

PEKING - Na mogočni reki Jangce kiang je delovalo kar 32 roparskih skupin, ki so napadale ladje in se prilascale tovorov. Kot poroča izdaja za tujino Ljudskega dnevnika, je kitajska policija ob zaključku lanskega leta izvedla obsirno akcijo in z reke, ki je dolga nad 2000 kilometrov, pregnala nevarne skupine lopovov. Po približnih podatkih naj bi skupine od začetka leta 1993 do oktobra 1994 izvedle kar 432 napadov, njihove najbolj priljubljene tarče pa so bile tovarne ladje, ki so prevzale premog, jeklo, goriva in rudnine. V veliko primerih je namreč slo za napade, ki so jih tatovi izvedli po naročilu industrijskih obratov, ki so velikokrat brez surovin.